

EBA/GL/2021/02

1 Μαρτίου 2021

Κατευθυντήριες γραμμές

σύμφωνα με το άρθρο 17 και το άρθρο 18 παράγραφος 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 σχετικά με τη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη και τους παράγοντες τους οποίους θα πρέπει να εξετάζουν τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί κατά την εκτίμηση του κινδύνου νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας που συνδέεται με τις επιμέρους επιχειρηματικές σχέσεις και τις περιστασιακές συναλλαγές (στο εξής: «κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τους παράγοντες κινδύνου ΞΧ/ΧΤ»), οι οποίες καταργούν και αντικαθιστούν τις κοινές κατευθυντήριες γραμμές JC/2017/37

1. Υποχρεώσεις συμμόρφωσης και υποβολής στοιχείων και αναφορών

Καθεστώς των κατευθυντήριων γραμμών

1. Το παρόν έγγραφο περιέχει κατευθυντήριες γραμμές οι οποίες εκδίδονται βάσει του άρθρου 16 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010¹. Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, οι αρμόδιες αρχές και τα χρηματοοικονομικά ιδρύματα καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να συμμορφωθούν προς τις κατευθυντήριες γραμμές.
2. Οι κατευθυντήριες γραμμές παρουσιάζουν την άποψη της EAT σχετικά με τις κατάλληλες εποπτικές πρακτικές στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Συστήματος Χρηματοοικονομικής Εποπτείας, ή σχετικά με τον τρόπο ορθής εφαρμογής της ενωσιακής νομοθεσίας σε συγκεκριμένο τομέα. Οι αρμόδιες αρχές, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010), προς τις οποίες απευθύνονται οι κατευθυντήριες γραμμές πρέπει να συμμορφωθούν ενσωματώνοντάς τες δεόντως στις πρακτικές τους (π.χ. τροποποιώντας το νομικό τους πλαίσιο ή τις εποπτικές διαδικασίες τους), συμπεριλαμβανομένων των σημείων στα οποία οι κατευθυντήριες γραμμές απευθύνονται κυρίως στα ιδρύματα.

Απαιτήσεις υποβολής στοιχείων και αναφορών

3. Σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010, οι αρμόδιες αρχές πρέπει να γνωστοποιήσουν στην EAT ότι συμμορφώνονται ή προτίθενται να συμμορφωθούν προς τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, ή άλλως να εκθέσουν τους λόγους μη συμμόρφωσης, έως τις (07.09.2021). Εάν η προθεσμία γνωστοποίησης παρέλθει άπρακτη, η EAT θεωρεί ότι οι αρμόδιες αρχές δεν συμμορφώνονται. Οι γνωστοποιήσεις πρέπει να αποστέλλονται, με την υποβολή του εντύπου που παρέχεται στον διαδικτυακό τόπο της EAT, στην ηλεκτρονική διεύθυνση compliance@eba.europa.eu με την επισήμανση «EBA/GL/2021/02». Οι γνωστοποιήσεις πρέπει να υποβάλλονται από πρόσωπα δεόντως εξουσιοδοτημένα να γνωστοποιούν τη συμμόρφωση εκ μέρους των αρμόδιων αρχών τους. Οποιαδήποτε μεταβολή στην κατάσταση συμμόρφωσης πρέπει επίσης να αναφέρεται στην EAT.
4. Οι γνωστοποιήσεις δημοσιεύονται στον διαδικτυακό τόπο της EAT, σύμφωνα με το άρθρο 16 παράγραφος 3.

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, σχετικά με τη σύσταση Ευρωπαϊκής Εποπτικής Αρχής (Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών), την τροποποίηση της απόφασης αριθ. 716/2009/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 2009/78/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ L 331, της 15.12.2010, σ. 12).

2. Αντικείμενο, πεδίο εφαρμογής και ορισμοί

Αντικείμενο

5. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές καθορίζουν τους παράγοντες τους οποίους θα πρέπει να εξετάζουν οι επιχειρήσεις κατά την εκτίμηση του κινδύνου νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΞΧ/ΧΤ) που συνδέεται με τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες, καθώς και με τις επιχειρηματικές τους σχέσεις ή τις περιστασιακές συναλλαγές τους με οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο (στο εξής: «ο πελάτης»). Καθορίζουν επίσης τον τρόπο με τον οποίο οι επιχειρήσεις θα πρέπει να προσαρμόζουν την έκταση των μέτρων δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη (ΔΕΠ) ώστε να είναι ανάλογα του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ που έχουν εντοπίσει.
6. Παρότι οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές επικεντρώνονται κυρίως στις εκτιμήσεις κινδύνου των επιμέρους επιχειρηματικών σχέσεων και των περιστασιακών συναλλαγών, οι επιχειρήσεις πρέπει να χρησιμοποιούν τις συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές, τηρουμένων των αναλογιών, κατά την εκτίμηση του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ στο σύνολο των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων τους σύμφωνα με το άρθρο 8 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
7. Οι παράγοντες και τα μέτρα που περιγράφονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές δεν είναι εξαντλητικού χαρακτήρα και οι επιχειρήσεις θα πρέπει να προβαίνουν, κατά περίπτωση, στην εξέταση και άλλων παραγόντων και μέτρων.

Πεδίο εφαρμογής

8. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές απευθύνονται στα πιστωτικά ιδρύματα και στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς όπως ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφοι 1 και 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 και στις αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για την εποπτεία της συμμόρφωσης των εν λόγω επιχειρήσεων προς τις υποχρεώσεις καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας (ΚΞΧ/ΧΤ).
9. Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να χρησιμοποιούν τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές κατά την αξιολόγηση της επάρκειας των εκτιμήσεων κινδύνου, των πολιτικών και των διαδικασιών ΚΞΧ/ΧΤ των επιχειρήσεων.
10. Οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει επίσης να εξετάζουν τον βαθμό στον οποίο οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές δύνανται να συμβάλλουν στην εκτίμηση του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με τους αντίστοιχους τομείς τους, η οποία αποτελεί μέρος της προσέγγισης εποπτείας με βάση τον κίνδυνο. Οι ΕΕΑ έχουν εκδώσει κατευθυντήριες γραμμές για την

εποπτεία με βάση τον κίνδυνο σύμφωνα με το άρθρο 48 παράγραφος 10 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.

11. Η συμμόρφωση προς το ευρωπαϊκό καθεστώς οικονομικών κυρώσεων δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των παρουσών κατευθυντήριων γραμμών.

Ορισμοί

12. Για τους σκοπούς του παρόντος εγγράφου, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

- α) «Αρμόδιες αρχές»: οι αρχές που είναι αρμόδιες να διασφαλίζουν τη συμμόρφωση των επιχειρήσεων προς τις απαιτήσεις της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 όπως έχει μεταφερθεί στην εθνική νομοθεσία².
- β) «Επιχειρήσεις»: πιστωτικά ιδρύματα και χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί όπως ορίζονται στο άρθρο 3 στοιχεία 1 και 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- γ) «Εγγενής κίνδυνος»: το επίπεδο κινδύνου πριν από τη μείωση.
- δ) «Δικαιοδοσίες που συνδέονται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ»: χώρες οι οποίες παρουσιάζουν υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ, βάσει εκτίμησης των παραγόντων κινδύνου που καθορίζονται στον τίτλο Ι του παρόντος εγγράφου. Εξαιρούνται οι «τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου» που χαρακτηρίζονται από στρατηγικές ανεπάρκειες όσον αφορά τα εθνικά συστήματα ΚΞΧ/ΧΤ, οι οποίες συνεπάγονται σημαντικές απειλές για το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ένωσης [άρθρο 9 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849].
- ε) «Σχέσεις ή συναλλαγές εξ αποστάσεως»: κάθε συναλλαγή ή σχέση χωρίς τη φυσική παρουσία του πελάτη στην ίδια φυσική τοποθεσία όπου βρίσκεται η επιχείρηση ή το πρόσωπο που ενεργεί εξ ονόματος της επιχείρησης. Η έννοια αυτή περιλαμβάνει τις περιπτώσεις πιστοποίησης της ταυτότητας του πελάτη με σύνδεση μέσω βίντεο ή με παρόμοια τεχνολογικά μέσα.
- στ) «Περιστασιακή συναλλαγή»: συναλλαγή η οποία δεν πραγματοποιείται στο πλαίσιο επιχειρηματικής σχέσης όπως ορίζεται στο άρθρο 3 στοιχείο 13 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- ζ) «Ομαδοποιημένος λογαριασμός»: τραπεζικός λογαριασμός τον οποίο ανοίγει ένας πελάτης, π.χ. ένας επαγγελματίας του νομικού κλάδου, με σκοπό τη διακράτηση των χρημάτων των πελατών του. Τα χρήματα των πελατών θα αναμειγνύονται, αλλά οι πελάτες δεν θα είναι σε θέση να δίνουν εντολές απευθείας στην τράπεζα για την εκτέλεση συναλλαγών.
- η) «Υπολειπόμενος κίνδυνος»: το επίπεδο κινδύνου που εξακολουθεί να υφίσταται μετά τη μείωση.

² Άρθρο 4 παράγραφος 2 σημείο ii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010· άρθρο 4 παράγραφος 2 σημείο ii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1094/2010· άρθρο 4 παράγραφος 3 σημείο ii) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010.

- θ) «Κίνδυνος»: οι επιπτώσεις και οι πιθανότητες ΞΧ/ΧΤ.
- ι) «Διάθεση ανάληψης κινδύνου»: το επίπεδο κινδύνου που η επιχείρηση είναι έτοιμη να αποδεχθεί.
- ια) «Παράγοντες κινδύνου»: παράμετροι οι οποίες, είτε μεμονωμένα είτε σε συνδυασμό, ενδέχεται να αυξήσουν ή να μειώσουν τον κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ που προκύπτει από μια επιμέρους επιχειρηματική σχέση ή περιστασιακή συναλλαγή.
- ιβ) «Προσέγγιση με βάση τον κίνδυνο»: προσέγγιση κατά την οποία οι αρμόδιες αρχές και οι επιχειρήσεις εντοπίζουν, εκτιμούν και κατανοούν τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ στους οποίους εκτίθενται οι επιχειρήσεις και λαμβάνουν μέτρα ΚΞΧ/ΧΤ τα οποία είναι ανάλογα με αυτούς τους κινδύνους.
- ιγ) «Εικονική τράπεζα»: ίδρυμα που εμπίπτει στον ορισμό του άρθρου 3 στοιχείο 17 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- ιδ) «Πηγή των κεφαλαίων»: η προέλευση των κεφαλαίων που εμπεριέχει μια επιχειρηματική σχέση ή περιστασιακή συναλλαγή. Περιλαμβάνει τόσο τη δραστηριότητα που παρήγαγε τα κεφάλαια που χρησιμοποιήθηκαν στο πλαίσιο της επιχειρηματικής σχέσης, π.χ. τον μισθό του πελάτη, όσο και τα μέσα με τα οποία μεταφέρθηκαν τα κεφάλαια του πελάτη.
- ιε) «Πηγή του πλούτου»: η προέλευση του συνολικού πλούτου του πελάτη, π.χ. κληρονομιά ή αποταμιεύσεις.

3. Εφαρμογή

Ημερομηνία εφαρμογής

1. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές θα τεθούν σε ισχύ τρεις μήνες μετά τη δημοσίευσή τους σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ.

Τίτλος I: Γενικές οδηγίες

Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές αποτελούνται από δύο μέρη. Ο τίτλος I είναι γενικός και ισχύει για όλες τις επιχειρήσεις. Ο τίτλος II περιλαμβάνει τομεακές κατευθυντήριες γραμμές. Ο τίτλος II δεν είναι αυτοτελής και θα πρέπει να διαβάζεται σε συνδυασμό με τον τίτλο II.

Κατευθυντήρια γραμμή 1: Εκτιμήσεις κινδύνων: βασικές αρχές για όλες τις επιχειρήσεις

- 1.1. Οι επιχειρήσεις πρέπει να διασφαλίζουν ότι κατανοούν πλήρως τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ στους οποίους εκτίθενται.

Γενικά ζητήματα

- 1.2. Για να συμμορφωθούν προς τις υποχρεώσεις τους που καθορίζονται στην οδηγία (ΕΕ) 2015/849, οι επιχειρήσεις πρέπει να εκτιμούν:

- α) τον κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ στον οποίο εκτίθενται ως αποτέλεσμα της φύσης και της πολυπλοκότητας των δραστηριοτήτων τους (εκτιμήσεις κινδύνου σε ολόκληρη την επιχείρηση)· και
- β) τον κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ στον οποίο εκτίθενται ως αποτέλεσμα της έναρξης κάποιας επιχειρηματικής σχέσης ή της εκτέλεσης κάποιας περιστασιακής συναλλαγής (επιμέρους εκτιμήσεις κινδύνου).

Κάθε εκτίμηση κινδύνου θα πρέπει να περιλαμβάνει δύο διακριτά μεταξύ τους αλλά συναφή στάδια:

- α) τον εντοπισμό των παραγόντων κινδύνου ΞΧ/ΧΤ· και
- β) την εκτίμηση του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ.

- 1.3. Κατά την εκτίμηση του συνολικού επιπέδου του υπολειπόμενου κινδύνου ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με τις δραστηριότητές τους και με τις επιμέρους επιχειρηματικές σχέσεις και τις περιστασιακές συναλλαγές, οι επιχειρήσεις πρέπει να εξετάζουν τόσο το επίπεδο του εγγενούς κινδύνου όσο και την ποιότητα των ελέγχων και τους λοιπούς παράγοντες μετριασμού του κινδύνου.

- 1.4. Όπως προβλέπεται στο άρθρο 8 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να τηρούν αρχεία και να τεκμηριώνουν τη συνολική εκτίμηση κινδύνου για ολόκληρη την επιχείρηση, καθώς και τις τυχόν αλλαγές στην εκτίμηση κινδύνου κατά

τρόπο που να παρέχει στην επιχείρηση και στις αρμόδιες αρχές τη δυνατότητα να κατανοούν τη μέθοδο που εφαρμόστηκε και τη σκοπιμότητα της εφαρμογής της για την κατάρτιση της εκτίμησης κινδύνου.

- 1.5. Στο πλαίσιο αυτό, οι επιχειρήσεις που είναι πιστωτικά ιδρύματα και επιχειρήσεις επενδύσεων πρέπει επίσης να ανατρέχουν στις κατευθυντήριες γραμμές της EAT σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση.³

Τήρηση επικαιροποιημένων εκτιμήσεων κινδύνων

- 1.6. Οι επιχειρήσεις πρέπει να εφαρμόζουν συστήματα και ελέγχους για την επισκόπηση των εκτιμήσεών τους σχετικά με τον κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με τις δραστηριότητες και τις επιμέρους επιχειρηματικές τους σχέσεις, τα οποία θα διασφαλίζουν ότι οι εκτιμήσεις τους σχετικά με τον κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ παραμένουν επικαιροποιημένες και συναφείς.
- 1.7. Τα συστήματα και οι έλεγχοι που θα πρέπει να εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις ώστε να διασφαλίζεται ότι τηρούν επικαιροποιημένες τόσο τη συνολική εκτίμηση κινδύνου για ολόκληρη την επιχείρηση όσο και τις επιμέρους εκτιμήσεις κινδύνου, θα πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:
 - α) Τον καθορισμό της ημερομηνίας κάθε ημερολογιακού έτους κατά την οποία πρόκειται να διενεργηθεί η επόμενη επικαιροποίηση της συνολικής εκτίμησης κινδύνου για ολόκληρη την επιχείρηση, καθώς και τον καθορισμό ημερομηνίας ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου για την κατάρτιση επιμέρους εκτιμήσεων κινδύνου, ώστε να διασφαλίζεται ότι αυτές θα περιλαμβάνουν νέους ή αναδυόμενους κινδύνους.
 - β) Σε περίπτωση που η επιχείρηση αντιληφθεί ότι έχει προκύψει νέος κίνδυνος ΞΧ/ΧΤ πριν από την εν λόγω ημερομηνία, ή ότι έχει αυξηθεί υφιστάμενος κίνδυνος, το στοιχείο αυτό θα πρέπει να αποτυπώνεται στις επιμέρους εκτιμήσεις κινδύνου και στη συνολική για ολόκληρη την επιχείρηση εκτίμηση κινδύνου το ταχύτερο δυνατόν και
 - γ) Προσεκτική καταγραφή, καθ' όλη τη διάρκεια της σχετικής περιόδου, ζητημάτων τα οποία θα μπορούσαν να έχουν αντίκτυπο στις εκτιμήσεις κινδύνου, όπως εσωτερικές αναφορές ύποπτων συναλλαγών, περιπτώσεις μη συμμόρφωσης και πληροφόρηση από το προσωπικό εξυπηρέτησης πελατών.
- 1.8. Στο πλαίσιο αυτό, οι επιχειρήσεις θα πρέπει επίσης να διασφαλίζουν ότι διαθέτουν συστήματα και ελέγχους για τον εντοπισμό αναδυόμενων κινδύνων ΞΧ/ΧΤ και ότι είναι σε θέση να εκτιμούν τους εν λόγω κινδύνους και, κατά περίπτωση, να τους ενσωματώνουν

³ Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την εσωτερική διακυβέρνηση (EBA/GL/2017/11).

εγκαίρως τόσο στη συνολική εκτίμηση κινδύνου για ολόκληρη την επιχείρηση όσο και στις επιμέρους εκτιμήσεις κινδύνου που διενεργούν.

1.9. Τα συστήματα που θα πρέπει να διαθέτουν και οι έλεγχοι που θα πρέπει να εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις για τον εντοπισμό αναδυόμενων κινδύνων πρέπει να περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:

α) Διαδικασίες που θα διασφαλίζουν ότι οι εσωτερικές πληροφορίες, όπως οι πληροφορίες που λαμβάνονται στο πλαίσιο της συνεχούς παρακολούθησης των επιχειρηματικών σχέσεων, επανεξετάζονται σε τακτική βάση για τον εντοπισμό τάσεων και αναδυόμενων θεμάτων που αφορούν τόσο τις επιμέρους επιχειρηματικές σχέσεις όσο και τις δραστηριότητες της επιχείρησης.

β) Διαδικασίες για την εξασφάλιση της τακτικής επανεξέτασης των σχετικών πηγών πληροφοριών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προσδιορίζονται στα σημεία 1.28 έως 1.30, και ειδικότερα:

i. Όσον αφορά τις επιμέρους εκτιμήσεις κινδύνου:

α. τις προειδοποιήσεις για τρομοκρατικές επιθέσεις και τις αποφάσεις για την επιβολή καθεστώτος οικονομικών κυρώσεων, ή τις σχετικές με τα εν λόγω μέτρα αλλαγές, μόλις αυτές εκδοθούν ή γνωστοποιηθούν, και λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη διασφάλιση της εφαρμογής τους· και

β. αναφορές στα μέσα ενημέρωσης οι οποίες αφορούν τους τομείς ή τις δικαιοδοσίες όπου δραστηριοποιείται η επιχείρηση.

ii. Όσον αφορά τις συνολικές εκτιμήσεις κινδύνου για ολόκληρη την επιχείρηση,

α. τις προειδοποιήσεις και τις εκθέσεις των υπηρεσιών επιβολής του νόμου·

β. τις θεματικές επισκοπήσεις και παρόμοιες δημοσιεύσεις που εκδίδονται από τις αρμόδιες αρχές· και

γ. Διαδικασίες για την κατανόηση και την επανεξέταση των πληροφοριών σχετικά με τους κινδύνους, ειδικότερα δε τους κινδύνους που σχετίζονται με νέες κατηγορίες πελατών, χώρες ή γεωγραφικές περιοχές, νέα προϊόντα, νέες υπηρεσίες, νέους διαύλους διανομής και νέα συστήματα και ελέγχους συμμόρφωσης.

γ) Συνεργασία με άλλους εκπροσώπους του κλάδου και με τις αρμόδιες αρχές (π.χ. συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης, διασκέψεις και παροχή κατάρτισης) και διαδικασίες για την ενημερωτική πληροφόρηση του αρμόδιου προσωπικού σχετικά με τυχόν πορίσματα.

- 1.10. Οι επιχειρήσεις πρέπει να καθορίζουν τη συχνότητα της συνολικής επανεξέτασης της μεθόδου τόσο της συνολικής εκτίμησης κινδύνου για ολόκληρη την επιχείρηση όσο και των επιμέρους εκτιμήσεων ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου.

Εκτιμήσεις κινδύνου σε ολόκληρη την επιχείρηση

- 1.11. Οι εκτιμήσεις κινδύνου σε ολόκληρη την επιχείρηση θα πρέπει να βοηθούν τις επιχειρήσεις να κατανοούν τις περιπτώσεις στις οποίες εκτίθενται σε κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ και τους τομείς της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας στους οποίους θα πρέπει να δίνουν προτεραιότητα στην καταπολέμηση ΞΧ/ΧΤ.
- 1.12. Προς τον σκοπό αυτόν, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διαμορφώνουν ολιστική άποψη όσον αφορά τους παράγοντες κινδύνου ΞΧ/ΧΤ στους οποίους εκτίθενται, εντοπίζοντας και εκτιμώντας τον κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που προσφέρουν, τις δικαιοδοσίες εντός των οποίων δραστηριοποιούνται, τους πελάτες που προσελκύουν και τις συναλλαγές ή τους διαύλους παροχής υπηρεσιών που χρησιμοποιούν για να εξυπηρετούν τους πελάτες τους.
- 1.13. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει:
- α) Να εντοπίζουν τους παράγοντες κινδύνου με βάση τις πληροφορίες που λαμβάνουν από ποικίλες εσωτερικές και εξωτερικές πηγές, συμπεριλαμβανομένων των πηγών που παρατίθενται στις κατευθυντήριες γραμμές 1.30 έως 1.31·
 - β) να λαμβάνουν υπόψη τους συναφείς παράγοντες κινδύνου στους τίτλους I και II των παρουσών κατευθυντηρίων γραμμών· και
 - γ) να λαμβάνουν υπόψη ευρύτερους συγκυριακούς παράγοντες, όπως τον τομειακό κίνδυνο και τον γεωγραφικό κίνδυνο, οι οποίοι ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στα οικεία προφίλ κινδύνου ΞΧ/ΧΤ.
- 1.14. Οι επιχειρήσεις πρέπει να διασφαλίζουν ότι η συνολική εκτίμηση κινδύνου για ολόκληρη την επιχείρηση είναι ειδικά προσαρμοσμένη στο επιχειρηματικό τους προφίλ και λαμβάνει υπόψη τους παράγοντες και τους κινδύνους που προσιδιάζουν στις δραστηριότητες της εκάστοτε επιχείρησης, ανεξάρτητα από το αν η επιχείρηση καταρτίζει η ίδια ή αναθέτει σε εξωτερικό μέρος την κατάρτιση της συνολικής εκτίμησης κινδύνου για ολόκληρη την επιχείρηση. Παρόμοια, όταν η επιχείρηση ανήκει σε όμιλο που καταρτίζει συνολική εκτίμηση κινδύνου για ολόκληρο τον όμιλο, θα πρέπει να εξετάζει κατά πόσον η συνολική εκτίμηση κινδύνου για ολόκληρο τον όμιλο είναι επαρκώς λεπτομερής και εξειδικευμένη ώστε να αντανakλά τις δραστηριότητες της επιχείρησης και τους κινδύνους στους οποίους αυτή εκτίθεται ως αποτέλεσμα της σύνδεσης του ομίλου με χώρες και γεωγραφικές περιοχές και, εφόσον κριθεί αναγκαίο, να διενεργείται συμπληρωματική συνολική εκτίμηση κινδύνου για ολόκληρο τον όμιλο. Εάν ο όμιλος έχει την έδρα του σε χώρα που συνδέεται με υψηλό επίπεδο διαφθοράς, η επιχείρηση πρέπει να αποτυπώνει την

ιδιαιτερότητα αυτή στην οικεία εκτίμηση κινδύνου ακόμη και αν η συνολική εκτίμηση κινδύνου για ολόκληρο τον όμιλο την αποσιωπά.

- 1.15. Μια γενική εκτίμηση του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ που δεν έχει προσαρμοστεί στις ειδικές ανάγκες και στο επιχειρηματικό μοντέλο της επιχείρησης («έτοιμη προς χρήση εκτίμηση κινδύνου ΞΧ/ΧΤ»), ή μια συνολική εκτίμηση κινδύνου για ολόκληρο τον όμιλο η οποία εφαρμόζεται αδιακρίτως, είναι μάλλον απίθανο να ικανοποιεί τις απαιτήσεις του άρθρου 8 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.

Αναλογικότητα

- 1.16. Όπως προβλέπεται στο άρθρο 8 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, τα μέτρα που λαμβάνουν οι επιχειρήσεις για τον εντοπισμό και την εκτίμηση του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ στο σύνολο των δραστηριοτήτων τους πρέπει να είναι ανάλογα προς τη φύση και το μέγεθος κάθε επιχείρησης. Για τις μικρές επιχειρήσεις οι οποίες δεν προσφέρουν σύνθετα προϊόντα ή υπηρεσίες και χαρακτηρίζονται από περιορισμένη ή αποκλειστικά εγχώρια έκθεση ενδέχεται να μην απαιτείται πολύπλοκη ή διεξοδική εκτίμηση κινδύνου.

Εφαρμογή

- 1.17. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει:
 - α) να θέτουν στη διάθεση των αρμόδιων αρχών την οικεία συνολική εκτίμηση κινδύνου για ολόκληρη την επιχείρηση·
 - β) να λαμβάνουν μέτρα που θα διασφαλίζουν ότι οι υπάλληλοι κατανοούν τη συνολική εκτίμηση κινδύνου για ολόκληρη την επιχείρηση και τον τρόπο με το οποίο αυτή επηρεάζει την καθημερινή τους εργασία σύμφωνα με το άρθρο 46 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849·
 - γ) να ενημερώνουν τα ανώτερα διοικητικά στελέχη σχετικά με τα αποτελέσματα της οικείας συνολικής εκτίμησης κινδύνου για ολόκληρη την επιχείρηση και να διασφαλίζουν ότι τα εν λόγω στελέχη ενημερώνονται επαρκώς ώστε να κατανοούν και να αποκτούν ίδια αντίληψη του κινδύνου στον οποίο εκτίθεται η επιχείρησή τους.

Σύνδεση μεταξύ της συνολικής εκτίμησης κινδύνου για ολόκληρη την επιχείρηση με τις επιμέρους εκτιμήσεις κινδύνου

- 1.18. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να χρησιμοποιούν τα πορίσματα της συνολικής εκτίμησης κινδύνου για ολόκληρη την επιχείρηση για να τεκμηριώνουν τις πολιτικές τους, τους ελέγχους και τις διαδικασίες ΚΞΧ/ΧΤ, όπως προβλέπεται στο άρθρο 8 παράγραφοι 3 και 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η συνολική εκτίμηση κινδύνου για ολόκληρη την επιχείρηση αποτυπώνει επίσης τα μέτρα που

λαμβάνονται για την εκτίμηση του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με τις επιμέρους επιχειρηματικές σχέσεις ή τις περιστασιακές συναλλαγές και τη διάθεση ανάληψης κινδύνου ΞΧ/ΧΤ της εκάστοτε επιχείρησης.

- 1.19. Προκειμένου να συμμορφωθούν προς την κατευθυντήρια γραμμή 1.18 και λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές 1.21 και 1.22, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να χρησιμοποιούν τη συνολική εκτίμηση κινδύνου για ολόκληρη την επιχείρηση για να τεκμηριώνουν το επίπεδο της αρχικής δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη που θα εφαρμόζουν σε ειδικές καταστάσεις, καθώς και σε συγκεκριμένους τύπους πελατών, προϊόντων, υπηρεσιών και διαύλων παροχής υπηρεσιών.
- 1.20. Οι επιμέρους εκτιμήσεις κινδύνου θα πρέπει να τεκμηριώνουν τη συνολική εκτίμηση κινδύνου για ολόκληρη την επιχείρηση, αλλά να μην την υποκαθιστούν.

Επιμέρους εκτιμήσεις κινδύνου

- 1.21. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξακριβώνουν σε τι κινδύνους ΞΧ/ΧΤ εκτίθενται, ή θα μπορούσαν να εκτεθούν, λόγω της σύναψης ή της διατήρησης επιχειρηματικής σχέσης ή της εκτέλεσης περιστασιακής συναλλαγής.
- 1.22. Κατά τον εντοπισμό των κινδύνων ΞΧ/ΧΤ που συνδέονται με επιχειρηματική σχέση ή περιστασιακή συναλλαγή, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν τους συναφείς παράγοντες κινδύνου, μεταξύ άλλων την ταυτότητα του πελάτη τους, τις χώρες ή τις γεωγραφικές περιοχές στις οποίες δραστηριοποιείται, τα συγκεκριμένα προϊόντα και τις συγκεκριμένες υπηρεσίες και συναλλαγές που απαιτεί ο πελάτης, καθώς και τους διαύλους που χρησιμοποιεί η επιχείρηση για την παροχή των εν λόγω προϊόντων, υπηρεσιών και συναλλαγών.

Αρχική δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

- 1.23. Πριν από τη σύναψη επιχειρηματικής σχέσης ή την εκτέλεση περιστασιακής συναλλαγής, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν αρχική ΔΕΠ σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 1 στοιχεία α), β) και γ) και το άρθρο 14 παράγραφος 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- 1.24. Η αρχική ΔΕΠ θα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον μέτρα ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου τα οποία αποσκοπούν:
 - α) στην πιστοποίηση της ταυτότητας του πελάτη και, κατά περίπτωση, του πραγματικού δικαιούχου του πελάτη·
 - β) στην επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη βάσει αξιόπιστων και ανεξάρτητων πηγών και, κατά περίπτωση, στην επαλήθευση της ταυτότητας του πραγματικού

δικαιούχου κατά τρόπο ώστε η επιχείρηση να έχει τη βεβαιότητα ότι γνωρίζει τον πραγματικό δικαιούχο· και

- γ) στον προσδιορισμό του σκοπού και της σκοπούμενης φύσης της επιχειρηματικής σχέσης.

- 1.25. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να προσαρμόζουν την έκταση των μέτρων αρχικής ΔΕΠ ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου, λαμβάνοντας υπόψη τα πορίσματα της οικείας συνολικής εκτίμησης κινδύνου για ολόκληρη την επιχείρηση. Σε περίπτωση που ο κίνδυνος ο οποίος συνδέεται με επιχειρηματική σχέση εικάζεται ότι είναι χαμηλός, και στον βαθμό που το επιτρέπει η εθνική νομοθεσία, οι επιχειρήσεις ενδέχεται να είναι σε θέση να εφαρμόζουν μέτρα απλουστευμένης δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη (απλουστευμένη ΔΕΠ). Σε περίπτωση που ο κίνδυνος ο οποίος συνδέεται με επιχειρηματική σχέση εικάζεται ότι είναι αυξημένος, οι επιχειρήσεις πρέπει να εφαρμόζουν μέτρα αυξημένης δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη (αυξημένη ΔΕΠ).

Διαμόρφωση ολιστικής άποψης

- 1.26. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να συλλέγουν επαρκείς πληροφορίες ώστε να αποκτήσουν τη βεβαιότητα ότι έχουν εντοπίσει όλους τους συναφείς παράγοντες κινδύνου από την έναρξη της επιχειρηματικής σχέσης και καθ' όλη τη διάρκεια αυτής ή πριν από τη διενέργεια της περιστασιακής συναλλαγής. Όταν κριθεί αναγκαίο, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν πρόσθετα μέτρα ΔΕΠ και να εκτιμούν τους επίμαχους παράγοντες κινδύνου ώστε να διαμορφώνουν ολιστική άποψη σχετικά με τον κίνδυνο που συνδέεται με συγκεκριμένη επιχειρηματική σχέση ή περιστασιακή συναλλαγή.
- 1.27. Δεν αναμένεται ότι οι επιχειρήσεις θα πρέπει να καταρτίζουν ολοκληρωμένο προφίλ κινδύνου του πελάτη για περιστασιακές συναλλαγές.

Συνεχής δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

- 1.28. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να χρησιμοποιούν τις πληροφορίες που αποκτούν κατά τη διάρκεια της επιχειρηματικής σχέσης για σκοπούς επιμέρους εκτίμησης κινδύνου (βλ. «Παρακολούθηση» στην κατευθυντήρια γραμμή 4).

Πηγές πληροφόρησης

- 1.29. Προκειμένου να εντοπίσουν τον κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να ανατρέχουν σε πληροφορίες από ευρύ φάσμα πηγών, στις οποίες η πρόσβαση μπορεί να αποκτάται είτε μεμονωμένα είτε μέσω εμπορικώς διαθέσιμων εργαλείων ή βάσεων δεδομένων που συγκεντρώνουν πληροφορίες από διάφορες πηγές.
- 1.30. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν πάντα τις ακόλουθες πηγές πληροφοριών:

- α) την υπερεθνική εκτίμηση κινδύνου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής·

- β) τον κατάλογο τρίτων χωρών υψηλού κινδύνου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής·
- γ) τις πληροφορίες από τις κυβερνήσεις, όπως οι εθνικές εκτιμήσεις κινδύνου, οι δηλώσεις πολιτικής και οι προειδοποιήσεις της κυβέρνησης, καθώς και τις αιτιολογικές εκθέσεις της συναφούς νομοθεσίας·
- δ) τις πληροφορίες από τις ρυθμιστικές αρχές, όπως οι κατευθυντήριες οδηγίες και η αιτιολόγηση που παρέχεται κατά την επιβολή κανονιστικών προστίμων·
- ε) τις πληροφορίες από τις μονάδες χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΜΧΠ) και από τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου, όπως αναφορές απειλών, προειδοποιήσεις και τυπολογίες· και
- στ) τις πληροφορίες που λαμβάνονται στο πλαίσιο της διαδικασίας αρχικής ΔΕΠ και της συνεχούς παρακολούθησης.

1.31. Μεταξύ των άλλων πηγών πληροφοριών που οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη περιλαμβάνονται ενδεικτικά οι εξής:

- α) οι γνώσεις και η επαγγελματική εμπειρογνωσία της ίδιας της επιχείρησης·
- β) πληροφορίες από επαγγελματικές ενώσεις του κλάδου, όπως τυπολογίες και πληροφορίες σχετικά με αναδυόμενους κινδύνους·
- γ) πληροφορίες από την κοινωνία των πολιτών, όπως δείκτες διαφθοράς και εκθέσεις ανά χώρα·
- δ) πληροφορίες από διεθνείς οργανισμούς τυποποίησης, όπως εκθέσεις αμοιβαίας αξιολόγησης ή μη νομικά δεσμευτικές μαύρες λίστες, συμπεριλαμβανομένων όσων παρατίθενται στις κατευθυντήριες γραμμές 2.11 έως 2.15·
- ε) πληροφορίες από έγκυρες και αξιόπιστες ανοικτές πηγές, όπως αναφορές σε εφημερίδες εγνωσμένου κύρους·
- στ) πληροφορίες από έγκυρους και αξιόπιστους εμπορικούς οργανισμούς, όπως αναφορές κινδύνου και πληροφοριών· και
- ζ) πληροφορίες από στατιστικές υπηρεσίες και πανεπιστημιακά ιδρύματα.

1.32. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να καθορίζουν τον τύπο και τους αριθμούς των πηγών ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση και την πολυπλοκότητα των δραστηριοτήτων τους. Οι επιχειρήσεις δεν θα πρέπει κατά κανόνα να βασίζονται σε μία μόνο πηγή για τον εντοπισμό κινδύνων ΞΧ/ΧΤ.

Κατευθυντήρια γραμμή 2: Εντοπισμός παραγόντων κινδύνου ΞΧ/ΧΤ

- 2.1. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εντοπίζουν τους παράγοντες κινδύνου που σχετίζονται με τους πελάτες τους, τις χώρες ή τις γεωγραφικές περιοχές, τα προϊόντα και τις υπηρεσίες, καθώς και τους διαύλους παράδοσης όπως καθορίζονται στις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές, λαμβάνοντας υπόψη τον μη εξαντλητικό κατάλογο των παραγόντων που αναφέρεται στα παραρτήματα II και III της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- 2.2. Επισημαίνεται στις επιχειρήσεις ότι οι παράγοντες κινδύνου που παρατίθενται κατωτέρω δεν είναι εξαντλητικοί ούτε αναμένεται από τις επιχειρήσεις να εξετάζουν όλους τους παράγοντες κινδύνου σε όλες τις περιπτώσεις.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον πελάτη

- 2.3. Κατά τον εντοπισμό του κινδύνου που συνδέεται με τους πελάτες τους, συμπεριλαμβανομένων των πραγματικών δικαιούχων των πελατών τους, οι επιχειρήσεις οφείλουν να εξετάζουν τον κίνδυνο που σχετίζεται με:
 - α) την επιχειρηματική ή επαγγελματική δραστηριότητα του πελάτη και του πραγματικού δικαιούχου του πελάτη·
 - β) τη φήμη του πελάτη και του πραγματικού δικαιούχου του πελάτη· και
 - γ) τη φύση και τη συμπεριφορά του πελάτη και του πραγματικού δικαιούχου του πελάτη, συμπεριλαμβανομένου του κατά πόσον αυτή θα μπορούσε να οδηγήσει σε αυξημένο κίνδυνο ΧΤ.
- 2.4. Στους παράγοντες κινδύνου οι οποίοι ενδέχεται να είναι σημαντικοί κατά τον εντοπισμό του κινδύνου που συνδέεται με την επιχειρηματική ή επαγγελματική δραστηριότητα ενός πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου ενός πελάτη περιλαμβάνονται οι εξής:
 - α) Ο πελάτης ή ο πραγματικός δικαιούχος έχει δεσμούς με τομείς οι οποίοι συνδέονται συνήθως με υψηλότερο κίνδυνο διαφθοράς, όπως οι δομικές κατασκευές, τα φάρμακα και η υγειονομική περίθαλψη, το εμπόριο όπλων και η άμυνα, οι εξορυκτικές βιομηχανίες ή οι δημόσιες συμβάσεις;
 - β) Ο πελάτης ή ο πραγματικός δικαιούχος έχει δεσμούς με τομείς οι οποίοι συνδέονται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ, π.χ. με ορισμένες επιχειρήσεις χρηματικών υπηρεσιών (Money Service Businesses), καζίνο ή εμπόρους πολύτιμων μετάλλων;
 - γ) Ο πελάτης ή ο πραγματικός δικαιούχος έχει δεσμούς με τομείς που εμπεριέχουν σημαντικά ποσά σε μετρητά;

- δ) Σε περίπτωση που ο πελάτης είναι νομικό πρόσωπο, σχήμα καταπιστευματικής διαχείρισης ή άλλος τύπος νομικού μορφώματος, ποιος είναι ο σκοπός της σύστασής του; Για παράδειγμα, ποια είναι η φύση της επιχειρηματικής του δραστηριότητας;
- ε) Ο πελάτης έχει πολιτικές διασυνδέσεις, π.χ. είναι πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο, ή ο πραγματικός δικαιούχος είναι πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο; Ο πελάτης ή ο πραγματικός δικαιούχος διατηρεί ενδεχομένως άλλους σχετικούς δεσμούς με πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο, π.χ. ο πελάτης έχει διευθυντές που είναι πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα και, εάν ναι, τα εν λόγω πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα ασκούν σημαντικό έλεγχο στον πελάτη ή στον πραγματικό δικαιούχο; Σε περίπτωση που ο πελάτης ή ο πραγματικός δικαιούχος του είναι πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο, οι επιχειρήσεις πρέπει πάντα να εφαρμόζουν μέτρα αυξημένης ΔΕΠ σύμφωνα με το άρθρο 20 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- στ) Ο πελάτης ή ο πραγματικός δικαιούχος κατέχει άλλη εξέχουσα θέση ή έχει ισχυρή δημόσια παρουσία η οποία μπορεί να του παρέχει τη δυνατότητα να κάνει κατάχρηση της εν λόγω θέσης για ίδιον όφελος; Για παράδειγμα, είναι ανώτεροι τοπικοί ή περιφερειακοί δημόσιοι υπάλληλοι με δυνατότητα άσκησης επιρροής στην ανάθεση δημόσιων συμβάσεων, μέλη αθλητικών φορέων υψηλού κύρους που είναι αρμόδια για τη λήψη αποφάσεων ή ιδιώτες οι οποίοι είναι γνωστό ότι ασκούν επιρροή στην κυβέρνηση και σε άλλους υψηλόβαθμους υπευθύνους λήψης αποφάσεων;
- ζ) Ο πελάτης είναι νομικό πρόσωπο υποκείμενο σε εκτελεστές απαιτήσεις γνωστοποίησης που διασφαλίζουν τη διάθεση στο κοινό αξιόπιστων πληροφοριών σχετικά με τον πραγματικό δικαιούχο του πελάτη, π.χ. ανώνυμες εταιρείες εισηγμένες σε χρηματιστήρια τα οποία καθιστούν την εν λόγω γνωστοποίηση προϋπόθεση για την εισαγωγή στο χρηματιστήριο;
- η) Ο πελάτης είναι πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικός οργανισμός που ενεργεί για ίδιο λογαριασμό από δικαιοδοσία η οποία διαθέτει αποτελεσματικό καθεστώς ΚΞΧ/ΧΤ και εποπτεύεται όσον αφορά τη συμμόρφωσή του προς τις τοπικές υποχρεώσεις ΚΞΧ/ΧΤ; Υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι κατά τα τελευταία έτη έχουν επιβληθεί στον πελάτη εποπτικές κυρώσεις ή μέτρα επιβολής της νομοθεσίας λόγω μη συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις ΚΞΧ/ΧΤ ή προς γενικότερες απαιτήσεις συμπεριφοράς;
- θ) Ο πελάτης είναι δημόσια υπηρεσία ή επιχείρηση από δικαιοδοσία η οποία χαρακτηρίζεται από χαμηλά επίπεδα διαφθοράς;

- ι) Το ιστορικό του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου συνάδει με τις πληροφορίες που διαθέτει η επιχείρηση όσον αφορά την προηγούμενη, την τρέχουσα ή τη σχεδιαζόμενη επιχειρηματική του δραστηριότητα, τον κύκλο εργασιών της επιχειρηματικής του δραστηριότητας, την προέλευση των κεφαλαίων και την πηγή του πλούτου του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου;

2.5. Οι παράγοντες κινδύνου που παρατίθενται κατωτέρω ενδέχεται να είναι σημαντικοί κατά τον εντοπισμό του κινδύνου που συνδέεται με τη φήμη του πελάτη ή των πραγματικών δικαιούχων του:

- α) Υπάρχουν αρνητικές αναφορές στα μέσα ενημέρωσης ή σε άλλες πηγές πληροφοριών σχετικά με τον πελάτη, π.χ. έχουν διατυπωθεί ενδεχομένως ισχυρισμοί εις βάρος του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου περί εγκληματικών ή τρομοκρατικών ενεργειών; Εάν ναι, οι εν λόγω πληροφορίες είναι έγκυρες και αξιόπιστες; Μεταξύ άλλων παραμέτρων, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διαπιστώνουν την αξιοπιστία των ισχυρισμών βάσει της ποιότητας και του ανεξάρτητου χαρακτήρα της πηγής των στοιχείων και της επαναλαμβανόμενης εμφάνισης αναφορών των εν λόγω ισχυρισμών. Επισημαίνεται στις επιχειρήσεις ότι απλώς και μόνον η απουσία ποινικών καταδικαστικών αποφάσεων ενδέχεται να μην είναι επαρκής για την απόρριψη ισχυρισμών περί σοβαρού παραπτώματος/αδικήματος.
- β) Έχουν δεσμευθεί περιουσιακά στοιχεία του πελάτη, του πραγματικού δικαιούχου, ή οποιουδήποτε άλλου προσώπου το οποίο είναι δημοσίως γνωστό ότι συνδέεται στενά με τον πελάτη ή τον πραγματικό δικαιούχο, λόγω διοικητικών ή ποινικών διαδικασιών ή ισχυρισμών περί τρομοκρατικών ενεργειών ή περί χρηματοδότησης της τρομοκρατίας; Η επιχείρηση έχει εύλογους λόγους να υποπτεύεται ότι ο πελάτης ή ο πραγματικός δικαιούχος, ή οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο το οποίο είναι δημοσίως γνωστό ότι συνδέεται στενά με τον πελάτη ή τον πραγματικό δικαιούχο, υπόκειται σε οποιαδήποτε στιγμή κατά το παρελθόν σε τέτοιου είδους καθεστώς δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων;
- γ) Η επιχείρηση γνωρίζει αν ο πελάτης ή ο πραγματικός δικαιούχος έχει αποτελέσει κατά το παρελθόν αντικείμενο αναφορών περί ύποπτων συναλλαγών;
- δ) Η επιχείρηση έχει στη διάθεσή της εσωτερικές πληροφορίες σχετικά με την ακεραιότητα του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου οι οποίες αποκτήθηκαν, για παράδειγμα, στο πλαίσιο μακροχρόνιας επιχειρηματικής σχέσης;

- 2.6. Οι παράγοντες κινδύνου που παρατίθενται κατωτέρω ενδέχεται να είναι σημαντικοί κατά τον εντοπισμό του κινδύνου που συνδέεται με τη φύση και τη συμπεριφορά του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου του. Επισημαίνεται στις επιχειρήσεις ότι δεν είναι εξαρχής φανεροί όλοι αυτοί οι παράγοντες κινδύνου και ότι ενδέχεται να αναδυθούν μόνο μετά τη σύναψη της επιχειρηματικής σχέσης.
- α) Υπάρχουν εύλογοι λόγοι που δεν επιτρέπουν στον πελάτη να παράσχει αξιόπιστα στοιχεία που να αποδεικνύουν την ταυτότητά του, ενδεχομένως λόγω του καθεστώτος του ως αιτούντος άσυλο;
 - β) Η επιχείρηση έχει αμφιβολίες ως προς την ακρίβεια ή την ορθότητα των στοιχείων ταυτότητας του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου;
 - γ) Υπάρχουν ενδείξεις ότι ο πελάτης μπορεί να επιδιώκει να αποφύγει τη σύναψη επιχειρηματικής σχέσης; Για παράδειγμα, ο πελάτης επιδιώκει να εκτελέσει μία συναλλαγή ή περισσότερες μεμονωμένες συναλλαγές, ενώ θα ήταν ενδεχομένως οικονομικά πιο συμφέρουσα η σύναψη επιχειρηματικής σχέσης;
 - δ) Είναι η δομή της κυριότητας και του ελέγχου του πελάτη διαφανής και εύλογη; Εάν η δομή της κυριότητας και του ελέγχου του πελάτη είναι πολύπλοκη ή αδιαφανής, υπάρχει κάποια προφανής εμπορική ή νόμιμη αιτιολογία;
 - ε) Ο πελάτης εκδίδει μετοχές στον κομιστή ή έχει μετόχους ασκούντες καθήκοντα εξ ονόματος άλλου προσώπου;
 - στ) Ο πελάτης είναι νομικό πρόσωπο ή μόρφωμα το οποίο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως φορέας κατοχής περιουσιακών στοιχείων;
 - ζ) Υπάρχει κάποιος εύλογος λόγος που να δικαιολογεί μεταβολές στη δομή της κυριότητας και του ελέγχου του πελάτη;
 - η) Ο πελάτης ζητεί συναλλαγές οι οποίες είναι σύνθετες, ασυνήθιστα ή απροσδόκητα μεγάλες, εντάσσονται στο πλαίσιο ασυνήθιστων ή μη αναμενόμενων ειδών συναλλαγών, πραγματοποιούνται χωρίς προφανή οικονομικό ή νόμιμο σκοπό ή χωρίς εύλογη εμπορική αιτιολογία; Υπάρχουν βάσιμες υπόνοιες ότι ο πελάτης προσπαθεί να αποφύγει συγκεκριμένα όρια, όπως αυτά που προβλέπονται στο άρθρο 11 στοιχείο β) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 και στις διατάξεις του εθνικού δικαίου, κατά περίπτωση;
 - θ) Ο πελάτης ζητεί περιττά ή όχι εύλογα επίπεδα απορρήτου; Για παράδειγμα, ο πελάτης είναι απρόθυμος να παράσχει πληροφορίες ΔΕΠ ή φαίνεται να επιθυμεί να αποκρύψει την πραγματική φύση της επιχειρηματικής του δραστηριότητας;

- ι) Η πηγή του πλούτου ή η προέλευση των κεφαλαίων του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου μπορεί να αιτιολογηθεί εύκολα, π.χ. μέσω του επαγγέλματός του, κληρονομιάς ή επενδύσεων; Η αιτιολόγηση αυτή είναι ευλογοφανής;
- ια) Ο πελάτης χρησιμοποιεί τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που έχει λάβει όπως αναμενόταν αρχικά κατά τη σύναψη της επιχειρηματικής σχέσης;
- ιβ) Σε περίπτωση που ο πελάτης είναι μόνιμος κάτοικος αλλοδαπής, οι ανάγκες του θα μπορούσαν να εξυπηρετηθούν καλύτερα αλλού; Υπάρχει βάσιμο οικονομικό και νόμιμο σκεπτικό στο οποίο στηρίζεται το αίτημα του πελάτη για την παροχή του επιδιωκόμενου είδους χρηματοοικονομικής υπηρεσίας; Επισημαίνεται στις επιχειρήσεις ότι το άρθρο 16 της οδηγίας 2014/92/ΕΕ θεσπίζει το δικαίωμα των πελατών που διαμένουν νόμιμα στην Ένωση να αποκτούν πρόσβαση σε βασικό λογαριασμό πληρωμών, αλλά το δικαίωμα αυτό ισχύει μόνο στον βαθμό που τα πιστωτικά ιδρύματα μπορούν να συμμορφώνονται προς τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά την ΚΞΧ/ΧΤ, όπως ορίζονται στα άρθρο 1 παράγραφος 7 και στο άρθρο 16 παράγραφος 4 της οδηγίας 2014/92/ΕΕ.

2.7. Κατά τον εντοπισμό του κινδύνου που συνδέεται με τη φύση και τη συμπεριφορά του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου του, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αποδίδουν ιδιαίτερη προσοχή στους παράγοντες κινδύνου οι οποίοι, μολοντί δεν προσιδιάζουν στη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, ενδέχεται να καταδεικνύουν αυξημένο κίνδυνο ΧΤ, ειδικότερα σε καταστάσεις στις οποίες συντρέχουν και άλλοι παράγοντες κινδύνου ΧΤ. Για τον σκοπό αυτόν, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν τουλάχιστον τους ακόλουθους παράγοντες κινδύνου:

- α) Είναι ο πελάτης ή ο πραγματικός δικαιούχος πρόσωπο το οποίο συμπεριλαμβάνεται στους καταλόγους προσώπων, ομάδων και οντοτήτων που εμπλέκονται σε τρομοκρατικές πράξεις και υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα⁴, ή είναι γνωστό ότι τα εν λόγω πρόσωπα διατηρούν στενούς προσωπικούς ή επαγγελματικούς δεσμούς με πρόσωπα καταχωρισμένα σε τέτοιους καταλόγους (π.χ., επειδή διατηρούν σχέση ή με άλλο τρόπο συζούν με τέτοιο πρόσωπο);

⁴ Βλ., για παράδειγμα, κοινή θέση του Συμβουλίου, της 27ης Δεκεμβρίου 2001, για την εφαρμογή ειδικών μέτρων για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (2001/931/CFSP)(ΕΕ L 344, της 28.12.2001, σ. 0093)- κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2580/2001 του Συμβουλίου, της 27ης Δεκεμβρίου 2001, για τη λήψη ειδικών περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (ΕΕ L 344, της 28.12.2001, σ. 70)- κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 881/2002 του Συμβουλίου, της 27ης Μαΐου 2002, για την επιβολή συγκεκριμένων περιοριστικών μέτρων κατά ορισμένων προσώπων και οντοτήτων που συνδέονται με τον Οσάμα Μπιν Λάντεν, το δίκτυο της Αλ Κάιντα και τους Ταλμπάν (ΕΕ L 139, της 29.5.2002, σ. 9). Μπορείτε επίσης να συμβουλευτείτε τον χάρτη κυρώσεων της ΕΕ στην ηλεκτρονική διεύθυνση <https://www.sanctionsmap.eu/>

- β) Είναι ο πελάτης ή ο πραγματικός δικαιούχος πρόσωπο το οποίο είναι δημοσίως γνωστό ότι τελεί υπό έρευνα για τρομοκρατικές δραστηριότητες ή έχει καταδικαστεί για τρομοκρατικές δραστηριότητες, ή ότι διατηρεί στενούς προσωπικούς ή επαγγελματικούς δεσμούς με τέτοιο πρόσωπο (π.χ., επειδή διατηρεί σχέση ή με άλλο τρόπο συζεί με τέτοιο πρόσωπο);
- γ) Ο πελάτης πραγματοποιεί συναλλαγές που χαρακτηρίζονται από μεταφορές εισερχόμενων και εξερχόμενων κεφαλαίων από ή/και προς χώρες στις οποίες είναι γνωστό ότι δραστηριοποιούνται ομάδες που διαπράττουν τρομοκρατικά εγκλήματα, οι οποίες είναι γνωστό ότι αποτελούν πηγές χρηματοδότησης της τρομοκρατίας ή ότι υπόκεινται σε διεθνείς κυρώσεις; Εάν ναι, μπορούν οι εν λόγω μεταβιβάσεις να εξηγηθούν εύκολα, π.χ. μέσω οικογενειακών δεσμών ή εμπορικών σχέσεων;
- δ) Είναι ο πελάτης μη κερδοσκοπικός οργανισμός
 - i. οι δραστηριότητες ή ο ηγετικός ρόλος του οποίου είναι δημοσίως γνωστό ότι σχετίζονται με συμπαθούντες τον εξτρεμισμό ή την τρομοκρατία; Ή
 - ii. η συναλλακτική συμπεριφορά του οποίου χαρακτηρίζεται από μαζικές μεταφορές μεγάλων ποσών ή κεφαλαίων προς δικαιοδοσίες που σχετίζονται με υψηλότερους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ και με τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου;
- ε) Ο πελάτης διενεργεί συναλλαγές οι οποίες χαρακτηρίζονται από μεγάλες χρηματικές ροές σε σύντομο χρονικό διάστημα στις οποίες εμπλέκονται μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί με ασαφείς δεσμούς (π.χ. έχουν την έδρα τους στην ίδια φυσική τοποθεσία· εκπροσωπούνται από τα ίδια πρόσωπα ή απασχολούν τους ίδιους υπαλλήλους ή διατηρούν πολλαπλούς λογαριασμούς στα ίδια ονόματα);
- στ) Ο πελάτης μεταφέρει ή προτίθεται να μεταφέρει κεφάλαια σε πρόσωπα που αναφέρονται υπό α) και β);

2.8. Επιπλέον των πηγών πληροφοριών που παρατίθενται στις κατευθυντήριες γραμμές 1.30 και 1.31, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αποδίδουν ιδιαίτερη προσοχή στις τυπολογίες της Ομάδας Χρηματοπιστωτικής Δράσης (FATF) σχετικά με τη ΧΤ, οι οποίες επικαθοποιούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα.⁵

Χώρες και γεωγραφικές περιοχές

2.9. Κατά τον εντοπισμό του κινδύνου που συνδέεται με χώρες και γεωγραφικές περιοχές, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν τον κίνδυνο που σχετίζεται με:

⁵ <http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/ml-tf-risks.html>

- α) τις δικαιοδοσίες στις οποίες ο πελάτης έχει την έδρα ή τη διαμονή του και ο πραγματικός δικαιούχος τη διαμονή του·
- β) τις δικαιοδοσίες που αποτελούν τον κύριο τόπο δραστηριότητας του πελάτη και του πραγματικού δικαιούχου· και
- γ) τις δικαιοδοσίες με τις οποίες ο πελάτης και ο πραγματικός δικαιούχος διατηρούν συναφείς προσωπικούς ή επιχειρηματικούς δεσμούς, ή οικονομικά ή νομικά συμφέροντα.

2.10. Επισημαίνεται στις επιχειρήσεις ότι η φύση και ο σκοπός της επιχειρηματικής σχέσης, ή το είδος της επιχειρηματικής δραστηριότητας, καθορίζουν συχνά τη σχετική σημασία μεμονωμένων παραγόντων κινδύνου ως προς τη χώρα και τη γεωγραφική περιοχή. Για παράδειγμα:

- α) Σε περίπτωση που τα κεφάλαια τα οποία χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της επιχειρηματικής σχέσης έχουν δημιουργηθεί στο εξωτερικό, το επίπεδο βασικών αδικημάτων που συνδέονται με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και η αποτελεσματικότητα του νομικού συστήματος μιας χώρας είναι ιδιαίτερος σημαντικά.
- β) Σε περίπτωση που τα κεφάλαια λαμβάνονται από ή αποστέλλονται προς δικαιοδοσίες στις οποίες είναι γνωστό ότι δραστηριοποιούνται ομάδες που διαπράττουν τρομοκρατικά εγκλήματα, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν τον βαθμό στον οποίο αυτό αναμένεται ή ενδέχεται να δημιουργήσει υπόνοιες, με βάση τις πληροφορίες που έχει στη διάθεσή της η επιχείρηση ως προς τον σκοπό και τη φύση της επιχειρηματικής σχέσης.
- γ) Εάν ο πελάτης είναι πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικός οργανισμός, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στην επάρκεια του καθεστώτος ΚΕΧ/ΧΤ της χώρας και στην αποτελεσματικότητα της εποπτείας ΚΕΧ/ΧΤ.
- δ) Σε περίπτωση που ο πελάτης είναι σχήμα καταπιστευματικής διαχείρισης ή άλλος τύπος νομικού μορφώματος, ή έχει δομή ή λειτουργίες παρόμοιες με αυτές σχημάτων καταπιστευματικής διαχείρισης, όπως τα fiducie, fideicomiso, Treuhand, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τον βαθμό στον οποίο η χώρα στο μητρώο της οποίας έχει εγγραφεί ο πελάτης και, κατά περίπτωση ο πραγματικός δικαιούχος, συμμορφώνεται πράγματι προς τα διεθνή πρότυπα φορολογικής διαφάνειας και ανταλλαγής πληροφοριών.

2.11. Στους παράγοντες κινδύνου τους οποίους θα πρέπει να εξετάζουν οι επιχειρήσεις κατά τον προσδιορισμό της αποτελεσματικότητας του καθεστώτος ΚΞΧ/ΧΤ μιας δικαιοδοσίας περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι:

- α) Η χώρα έχει χαρακτηριστεί από την Επιτροπή ως χώρα που παρουσιάζει στρατηγικές ανεπάρκειες στο οικείο καθεστώς ΚΞΧ/ΧΤ, σύμφωνα με το άρθρο 9 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849; Στις περιπτώσεις αυτές οι επιχειρήσεις θα πρέπει να ανατρέχουν στις κατευθυντήριες γραμμές 4.53 έως 4.57 για καθοδήγηση.
- β) Το δίκαιο της χώρας απαγορεύει την εφαρμογή πολιτικών και διαδικασιών σε επίπεδο ομίλου και, ειδικότερα, υπάρχουν τυχόν περιπτώσεις στις οποίες χρήζει εφαρμογής ο κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2019/758;
- γ) Υπάρχουν από περισσότερες από μία έγκυρες και αξιόπιστες πηγές πληροφορίες σχετικά με την ποιότητα των ελέγχων ΚΞΧ/ΧΤ της δικαιοδοσίας, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με την ποιότητα και την αποτελεσματικότητα της κανονιστικής επιβολής και εποπτείας; Στα παραδείγματα των πιθανών πηγών περιλαμβάνονται εκθέσεις αμοιβαίας αξιολόγησης από την Ομάδα Χρηματοπιστωτικής Δράσης (FATF) ή από περιφερειακούς φορείς κατά το πρότυπο της FATF (FSRB) (καλό σημείο εκκίνησης αποτελούν η συνοπτική παρουσίαση και οι βασικές διαπιστώσεις, καθώς και η αξιολόγηση της συμμόρφωσης προς τις συστάσεις 10, 26 και 27 και τα άμεσα αποτελέσματα 3 και 4), ο κατάλογος υψηλού κινδύνου και μη συνεργάσιμων δικαιοδοσιών της FATF, οι αξιολογήσεις του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) και οι εκθέσεις του Προγράμματος Αξιολόγησης του Χρηματοπιστωτικού Τομέα (FSAP). Επισημαίνεται στις επιχειρήσεις ότι η συμμετοχή της FATF ή ενός FSRB (π.χ. Moneyval) δεν διασφαλίζει, από μόνη της, την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα του καθεστώτος ΚΞΧ/ΧΤ της δικαιοδοσίας.

2.12. Εφιστάται η προσοχή των επιχειρήσεων στο γεγονός ότι η οδηγία (ΕΕ) 2015/849 δεν αναγνωρίζει την «ισοδυναμία» τρίτων χωρών και ότι δεν τηρούνται πλέον κατάλογοι ισοδύναμων δικαιοδοσιών των κρατών μελών της ΕΕ. Στον βαθμό που το επιτρέπει η εθνική νομοθεσία, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι σε θέση να προσδιορίζουν τις δικαιοδοσίες χαμηλότερου κινδύνου σύμφωνα με τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές και το παράρτημα ΙΙ της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.

2.13. Στους παράγοντες κινδύνου τους οποίους θα πρέπει να εξετάζουν οι επιχειρήσεις κατά τον προσδιορισμό του επιπέδου του κινδύνου χρηματοδότησης της τρομοκρατίας που συνδέεται με μια δικαιοδοσία περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι:

- α) Υπάρχουν πληροφορίες, π.χ. από αρχές επιβολής του νόμου ή από έγκυρες και αξιόπιστες ανοικτές πηγές μέσω ενημέρωσης, οι οποίες υποδηλώνουν ότι μια δικαιοδοσία παρέχει χρηματοδότηση ή στήριξη σε τρομοκρατικές δραστηριότητες, είτε από επίσημες πηγές, είτε από οργανωμένες ομάδες ή οργανώσεις εντός της εν λόγω δικαιοδοσίας;
- β) Υπάρχουν πληροφορίες, π.χ. από αρχές επιβολής του νόμου ή από έγκυρες και αξιόπιστες ανοικτές πηγές μέσω ενημέρωσης, οι οποίες υποδηλώνουν ότι στη χώρα ή στην περιοχή είναι γνωστό ότι δραστηριοποιούνται ομάδες που διαπράττουν τρομοκρατικά εγκλήματα;
- γ) Στη δικαιοδοσία έχουν επιβληθεί οικονομικές κυρώσεις, εμπορικός αποκλεισμός ή μέτρα που συνδέονται με την τρομοκρατία, τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας ή τη διάδοση όπλων μαζικής καταστροφής, για παράδειγμα, από τα Ηνωμένα Έθνη ή την Ευρωπαϊκή Ένωση;

2.14. Στους παράγοντες κινδύνου τους οποίους θα πρέπει να εξετάζουν οι επιχειρήσεις κατά τον προσδιορισμό του επιπέδου διαφάνειας και φορολογικής συμμόρφωσης μιας δικαιοδοσίας περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι:

- α) Υπάρχουν πληροφορίες από περισσότερες από μία έγκυρες και αξιόπιστες πηγές σύμφωνα με τις οποίες η χώρα θεωρείται ότι συμμορφώνεται προς τα διεθνή πρότυπα φορολογικής διαφάνειας και ανταλλαγής πληροφοριών; Υπάρχουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι οι συναφείς κανόνες εφαρμόζονται αποτελεσματικά στην πράξη; Στα παραδείγματα πιθανών πηγών περιλαμβάνονται εκθέσεις από το παγκόσμιο φόρουμ για τη διαφάνεια και την ανταλλαγή πληροφοριών για φορολογικούς λόγους του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), στο πλαίσιο των οποίων διενεργείται αξιολόγηση των δικαιοδοσιών ως προς τη διαφάνεια και την ανταλλαγή πληροφοριών για φορολογικούς σκοπούς· αξιολογήσεις της δέσμευσης των δικαιοδοσιών για αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών βάσει του κοινού προτύπου αναφοράς· αξιολογήσεις της συμμόρφωσης προς τις συστάσεις 9, 24 και 25 της FATF και τα άμεσα αποτελέσματα 2 και 5 της FATF ή των FSRB· αξιολογήσεις που διενεργούνται με βάση τον κατάλογο των μη συνεργάσιμων διαδικασιών για φορολογικούς σκοπούς της ΕΕ· και αξιολογήσεις του ΔΝΤ (π.χ. αξιολογήσεις του προσωπικού εξωχώριων χρηματοοικονομικών κέντρων από το ΔΝΤ).
- β) Η δικαιοδοσία έχει δεσμευτεί έναντι του κοινού προτύπου αναφοράς για την αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών που θεσπίστηκε το 2014 από την G-20, και εφαρμόζει αποτελεσματικά το πρότυπο αυτό;

γ) Η δικαιοδοσία διαθέτει αξιόπιστα και προσβάσιμα μητρώα πραγματικών δικαιούχων;

2.15. Στους παράγοντες κινδύνου τους οποίους θα πρέπει να εξετάζουν οι επιχειρήσεις κατά τον εντοπισμό του κινδύνου που συνδέεται με το επίπεδο βασικών αδικημάτων που συνδέονται με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι:

- α) Υπάρχουν από έγκυρες και αξιόπιστες δημόσιες πηγές πληροφορίες σχετικά με το επίπεδο βασικών αδικημάτων που συνδέονται με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και που παρατίθενται στο άρθρο 3 σημείο 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, π.χ. διαφθορά, οργανωμένο έγκλημα, φορολογικό έγκλημα και σοβαρή απάτη; Στα παραδείγματα περιλαμβάνονται δείκτες αντίληψης διαφθοράς ανά χώρα εκθέσεις του ΟΟΣΑ σχετικά με την εφαρμογή της σύμβασης του ΟΟΣΑ για την καταπολέμηση της δωροδοκίας και η παγκόσμια έκθεση για τα ναρκωτικά του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος.
- β) Υπάρχουν από περισσότερες από μία έγκυρες και αξιόπιστες πηγές πληροφορίες σχετικά με την ικανότητα του ανακριτικού και δικαστικού συστήματος της δικαιοδοσίας να προβαίνει σε αποτελεσματικές έρευνες και ποινικές διώξεις κατά των εν λόγω αδικημάτων;

Παράγοντες κινδύνου ως προς τα προϊόντα, τις υπηρεσίες και τις συναλλαγές

2.16. Κατά τον εντοπισμό του κινδύνου που συνδέεται με τα προϊόντα, τις υπηρεσίες ή τις συναλλαγές τους, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν τον κίνδυνο που σχετίζεται με:

- α) το επίπεδο διαφάνειας, ή έλλειψης διαφάνειας, που χαρακτηρίζει το προϊόν, την υπηρεσία ή τη συναλλαγή·
- β) την πολυπλοκότητα του προϊόντος, της υπηρεσίας ή της συναλλαγής· και
- γ) την αξία ή το μέγεθος του προϊόντος, της υπηρεσίας ή της συναλλαγής.

2.17. Στους παράγοντες κινδύνου τους οποίους πρέπει να εξετάζουν οι επιχειρήσεις κατά τον εντοπισμό του κινδύνου που συνδέεται με τη διαφάνεια προϊόντος, υπηρεσίας ή συναλλαγής περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι:

- α) Σε ποιον βαθμό τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες επιτρέπουν στον πελάτη ή στον πραγματικό δικαιούχο ή στις ιδιοκτησιακές δομές να διατηρούν την ανωνυμία τους ή διευκολύνουν την απόκρυψη της ταυτότητάς τους; Στα παραδείγματα των εν λόγω προϊόντων και υπηρεσιών περιλαμβάνονται οι μετοχές στον

κομιστή, οι εμπιστευτικές καταθέσεις, οι εξωχώριοι φορείς και ορισμένα σχήματα καταπιστευματικής διαχείρισης, καθώς και νομικές οντότητες, όπως ιδρύματα τα οποία μπορούν να διαρθρωθούν κατά τέτοιον τρόπο ώστε να αποκομίζουν τα οφέλη της ανωνυμίας και να επιτρέπουν συναλλαγές με εταιρείες-βιτρίνες ή με εταιρείες που έχουν μετόχους ασκούντες καθήκοντα εξ ονόματος άλλου προσώπου.

β) Σε ποιον βαθμό μπορεί τρίτος που δεν αποτελεί μέρος της επιχειρηματικής σχέσης να δίνει εντολές, όπως, για παράδειγμα, στην περίπτωση ορισμένων σχέσεων τραπεζικής ανταπόκρισης;

2.18. Στους παράγοντες κινδύνου τους οποίους πρέπει να εξετάζουν οι επιχειρήσεις κατά τον εντοπισμό του κινδύνου που συνδέεται με την πολυπλοκότητα προϊόντος, υπηρεσίας ή συναλλαγής περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι:

α) Πόσο πολύπλοκη είναι η συναλλαγή και συνεπάγεται τη συμμετοχή πολλαπλών μερών ή πολλαπλών δικαιοδοσιών, όπως, για παράδειγμα, στην περίπτωση ορισμένων συναλλαγών χρηματοδότησης του εμπορίου; Είναι απλές οι συναλλαγές, π.χ. αφορούν τακτικές πληρωμές σε συνταξιοδοτικό ταμείο;

β) Σε ποιον βαθμό τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες επιτρέπουν πληρωμές από τρίτους ή αποδέχονται αχρεωστήτως καταβληθείσες πληρωμές που δεν είναι συνήθως αναμενόμενες; Σε περίπτωση που αναμένονται πληρωμές από τρίτους, η επιχείρηση γνωρίζει την ταυτότητα των εν λόγω τρίτων μερών, π.χ. πρόκειται για αρχή χορήγησης κρατικών παροχών ή για εγγυητή; Ή τα προϊόντα και οι υπηρεσίες χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από μεταφορές κεφαλαίων από τον λογαριασμό του ίδιου του πελάτη σε άλλο χρηματοπιστωτικό οργανισμό ο οποίος υπόκειται σε πρότυπα και εποπτεία ΚΕΧ/ΧΤ που είναι συγκρίσιμα με αυτά που απαιτούνται δυνάμει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849;

γ) Η επιχείρηση κατανοεί τους κινδύνους που συνδέονται με το οικείο νέο ή καινοτόμο προϊόν ή υπηρεσία, ιδίως σε περίπτωση που αυτό συνεπάγεται τη χρήση νέων τεχνολογιών ή μεθόδων πληρωμής;

2.19. Στους παράγοντες κινδύνου τους οποίους πρέπει να εξετάζουν οι επιχειρήσεις κατά τον εντοπισμό του κινδύνου που συνδέεται με την αξία ή το μέγεθος προϊόντος, υπηρεσίας ή συναλλαγής περιλαμβάνονται οι ακόλουθοι:

α) Σε ποιον βαθμό τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες χαρακτηρίζονται από ένταση μετρητών, όπως συμβαίνει με πολλές υπηρεσίες πληρωμών αλλά και με ορισμένους τρεχούμενους λογαριασμούς;

- β) Σε ποιον βαθμό τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες διευκολύνουν ή ενθαρρύνουν συναλλαγές υψηλής αξίας; Υπάρχουν ενδεχομένως ανώτατα όρια στις αξίες των συναλλαγών ή στα επίπεδα των ασφαλίσεων που θα μπορούσαν να περιορίζουν τη χρήση του προϊόντος ή της υπηρεσίας για σκοπούς ΞΧ/ΧΤ;

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον δίαυλο παροχής υπηρεσιών

2.20. Κατά τον εντοπισμό του κινδύνου που συνδέεται με τον τρόπο με τον οποίο ο πελάτης λαμβάνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που ζητεί, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν τον κίνδυνο που σχετίζεται με:

- α) τον βαθμό στον οποίο η επιχειρηματική σχέση αναπτύσσεται εξ αποστάσεως (χωρίς φυσική παρουσία των μερών)· και
- β) τυχόν πρόσωπα που συνέστησαν τον πελάτη ή διαμεσολαβητές τους οποίους ενδέχεται να χρησιμοποιεί η επιχείρηση, καθώς και τη φύση της σχέσης τους με την επιχείρηση.

2.21. Κατά την εκτίμηση του κινδύνου που συνδέεται με τον τρόπο με τον οποίο ο πελάτης λαμβάνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν διάφορους παράγοντες, μεταξύ των οποίων οι ακόλουθοι:

- α) αν ο πελάτης έχει φυσική παρουσία για τους σκοπούς της πιστοποίησης της ταυτότητάς του. Σε αρνητική περίπτωση, αν η επιχείρηση
- i. χρησιμοποίησε αξιόπιστη μορφή εξ αποστάσεως (χωρίς φυσική παρουσία) ΔΕΠ· και
- ii. έλαβε μέτρα για την αποτροπή της πλαστοπροσωπίας ή της υποκλοπής ταυτότητας.

Στις περιπτώσεις αυτές οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν τις κατευθυντήριες γραμμές 4.29 έως 4.31.

- β) αν ο πελάτης συστήθηκε από άλλο μέρος του ίδιου χρηματοοικονομικού ομίλου και, εάν ναι, σε ποιον βαθμό η επιχείρηση μπορεί να βασιστεί στην εν λόγω σύσταση και να είναι βέβαιη ότι ο πελάτης δεν θα την εκθέσει σε υπερβολικό κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ, καθώς και τι μέτρα έχει λάβει η επιχείρηση για να βεβαιωθεί ότι η οντότητα του ομίλου εφαρμόζει μέτρα ΔΕΠ τα οποία συνάδουν με τα πρότυπα που ισχύουν στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ), σύμφωνα με το άρθρο 28 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849·
- γ) αν ο πελάτης συστήθηκε από τρίτο μέρος, π.χ. από τράπεζα που δεν είναι μέρος του ίδιου ομίλου ή από διαμεσολαβητή και, εάν ναι,

- i. αν το τρίτο μέρος είναι ρυθμιζόμενο πρόσωπο που υπόκειται σε υποχρεώσεις ΚΞΧ οι οποίες συνάδουν με εκείνες της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, καθώς και αν το τρίτο μέρος είναι χρηματοπιστωτικός οργανισμός ή αν η κύρια επιχειρηματική του δραστηριότητα δεν σχετίζεται με την παροχή χρηματοοικονομικών υπηρεσιών⁶
- ii. αν το τρίτο μέρος εφαρμόζει μέτρα ΔΕΠ, τηρεί αρχεία που συνάδουν με τα πρότυπα του ΕΟΧ, εποπτεύεται όσον αφορά τη συμμόρφωσή του προς συγκρίσιμες υποχρεώσεις ΚΞΧ/ΧΤ σύμφωνα με το άρθρο 26 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, και αν υπάρχουν τυχόν ενδείξεις που να υποδεικνύουν ότι το επίπεδο συμμόρφωσης του τρίτου μέρους προς την ισχύουσα νομοθεσία ή τους κανονισμούς ΚΞΧ/ΧΤ είναι ανεπαρκές, π.χ. αν έχουν επιβληθεί κυρώσεις στο τρίτο μέρος για παραβιάσεις των υποχρεώσεων ΚΞΧ/ΧΤ⁶
- iii. αν έχει την έδρα σε δικαιοδοσία που συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ. Σε περίπτωση που το τρίτο μέρος έχει έδρα σε τρίτη χώρα υψηλού κινδύνου, η οποία έχει χαρακτηριστεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως τρίτη χώρα με στρατηγικές ανεπάρκειες, οι επιχειρήσεις δεν πρέπει να βασίζονται στο εν λόγω τρίτο μέρος. Ωστόσο, εφόσον επιτρέπεται από την εθνική νομοθεσία, οι επιχειρήσεις μπορούν να βασίζονται σε διαμεσολαβητή, υπό τον όρο ότι πρόκειται για υποκατάστημα ή θυγατρική πλειοψηφικής συμμετοχής άλλης επιχείρησης που είναι εγκατεστημένη στην Ένωση, και όταν η επιχείρηση είναι πεπεισμένη ότι ο διαμεσολαβητής τηρεί πλήρως τις πολιτικές και τις διαδικασίες που εφαρμόζονται σε επίπεδο ομίλου σύμφωνα με το άρθρο 45 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849⁶.
- iv. τα μέτρα που έχει λάβει η επιχείρηση για να βεβαιωθεί ότι:
 - α. το τρίτο μέρος παρέχει ανά πάσα στιγμή τα αναγκαία έγγραφα για την πιστοποίηση της ταυτότητάς του⁶
 - β. το τρίτο μέρος θα παρέχει, αμέσως κατόπιν αιτήματος, κατάλληλα αντίγραφα των δεδομένων πιστοποίησης και επαλήθευσης της ταυτότητας ή τα ηλεκτρονικά δεδομένα τα οποία αναφέρονται, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 27 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849⁶
 - γ. η ποιότητα των μέτρων ΔΕΠ του τρίτου μέρους είναι αρκετά υψηλή ώστε να μπορεί η επιχείρηση να βασίζεται στα εν λόγω μέτρα⁶ και

⁶ Άρθρο 26 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849

δ. το επίπεδο των μέτρων ΔΕΠ που εφαρμόζει το τρίτο μέρος είναι ανάλογα του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με την επιχειρηματική σχέση, λαμβάνοντας υπόψη ότι το τρίτο μέρος θα έχει εφαρμόσει μέτρα ΔΕΠ για ίδιους σκοπούς και, ενδεχομένως, σε διαφορετικό πλαίσιο.

δ) αν ο πελάτης συστήθηκε από συνδεδεμένο πράκτορα, δηλαδή χωρίς απευθείας επαφή με την επιχείρηση, σε ποιον βαθμό η επιχείρηση μπορεί να είναι βέβαιη ότι ο πράκτορας απέκτησε αρκετές πληροφορίες ώστε να διασφαλίσει ότι η επιχείρηση γνωρίζει τον πελάτη της και το επίπεδο κινδύνου που συνδέεται με την επιχειρηματική σχέση·

ε) αν χρησιμοποιούνται συνδεδεμένοι αντιπρόσωποι, σε ποιον βαθμό εμπλέκονται σε διαρκή βάση στη διεξαγωγή των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και με ποιον τρόπο αυτό επηρεάζει τις γνώσεις της επιχείρησης για τον πελάτη και τη συνεχή διαχείριση κινδύνων·

στ) Στον βαθμό που η εθνική νομοθεσία επιτρέπει στην επιχείρηση να χρησιμοποιεί εξωτερικό πάροχο υπηρεσιών για ορισμένες πτυχές των οικείων υποχρεώσεων ΚΞΧ/ΧΤ, αν αυτή έχει εξετάσει το κατά πόσον ο εξωτερικός πάροχος υπηρεσιών είναι υπόχρεη οντότητα, καθώς και αν έχει αντιμετωπίσει τους κινδύνους που αναφέρονται στις κατευθυντήριες γραμμές της EAT για την εξωτερική ανάθεση (EBA/GL/2019/02), εφόσον αυτές εφαρμόζονται.

Κατευθυντήρια γραμμή 3: Εκτίμηση του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ

3.1. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να χρησιμοποιούν τους παράγοντες κινδύνου που έχουν εντοπίσει για την εκτίμηση του συνολικού επιπέδου του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ.

Διαμόρφωση ολιστικής άποψης

3.2. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διαμορφώνουν ολιστική άποψη όσον αφορά τους παράγοντες κινδύνου ΞΧ/ΧΤ που έχουν εντοπίσει και οι οποίοι, συνολικά, θα καθορίσουν το επίπεδο του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με μια επιχειρηματική σχέση ή με μια περιστασιακή συναλλαγή, ή με τις επιχειρηματικές δραστηριότητες.

3.3. Επισημαίνεται στις επιχειρήσεις ότι, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στην οδηγία (ΕΕ) 2015/849 ή στην εθνική νομοθεσία, η ύπαρξη μεμονωμένων παραγόντων κινδύνου δεν συνεπάγεται απαραίτητα την υπαγωγή μιας σχέσης σε υψηλότερη ή χαμηλότερη κατηγορία κινδύνου.

Στάθμιση των παραγόντων κινδύνου

- 3.4. Κατά την εκτίμηση του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ, οι επιχειρήσεις μπορούν να αποφασίζουν να σταθμίζουν τους παράγοντες με διαφορετικό τρόπο, σε συνάρτηση με την αντίστοιχη βαρύτητα που παρουσιάζουν.
- 3.5. Κατά τη στάθμιση των παραγόντων κινδύνου, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να προβαίνουν σε τεκμηριωμένη κρίση όσον αφορά τη σημασία των διαφόρων παραγόντων κινδύνου στο πλαίσιο μιας επιχειρηματικής σχέσης ή περιστασιακής συναλλαγής ή στο πλαίσιο των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων. Αυτό έχει συχνά ως αποτέλεσμα οι επιχειρήσεις να «βαθμολογούν» διαφορετικά τους διάφορους παράγοντες, π.χ. οι επιχειρήσεις ενδέχεται να αποφασίσουν ότι οι προσωπικοί δεσμοί ενός πελάτη με μια δικαιοδοσία που συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ είναι λιγότερο σημαντικοί βάσει των χαρακτηριστικών του προϊόντος που ζητεί ο πελάτης.
- 3.6. Εντέλει, η βαρύτητα που δίνεται σε καθέναν από τους εν λόγω παράγοντες είναι πιθανό να ποικίλλει, τόσο μεταξύ προϊόντων και μεταξύ πελατών (ή κατηγοριών πελατών) όσο και μεταξύ επιχειρήσεων. Κατά τη στάθμιση των παραγόντων κινδύνου, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι:
- α) η στάθμιση δεν επηρεάζεται αδικαιολόγητα από έναν μόνο παράγοντα·
 - β) η διαβάθμιση του κινδύνου δεν επηρεάζεται από οικονομικές ή κερδοσκοπικές παραμέτρους·
 - γ) η στάθμιση δεν οδηγεί σε κατάσταση στην οποία καμία επιχειρηματική σχέση δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως υψηλού κινδύνου·
 - δ) οι διατάξεις της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 ή της εθνικής νομοθεσίας που αφορούν περιπτώσεις οι οποίες παρουσιάζουν πάντα υψηλό κίνδυνο νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες δεν μπορούν να παρακαμφθούν από τη στάθμιση της επιχείρησης· και
 - ε) είναι σε θέση να παραβλέπουν οποιαδήποτε βαθμολογία κινδύνου δημιουργείται αυτομάτως, όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο. Το σκεπτικό της απόφασης να παραβλεφθούν οι εν λόγω βαθμολογίες θα πρέπει να τεκμηριώνεται δεόντως.
- 3.7. Σε περίπτωση που μια επιχείρηση χρησιμοποιεί αυτοματοποιημένα πληροφοριακά συστήματα για να λαμβάνει συνολική βαθμολόγηση του κινδύνου προκειμένου να κατηγοριοποιεί τις επιχειρηματικές σχέσεις ή τις περιστασιακές συναλλαγές, και δεν αναπτύσσει τα εν λόγω συστήματα εσωτερικά αλλά τα αγοράζει από εξωτερικό πάροχο, θα πρέπει να κατανοεί τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος και τον τρόπο με τον οποίο το σύστημα συνδυάζει ή σταθμίζει τους παράγοντες κινδύνου για τη διαμόρφωση της συνολικής βαθμολογίας κινδύνου. Μια επιχείρηση πρέπει να μπορεί πάντα να βεβαιώνεται ότι οι βαθμολογίες που διαμορφώνονται αντικατοπτρίζουν την επίγνωση του

κινδύνου ΞΧ/ΧΤ εκ μέρους της επιχείρησης, ενώ θα πρέπει επίσης να είναι σε θέση να καταδεικνύει την επίγνωση αυτή στην αρμόδια αρχή.

Κατηγοριοποίηση του κινδύνου

- 3.8. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αποφασίσουν ποιος είναι ο πλέον κατάλληλος τρόπος για την κατηγοριοποίηση του κινδύνου. Η απόφαση αυτή εξαρτάται από τη φύση και το μέγεθος της δραστηριότητας της επιχείρησης και από τα είδη κινδύνου ΞΧ/ΧΤ στα οποία είναι εκτεθειμένη. Παρότι οι επιχειρήσεις κατηγοριοποιούν συχνά τον κίνδυνο ως υψηλό, μεσαίο και χαμηλό, είναι δυνατή η ταξινόμησή του και σε άλλες κατηγορίες.
- 3.9. Σύμφωνα με την οικεία αξιολόγηση κινδύνου, και λαμβάνοντας υπόψη τόσο τους εγγενείς κινδύνους όσο και τα τυχόν μέσα μετριασμού του κινδύνου που έχει προσδιορίσει, η επιχείρηση θα πρέπει να κατηγοριοποιήσει τους επιχειρηματικούς της τομείς καθώς και τις επιχειρηματικές τους σχέσεις και τις περιστασιακές συναλλαγές σύμφωνα με το αντιληπτό επίπεδο του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ.

Κατευθυντήρια γραμμή 4: Μέτρα ΔΕΠ που πρέπει να εφαρμόζουν όλες οι επιχειρήσεις

- 4.1. Η συνολική εκτίμηση κινδύνου για ολόκληρη την επιχείρηση και οι επιμέρους εκτιμήσεις κινδύνου που διενεργεί μια επιχείρηση θα πρέπει να τη διευκολύνουν να εντοπίζει τα σημεία στα οποία θα πρέπει να επικεντρώσει τις προσπάθειές της όσον αφορά τη διαχείριση κινδύνου στο πλαίσιο της ΞΧ/ΧΤ, τόσο κατά την αποδοχή νέου πελάτη όσο και καθ' όλη τη διάρκεια της επιχειρηματικής σχέσης.
- 4.2. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι οικείες πολιτικές και διαδικασίες ΚΞΧ/ΧΤ αξιοποιούν και αντικατοπτρίζουν τις οικείες εκτιμήσεις κινδύνου.
- 4.3. Θα πρέπει επίσης να διασφαλίζουν ότι οι οικείες πολιτικές και διαδικασίες ΚΞΧ/ΧΤ είναι άμεσα διαθέσιμες, εφαρμόσιμες, αποτελεσματικές και κατανοητές από όλο το αρμόδιο προσωπικό.
- 4.4. Στο πλαίσιο της συμμόρφωσης προς την υποχρέωσή τους βάσει του άρθρου 8 της οδηγίας 2015/849 να λαμβάνουν έγκριση από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη τους για τις οικείες πολιτικές, τους ελέγχους και τις διαδικασίες ΚΞΧ/ΧΤ, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα ανώτερα διοικητικά στελέχη έχουν πρόσβαση σε επαρκή δεδομένα, συμπεριλαμβανομένης της συνολικής εκτίμησης κινδύνου ΞΧ/ΧΤ για ολόκληρη την επιχείρηση, προκειμένου να διαμορφώσουν τεκμηριωμένη άποψη σχετικά με την επάρκεια και την αποτελεσματικότητα αυτών των πολιτικών και των διαδικασιών και, ειδικότερα, των πολιτικών και των διαδικασιών ΔΕΠ.

Δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

- 4.5. Τα μέτρα ΔΕΠ θα πρέπει να βοηθούν τις επιχειρήσεις να κατανοούν καλύτερα τον κίνδυνο που συνδέεται με τις επιμέρους επιχειρηματικές σχέσεις και τις περιστασιακές συναλλαγές.
- 4.6. Οι επιχειρήσεις πρέπει να εφαρμόζουν καθένα από τα μέτρα ΔΕΠ που προβλέπονται στο άρθρο 13 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, αλλά μπορούν να αποφασίζουν την έκταση καθενός από τα εν λόγω μέτρα ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου.
- 4.7. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να καθορίζουν σαφώς στις οικείες πολιτικές και διαδικασίες,
- α) ποιος είναι ο πελάτης και, κατά περίπτωση, ο πραγματικός δικαιούχος για κάθε είδος πελάτη και κατηγορία προϊόντων και υπηρεσιών, και ποιων προσώπων η ταυτότητα πρέπει να επαληθεύεται για σκοπούς ΔΕΠ. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να ανατρέχουν στις τομεακές κατευθυντήριες οδηγίες στον τίτλο II του παρόντος εγγράφου, οι οποίες περιέχουν περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με την πιστοποίηση της ταυτότητας των πελατών και των πραγματικών τους δικαιούχων.
 - β) τι συνιστά περιστασιακή συναλλαγή στο πλαίσιο των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων και πότε μια σειρά από μεμονωμένες συναλλαγές συνιστά επιχειρηματική σχέση και όχι περιστασιακή συναλλαγή, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως η συχνότητα ή η κανονικότητα με την οποία ο πελάτης επιστρέφει για τη σύναψη περιστασιακών συναλλαγών, καθώς και τον βαθμό στον οποίο η σχέση αναμένεται να έχει, ή φαίνεται να έχει, κάποιο στοιχείο διάρκειας. Επισημαίνεται στις επιχειρήσεις ότι το χρηματικό όριο του άρθρου 11 στοιχείο β) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 είναι σχετικό μόνο με τον βαθμό στον οποίο γεννά απόλυτη υποχρέωση εφαρμογής μέτρων ΔΕΠ· μια σειρά από περιστασιακές συναλλαγές μπορεί να συνιστά επιχειρηματική σχέση ακόμη και όταν το συγκεκριμένο χρηματικό όριο δεν καλύπτεται.
 - γ) ποιο είναι το κατάλληλο επίπεδο και είδος ΔΕΠ που πρέπει να εφαρμόζουν σε επιμέρους επιχειρηματικές σχέσεις και περιστασιακές συναλλαγές·
 - δ) πώς αναμένουν να επαληθεύεται η ταυτότητα του πελάτη και, κατά περίπτωση, του πραγματικού δικαιούχου και πώς αναμένουν να διαπιστώνονται η φύση και ο σκοπός της επιχειρηματικής σχέσης·
 - ε) ποιο επίπεδο παρακολούθησης πρέπει να εφαρμόζεται ανάλογα με τις περιστάσεις·
 - στ) πώς και σε ποιες καταστάσεις οι πιο αδύναμες μορφές πιστοποίησης και επαλήθευσης της ταυτότητας μπορούν να αντισταθμίζονται με ενισχυμένη παρακολούθηση·

ζ) τη διάθεση ανάληψης κινδύνου της επιχείρησης.

4.8. Όπως προβλέπεται στο άρθρο 13 παράγραφος 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξουν στην οικεία αρμόδια αρχή ότι τα μέτρα ΔΕΠ που έχουν θέσει σε εφαρμογή είναι ανάλογα των κινδύνων ΞΧ/ΧΤ.

Χρηματοπιστωτική ένταξη και ελαχιστοποίηση των κινδύνων

4.9. Ο όρος «ελαχιστοποίηση των κινδύνων» αναφέρεται στην απόφαση των επιχειρήσεων να μην προσφέρουν πλέον υπηρεσίες σε ορισμένες κατηγορίες πελατών που συνδέονται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ. Καθώς ο κίνδυνος που συνδέεται με επιμέρους επιχειρηματικές σχέσεις θα ποικίλλει, ακόμη και εντός της ίδιας κατηγορίας, η εφαρμογή προσέγγισης με βάση τον κίνδυνο δεν απαιτεί από τις επιχειρήσεις να αρνούνται να συνάψουν, ή να τερματίζουν, επιχειρηματικές σχέσεις με ολόκληρες κατηγορίες πελατών που θεωρείται ότι παρουσιάζουν υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξισορροπούν προσεκτικά την ανάγκη για χρηματοπιστωτική ένταξη με την ανάγκη για μετριασμό του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ.

4.10. Στο πλαίσιο αυτό, οι επιχειρήσεις πρέπει να εφαρμόζουν κατάλληλες και ανάλογες με τον βαθμό κινδύνου πολιτικές και διαδικασίες για να διασφαλίζουν ότι η προσέγγισή τους όσον αφορά την εφαρμογή των μέτρων ΔΕΠ δεν έχει ως αποτέλεσμα την αδικαιολόγητη στέρηση της νόμιμης πρόσβασης των πελατών στις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες. Όταν ο πελάτης προβάλλει εύλογους και αξιόπιστους λόγους για τους οποίους αδυνατεί να προσκομίσει τα παραδοσιακά έγγραφα πιστοποίησης της ταυτότητας, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν τον μετριασμό του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ με άλλους τρόπους, συμπεριλαμβανομένων των εξής:

α) Προσαρμογή του επιπέδου και της έντασης της παρακολούθησης κατά τρόπο ανάλογο προς τον κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με τον πελάτη, συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου ο πελάτης που έχει προσκομίσει ένα πιο αδύναμο έγγραφο για την πιστοποίηση της ταυτότητας να μην είναι αυτός που ισχυρίζεται ότι είναι·

β) Προσφορά μόνο των βασικών χρηματοπιστωτικών προϊόντων και υπηρεσιών, τα οποία περιορίζουν την ικανότητα των χρηστών να καταχρώνται τα εν λόγω προϊόντα και υπηρεσίες για σκοπούς τέλεσης οικονομικών εγκλημάτων. Τα εν λόγω βασικά προϊόντα και υπηρεσίες ενδέχεται επίσης να διευκολύνουν τις επιχειρήσεις να εντοπίζουν ασυνήθιστες συναλλαγές ή είδη συναλλαγών, συμπεριλαμβανομένης της μη προβλεπόμενης χρήσης του προϊόντος· ωστόσο, είναι σημαντικό τα τυχόν όρια να έχουν αναλογικό χαρακτήρα και να μην επιβάλλουν περιττούς και μη εύλογους περιορισμούς στην πρόσβαση των πελατών σε χρηματοπιστωτικά προϊόντα και υπηρεσίες.

- 4.11. Οι επιχειρήσεις ενδέχεται να επιθυμούν να ανατρέξουν στη γνωμοδότηση της EAT με τίτλο «Opinion on the application of customer due diligence measures to customers who are asylum seekers from higher-risk third countries or territories» (EBA-OP-2016-07).

Πραγματικοί δικαιούχοι

- 4.12. Κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους που προβλέπονται στο άρθρο 13 παράγραφος 1 στοιχείο β) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 όσον αφορά την κατανόηση της διάρθρωσης της κυριότητας και του ελέγχου του πελάτη, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν τουλάχιστον τα ακόλουθα μέτρα:

- α) Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να ζητούν από τον πελάτη να τους γνωστοποιήσει την ταυτότητα των πραγματικών του δικαιούχων.
- β) Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να τεκμηριώνουν τις πληροφορίες που λαμβάνουν.
- γ) Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν όλα τα αναγκαία και εύλογα μέτρα για την επαλήθευση των πληροφοριών: προς εκπλήρωση της εν λόγω υποχρέωσης, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν την κατά περίπτωση χρήση των μητρώων των πραγματικών δικαιούχων.
- δ) Τα μέτρα β) και γ) θα πρέπει να εφαρμόζονται ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου.

Μητρώα πραγματικών δικαιούχων

- 4.13. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν επίγνωση ότι η χρήση πληροφοριών που περιέχονται στα μητρώα πραγματικών δικαιούχων δεν εκπληρώνει, αυτή καθαυτή, το καθήκον τους για τη λήψη επαρκών και ανάλογων με τον κίνδυνο μέτρων για την επαλήθευση και την πιστοποίηση της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου τους. Οι επιχειρήσεις ενδέχεται να χρειαστεί να λάβουν πρόσθετα μέτρα για την επαλήθευση και την πιστοποίηση της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου, ιδίως σε περίπτωση που αυξάνεται ο κίνδυνος ο οποίος συνδέεται με την επιχειρηματική σχέση ή σε περίπτωση που η επιχείρηση αμφιβάλλει ως προς το ότι το πρόσωπο που αναγράφεται στο μητρώο είναι ο τελικός πραγματικός δικαιούχος.

Έλεγχος με άλλα μέσα

- 4.14. Η απαίτηση σχετικά με την επαλήθευση, καθώς και τη λήψη όλων των αναγκαίων και εύλογων μέτρων για την πιστοποίηση της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου αφορά μόνο το φυσικό πρόσωπο υπό την τελική κυριότητα ή τον έλεγχο του οποίου τελεί ο πελάτης. Ωστόσο, για να συμμορφωθούν προς τις υποχρεώσεις τους βάσει του άρθρου 13 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, οι επιχειρήσεις θα πρέπει επίσης να λάβουν εύλογα μέτρα για να κατανοήσουν τη διάρθρωση της κυριότητας και του ελέγχου του πελάτη.

4.15. Τα μέτρα που λαμβάνουν οι επιχειρήσεις για να κατανοήσουν τη διάρθρωση της κυριότητας και του ελέγχου του πελάτη θα πρέπει να είναι επαρκή ώστε η επιχείρηση να μπορεί να βεβαιωθεί ευλόγως ότι κατανοεί τον κίνδυνο που συνδέεται με τα διαφορετικά επίπεδα κυριότητας και ελέγχου. Ειδικότερα, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να βεβαιώνονται ότι,

α) η διάρθρωση της κυριότητας και του ελέγχου του πελάτη δεν είναι αδικαιολόγητα πολύπλοκη ή αδιαφανής· ή

β) οι πολύπλοκες ή αδιαφανείς δομές κυριότητας και ελέγχου δικαιολογούνται από κάποιο θεμιτό λόγο νομικής ή οικονομικής φύσεως.

4.16. Για να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους βάσει του άρθρου 33 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αναφέρουν στη μονάδα χρηματοοικονομικών πληροφοριών (ΜΧΠ) εάν η διάρθρωση της κυριότητας και του ελέγχου του πελάτη δημιουργεί υπόνοιες και έχουν εύλογους λόγους να υποπτεύονται ότι τα κεφάλαια ενδέχεται να αποτελούν έσοδο από παράνομες δραστηριότητες ή να συνδέονται με τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας.

4.17. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αποδίδουν ιδιαίτερη προσοχή σε πρόσωπα τα οποία ενδέχεται να ασκούν «έλεγχο με άλλα μέσα» βάσει του άρθρου 3 παράγραφος 6 στοιχείο α) σημείο i) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849. Μεταξύ των παραδειγμάτων «ελέγχου με άλλα μέσα» που οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη περιλαμβάνονται ενδεικτικά τα εξής:

α) έλεγχος χωρίς άμεση κυριότητα, π.χ. μέσω στενών οικογενειακών σχέσεων, ή ιστορικών ή συμβατικών ενώσεων·

β) χρήση, απολαβές ή άντληση ωφελημάτων από περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν στον πελάτη·

γ) ευθύνη για στρατηγικές αποφάσεις που επηρεάζουν ουσιαστικά τις επιχειρηματικές πρακτικές ή τη γενική κατεύθυνση ενός νομικού προσώπου.

4.18. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αποφασίσουν, ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου, κατά πόσον χρήζει επαλήθευσης η διάρθρωση της κυριότητας και του ελέγχου του πελάτη.

Προσδιορισμός των ανώτερων διευθυντικών στελεχών του πελάτη

4.19. Σε περίπτωση που ο πελάτης είναι νομική οντότητα, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να προσδιορίσουν τον πραγματικό δικαιούχο όπως ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 6 στοιχείο α) σημείο i) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.

4.20. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να καταφεύγουν στον προσδιορισμό των ανωτέρων διευθυντικών στελεχών του πελάτη ως πραγματικών δικαιούχων μόνο εάν:

- α) Έχουν εξαντλήσει όλα τα πιθανά μέσα προσδιορισμού του φυσικού προσώπου υπό την τελική κυριότητα ή τον έλεγχο του οποίου τελεί ο πελάτης;
 - β) Η μη δυνατότητα προσδιορισμού του φυσικού προσώπου υπό την τελική κυριότητα ή τον έλεγχο του οποίου τελεί ο πελάτης δεν δημιουργεί υπόνοιες κινδύνου ΞΧ/ΧΤ και
 - γ) Έχουν βεβαιωθεί ότι ο λόγος που προβάλλει ο πελάτης σχετικά με την αδυναμία προσδιορισμού του φυσικού προσώπου υπό την τελική κυριότητα ή τον έλεγχο του οποίου τελεί ο πελάτης είναι ευλογοφανής.
- 4.21. Όταν αποφασίζουν ποιο ανώτερο διευθυντικό στέλεχος ή ποια ανώτερα διευθυντικά στελέχη θα προσδιορίσουν ως πραγματικό δικαιούχο ή πραγματικούς δικαιούχους, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν ποιος έχει την τελική και συνολική ευθύνη για τον πελάτη και λαμβάνει δεσμευτικές αποφάσεις για λογαριασμό του πελάτη.
- 4.22. Στις περιπτώσεις αυτές, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να τεκμηριώνουν το σκεπτικό τους σχετικά με τον προσδιορισμό του ανώτερου στελέχους ως πραγματικού δικαιούχου, αντί του πελάτη, και να τηρούν αρχεία σχετικά με τις ενέργειές τους⁷.

Προσδιορισμός του πραγματικού δικαιούχου δημόσιας υπηρεσίας ή κρατικής επιχείρησης

- 4.23. Σε περίπτωση που ο πελάτης είναι δημόσια υπηρεσία ή κρατική επιχείρηση, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να τηρούν τις οδηγίες που περιέχονται στις κατευθυντήριες γραμμές 4.21 και 4.22 για τον προσδιορισμό του ανώτερου διευθυντικού στελέχους.
- 4.24. Στις περιπτώσεις αυτές, ειδικότερα δε σε περίπτωση που ο κίνδυνος που συνδέεται με τη σχέση είναι αυξημένος, π.χ. επειδή η κρατική επιχείρηση έχει την έδρα της σε χώρα που συνδέεται με υψηλά επίπεδα διαφθοράς, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου προκειμένου να διαπιστώσουν ότι το πρόσωπο που έχουν προσδιορίσει ως πραγματικό δικαιούχο είναι δεόντως εξουσιοδοτημένο από τον πελάτη να ενεργεί για λογαριασμό του.
- 4.25. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη την πιθανότητα το ανώτερο διευθυντικό στέλεχος του πελάτη να είναι πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο. Σε μια τέτοια περίπτωση, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν μέτρα αυξημένης ΔΕΠ έναντι του ανώτερου διευθυντικού στελέχους σύμφωνα με το άρθρο 8 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, και να εκτιμούν κατά πόσον ο βαθμός στον οποίο το πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο μπορεί να επηρεάσει τον πελάτη δημιουργεί αυξημένο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ, καθώς και κατά πόσον ενδέχεται να είναι αναγκαία η εφαρμογή μέτρων αυξημένης ΔΕΠ έναντι του πελάτη.

⁷ Άρθρο 3 παράγραφος 6 στοιχείο α) σημείο ii) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849

Στοιχεία πιστοποίησης της ταυτότητας

- 4.26. Για να συμμορφωθούν προς τις υποχρεώσεις τους βάσει του άρθρου 13 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να επαληθεύουν την ταυτότητα του πελάτη τους και, κατά περίπτωση, την ταυτότητα του πραγματικού δικαιούχου, με βάση αξιόπιστες και ανεξάρτητες πληροφορίες και στοιχεία, ανεξαρτήτως του κατά πόσον αυτά έχουν αποκτηθεί εξ αποστάσεως, σε ηλεκτρονική ή σε έγχαρτη μορφή.
- 4.27. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να καθορίζουν στις πολιτικές και τις διαδικασίες τους ποιες πληροφορίες και ποια στοιχεία θα θεωρούν αξιόπιστα και ανεξάρτητα για σκοπούς ΔΕΠ. Στο πλαίσιο αυτό, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν
- α) Τι καθιστά τα στοιχεία ή τις πληροφορίες αξιόπιστα. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν διαφορετικούς βαθμούς αξιοπιστίας, τους οποίους θα πρέπει να καθορίζουν με βάση
 - i. το κατά πόσον ο πελάτης όφειλε να υποβληθεί σε συγκεκριμένους ελέγχους για να αποκτήσει τις πληροφορίες ή τα στοιχεία που έχει προσκομίσει·
 - ii. την επίσημη ιδιότητα, εάν υπάρχει, του προσώπου ή του θεσμού που διεξήγαγε αυτούς τους ελέγχους·
 - iii. το επίπεδο διασφάλισης που συνδέεται με το εκάστοτε χρησιμοποιούμενο σύστημα ψηφιακής πιστοποίησης της ταυτότητας· και
 - iv. την ευκολία με την οποία οι πληροφορίες ή τα στοιχεία ταυτότητας που προσκομίζονται μπορούν να παραποιηθούν.
 - β) Τι καθιστά τα στοιχεία ή τις πληροφορίες ανεξάρτητα. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν διαφορετικούς βαθμούς ανεξαρτησίας, τους οποίους θα πρέπει να προσδιορίζουν με βάση τον βαθμό στον οποίο το πρόσωπο ή ο θεσμός που αρχικώς εξέδωσε ή παρέσχε τα στοιχεία ή τις πληροφορίες:
 - i. συνδέεται με τον πελάτη με άμεσους προσωπικούς, επαγγελματικούς ή οικογενειακούς δεσμούς· και
 - ii. θα μπορούσε να έχει επηρεαστεί αδικαιολόγητα από τον πελάτη.
- Στις περισσότερες περιπτώσεις, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι σε θέση να θεωρούν ότι οι πληροφορίες ή τα στοιχεία που εκδίδονται από την κυβέρνηση παρέχουν το υψηλότερο δυνατό επίπεδο ανεξαρτησίας και αξιοπιστίας.
- 4.28. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αξιολογούν τους κινδύνους που συνδέονται με κάθε είδος παρεχόμενου αποδεικτικού στοιχείου και τη μέθοδο πιστοποίησης και επαλήθευσης της

ταυτότητας που χρησιμοποιείται και να διασφαλίζουν ότι η μέθοδος και το είδος που έχουν επιλεγεί είναι ανάλογα του βαθμού κινδύνου ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με τον πελάτη.

Εξ αποστάσεως καταστάσεις (χωρίς φυσική παρουσία των μερών)

4.29. Κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους βάσει του άρθρου 13 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 σε περιπτώσεις όπου η επιχειρηματική σχέση δρομολογείται, συνάπτεται ή αναπτύσσεται εξ αποστάσεως (χωρίς φυσική παρουσία των μερών) ή η περιστασιακή συναλλαγή διενεργείται εξ αποστάσεως (χωρίς φυσική παρουσία των μερών), οι επιχειρήσεις θα πρέπει:

α) να λαμβάνουν επαρκή μέτρα για να βεβαιωθούν ότι ο πελάτης είναι αυτός που ισχυρίζεται ότι είναι και

β) να εκτιμούν εάν η εξ αποστάσεως (χωρίς φυσική παρουσία των μερών) φύση της σχέσης ή της περιστασιακής συναλλαγής δημιουργεί αυξημένο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ και, εάν ναι, να προσαρμόζουν αναλόγως τα οικεία μέτρα ΔΕΠ. Όταν εκτιμούν τον κίνδυνο που συνδέεται με τις εξ αποστάσεως (χωρίς φυσική παρουσία των μερών) σχέσεις, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους παράγοντες κινδύνου που αναφέρονται στην κατευθυντήρια γραμμή 2.

4.30. Σε περίπτωση που ο κίνδυνος που συνδέεται με εξ αποστάσεως (χωρίς φυσική παρουσία των μερών) σχέση ή περιστασιακή συναλλαγή είναι αυξημένος, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν μέτρα αυξημένης ΔΕΠ σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές 4.46. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν ειδικότερα αν είναι σκόπιμη η λήψη ενισχυμένων μέτρων για την πιστοποίηση της ταυτότητας του πελάτη ή η ενισχυμένη συνεχής παρακολούθηση της σχέσης.

4.31. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν υπόψη ότι η χρήση μέσων ηλεκτρονικής πιστοποίησης της ταυτότητας δεν δημιουργεί αυξημένο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ, ιδίως σε περιπτώσεις που τα εν λόγω ηλεκτρονικά μέσα παρέχουν υψηλό επίπεδο διασφάλισης βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 910/2014.

Χρησιμοποίηση καινοτόμων τεχνολογικών μέσων για την πιστοποίηση της ταυτότητας

4.32. Η οδηγία (ΕΕ) 2015/849 είναι τεχνολογικά ουδέτερη και οι επιχειρήσεις δύνανται να επιλέγουν τη χρήση ηλεκτρονικών ή έγγραφων μέσων, ή συνδυασμού αυτών, για την πιστοποίηση της ταυτότητας των πελατών τους· ωστόσο, σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 1 στοιχείο α) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, οι επιχειρήσεις πρέπει να διασφαλίζουν ότι η εν λόγω πιστοποίηση βασίζεται σε δεδομένα ή πληροφορίες από αξιόπιστη και ανεξάρτητη πηγή.

4.33. Οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν ή προτίθενται να χρησιμοποιήσουν καινοτόμα τεχνολογικά μέσα για σκοπούς πιστοποίησης και επαλήθευσης της ταυτότητας θα πρέπει να αξιολογούν τον βαθμό στον οποίο η χρήση καινοτόμων τεχνολογικών λύσεων μπορεί να αντιμετωπίσει, ή να οξύνει, τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ, ιδίως σε εξ αποστάσεως καταστάσεις (χωρίς φυσική παρουσία των μερών). Στο πλαίσιο της αξιολόγησής τους, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν σαφή αντίληψη σχετικά με τα ακόλουθα θέματα:

- α) τους κινδύνους ΤΠΕ (τεχνολογία της πληροφορίας και επικοινωνίας) και τους κινδύνους ασφαλείας, ιδίως τον πιθανό κίνδυνο η καινοτόμος τεχνολογική λύση να είναι ακατάλληλη ή αναξιόπιστη ή να υποστεί παραβιάσεις·
- β) τους ποιοτικούς κινδύνους, ιδίως τον κίνδυνο οι πηγές πληροφοριών που χρησιμοποιούνται για σκοπούς επαλήθευσης να μην είναι επαρκώς ανεξάρτητες και αξιόπιστες και, ως εκ τούτου, να μη συνάδουν με την ενωσιακή ή την εθνική νομοθεσία, καθώς και τον κίνδυνο ο βαθμός επαλήθευσης της ταυτότητας που παρέχει η καινοτόμος λύση να μην είναι ανάλογος με το επίπεδο του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με την επιχειρηματική σχέση·
- γ) τους νομικούς κινδύνους, ιδίως τον κίνδυνο ο πάροχος της τεχνολογικής λύσης να μη συμμορφώνεται προς την ισχύουσα νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων· και
- δ) τους κινδύνους πλαστοπροσωπίας, ήτοι τον κίνδυνο ο πελάτης να μην είναι αυτός που ισχυρίζεται ότι είναι. Οι επιχειρήσεις πρέπει επίσης να εξετάζουν τον κίνδυνο το εκάστοτε πρόσωπο να μην είναι πραγματικό πρόσωπο.

4.34. Οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν εξωτερικό πάροχο, αντί να αναπτύξουν δική τους καινοτόμο λύση, υπέχουν την τελική ευθύνη για την εκπλήρωση των οικείων υποχρεώσεων ΔΕΠ. Θα πρέπει να αποσαφηνίσουν τη σχέση τους με τον πάροχο της καινοτόμου λύσης (π.χ. αν πρόκειται για σχέση εξωτερικής ανάθεσης), ή αν η χρήση της καινοτόμου λύσης συνιστά μορφή εξάρτησης από τρίτο όπως προβλέπεται στο Τμήμα 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, και να λαμβάνουν επαρκή μέτρα ώστε να βεβαιώνονται ότι ο πάροχος της καινοτόμου λύσης:

- α) είναι καταχωρισμένος στις αρμόδιες εθνικές αρχές ώστε να αποκτά πρόσβαση και να αποθηκεύει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σύμφωνα με τους νομικούς κανόνες της ΕΕ και σε συμμόρφωση προς τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων, ΓΚΠΔ)⁸ και τη νομοθεσία για την εφαρμογή του ΓΚΠΔ·

⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την

- β) έχει πρόσβαση και χρησιμοποιεί ευρύ φάσμα δεδομένων από διάφορες πηγές σε διαχρονική βάση, λαμβάνοντας ειδικότερα υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:
 - i. τα ηλεκτρονικά στοιχεία πιστοποίησης με βάση το διαβατήριο του πελάτη κατά πάσα πιθανότητα δεν επαρκούν σε ένα εξ αποστάσεως (χωρίς τη φυσική παρουσία των μερών) πλαίσιο χωρίς επιπλέον ελέγχους οι οποίοι θα διασφαλίζουν ότι ο πελάτης είναι αυτός που ισχυρίζεται ότι είναι, και ότι το έγγραφο δεν έχει παραποιηθεί και
 - ii. στις περισσότερες καταστάσεις μια ενιαία πηγή δεδομένων ή μια ενιαία χρονική στιγμή δεν φαίνεται να πληρούν επαρκώς τα πρότυπα επαλήθευσης
 - γ) είναι συμβατικά δεσμευμένος να συμμορφώνεται προς τα καθήκοντα που απορρέουν από τη συμφωνία τους και από τους δεσμευτικούς κανόνες της ενωσιακής και της εθνικής νομοθεσίας, καθώς και να ενημερώνει αμέσως την επιχείρηση σε περίπτωση οποιασδήποτε μεταβολής και
 - δ) λειτουργεί με διαφάνεια, ώστε η επιχείρηση να γνωρίζει ανά πάσα στιγμή τους ελέγχους που διενεργούνται, τις πηγές που χρησιμοποιούνται, τα αποτελέσματα και την αξιοπιστία αυτών των αποτελεσμάτων.
- 4.35. Σε περίπτωση που ο εξωτερικός πάροχος είναι επιχείρηση με έδρα σε τρίτη χώρα, η επιχείρηση θα πρέπει να διασφαλίζει ότι κατανοεί τους νομικούς και τους επιχειρησιακούς κινδύνους και τις απαιτήσεις σχετικά με την προστασία των δεδομένων που συνδέονται μαζί τους, καθώς και ότι μετριάξει αποτελεσματικά τους εν λόγω κινδύνους.
- 4.36. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να είναι έτοιμες να αποδείξουν στην οικεία αρμόδια αρχή ότι η χρήση μιας ιδιαίτερα καινοτόμου λύσης είναι κατάλληλη.
- 4.37. Οι επιχειρήσεις ενδέχεται να επιθυμούν να ανατρέξουν στην κοινή γνωμοδότηση που εξέδωσαν οι ΕΕΑ το 2018 σχετικά με τη χρήση καινοτόμων λύσεων στη διαδικασία της δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη, η οποία αναλύει περαιτέρω τα συγκεκριμένα θέματα.

Προσδιορισμός της φύσης και του σκοπού της επιχειρηματικής σχέσης

- 4.38. Τα μέτρα που λαμβάνουν οι επιχειρήσεις για να διαπιστώσουν τη φύση και τον σκοπό της επιχειρηματικής σχέσης θα πρέπει να είναι ανάλογα προς τον κίνδυνο που συνδέεται με τη σχέση και επαρκή ώστε να επιτρέπουν στην επιχείρηση να κατανοήσει ποιος είναι ο

πελάτη, καθώς και ποιοι είναι οι πραγματικοί δικαιούχοι του πελάτη. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει τουλάχιστον να λαμβάνουν μέτρα για να κατανοήσουν:

- α) Τη φύση των δραστηριοτήτων ή της επιχειρηματικής δραστηριότητας του πελάτη·
- β) Τον λόγο για τον οποίο ο πελάτης επέλεξε τα προϊόντα και τις υπηρεσίες της επιχείρησης·
- γ) Την αξία και τις πηγές των κεφαλαίων που κινούνται μέσω του λογαριασμού·
- δ) Τον τρόπο με τον οποίο ο πελάτης θα χρησιμοποιεί τα προϊόντα και τις υπηρεσίες της επιχείρησης·
- ε) Αν ο πελάτης έχει άλλες επιχειρηματικές σχέσεις με άλλα τμήματα της επιχείρησης ή με τον ευρύτερο όμιλο στον οποίο αυτή ανήκει, καθώς και αν αυτό επηρεάζει την κατανόηση του πελάτη από την επιχείρηση· και
- στ) Τι συνιστά «συνήθη» συμπεριφορά για τον πελάτη ή την κατηγορία των πελατών.

4.39. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να ανατρέχουν στους παράγοντες κινδύνου των κατευθυντηρίων γραμμών 2.4 έως 2.6 των παρουσών κατευθυντηρίων γραμμών.

Απλουστευμένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

4.40. Στον βαθμό που το επιτρέπει η εθνική νομοθεσία, οι επιχειρήσεις δύνανται να εφαρμόζουν μέτρα απλουστευμένης ΔΕΠ σε περιπτώσεις στις οποίες ο κίνδυνος ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με μια επιχειρηματική σχέση έχει εκτιμηθεί ως χαμηλός. Η απλουστευμένη ΔΕΠ δεν συνεπάγεται εξαίρεση από οποιοδήποτε μέτρο ΔΕΠ· ωστόσο, οι επιχειρήσεις μπορούν να προσαρμόζουν την έκταση, τον χρόνο ή το είδος καθενός ή όλων των μέτρων ΔΕΠ κατά τρόπο ώστε να είναι ανάλογα του χαμηλού κινδύνου που έχουν εντοπίσει.

4.41. Στα μέτρα απλουστευμένης ΔΕΠ που μπορούν να εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις περιλαμβάνονται ενδεικτικά τα ακόλουθα:

- α) προσαρμογή του χρόνου εφαρμογής της ΔΕΠ, π.χ. σε περίπτωση που το προϊόν ή η συναλλαγή που επιδιώκεται έχει χαρακτηριστικά τα οποία περιορίζουν τη χρήση του (της) για σκοπούς ΞΧ/ΧΤ, για παράδειγμα μέσω:
 - i. της επαλήθευσης της ταυτότητας του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου κατά τη σύναψη της επιχειρηματικής σχέσης· ή

- ii. της επαλήθευσης της ταυτότητας του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου μόλις οι συναλλαγές υπερβούν ένα προκαθορισμένο όριο ή αφού παρέλθει εύλογο χρονικό διάστημα. Οι επιχειρήσεις πρέπει να βεβαιώνονται ότι:
 - α. αυτό δεν συνεπάγεται εκ των πραγμάτων εξαίρεση από τη ΔΕΠ, δηλαδή οι επιχειρήσεις πρέπει να διασφαλίζουν ότι θα πραγματοποιηθεί εντέλει επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου·
 - β. το όριο ή το χρονικό διάστημα καθορίζεται σε ευλόγως χαμηλό επίπεδο (αν και επισημαίνεται στις επιχειρήσεις ότι, όσον αφορά τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, απλώς και μόνον ο καθορισμός χαμηλού ορίου ενδέχεται να μην επαρκεί για τη μείωση του κινδύνου)·
 - γ. διαθέτουν συστήματα ώστε να είναι σε θέση να εντοπίζουν πότε έχει καλυφθεί το εν λόγω όριο ή έχει παρέλθει το αντίστοιχο χρονικό διάστημα· και
 - δ. δεν αναβάλλουν τη ΔΕΠ ή καθυστερούν την απόκτηση συναφών πληροφοριών σχετικά με τον πελάτη, σε περίπτωση που η ισχύουσα νομοθεσία, π.χ. ο κανονισμός (ΕΕ) 2015/847 ή διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας, επιβάλλει τη λήψη των εν λόγω πληροφοριών ευθύς εξαρχής.
- β) Προσαρμογή της ποσότητας των πληροφοριών που λαμβάνονται για τους σκοπούς της πιστοποίησης της ταυτότητας, της επαλήθευσης ή της παρακολούθησης, για παράδειγμα μέσω:
 - i. της επαλήθευσης της ταυτότητας βάσει των πληροφοριών που έχουν ληφθεί μόνον από ένα έγκυρο, αξιόπιστο και ανεξάρτητο έγγραφο ή μία έγκυρη, αξιόπιστη και ανεξάρτητη πηγή δεδομένων· ή
 - ii. της παραδοχής της φύσης και του σκοπού της επιχειρηματικής σχέσης επειδή το προϊόν είναι σχεδιασμένο αποκλειστικά και μόνο για μία συγκεκριμένη χρήση, όπως το συνταξιοδοτικό πρόγραμμα μιας εταιρείας ή η δωροκάρτα ενός εμπορικού κέντρου.
 - γ) προσαρμογή της ποιότητας ή της πηγής των πληροφοριών που λαμβάνονται για τους σκοπούς της πιστοποίησης της ταυτότητας, της επαλήθευσης ή της παρακολούθησης, για παράδειγμα μέσω:

- i. της αποδοχής πληροφοριών που λαμβάνονται από τον πελάτη και όχι από ανεξάρτητη πηγή κατά την επαλήθευση της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου (επισημαίνεται ότι αυτό δεν επιτρέπεται για την επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη)· ή
 - ii. σε περίπτωση που ο κίνδυνος που συνδέεται με όλες τις πτυχές της σχέσης είναι πολύ χαμηλός, της λήψης της προέλευσης των κεφαλαίων ως παραδοχής για την εκπλήρωση ορισμένων από τις απαιτήσεις ΔΕΠ, π.χ. όταν τα κεφάλαια συνιστούν πληρωμές κρατικών παροχών ή όταν τα κεφάλαια έχουν μεταφερθεί σε επιχείρηση εγκατεστημένη εντός του ΕΟΧ από λογαριασμό στο όνομα του πελάτη·
- δ) προσαρμογή της συχνότητας της επικαιροποίησης και επανεξέτασης της επιχειρηματικής σχέσης ως προς τη ΔΕΠ, π.χ. διενέργεια επικαιροποίησης και επανεξέτασης μόνο σε περίπτωση επέλευσης γεγονότων ενεργοποίησης, όπως όταν ο πελάτης επιδιώκει την παροχή νέου προϊόντος ή νέας υπηρεσίας ή όταν έχει καλυφθεί το όριο συγκεκριμένης συναλλαγής· οι επιχειρήσεις πρέπει να βεβαιώνονται ότι αυτό δεν συνεπάγεται εκ των πραγμάτων εξαίρεση από την επικαιροποίηση των πληροφοριών ΔΕΠ.
- ε) προσαρμογή της συχνότητας και της έντασης της παρακολούθησης των συναλλαγών, π.χ. με την παρακολούθηση μόνο των συναλλαγών που υπερβαίνουν ένα καθορισμένο όριο. Σε περίπτωση που οι επιχειρήσεις επιλέξουν αυτό το μέτρο, πρέπει να διασφαλίζουν ότι το όριο καθορίζεται σε εύλογο επίπεδο και ότι διαθέτουν συστήματα για τον εντοπισμό συνδεδεμένων συναλλαγών οι οποίες, συνδυαστικά, υπερβαίνουν το εν λόγω όριο.
- 4.42. Στον τίτλο II αναφέρονται πρόσθετα μέτρα απλουστευμένης ΔΕΠ τα οποία ενδέχεται να έχουν ιδιαίτερη σημασία σε διαφορετικούς τομείς.
- 4.43. Οι πληροφορίες που λαμβάνει μια επιχείρηση κατά την εφαρμογή μέτρων απλουστευμένης ΔΕΠ πρέπει να παρέχουν στην επιχείρηση τη δυνατότητα να βεβαιώνεται ευλόγως ότι η εκτίμησή της όσον αφορά τον χαμηλό κίνδυνο που συνδέεται με την επιχειρηματική σχέση είναι αιτιολογημένη. Πρέπει επίσης να είναι επαρκείς ώστε να παρέχουν στην επιχείρηση αρκετές πληροφορίες σχετικά με τη φύση της επιχειρηματικής σχέσης ώστε να είναι σε θέση να εντοπίζει τυχόν ασυνήθιστες ή ύποπτες συναλλαγές. Η απλουστευμένη ΔΕΠ δεν απαλλάσσει ένα ίδρυμα από την αναφορά ύποπτων συναλλαγών στη ΜΧΠ.
- 4.44. Σε περίπτωση που υπάρχουν ενδείξεις ότι ο κίνδυνος μπορεί να μην είναι χαμηλός, π.χ. όταν υπάρχουν υπόνοιες για απόπειρα ΞΧ/ΧΤ ή όταν η επιχείρηση διατηρεί αμφιβολίες όσον αφορά την ακρίβεια των πληροφοριών που λαμβάνει, δεν πρέπει να εφαρμόζεται

απλουστευμένη ΔΕΠ⁹. Ομοίως, δεν πρέπει να εφαρμόζεται απλουστευμένη ΔΕΠ σε περίπτωση που ισχύουν συγκεκριμένα σενάρια υψηλού κινδύνου και προβλέπεται υποχρέωση διενέργειας αυξημένης ΔΕΠ.

Αυξημένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

4.45. Σύμφωνα με τα άρθρα 18 έως 24 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, οι επιχειρήσεις πρέπει να εφαρμόζουν μέτρα αυξημένης ΔΕΠ σε περιπτώσεις υψηλότερου κινδύνου, ώστε να διαχειρίζονται και να μετριάζουν κατάλληλα τους κινδύνους αυτούς. Τα μέτρα αυξημένης ΔΕΠ δεν μπορούν να αντικαταστήσουν τα κανονικά μέτρα ΔΕΠ, αλλά πρέπει να εφαρμόζονται συμπληρωματικά προς τα κανονικά μέτρα ΔΕΠ.

4.46. Στην οδηγία (ΕΕ) 2015/849 απαριθμούνται συγκεκριμένες περιπτώσεις τις οποίες οι επιχειρήσεις πρέπει να αντιμετωπίζουν πάντα ως περιπτώσεις υψηλότερου κινδύνου:

α) όταν ο πελάτης ή ο πραγματικός δικαιούχος του πελάτη, είναι πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο (άρθρα 20 έως 24)·

β) όταν η επιχείρηση συνάπτει σχέση ανταπόκρισης που περιλαμβάνει την εκτέλεση πληρωμών με ίδρυμα τρίτης χώρας (άρθρο 19)·

γ) όταν η επιχείρηση διατηρεί επιχειρηματική σχέση ή πραγματοποιεί συναλλαγή στην οποία εμπλέκονται τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου (άρθρο 18 παράγραφος 1)· και

δ) όλες τις συναλλαγές που είναι

i. πολύπλοκες·

ii. ασυνήθιστα μεγάλες·

iii. ασυνήθιστου είδους·

iv. χωρίς προφανή οικονομικό ή νόμιμο σκοπό (άρθρο 18 παράγραφος 2)

4.47. Στην οδηγία (ΕΕ) 2015/849 καθορίζονται ειδικά μέτρα αυξημένης ΔΕΠ που πρέπει να εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις:

α) όταν ο πελάτης ή ο πραγματικός δικαιούχος του πελάτη, είναι πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο·

⁹ Άρθρο 11 στοιχεία ε) και στ) και άρθρο 15 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.

- β) όταν η επιχειρηματική σχέση ή συναλλαγή αφορά τρίτη χώρα υψηλού κινδύνου η οποία επισημαίνεται από την Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- γ) στο πλαίσιο σχέσεων ανταπόκρισης που περιλαμβάνουν την εκτέλεση πληρωμών με ανταποκριτές από τρίτες χώρες και
- δ) σε όλες τις συναλλαγές που είναι είτε πολύπλοκες, ασυνήθιστα μεγάλες και ασυνήθιστου είδους ή που δεν έχουν προφανή οικονομικό ή νόμιμο σκοπό.

Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν πρόσθετα μέτρα αυξημένης ΔΕΠ στις περιπτώσεις στις οποίες η λήψη των μέτρων αυτών είναι ανάλογη του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ που έχουν εντοπίσει.

Πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα

- 4.48. Κατά την εφαρμογή ανάλογων με τον βαθμό κινδύνου πολιτικών και διαδικασιών για τον εντοπισμό πολιτικώς εκτεθειμένων προσώπων, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τον κατάλογο των σημαντικών δημόσιων λειτουργημάτων που εξέδωσε η Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 20α παράγραφος 3 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 και να διασφαλίζουν τον εντοπισμό των προσώπων που ασκούν αυτά τα λειτουργήματα. Δεδομένου ότι ο κατάλογος αυτός αφορά τα σημαντικά δημόσια λειτουργήματα στην ΕΕ, όταν οι επιχειρήσεις λαμβάνουν αποφάσεις σχετικά με τον εντοπισμό πολιτικώς εκτεθειμένων προσώπων από τρίτες χώρες θα πρέπει να ανατρέχουν στον κατάλογο λειτουργημάτων του άρθρου 3 σημείο 9 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 και να προσαρμόζουν τον εν λόγω κατάλογο κατά περίπτωση.
- 4.49. Οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν εμπορικώς διαθέσιμους καταλόγους πολιτικώς εκτεθειμένων προσώπων θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτούς τους καταλόγους είναι επικαιροποιημένες και ότι κατανοούν τους περιορισμούς αυτών των καταλόγων. Όταν κρίνεται αναγκαίο, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν πρόσθετα μέτρα, π.χ. σε περιπτώσεις στις οποίες τα αποτελέσματα του ελέγχου είναι ασαφή ή δεν συνάδουν με τις προσδοκίες της επιχείρησης.
- 4.50. Οι επιχειρήσεις που έχουν χαρακτηρίσει πελάτη ή πραγματικό δικαιούχο ως πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο πρέπει πάντα:
 - α) να λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για τον προσδιορισμό της πηγής του πλούτου και της προέλευσης των κεφαλαίων που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο της επιχειρηματικής σχέσης ώστε η επιχείρηση να μπορεί να έχει τη βεβαιότητα ότι δεν διαχειρίζεται έσοδα που προέρχονται από διαφθορά ή άλλη εγκληματική δραστηριότητα. Τα μέτρα που θα πρέπει να λαμβάνουν οι επιχειρήσεις για τον προσδιορισμό της πηγής του πλούτου και της προέλευσης των κεφαλαίων του πολιτικώς εκτεθειμένου προσώπου εξαρτώνται από τον βαθμό υψηλού κινδύνου που συνδέεται με την επιχειρηματική σχέση. Σε

περίπτωση που ο κίνδυνος ο οποίος συνδέεται με τη σχέση με πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο είναι ιδιαίτερος υψηλός, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να επαληθεύουν την πηγή του πλούτου και την προέλευση των κεφαλαίων βάσει αξιόπιστων και ανεξάρτητων δεδομένων, εγγράφων ή πληροφοριών.

- β) Να λαμβάνουν έγκριση από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη για τη σύναψη ή τη διατήρηση επιχειρηματικής σχέσης με πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο. Το κατάλληλο επίπεδο αρχαιότητας για την εν λόγω έγκριση θα πρέπει να καθορίζεται από το επίπεδο του αυξημένου κινδύνου που συνδέεται με την επιχειρηματική σχέση, ενώ το ανώτερο διοικητικό στέλεχος το οποίο εγκρίνει τη σύναψη επιχειρηματικής σχέσης με πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο θα πρέπει να διαθέτει επαρκές επίπεδο αρχαιότητας και εποπτείας ώστε να λαμβάνει τεκμηριωμένες αποφάσεις σχετικά με ζητήματα που επηρεάζουν άμεσα το προφίλ κινδύνου της επιχείρησης.
- γ) Κατά τη λήψη απόφασης σχετικά με την έγκριση μιας σχέσης με πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο, τα ανώτερα διοικητικά στελέχη θα πρέπει να βασίζονται στην απόφασή τους στο επίπεδο του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ στο οποίο ενδέχεται να εκτεθεί η επιχείρηση σε περίπτωση σύναψης της εν λόγω επιχειρηματικής σχέσης, καθώς και στον βαθμό στον οποίο η επιχείρηση διαθέτει τα κατάλληλα μέσα για την αποτελεσματική διαχείριση του εν λόγω κινδύνου.
- δ) Να διενεργούν ενισχυμένη και συνεχή παρακολούθηση, τόσο των συναλλαγών όσο και του κινδύνου που συνδέεται με την επιχειρηματική σχέση. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εντοπίζουν ασυνήθιστες συναλλαγές και να επανεξετάζουν σε τακτική βάση τις πληροφορίες που έχουν στη διάθεσή τους ώστε να διασφαλίζεται ο έγκαιρος εντοπισμός οποιασδήποτε νέας ή αναδυόμενης πληροφορίας που θα μπορούσε να επηρεάσει την εκτίμηση κινδύνου. Η συχνότητα της συνεχούς παρακολούθησης θα πρέπει να καθορίζεται από το επίπεδο του υψηλού κινδύνου που συνδέεται με την εκάστοτε σχέση.

4.51. Σύμφωνα με το άρθρο 20 στοιχείο β) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, οι επιχειρήσεις πρέπει να εφαρμόζουν όλα τα ανωτέρω μέτρα σε πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα, στα μέλη των οικογενειών τους και σε πρόσωπα που είναι γνωστά ως στενοί συνεργάτες τους, και θα πρέπει επίσης να προσαρμόζουν την έκταση των εν λόγω μέτρων ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου.

4.52. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα μέτρα που εφαρμόζουν για να συμμορφωθούν προς την οδηγία (ΕΕ) 2015/849 και τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές σε σχέση με τα πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα δεν έχουν ως αποτέλεσμα την αδικαιολόγητη στέρηση της πρόσβασης πελατών που είναι πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα σε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.

Τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου

- 4.53. Όσον αφορά τις επιχειρηματικές σχέσεις ή συναλλαγές στις οποίες εμπλέκονται τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι εφαρμόζουν, τουλάχιστον, τα μέτρα αυξημένης ΔΕΠ που προβλέπονται στο άρθρο 18α παράγραφος 1 και, κατά περίπτωση, τα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 18α παράγραφος 2 της οδηγίας 2015/849.
- 4.54. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν τα μέτρα που παρατίθενται στην κατευθυντήρια γραμμή 4.53, και θα πρέπει επίσης να προσαρμόζουν την έκταση των μέτρων ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου.
- 4.55. Σε μια επιχειρηματική σχέση ή συναλλαγή εμπλέκεται πάντα τρίτη χώρα υψηλού κινδύνου αν
- α) τα κεφάλαια δημιουργήθηκαν σε τρίτη χώρα υψηλού κινδύνου·
 - β) τα κεφάλαια λαμβάνονται από τρίτη χώρα υψηλού κινδύνου·
 - γ) ο προορισμός των κεφαλαίων είναι τρίτη χώρα υψηλού κινδύνου·
 - δ) η επιχείρηση συναλλάσσεται με φυσικό πρόσωπο ή νομική οντότητα με διαμονή ή εγκατάσταση σε τρίτη χώρα υψηλού κινδύνου· ή
 - ε) η επιχείρηση συναλλάσσεται με καταπιστευματοδόχο με εγκατάσταση σε τρίτη χώρα υψηλού κινδύνου ή με σχήμα καταπιστευματικής διαχείρισης που διέπεται από το δίκαιο τρίτης χώρας υψηλού κινδύνου.
- 4.56. Κατά την εφαρμογή μέτρων ΔΕΠ ή κατά τη διάρκεια μιας επιχειρηματικής σχέσης, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι εφαρμόζουν επίσης τα μέτρα αυξημένης ΔΕΠ που προβλέπονται στο άρθρο 18α παράγραφος 1 και, κατά περίπτωση, τα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 18α παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, εφόσον οι επιχειρήσεις κρίνουν ότι
- α) η συναλλαγή εκτελείται μέσω τρίτης χώρας υψηλού κινδύνου, π.χ. επειδή σε τέτοια χώρα έχει εγκατάσταση ο ενδιάμεσος πάροχος υπηρεσιών πληρωμών· ή
 - β) ο πραγματικός δικαιούχος του πελάτη έχει διαμονή σε τρίτη χώρα υψηλού κινδύνου.
- 4.57. Με την επιφύλαξη των κατευθυντηρίων γραμμών 4.54 και 4.56, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αξιολογούν προσεκτικά τον κίνδυνο που συνδέεται με επιχειρηματικές σχέσεις και συναλλαγές στο πλαίσιο των οποίων

- α) ο πελάτης είναι γνωστό ότι διατηρεί στενούς προσωπικούς ή επαγγελματικούς δεσμούς με τρίτη χώρα υψηλού κινδύνου· ή
- β) ο πραγματικός δικαιούχος ή οι πραγματικοί δικαιούχοι είναι γνωστό ότι διατηρεί (-ούν) στενούς προσωπικούς ή επαγγελματικούς δεσμούς με τρίτη χώρα υψηλού κινδύνου.

Στις περιπτώσεις αυτές, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αποφασίζουν ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου αν θα εφαρμόσουν ή όχι τα μέτρα που παρατίθενται στο άρθρο 18α της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, μέτρα αυξημένης ΔΕΠ ή κανονικά μέτρα ΔΕΠ.

Σχέσεις ανταπόκρισης

- 4.58. Για να συμμορφωθούν προς το άρθρο 19 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν συγκεκριμένα μέτρα αυξημένης ΔΕΠ σε περιπτώσεις διασυνωριακών σχέσεων ανταπόκρισης με ανταποκριτή που έχει την έδρα του σε τρίτη χώρα. Οι επιχειρήσεις πρέπει να εφαρμόζουν όλα τα εν λόγω μέτρα, και θα πρέπει επίσης να προσαρμόζουν την έκταση των μέτρων ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου.
- 4.59. Για κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την αυξημένη ΔΕΠ στο πλαίσιο των σχέσεων τραπεζικής ανταπόκρισης, συνιστάται στις επιχειρήσεις να ανατρέξουν στον τίτλο II· οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές ενδέχεται επίσης να είναι χρήσιμες σε επιχειρήσεις που διατηρούν άλλες μορφές σχέσεων ανταπόκρισης.

Ασυνήθιστες συναλλαγές

- 4.60. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν επαρκείς πολιτικές και διαδικασίες για τον εντοπισμό ασυνήθιστων συναλλαγών ή μοτίβα συναλλαγών. Όταν μια επιχείρηση εντοπίζει τέτοιες συναλλαγές, θα πρέπει να εφαρμόζει μέτρα αυξημένης ΔΕΠ. Οι συναλλαγές ενδέχεται να είναι ασυνήθιστες επειδή:
 - α) είναι μεγαλύτερες από το αναμενόμενο βάσει των γνώσεων της επιχείρησης όσον αφορά τον πελάτη, την επιχειρηματική σχέση ή την κατηγορία στην οποία υπάγεται ο πελάτης·
 - β) αποτελούν ασυνήθιστο ή μη αναμενόμενο μοτίβο συναλλαγής σε σύγκριση με τη συνήθη δραστηριότητα του πελάτη ή με το μοτίβο συναλλαγών που συνδέονται με παρόμοιους πελάτες, προϊόντα ή υπηρεσίες· ή
 - γ) είναι ιδιαίτερα πολύπλοκες σε σύγκριση με άλλες παρόμοιες, συναλλαγές που συνδέονται με παρόμοιους τύπους πελατών, προϊόντων ή υπηρεσιών, ενώ η επιχείρηση δεν γνωρίζει το οικονομικό σκεπτικό ή τον νόμιμο σκοπό ή

διατηρεί αμφιβολίες σχετικά με την ακρίβεια των πληροφοριών που έχει λάβει.

4.61. Τα εν λόγω μέτρα αυξημένης ΔΕΠ θα πρέπει να παρέχουν στην επιχείρηση τη δυνατότητα να διαπιστώνει αν οι συγκεκριμένες συναλλαγές δημιουργούν υπόνοιες, και πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα ακόλουθα:

- α) λήψη εύλογων και επαρκών μέτρων για την κατανόηση του ιστορικού και του σκοπού των εν λόγω συναλλαγών, π.χ. με τον εντοπισμό της πηγής και του προορισμού των κεφαλαίων ή με την εξεύρεση περισσότερων πληροφοριών σχετικά με την επιχειρηματική δραστηριότητα του πελάτη ώστε να εξακριβωθεί η πιθανότητα εκτέλεσης των συγκεκριμένων συναλλαγών από τον πελάτη και
- β) παρακολούθηση της επιχειρηματικής σχέσης και των συνεπαγόμενων συναλλαγών με μεγαλύτερη συχνότητα και μεγαλύτερη προσοχή στις λεπτομέρειες. Μια επιχείρηση δύναται να αποφασίσει να παρακολουθεί επιμέρους συναλλαγές εάν το μέτρο αυτό είναι ανάλογο του κινδύνου που έχει εντοπίσει.

Άλλες περιπτώσεις υψηλού κινδύνου

4.62. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις υψηλού κινδύνου, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν τεκμηριωμένη απόφαση σχετικά με τα μέτρα αυξημένης ΔΕΠ που είναι κατάλληλα για κάθε περίπτωση υψηλού κινδύνου. Το ενδεδειγμένο είδος αυξημένης ΔΕΠ, συμπεριλαμβανομένης της έκτασης των πρόσθετων πληροφοριών που συγκεντρώνονται και της αυξημένης παρακολούθησης που πραγματοποιείται, εξαρτάται από τον λόγο για τον οποίο μια περιστασιακή συναλλαγή ή μια επιχειρηματική σχέση έχει χαρακτηριστεί ως υψηλού κινδύνου.

4.63. Οι επιχειρήσεις δεν υποχρεούνται να εφαρμόζουν σε όλες τις περιπτώσεις όλα τα μέτρα αυξημένης ΔΕΠ που παρατίθενται κατωτέρω. Για παράδειγμα, σε ορισμένες περιπτώσεις υψηλού κινδύνου, είναι πιθανό να ενδεικνύται η εστίαση στην ενισχυμένη συνεχή παρακολούθηση καθ' όλη τη διάρκεια της επιχειρηματικής σχέσης.

4.64. Στα μέτρα αυξημένης ΔΕΠ που θα πρέπει να εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις μπορούν να περιλαμβάνονται τα εξής:

- α) αύξηση της ποσότητας των πληροφοριών που λαμβάνονται για τους σκοπούς της ΔΕΠ ως εξής:
 - i. πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου, ή τη δομή της κυριότητας και του ελέγχου του πελάτη, προκειμένου να διασφαλιστεί η βεβαιότητα ότι ο κίνδυνος που συνδέεται με τη σχέση είναι

απόλυτα κατανοητός. Σε αυτό το πλαίσιο, ενδέχεται να απαιτείται η απόκτηση και η αξιολόγηση πληροφοριών σχετικά με τη φήμη του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου, καθώς και η αξιολόγηση τυχόν αρνητικών ισχυρισμών που έχουν διατυπωθεί εις βάρος του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου. Παραδείγματα αποτελούν, μεταξύ άλλων:

- α. πληροφορίες σχετικά με τα μέλη της οικογένειας και τους στενούς επιχειρηματικούς εταίρους·
 - β. πληροφορίες σχετικά με τις παλαιότερες και τις τρέχουσες επιχειρηματικές δραστηριότητες του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου· και
 - γ. αρνητικές αναφορές στα μέσα ενημέρωσης.
- ii. Πληροφορίες σχετικά με τη σκοπούμενη φύση της επιχειρηματικής σχέσης προκειμένου να εξακριβωθεί η νομιμότητα της φύσης και του σκοπού της επιχειρηματικής σχέσης και να διευκολυνθούν οι επιχειρήσεις στην κατάρτιση πιο ολοκληρωμένου προφίλ κινδύνου του πελάτη. Αυτό ενδέχεται να περιλαμβάνει τη λήψη πληροφοριών σχετικά με τα ακόλουθα στοιχεία:
 - α. τον αριθμό, το μέγεθος και τη συχνότητα των συναλλαγών που είναι πιθανό να πραγματοποιηθούν μέσω του λογαριασμού, ώστε η επιχείρηση να είναι σε θέση να εντοπίζει αποκλίσεις οι οποίες εγείρουν ενδεχομένως υπόνοιες (σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να ενδείκνυται να ζητούνται αποδεικτικά στοιχεία)·
 - β. τον λόγο για τον οποίο ο πελάτης ζητεί συγκεκριμένο προϊόν ή συγκεκριμένη υπηρεσία, ιδιαίτερα σε περίπτωση που δεν είναι σαφής ο λόγος για τον οποίο οι ανάγκες του πελάτη δεν μπορούν να καλυφθούν καλύτερα με άλλον τρόπο ή σε άλλη δικαιοδοσία·
 - γ. τον προορισμό των κεφαλαίων·
 - δ. τη φύση της επιχειρηματικής δραστηριότητας του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου ώστε η επιχείρηση να είναι σε θέση να κατανοήσει καλύτερα την πιθανή φύση της επιχειρηματικής σχέσης.

- β) Αύξηση της ποιότητας των πληροφοριών που λαμβάνονται για τους σκοπούς της ΔΕΠ ώστε να επιβεβαιώνεται η ταυτότητα του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου, μεταξύ άλλων με τους ακόλουθους τρόπους:
- i. απαίτηση σύμφωνα με την οποία η πρώτη πληρωμή πρέπει να πραγματοποιηθεί μέσω λογαριασμού για τον οποίο μπορεί να επαληθευτεί ότι τηρείται στο όνομα του πελάτη σε τράπεζα υποκείμενη σε πρότυπα ΔΕΠ τα οποία δεν είναι λιγότερο αυστηρά από τα αντίστοιχα πρότυπα που καθορίζονται στο κεφάλαιο II της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849· ή
 - ii. διασφάλιση ότι τα περιουσιακά στοιχεία και τα κεφάλαια του πελάτη που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο της επιχειρηματικής σχέσης δεν συνιστούν έσοδα εγκληματικής δραστηριότητας και ότι η πηγή του πλούτου και η προέλευση των κεφαλαίων συνάδουν με τα στοιχεία που γνωρίζει η επιχείρηση όσον αφορά τον πελάτη και τη φύση της επιχειρηματικής σχέσης. Σε ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες ο κίνδυνος που συνδέεται με τη σχέση είναι ιδιαίτερος υψηλός, η επαλήθευση της πηγής του πλούτου και της προέλευσης των κεφαλαίων ενδέχεται να αποτελεί το μοναδικό κατάλληλο μέσο για τη μείωση του κινδύνου. Η πηγή των κεφαλαίων ή πλούτου μπορεί να επαληθευτεί, μεταξύ άλλων, με βάση τις δηλώσεις ΦΠΑ και τις φορολογικές δηλώσεις εισοδήματος, αντίγραφα των ελεγμένων λογαριασμών, εκκαθαριστικά σημειώματα μισθοδοσίας, δημόσια έγγραφα ή αναφορές σε ανεξάρτητα μέσα ενημέρωσης. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν υπόψη το γεγονός ότι ακόμη και κεφάλαια από νόμιμες επιχειρηματικές δραστηριότητες ενδέχεται να συνιστούν νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας όπως ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφοι 3 έως 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- γ) Αύξηση της συχνότητας επανεξέτασης ώστε να λαμβάνεται η βεβαιότητα ότι η επιχείρηση εξακολουθεί να είναι σε θέση να διαχειρίζεται τον κίνδυνο που συνδέεται με την επιμέρους επιχειρηματική σχέση ή να συνάγεται το συμπέρασμα ότι η σχέση δεν ανταποκρίνεται πλέον στη διάθεση της επιχείρησης για ανάληψη κινδύνων και να διευκολύνεται ο εντοπισμός τυχόν συναλλαγών που απαιτούν περαιτέρω επανεξέταση, μεταξύ άλλων, με τους ακόλουθους τρόπους:
- i. αύξηση της συχνότητας επανεξέτασης της επιχειρηματικής σχέσης προκειμένου να εξακριβωθεί αν έχει μεταβληθεί το προφίλ κινδύνου του πελάτη και αν ο κίνδυνος εξακολουθεί να είναι διαχειρίσιμος·
 - ii. εξασφάλιση της έγκρισης των ανώτερων διοικητικών στελεχών για την έναρξη ή τη συνέχιση της επιχειρηματικής σχέσης προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα ανώτερα διοικητικά στελέχη έχουν επίγνωση του κινδύνου στον οποίο εκτίθεται

η επιχείρηση και ότι μπορούν να λάβουν τεκμηριωμένη απόφαση σχετικά με το αν διαθέτουν τα κατάλληλα μέσα για τη διαχείριση του εν λόγω κινδύνου·

- iii. επανεξέταση της επιχειρηματικής σχέσης σε τακτικότερη βάση προκειμένου να διασφαλίζεται ότι εντοπίζονται και αξιολογούνται τυχόν μεταβολές στο προφίλ κινδύνου του πελάτη και λαμβάνονται σχετικά μέτρα, εάν αυτό κρίνεται αναγκαίο· ή
- iv. διενέργεια πιο συχνής ή εμπεριστατωμένης παρακολούθησης των συναλλαγών προκειμένου να εντοπίζονται τυχόν ασυνήθιστες ή μη αναμενόμενες συναλλαγές οι οποίες εγείρουν ενδεχομένως υπόνοιες ΞΧ/ΧΤ. Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την εξακρίβωση του προορισμού των κεφαλαίων ή του λόγου για τον οποίο πραγματοποιούνται ορισμένες συναλλαγές.

4.65. Στον τίτλο II αναφέρονται πρόσθετα μέτρα αυξημένης ΔΕΠ τα οποία ενδέχεται να έχουν ιδιαίτερη σημασία σε διαφορετικούς τομείς.

Άλλες παράμετροι

- 4.66. Οι επιχειρήσεις δεν θα πρέπει να συνάπτουν επιχειρηματική σχέση εάν δεν είναι σε θέση να εκπληρώσουν τις απαιτήσεις ΔΕΠ, εάν δεν είναι βέβαιες για τη νομιμότητα του σκοπού και της φύσης της επιχειρηματικής σχέσης ή εάν δεν έχουν τη βεβαιότητα ότι μπορούν να διαχειριστούν αποτελεσματικά τον κίνδυνο η εν λόγω επιχειρηματική σχέση να χρησιμοποιηθεί για σκοπούς ΞΧ/ΧΤ. Σε περίπτωση που υφίσταται ήδη επιχειρηματική σχέση αυτού του είδους, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να τερματίσουν ή να αναστείλουν τις συναλλαγές έως ότου καταστεί εφικτός ο τερματισμός της σχέσης, με την επιφύλαξη των οδηγιών που παρέχονται, κατά περίπτωση, από τις αρχές επιβολής του νόμου.
- 4.67. Σε περίπτωση που οι επιχειρήσεις έχουν εύλογους λόγους να υποπτεύονται απόπειρες ΞΧ/ΧΤ, πρέπει να το αναφέρουν στην οικεία ΜΧΠ.
- 4.68. Επισημαίνεται στις επιχειρήσεις ότι η εφαρμογή προσέγγισης με βάση τον κίνδυνο δεν απαιτεί, αυτή καθαυτή, από τις επιχειρήσεις να αρνούνται να συνάψουν, ή να τερματίζουν, επιχειρηματικές σχέσεις με ολόκληρες κατηγορίες πελατών που συνδέονται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ, δεδομένου ότι ο κίνδυνος ο οποίος συνδέεται με επιμέρους επιχειρηματικές σχέσεις ποικίλλει, ακόμη και εντός της ίδιας κατηγορίας.

Παρακολούθηση

4.69. Σύμφωνα με το άρθρο 13 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να παρακολουθούν τις επιχειρηματικές τους σχέσεις με τους πελάτες τους.

4.70. Η παρακολούθηση θα πρέπει να περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων:

- α. Την παρακολούθηση των συναλλαγών προκειμένου να διασφαλίζεται ότι συνάδουν με το προφίλ κινδύνου του πελάτη, τη χρηματοοικονομική του κατάσταση και τις ευρύτερες γνώσεις που διαθέτει η επιχείρηση σχετικά με τον πελάτη ώστε να εντοπίζει ασυνήθιστες ή ύποπτες συναλλαγές και
 - β. επικαιροποίηση των εγγράφων, των δεδομένων ή των πληροφοριών που έχουν στην κατοχή τους, ώστε να κατανοούν εάν ο κίνδυνος που συνδέεται με την επιχειρηματική σχέση έχει μεταβληθεί και να εξακριβώνουν κατά πόσον οι πληροφορίες που αποτελούν τη βάση της συνεχούς παρακολούθησης είναι ακριβείς.
- 4.71. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να καθορίζουν τη συχνότητα και την ένταση της παρακολούθησης ανάλογα με τον βαθμό του κινδύνου, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση, το μέγεθος και την πολυπλοκότητα της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας, καθώς και το επίπεδο του κινδύνου στον οποίο εκτίθενται.

Παρακολούθηση των συναλλαγών

- 4.72. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διασφαλίζουν την αποτελεσματικότητα και την καταλληλότητα της προσέγγισής τους όσον αφορά την παρακολούθηση των συναλλαγών.
- 4.73. Ένα αποτελεσματικό σύστημα παρακολούθησης συναλλαγών βασίζεται στις επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τον πελάτη και θα πρέπει να παρέχει στην επιχείρηση τη δυνατότητα να εντοπίζει με τη δέουσα αξιοπιστία ασυνήθιστες και ύποπτες συναλλαγές και είδη συναλλαγών. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι διαθέτουν διαδικασίες επανεξέτασης των επισημασμένων συναλλαγών χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση.
- 4.74. Η επιλογή ενδεδειγμένων μέτρων εξαρτάται από τη φύση, το μέγεθος και την πολυπλοκότητα της επιχειρηματικής δραστηριότητας της επιχείρησης, καθώς και από τον κίνδυνο στον οποίο εκτίθεται. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να προσαρμόζουν την ένταση και τη συχνότητα της παρακολούθησης σύμφωνα με την προσέγγιση που βασίζεται στους κινδύνους. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να καθορίζουν:
- α) Ποιες συναλλαγές θα παρακολουθούν σε πραγματικό χρόνο, καθώς και ποιες συναλλαγές θα παρακολουθούν εκ των υστέρων. Στο πλαίσιο αυτό, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να καθορίζουν:

- i. ποιοι παράγοντες υψηλού κινδύνου, ή ποιος συνδυασμός παραγόντων υψηλού κινδύνου, θα συνεπάγεται σε κάθε περίπτωση την παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο και
- ii. ποιες συναλλαγές που συνδέονται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ παρακολουθούνται σε πραγματικό χρόνο, ειδικότερα όταν ο

κίνδυνος που συνδέεται με την επιχειρηματική σχέση είναι ήδη αυξημένος·

- β) αν θα παρακολουθούν τις συναλλαγές με μη αυτόματο τρόπο ή θα χρησιμοποιούν αυτοματοποιημένο σύστημα παρακολούθησης συναλλαγών. Οι επιχειρήσεις που επεξεργάζονται υψηλό όγκο συναλλαγών θα πρέπει να εξετάζουν το ενδεχόμενο να αποκτήσουν αυτοματοποιημένο σύστημα παρακολούθησης συναλλαγών· και
- γ) τη συχνότητα της παρακολούθησης των συναλλαγών, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις του παρόντος εγγράφου.

4.75. Εκτός από την παρακολούθηση σε πραγματικό χρόνο και την εκ των υστέρων παρακολούθηση επιμέρους συναλλαγών, και ανεξάρτητα από το επίπεδο αυτοματοποίησης που χρησιμοποιείται, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εκτελούν τακτικά εκ των υστέρων επισκοπήσεις σε δείγμα που θα λαμβάνεται από το σύνολο των επεξεργασμένων συναλλαγών προκειμένου να εντοπίζουν τάσεις τις οποίες θα μπορούσαν χρησιμοποιήσουν κατά την τεκμηρίωση των οικείων εκτιμήσεων κινδύνου, να διενεργούν ελέγχους και, εφόσον κριθεί αναγκαίο, να βελτιώνουν εν συνεχεία την αξιοπιστία και την καταλληλότητα του οικείου συστήματος παρακολούθησης συναλλαγών. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει επίσης να χρησιμοποιούν τις πληροφορίες που αποκτώνται βάσει των κατευθυντηρίων γραμμών 1.29 έως 1.30 για να δοκιμάζουν και να βελτιώνουν το οικείο σύστημα παρακολούθησης συναλλαγών.

Τήρηση επικαιροποιημένων πληροφοριών ΔΕΠ

- 4.76. Οι επιχειρήσεις πρέπει να τηρούν επικαιροποιημένες τις πληροφορίες ΔΕΠ¹⁰
- 4.77. Όταν θέτουν σε εφαρμογή πολιτικές και διαδικασίες για την τήρηση επικαιροποιημένων πληροφοριών ΔΕΠ, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αποδίδουν ιδιαίτερη σημασία στην ανάγκη να παραμένουν σε εγρήγορση και να κατανοούν τις πληροφορίες σχετικά με τον πελάτη που θα τις βοηθήσουν να κατανοήσουν εάν έχει μεταβληθεί ο κίνδυνος που συνδέεται με την επιχειρηματική σχέση. Μεταξύ των παραδειγμάτων πληροφοριών τις οποίες οι επιχειρήσεις θα πρέπει να κατανοούν συμπεριλαμβάνονται οι προφανείς αλλαγές όσον αφορά τις πηγές των κεφαλαίων του πελάτη, η διάρθρωση της κυριότητας του πελάτη, ή η συμπεριφορά που αποκλίνει από τη συμπεριφορά ή από το συναλλακτικό προφίλ που η επιχείρηση ανέμενε.
- 4.78. Μια αλλαγή στις περιστάσεις του πελάτη είναι πιθανό να δρομολογήσει την απαίτηση εφαρμογής μέτρων ΔΕΠ έναντι του συγκεκριμένου πελάτη. Στις περιπτώσεις αυτές, οι επιχειρήσεις ενδέχεται να μην χρειαστεί να εφαρμόσουν εκ νέου όλα τα μέτρα ΔΕΠ, θα πρέπει όμως να καθορίσουν ποια μέτρα ΔΕΠ θα εφαρμόσουν, καθώς και την έκταση

¹⁰ Άρθρο 14 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 («AMLD»)

εφαρμογής των μέτρων ΔΕΠ. Για παράδειγμα, στις περιπτώσεις χαμηλότερου κινδύνου, οι επιχειρήσεις ενδέχεται να είναι σε θέση να αξιοποιήσουν πληροφορίες που αποκτήθηκαν κατά τη διάρκεια της επιχειρηματικής σχέσης προκειμένου να επικαιροποιήσουν τις διαθέσιμες πληροφορίες ΔΕΠ για τον πελάτη.

Κατευθυντήρια γραμμή 5: Τήρηση αρχείων

- 5.1. Για τον σκοπό των άρθρων 8 και 40 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να τηρούν αρχεία τουλάχιστον για
- α) τις πληροφορίες ΔΕΠ·
 - β) τις οικείες εκτιμήσεις κινδύνου· και
 - γ) τις συναλλαγές.
- 5.2. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα εν λόγω αρχεία επαρκούν για να καταδείξουν στην οικεία αρμόδια αρχή ότι τα μέτρα που λαμβάνουν είναι επαρκή για την αντιμετώπιση του εκάστοτε κινδύνου ΞΧ/ΧΤ.

Κατευθυντήρια γραμμή 6: Κατάρτιση

- 6.1. Οι επιχειρήσεις πρέπει να γνωστοποιούν στο προσωπικό τους σχετικά με τις διατάξεις που θεσπίζουν προκειμένου να εκπληρώσουν τις οικείες υποχρεώσεις ΚΞΧ/ΧΤ.¹¹
- 6.2. Στο πλαίσιο αυτό, και σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες που περιέχονται στον τίτλο Ι, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν μέτρα για να διασφαλίσουν ότι το προσωπικό κατανοεί
- α) τη συνολική εκτίμηση κινδύνου για ολόκληρη την επιχείρηση και την επίδραση που έχει στην καθημερινή τους εργασία·
 - β) τις πολιτικές και τις διαδικασίες ΚΞΧ/ΧΤ της επιχείρησης, καθώς και τον τρόπο εφαρμογής τους· και
 - γ) πώς να αναγνωρίζει ύποπτες και ασυνήθιστες συναλλαγές και δραστηριότητες και πώς να αντιμετωπίζει ανάλογες περιπτώσεις.
- 6.3. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η κατάρτιση ΚΞΧ/ΧΤ είναι
- α) συναφής με την επιχείρηση και την επιχειρηματική της δραστηριότητα·
 - β) ειδικά προσαρμοσμένη στο προσωπικό και στους συγκεκριμένους ρόλους του·

¹¹ Άρθρο 46 σημείο 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.

- γ) τακτικά επικαιροποιούμενη· και
- δ) αποτελεσματική.

Κατευθυντήρια γραμμή 7: Ανασκόπηση της αποτελεσματικότητας

- 7.1. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αξιολογούν σε τακτική βάση την αποτελεσματικότητα της οικείας προσέγγισης ΚΞΧ/ΧΤ και να καθορίζουν τη συχνότητα και την ένταση των αξιολογήσεων ανάλογα με τον βαθμό του κινδύνου, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση και το μέγεθος της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας, καθώς και το επίπεδο του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ στον οποίον εκτίθενται.
- 7.2. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν αν, ενδεχομένως, δικαιολογείται ή απαιτείται ανεξάρτητη ανασκόπηση της προσέγγισής τους.¹²

¹² Άρθρο 8 παράγραφος 4 στοιχείο β) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.

ΤΙΤΛΟΣ II: Τομεακές κατευθυντήριες γραμμές

Οι τομεακές κατευθυντήριες γραμμές που περιλαμβάνονται στον τίτλο II συμπληρώνουν τις γενικές κατευθυντήριες οδηγίες που παρέχονται στον τίτλο I του παρόντος εγγράφου. Θα πρέπει να διαβάζονται σε συνδυασμό με τον τίτλο I.

Οι παράγοντες κινδύνου που περιγράφονται σε κάθε τομεακή κατευθυντήρια γραμμή του τίτλου II είναι ενδεικτικού χαρακτήρα. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διαμορφώνουν ολιστική άποψη ως προς τον κίνδυνο που συνδέεται με την εκάστοτε περίπτωση, ενώ επισημαίνεται επιπλέον ότι η ύπαρξη μεμονωμένων παραγόντων κινδύνου δεν συνεπάγεται απαραίτητως την υπαγωγή μιας επιχειρηματικής σχέσης ή περιστασιακής συναλλαγής σε υψηλότερη ή χαμηλότερη κατηγορία κινδύνου.

Σε κάθε τομεακή κατευθυντήρια γραμμή του τίτλου II παρατίθενται επίσης παραδείγματα των μέτρων ΔΕΠ που θα πρέπει να λαμβάνουν οι επιχειρήσεις ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου σε περιπτώσεις υψηλού και, στον βαθμό που το επιτρέπει η εθνική νομοθεσία, χαμηλού κινδύνου. Τα παραδείγματα αυτά είναι ενδεικτικά και οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αποφασίζουν ποια μέτρα ΔΕΠ είναι τα πλέον κατάλληλα ανάλογα με το επίπεδο και το είδος του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ που έχουν εντοπίσει.

Κατευθυντήρια γραμμή 8: Τομεακή κατευθυντήρια γραμμή για τις διασυνοριακές σχέσεις ανταπόκρισης

- 8.1. Στην κατευθυντήρια γραμμή 8 διατυπώνονται κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις τραπεζικές εργασίες ανταπόκρισης, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 σημείο 8 στοιχείο α) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849. Οι επιχειρήσεις που προσφέρουν άλλες σχέσεις ανταπόκρισης, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 σημείο 8 στοιχείο β) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, θα πρέπει να εφαρμόζουν τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές ανάλογα με την περίπτωση.
- 8.2. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη ότι, στο πλαίσιο σχέσης τραπεζικής ανταπόκρισης, το ίδρυμα ανταποκριτής παρέχει τραπεζικές υπηρεσίες στο ίδρυμα πελάτη, είτε σε επίπεδο εντολέα προς εντολέα είτε εξ ονόματος του πελάτη του ιδρύματος πελάτη. Το ίδρυμα ανταποκριτής δεν διατηρεί συνήθως επιχειρηματική σχέση με τους πελάτες του ιδρύματος πελάτη και, κατά γενικό κανόνα, δεν γνωρίζει την ταυτότητά τους ούτε τη φύση ή τον σκοπό της υποκείμενης συναλλαγής, εκτός εάν οι πληροφορίες αυτές περιλαμβάνονται στην εντολή πληρωμής.
- 8.3. Παράλληλα με τους παράγοντες κινδύνου και τα μέτρα που καθορίζονται στον τίτλο Ι του παρόντος εγγράφου, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν επίσης τους παράγοντες κινδύνου και τα μέτρα που παρατίθενται κατωτέρω.

Παράγοντες κινδύνου

Παράγοντες κινδύνου ως προς το προϊόν, την υπηρεσία και τη συναλλαγή

- 8.4. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:
 - α) Ο λογαριασμός μπορεί να χρησιμοποιείται μόνον από άλλες τράπεζες πελάτες που έχουν άμεση σχέση με το ίδρυμα πελάτη αλλά όχι με το ίδρυμα ανταποκριτή («φώλιασμα» ή εκκαθάριση μέσω ανταποκριτριών τραπεζών), που σημαίνει ότι το ίδρυμα ανταποκριτής παρέχει έμμεσα υπηρεσίες σε άλλες τράπεζες οι οποίες δεν είναι το ίδρυμα πελάτη.
 - β) Ο λογαριασμός μπορεί να χρησιμοποιείται από άλλες οντότητες οι οποίες ανήκουν στον όμιλο του ιδρύματος πελάτη και δεν υπόκεινται οι ίδιες στη δέουσα επιμέλεια του ιδρύματος ανταποκριτή.
 - γ) Η υπηρεσία περιλαμβάνει το άνοιγμα λογαριασμού πλάγιας πρόσβασης (payable-through account), ο οποίος επιτρέπει στους πελάτες του ιδρύματος πελάτη να πραγματοποιούν συναλλαγές απευθείας στον λογαριασμό του ιδρύματος πελάτη.
- 8.5. Στη μείωση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Η σχέση περιορίζεται στην ικανότητα της εφαρμογής διαχείρισης κινδύνου της SWIFT (SWIFT RMA), η οποία είναι σχεδιασμένη για τη διαχείριση της επικοινωνίας μεταξύ των χρηματοπιστωτικών οργανισμών. Στο πλαίσιο μιας σχέσης SWIFT RMA, το ίδρυμα πελάτη, ή ο αντισυμβαλλόμενος, δεν διατηρεί σχέση λογαριασμού πληρωμών.
- β) Οι τράπεζες δεν διεκπεραιώνουν συναλλαγές εξ ονόματος των δικών τους πελατών, αλλά ενεργούν σε επίπεδο εντολέα προς εντολέα, όπως, π.χ. στην περίπτωση παροχής υπηρεσιών ξένου συναλλάγματος μεταξύ δύο τραπεζών, στο πλαίσιο της οποίας η επιχειρηματική συναλλαγή πραγματοποιείται σε επίπεδο εντολέα προς εντολέα μεταξύ των τραπεζών και ο διακανονισμός μιας συναλλαγής δεν συνεπάγεται την εκτέλεση πληρωμής προς τρίτο. Στις περιπτώσεις αυτές, η συναλλαγή πραγματοποιείται για λογαριασμό του ιδρύματος πελάτη.
- γ) Η συναλλαγή αφορά την πώληση, την αγορά ή την εγγύηση κινητών αξιών σε ρυθμιζόμενες αγορές, π.χ. όταν η τράπεζα ενεργεί ως θεματοφύλακας ή χρησιμοποιεί θεματοφύλακα με άμεση πρόσβαση, συνήθως μέσω τοπικού συμμετέχοντος, σε σύστημα διακανονισμού κινητών αξιών εντός ή εκτός της ΕΕ.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον πελάτη

8.6. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Οι πολιτικές ΚΞΧ/ΧΤ του ιδρύματος πελάτη, καθώς και τα συστήματα και οι έλεγχοι που διαθέτει το ίδρυμα πελάτη για την εφαρμογή τους, δεν ανταποκρίνονται στα πρότυπα που απαιτούνται δυνάμει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- β) Το ίδρυμα πελάτη δεν υπόκειται σε επαρκή εποπτεία ΚΞΧ/ΧΤ.
- γ) Το ίδρυμα πελάτη, η μητρική του επιχείρηση ή επιχείρηση που ανήκει στον ίδιο όμιλο με το ίδρυμα πελάτη αποτέλεσε πρόσφατα αντικείμενο διαδικασίας κανονιστικής επιβολής κυρώσεων λόγω ανεπαρκών πολιτικών και διαδικασιών ΚΞΧ/ΧΤ και/ή παραβιάσεων των υποχρεώσεων ΚΞΧ/ΧΤ.
- δ) Το ίδρυμα πελάτη ασκεί σημαντική επιχειρηματική δραστηριότητα σε τομείς που συνδέονται με υψηλά επίπεδα κινδύνου ΞΧ/ΧΤ· για παράδειγμα, το ίδρυμα πελάτη πραγματοποιεί σε σημαντικό βαθμό αποστολές εμβασμάτων ή ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα εξ ονόματος ορισμένων ιδρυμάτων παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων ή ανταλλακτηρίων με μόνιμους κατοίκους αλλοδαπής ή σε διαφορετικό νόμισμα από το νόμισμα της χώρας στην οποία έχει την έδρα του.

- ε) Στη διοίκηση ή στην ιδιοκτησία του ιδρύματος πελάτη συμμετέχουν πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα, ειδικότερα όταν ένα πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο μπορεί να ασκεί σημαντική επιρροή στο ίδρυμα πελάτη, όταν η φήμη, η ακεραιότητα ή η καταλληλότητα του πολιτικώς εκτεθειμένου προσώπου ως μέλους του διοικητικού συμβουλίου ή ως κατόχου καίριας θέσης εγείρει ανησυχίες ή όταν το πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο προέρχεται από δικαιοδοσία που συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στις δικαιοδοσίες στις οποίες η διαφθορά θεωρείται συστημική ή εκτεταμένη.
- στ) Το ιστορικό της επιχειρηματικής σχέσης με το ίδρυμα πελάτη εγείρει ανησυχίες π.χ. επειδή το ύψος των συναλλαγών δεν συνάδει με αυτό που θα ανέμενε το ίδρυμα ανταποκριτής βάσει των γνώσεων που διαθέτει ως προς τη φύση και το μέγεθος του ιδρύματος πελάτη.
- ζ) Η αδυναμία του ιδρύματος πελάτη να παράσχει τις πληροφορίες που έχει ζητήσει το ίδρυμα ανταποκριτής για σκοπούς ΔΕΠ ή αυξημένης ΔΕΠ, καθώς και τις πληροφορίες σχετικά με τον πληρωτή ή τον δικαιούχο που απαιτούνται βάσει του κανονισμού (ΕΕ) 2015/847. Για τον σκοπό αυτόν, το ίδρυμα ανταποκριτής θα πρέπει να εξετάσει τα ποσοτικά και τα ποιοτικά κριτήρια που καθορίζονται στις κοινές κατευθυντήριες γραμμές JC/GL/2017/16.¹³

8.7. Στη μείωση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες: Το ίδρυμα-ανταποκριτής έχει τη βεβαιότητα ότι:

- α) οι έλεγχοι ΚΞΧ/ΧΤ του ιδρύματος πελάτη δεν είναι λιγότερο αυστηροί από τους αντίστοιχους ελέγχους που απαιτούνται δυνάμει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- β) το ίδρυμα πελάτη ανήκει στον ίδιο όμιλο με το ίδρυμα ανταποκριτή, δεν έχει την έδρα του σε δικαιοδοσία που συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ και συμμορφώνεται με αποτελεσματικό τρόπο προς τα πρότυπα ΚΞΧ του ομίλου, τα οποία δεν είναι λιγότερο αυστηρά από αυτά που απαιτούνται δυνάμει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τη χώρα ή τη γεωγραφική περιοχή

8.8. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

¹³ Κοινές κατευθυντήριες γραμμές βάσει του άρθρου 25 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/847 σχετικά με τα μέτρα που θα πρέπει να λαμβάνουν οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών προκειμένου να εντοπίζουν στοιχεία που απουσιάζουν ή ελλιπή στοιχεία για τον πληρωτή ή τον δικαιούχο και τις διαδικασίες που θα πρέπει να εφαρμόζουν για τη διαχείριση των μεταφορών χρηματικών ποσών που δεν συνοδεύονται από τα απαιτούμενα στοιχεία, οι οποίες εκδόθηκαν στις 22 Σεπτεμβρίου 2017.

α) Το ίδρυμα πελάτης έχει την έδρα του σε δικαιοδοσία που συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στις δικαιοδοσίες:

- i. που προσδιορίζονται ως τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- ii. που εμφανίζουν σημαντικά επίπεδα διαφθοράς και/ή άλλων βασικών αδικημάτων που συνδέονται με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.
- iii. το νομικό και δικαστικό σύστημα των οποίων δεν έχει επαρκή ικανότητα ώστε να ασκεί αποτελεσματικά ποινικές διώξεις για τα εν λόγω αδικήματα.
- iv. που χαρακτηρίζονται από σημαντικά επίπεδα χρηματοδότησης της τρομοκρατίας ή τρομοκρατικών δραστηριοτήτων.
- v. που δεν διαθέτουν αποτελεσματική εποπτεία ΚΞΧ/ΧΤ.

β) Το ίδρυμα πελάτης ασκεί σημαντική επιχειρηματική δραστηριότητα με πελάτες οι οποίοι έχουν την έδρα τους σε δικαιοδοσία που συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ.

γ) Η μητρική επιχείρηση του ιδρύματος πελάτη έχει την καταστατική έδρα της ή έχει συσταθεί σε δικαιοδοσία που συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ.

8.9. Στη μείωση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

α) Το ίδρυμα πελάτης έχει την έδρα του σε κράτος μέλος του ΕΟΧ.

β) Το ίδρυμα πελάτης έχει την έδρα του σε τρίτη χώρα η οποία προβλέπει απαιτήσεις ΚΞΧ/ΧΤ που δεν είναι λιγότερο αυστηρές από τις αντίστοιχες απαιτήσεις της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 και εφαρμόζει με αποτελεσματικό τρόπο τις εν λόγω απαιτήσεις (παρότι θα πρέπει να επισημανθεί στα ιδρύματα ανταποκριτές ότι αυτό δεν τα απαλλάσσει από την εφαρμογή των μέτρων αυξημένης ΔΕΠ που καθορίζονται στο άρθρο 19 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849).

Μέτρα

8.10. Όλα τα ιδρύματα ανταποκριτές θα πρέπει να λαμβάνουν τα μέτρα ΔΕΠ που προβλέπονται στο άρθρο 13 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 έναντι του ιδρύματος πελάτη, το οποίο είναι πελάτης του ιδρύματος ανταποκριτή, ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου. Αυτό σημαίνει ότι τα ιδρύματα ανταποκριτές θα πρέπει να λαμβάνουν τα ακόλουθα μέτρα:

- α) Πιστοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητας του ιδρύματος πελάτη και του πραγματικού δικαιούχου του. Σε αυτό το πλαίσιο, τα ιδρύματα ανταποκριτές θα πρέπει να συγκεντρώνουν επαρκείς πληροφορίες σχετικά με την επιχειρηματική δραστηριότητα και τη φήμη του ιδρύματος πελάτη ώστε να διασφαλίζουν ότι το ίδρυμα πελάτη δεν συνδέεται με αυξημένο κίνδυνο νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Ειδικότερα, τα ιδρύματα ανταποκριτές θα πρέπει:
- i. να συγκεντρώνουν πληροφορίες σχετικά με τα στελέχη της διοίκησης του ιδρύματος πελάτη και να εξετάζουν, για τους σκοπούς της πρόληψης του οικονομικού εγκλήματος, τη σημασία που ενδέχεται να έχουν τυχόν δεσμοί των στελεχών της διοίκησης ή των ιδιοκτητών του ιδρύματος πελάτη με πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα ή άλλα φυσικά πρόσωπα υψηλού κινδύνου· και
 - ii. να εξετάζουν, ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου, αν ενδείκνυται η συγκέντρωση πληροφοριών σχετικά με την κύρια επιχειρηματική δραστηριότητα του ιδρύματος πελάτη, τις κατηγορίες πελατών που προσελκύει και την ποιότητα των οικείων συστημάτων και ελέγχων ΚΞΧ/ΧΤ (συμπεριλαμβανομένων των δημοσίως διαθέσιμων πληροφοριών σχετικά με τυχόν πρόσφατες κανονιστικές ή ποινικές κυρώσεις λόγω ανεπαρκειών ΚΞΧ). Σε περίπτωση που το ίδρυμα πελάτη είναι υποκατάστημα, θυγατρική ή συνδεδεμένη επιχείρηση, τα ιδρύματα ανταποκριτές θα πρέπει επίσης να εξετάζουν το καθεστώς, τη φήμη και τους ελέγχους ΚΞΧ της μητρικής επιχείρησης.
- β) Προσδιορισμός και τεκμηρίωση της φύσης και του σκοπού της παρεχόμενης υπηρεσίας, καθώς και των αρμοδιοτήτων κάθε ιδρύματος. Η διαδικασία αυτή μπορεί να περιλαμβάνει τον καθορισμό, εγγράφως, του πεδίου εφαρμογής της σχέσης, των προϊόντων και των υπηρεσιών που θα παρέχονται, καθώς και του τρόπου και των οντοτήτων από τις οποίες μπορεί να χρησιμοποιηθεί η συγκεκριμένη υπηρεσία τραπεζικών εργασιών ανταπόκρισης (π.χ. εάν μπορεί να χρησιμοποιηθεί από άλλες τράπεζες μέσω της σχέσης τους με το ίδρυμα πελάτη).
- γ) Παρακολούθηση της επιχειρηματικής σχέσης, συμπεριλαμβανομένων των συναλλαγών, για τον προσδιορισμό μεταβολών στο προφίλ κινδύνου του ιδρύματος πελάτη και για τον εντοπισμό ασυνήθιστης ή ύποπτης συμπεριφοράς, συμπεριλαμβανομένων δραστηριοτήτων οι οποίες δεν συνάδουν με τον σκοπό των παρεχόμενων υπηρεσιών ή αντίκεινται στις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί μεταξύ του ιδρύματος ανταποκριτή και του ιδρύματος πελάτη. Σε περίπτωση που η τράπεζα ανταποκριτής επιτρέπει την απευθείας πρόσβαση πελατών του ιδρύματος πελάτη σε λογαριασμούς (π.χ. λογαριασμοί πλάγιας πρόσβασης ή λογαριασμοί φωλιάσματος (nested accounts)), θα πρέπει να μεριμνά για τη διενέργεια ενισχυμένης συνεχούς

παρακολούθησης της επιχειρηματικής σχέσης. Λόγω της φύσης των τραπεζικών εργασιών ανταπόκρισης, η παρακολούθηση μετά την εκτέλεση της πράξης αποτελεί τον κανόνα.

δ) Διασφάλιση της τήρησης ενημερωμένων πληροφοριών ΔΕΠ.

- 8.11. Τα ιδρύματα ανταποκριτές πρέπει επίσης να διασφαλίζουν ότι το ίδρυμα πελάτη δεν επιτρέπει τη χρήση των λογαριασμών του από εικονική τράπεζα, σύμφωνα με το άρθρο 24 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849. Στο πλαίσιο αυτό, είναι πιθανό να πρέπει να ζητηθεί από το ίδρυμα πελάτη διαβεβαίωση ότι δεν συναλλάσσεται με εικονικές τράπεζες, να προσκομίσει τα αντίστοιχα αποσπάσματα των πολιτικών και των διαδικασιών του ιδρύματος πελάτη ή να ληφθούν υπόψη δημοσίως διαθέσιμες πληροφορίες, όπως νομικές διατάξεις που απαγορεύουν την εξυπηρέτηση εικονικών τραπεζών.
- 8.12. Στην οδηγία (ΕΕ) 2015/849 δεν προβλέπεται για τα ιδρύματα ανταποκριτές καμία απαίτηση εφαρμογής μέτρων ΔΕΠ έναντι των επιμέρους πελατών του ιδρύματος πελάτη.
- 8.13. Τα ιδρύματα ανταποκριτές θα πρέπει να έχουν υπόψη τους ότι τα ερωτηματολόγια ΔΕΠ που παρέχονται από διεθνείς οργανισμούς δεν σχεδιάζονται κατά γενικό κανόνα ειδικά για να διευκολύνουν τα ιδρύματα ανταποκριτές στην τήρηση των υποχρεώσεών τους δυνάμει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849. Κατά την εξέταση του ενδεχόμενου χρήσης των εν λόγω ερωτηματολογίων, τα ιδρύματα ανταποκριτές θα πρέπει να αξιολογούν αν τα εν λόγω ερωτηματολόγια επαρκούν ώστε τα ιδρύματα να είναι σε θέση να τηρούν τις υποχρεώσεις τους δυνάμει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, και θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν πρόσθετα μέτρα, όπου αυτό κρίνεται αναγκαίο.

Ιδρύματα πελάτες με έδρα σε χώρες εκτός ΕΟΧ

- 8.14. Για να εκπληρώσουν την υποχρέωσή τους δυνάμει του άρθρου 19 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, σε περίπτωση που η σχέση ανταπόκρισης περιλαμβάνει την εκτέλεση πληρωμών με ίδρυμα πελάτη τρίτης χώρας, τα ιδρύματα ανταποκριτές θα πρέπει να εφαρμόζουν συγκεκριμένα μέτρα αυξημένης ΔΕΠ επιπλέον των μέτρων ΔΕΠ που προβλέπονται στο άρθρο 13 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, μπορούν όμως να προσαρμόζουν τα εν λόγω μέτρα ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, οι επιχειρήσεις πρέπει να εφαρμόζουν τουλάχιστον τις κατευθυντήριες γραμμές 8.10 έως 8.13.
- 8.15. Παρότι τα ιδρύματα ανταποκριτές υποχρεούνται να εφαρμόζουν καθένα από τα εν λόγω μέτρα αυξημένης ΔΕΠ σε ιδρύματα πελάτες που εδρεύουν σε χώρα εκτός ΕΟΧ, δύνανται να προσαρμόζουν την έκταση των μέτρων αυτών ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου. Για παράδειγμα, εάν το ίδρυμα ανταποκριτής έχει τη βεβαιότητα, βάσει επαρκούς έρευνας, ότι το ίδρυμα πελάτη εδρεύει σε τρίτη χώρα η οποία διαθέτει αποτελεσματικό καθεστώς ΚΞΧ/ΧΤ, ότι εποπτεύεται αποτελεσματικά όσον αφορά τη συμμόρφωσή του προς τις εν λόγω απαιτήσεις και ότι δεν συντρέχουν βάσιμοι λόγοι να υποπτεύεται ότι οι πολιτικές και

οι διαδικασίες ΚΞΧ/ΧΤ του ιδρύματος πελάτη θεωρούνται, ή έχουν θεωρηθεί προσφάτως, ανεπαρκείς, τότε ενδέχεται να μην απαιτείται η διενέργεια εμπεριστατωμένης αξιολόγησης των ελέγχων ΚΞΧ/ΧΤ του ιδρύματος πελάτη.

8.16. Τα ιδρύματα ανταποκριτές θα πρέπει να τεκμηριώνουν πάντα επαρκώς τα μέτρα ΔΕΠ και αυξημένης ΔΕΠ που λαμβάνουν, καθώς και τις διαδικασίες λήψης αποφάσεων που εφαρμόζουν.

8.17. Για να συμμορφώνονται προς το άρθρο 19 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, τα ανάλογα με τον κίνδυνο μέτρα που λαμβάνουν οι επιχειρήσεις θα πρέπει να καθιστούν δυνατές τις ακόλουθες ενέργειες:

α) Συγκέντρωση επαρκών πληροφοριών σχετικά με το ίδρυμα πελάτη προκειμένου να γίνει πλήρως κατανοητή η φύση της επιχειρηματικής δραστηριότητας του εν λόγω πελάτη και να είναι, συνεπώς, δυνατόν να διαπιστωθεί ο βαθμός στον οποίο η επιχειρηματική δραστηριότητα του ιδρύματος πελάτη εκθέτει το ίδρυμα ανταποκριτή σε υψηλότερο κίνδυνο νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για την κατανόηση και την εκτίμηση του κινδύνου ως προς τη φύση της πελατειακής βάσης του ιδρύματος πελάτη, εν ανάγκη απευθύνοντας ερωτήματα στο ίδρυμα πελάτη σχετικά με τους πελάτες του, και το είδος των δραστηριοτήτων που θα ασκεί το ίδρυμα πελάτη μέσω του λογαριασμού ανταπόκρισης.

β) Προσδιορισμός, βάσει δημοσίως διαθέσιμων πληροφοριών, της φήμης του ιδρύματος και της ποιότητας της εποπτείας. Αυτό σημαίνει ότι το ίδρυμα ανταποκριτής θα πρέπει να αξιολογεί τον βαθμό βεβαιότητας που μπορεί να έχει για το γεγονός ότι το ίδρυμα πελάτη εποπτεύεται επαρκώς όσον αφορά τη συμμόρφωσή του προς τις οικείες υποχρεώσεις ΚΞΧ. Εν προκειμένω, τα ιδρύματα ανταποκριτές μπορούν να επικουρηθούν στο έργο τους από διάφορες δημοσίως διαθέσιμες πηγές, όπως, π.χ., οι αξιολογήσεις της FATF ή του FSAP, οι οποίες περιέχουν ενότητες σχετικά με την αποτελεσματική εποπτεία.

γ) Αξιολόγηση των ελέγχων ΚΞΧ/ΧΤ που διενεργεί το ίδρυμα πελάτη. Αυτό σημαίνει ότι το ίδρυμα ανταποκριτής οφείλει να διενεργεί ποιοτική αξιολόγηση του πλαισίου ελέγχου ΚΞΧ/ΧΤ του ιδρύματος πελάτη, και να μην αρκείται μόνο στην παραλαβή αντιγράφου των πολιτικών και των διαδικασιών ΚΞΧ του ιδρύματος πελάτη. Η αξιολόγηση αυτή θα πρέπει να τεκμηριώνεται δεόντως. Σύμφωνα με την προσέγγιση με βάση τον κίνδυνο, όταν ο κίνδυνος είναι ιδιαίτερα υψηλός και, ειδικότερα, όταν ο όγκος των τραπεζικών συναλλαγών ανταπόκρισης είναι σημαντικός, το ίδρυμα ανταποκριτής θα πρέπει να εξετάζει το ενδεχόμενο πραγματοποίησης επιτόπιων επισκέψεων

και/ή δειγματοληπτικών ελέγχων ώστε να βεβαιώνεται ότι οι πολιτικές και οι διαδικασίες ΚΞΧ του ιδρύματος πελάτη εφαρμόζονται με αποτελεσματικό τρόπο.

- δ) Λήψη έγκρισης από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 παράγραφος 12 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 πριν από τη σύναψη νέων σχέσεων ανταπόκρισης και σε περίπτωση ανάδυσης νέων κινδύνων, π.χ. επειδή η χώρα στην οποία έχει την έδρα το ίδρυμα πελάτη χαρακτηρίζεται ως χώρα υψηλού κινδύνου βάσει των διατάξεων του άρθρου 9 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849. Το αρμόδιο για τη χορήγηση έγκρισης ανώτερο διοικητικό στέλεχος δεν θα πρέπει να είναι ο υπάλληλος ο οποίος εισηγείται τη σύναψη της σχέσης, ενώ όσο υψηλότερος είναι ο κίνδυνος που συνδέεται με τη σχέση τόσο υψηλότερη ιεραρχικά θέση θα πρέπει να κατέχει και το ανώτερο διοικητικό στέλεχος που είναι αρμόδιο για τη χορήγηση της έγκρισης. Τα ιδρύματα ανταποκριτές θα πρέπει να τηρούν ενήμερα τα ανώτερα διοικητικά στελέχη για τις σχέσεις τραπεζικής ανταπόκρισης υψηλού κινδύνου και για τα μέτρα που λαμβάνουν με σκοπό την αποτελεσματική διαχείριση του κινδύνου.
- ε) Τεκμηρίωση των αρμοδιοτήτων κάθε ιδρύματος. Σε περίπτωση που η τυποποιημένη σύμβαση δεν περιέχει ήδη σχετική ρύθμιση, τα ιδρύματα ανταποκριτές θα πρέπει να συνάπτουν γραπτή σύμβαση με την οποία θα προσδιορίζονται, μεταξύ άλλων, τουλάχιστον τα ακόλουθα θέματα:
- i. τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που παρέχονται στο ίδρυμα πελάτη·
 - ii. ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί η συγκεκριμένη υπηρεσία τραπεζικών εργασιών ανταπόκρισης και ο δικαιούχος αυτής (π.χ. εάν μπορεί να χρησιμοποιηθεί από άλλες τράπεζες μέσω της σχέσης τους με το ίδρυμα πελάτη), καθώς και οι ευθύνες ΚΞΧ/ΧΤ του ιδρύματος ανταποκριτή·
 - iii. ο τρόπος με τον οποίο το ίδρυμα ανταποκριτής θα παρακολουθεί τη σχέση προκειμένου να εξακριβώσει ότι το ίδρυμα πελάτη εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του βάσει της εν λόγω σύμβασης (π.χ. μέσω της εκ των υστέρων παρακολούθησης της συναλλαγής)·
 - iv. οι πληροφορίες που θα πρέπει να παρέχονται από το ίδρυμα πελάτη κατόπιν αιτήματος του ιδρύματος ανταποκριτή (ειδικότερα για τον σκοπό της παρακολούθησης της επιχειρηματικής σχέσης) και μια εύλογη προθεσμία εντός της οποίας θα πρέπει να παρέχονται οι εν λόγω πληροφορίες (λαμβάνοντας υπόψη την πολυπλοκότητα της αλυσίδας πληρωμών ή της αλυσίδας του ιδρύματος ανταποκριτή).

στ) Όσον αφορά τους λογαριασμούς πλάγιας πρόσβασης και τους λογαριασμούς φωλιάσματος, διασφάλιση ότι το πιστωτικό ίδρυμα πελάτη ή ο χρηματοπιστωτικός οργανισμός πελάτη έχει επαληθεύσει την ταυτότητα του πελάτη και εφαρμόζει συνεχή δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη που έχει άμεση πρόσβαση στους λογαριασμούς του ιδρύματος ανταποκριτή και ότι μπορεί να παράσχει δεδομένα ΔΕΠ κατόπιν αιτήματος του ιδρύματος ανταποκριτή. Τα ιδρύματα ανταποκριτές θα πρέπει να επιδιώκουν να λαμβάνουν επιβεβαίωση από το ίδρυμα πελάτη ότι τα συναφή δεδομένα μπορούν να διαβιβαστούν κατόπιν σχετικού αιτήματος.

Ιδρύματα πελάτες με έδρα σε χώρες του ΕΟΧ

- 8.18. Σε περίπτωση που το ίδρυμα πελάτη έχει την έδρα του σε χώρα του ΕΟΧ, το άρθρο 19 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 δεν εφαρμόζεται. Ωστόσο, το ίδρυμα ανταποκριτής εξακολουθεί να έχει την υποχρέωση να εφαρμόζει μέτρα ΔΕΠ ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου δυνάμει του άρθρου 13 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- 8.19. Σε περίπτωση αύξησης του κινδύνου που συνδέεται με ίδρυμα πελάτη το οποίο έχει την έδρα του σε κράτος μέλος του ΕΟΧ, τα ιδρύματα ανταποκριτές πρέπει να εφαρμόζουν μέτρα αυξημένης ΔΕΠ σύμφωνα με το άρθρο 18 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849. Στην περίπτωση αυτή, τα ιδρύματα ανταποκριτές οφείλουν να εξετάζουν το ενδεχόμενο εφαρμογής τουλάχιστον ορισμένων από τα μέτρα αυξημένης ΔΕΠ που περιγράφονται στο άρθρο 19 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, ιδίως στο άρθρο 19 στοιχεία α) και β).

Ιδρύματα πελάτες με εγκατάσταση σε τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου, και σχέσεις ανταπόκρισης που αφορούν τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου

- 8.20. Τα ιδρύματα ανταποκριτές θα πρέπει να προσδιορίζουν ποιες από τις σχέσεις τους αφορούν τρίτη χώρα υψηλού κινδύνου η οποία προσδιορίζεται από την Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- 8.21. Τα ιδρύματα ανταποκριτές θα πρέπει επίσης, στο πλαίσιο των οικείων μέτρων κανονικής ΔΕΠ, να προσδιορίζουν την πιθανότητα έναρξης συναλλαγών από το ίδρυμα πελάτη οι οποίες αφορούν τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου, συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης όπου σημαντικό ποσοστό των πελατών του ιδρύματος πελάτη διατηρεί συναφείς επαγγελματικούς ή προσωπικούς δεσμούς με τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου.
- 8.22. Για να εκπληρώσουν την υποχρέωσή τους βάσει του άρθρου 18α, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι εφαρμόζουν επίσης τα άρθρα 13 και 19 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- 8.23. Εκτός εάν το ίδρυμα ανταποκριτής έχει εκτιμήσει ως ιδιαίτερα υψηλό τον κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ που προκύπτει από τη σχέση με το ίδρυμα πελάτη, τα ιδρύματα ανταποκριτές θα πρέπει

να είναι σε θέση να εκπληρώσουν τις απαιτήσεις του άρθρου 18α παράγραφος 1 εφαρμόζοντας τα άρθρα 13 και 19 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.

- 8.24. Για να εκπληρώσουν την υποχρέωσή τους βάσει του άρθρου 18α παράγραφος 1 στοιχείο γ) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, τα ιδρύματα ανταποκριτές θα πρέπει να εφαρμόσουν την κατευθυντήρια γραμμή 8.17 στοιχείο γ) και να μεριμνούν για την εκτίμηση της επάρκειας των πολιτικών και των διαδικασιών του ιδρύματος πελάτη για την εξακρίβωση της πηγής και του πλούτου των πελατών τους, να πραγματοποιούν επιτόπιες επισκέψεις ή δειγματοληπτικούς ελέγχους, ή να καλούν το ίδρυμα πελάτη να τους παράσχουν αποδεικτικά στοιχεία από τα οποία να προκύπτει η νόμιμη προέλευση της πηγής του πλούτου ή της πηγής των κεφαλαίων του εκάστοτε πελάτη.
- 8.25. Σε περίπτωση που κράτη μέλη καλέσουν τις επιχειρήσεις να εφαρμόσουν πρόσθετα μέτρα σύμφωνα με το άρθρο 18α παράγραφος 2, τα ιδρύματα ανταποκριτές θα πρέπει να εφαρμόσουν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα μέτρα:
- α) Αύξηση της συχνότητας επανεξέτασης των πληροφοριών ΔΕΠ σχετικά με το ίδρυμα πελάτη, καθώς και της εκτίμησης κινδύνου για το συγκεκριμένο ίδρυμα πελάτη.
 - β) Υποβολή αιτήματος προς το ίδρυμα πελάτη για τη διενέργεια πιο εμπεριστατωμένης εκτίμησης σχετικά με τους ελέγχους ΚΞΧ/ΧΤ του ιδρύματος πελάτη. Σε αυτές τις περιπτώσεις υψηλότερου κινδύνου, τα ιδρύματα ανταποκριτές θα πρέπει να εξετάζουν το ενδεχόμενο επανεξέτασης της έκθεσης ανεξάρτητου ελέγχου σχετικά με τους ελέγχους ΚΞΧ/ΧΤ του ιδρύματος πελάτη, διεξαγωγής συνεντεύξεων με τους υπεύθυνους συμμόρφωσης, ανάθεσης ανασκόπησης σε τρίτα μέρη ή διεξαγωγής επιτόπιων επίσκεψης.
 - γ) Υποβολή αιτήματος για αυξημένη και πιο παρεμβατική παρακολούθηση. Η παρακολούθηση των συναλλαγών σε πραγματικό χρόνο είναι ένα από τα μέτρα ΔΕΠ που οι τράπεζες θα πρέπει να εξετάζουν σε περιπτώσεις ιδιαίτερα αυξημένου κινδύνου ΞΧ/ΧΤ. Στο πλαίσιο αυτό, τα ιδρύματα ανταποκριτές θα πρέπει να εξετάζουν το ενδεχόμενο διεξαγωγής συνεχούς διαλόγου με το ίδρυμα πελάτη για τη βελτίωση της κατανόησης των κινδύνων που συνδέονται με τη σχέση ανταπόκρισης και για τη διευκόλυνση της ταχείας ανταλλαγής ουσιαστικών πληροφοριών, εφόσον κριθεί αναγκαία.
 - δ) Υποβολή αιτήματος για αυξημένη παρακολούθηση της μεταφοράς κεφαλαίων προκειμένου να διασφαλίζεται ο εντοπισμός στοιχείων που απουσιάζουν ή ελλιπών στοιχείων για τον πληρωτή και/ή τον δικαιούχο βάσει του κανονισμού

(ΕΕ) 2015/847 και σύμφωνα με τις κοινές κατευθυντήριες γραμμές JC/GL/2017/16.¹⁴

- ε) Περιορισμός των επιχειρηματικών σχέσεων ή συναλλαγών που αφορούν τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου όσον αφορά τη φύση, τον όγκο ή τα μέσα πληρωμών, κατόπιν διεξοδικής εκτίμησης του υπολειπόμενου κινδύνου που ενέχει η σχέση ανταπόκρισης.

Κατευθυντήρια γραμμή 9: Τομεακή κατευθυντήρια γραμμή για τις λιανικές τράπεζες

- 9.1. Για τους σκοπούς του παρόντος εγγράφου, ως λιανική τραπεζική νοείται η παροχή τραπεζικών υπηρεσιών σε φυσικά πρόσωπα και μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Παραδείγματα προϊόντων και υπηρεσιών τραπεζικής λιανικής αποτελούν, μεταξύ άλλων, οι τρεχούμενοι λογαριασμοί, τα ενυπόθηκα δάνεια, οι λογαριασμοί καταθέσεων ταμειευτηρίου, τα καταναλωτικά και τα προθεσμιακά δάνεια, καθώς και οι ταμειακές πιστώσεις.
- 9.2. Λόγω της φύσης των προϊόντων και των υπηρεσιών που παρέχονται, της σχετικά ευχερούς πρόσβασης και του συχνά μεγάλου όγκου των συναλλαγών και των επιχειρηματικών σχέσεων, η τραπεζική λιανική είναι ευάλωτη στον κίνδυνο της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και σε όλα τα στάδια της διαδικασίας νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Ταυτόχρονα, ο όγκος των επιχειρηματικών σχέσεων και των συναλλαγών που συνδέονται με την τραπεζική λιανική μπορεί να καθιστά εξαιρετικά δύσκολο τον προσδιορισμό του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με τις επιμέρους σχέσεις καθώς και τον εντοπισμό ύποπτων συναλλαγών.
- 9.3. Παράλληλα με τους παράγοντες κινδύνου και τα μέτρα που καθορίζονται στον τίτλο Ι του παρόντος εγγράφου, οι τράπεζες θα πρέπει να εξετάζουν επίσης τους παράγοντες κινδύνου και τα μέτρα που παρατίθενται κατωτέρω. Οι τράπεζες που παρέχουν υπηρεσίες εκκίνησης πληρωμών ή υπηρεσίες πληροφοριών λογαριασμού θα πρέπει επίσης να ανατρέχουν στην τομεακή κατευθυντήρια γραμμή 18.

Παράγοντες κινδύνου

Παράγοντες κινδύνου ως προς το προϊόν, την υπηρεσία και τη συναλλαγή

- 9.4. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

¹⁴ Κοινές κατευθυντήριες γραμμές βάσει του άρθρου 25 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/847 σχετικά με τα μέτρα που θα πρέπει να λαμβάνουν οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών προκειμένου να εντοπίζουν στοιχεία που απουσιάζουν ή ελλιπή στοιχεία για τον πληρωτή ή τον δικαιούχο και τις διαδικασίες που θα πρέπει να εφαρμόζουν για τη διαχείριση των μεταφορών χρηματικών ποσών που δεν συνοδεύονται από τα απαιτούμενα στοιχεία, οι οποίες εκδόθηκαν στις 22 Σεπτεμβρίου 2017 (JC/GL/2017/16).

- α) τα χαρακτηριστικά του προϊόντος ευνοούν την ανωνυμία·
- β) το προϊόν καθιστά δυνατή την εκτέλεση πληρωμών από τρίτους οι οποίοι δεν συνδέονται με το προϊόν και η ταυτότητα των οποίων δεν είναι δυνατόν να εξακριβωθεί εκ των προτέρων, σε περίπτωση που δεν αναμένονται τέτοιου είδους πληρωμές, π.χ. στο πλαίσιο ενυπόθηκων ή άλλων δανείων·
- γ) το προϊόν δεν θέτει κανέναν περιορισμό ως προς τον κύκλο εργασιών, τις διασυνοριακές συναλλαγές ή παρόμοια χαρακτηριστικά των προϊόντων·
- δ) νέα προϊόντα και νέες επιχειρηματικές πρακτικές, συμπεριλαμβανομένων νέων μηχανισμών παράδοσης, καθώς και χρήση νέων ή αναπτυσσόμενων τεχνολογιών τόσο για νέα όσο και για υφιστάμενα προϊόντα, σε περίπτωση που αυτά δεν έχουν γίνει ακόμη κατανοητά σε ικανοποιητικό βαθμό·
- ε) χορήγηση εγγυημένων δανείων (συμπεριλαμβανομένων των ενυπόθηκων δανείων) έναντι της αξίας περιουσιακών στοιχείων σε άλλες δικαιοδοσίες, ιδίως σε χώρες στις οποίες είναι δύσκολο να εξακριβωθεί αν ο πελάτης έχει νόμιμο τίτλο στην εγγύηση ή στις οποίες είναι δύσκολο να επαληθευτούν τα στοιχεία ταυτότητας των εγγυητών του δανείου·
- στ) ασυνήθιστα μεγάλος όγκος ή υψηλή αξία συναλλαγών.

9.5. Στη μείωση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Το προϊόν έχει περιορισμένες λειτουργικές δυνατότητες, όπως, για παράδειγμα, στις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - i. προϊόν προθεσμιακών καταθέσεων ταμειυτηρίου με χαμηλά αποταμειυτικά όρια·
 - ii. προϊόν του οποίου τα οφέλη δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν υπέρ τρίτου·
 - iii. προϊόν του οποίου τα οφέλη είναι πραγματοποιήσιμα μόνο μακροπρόθεσμα ή για συγκεκριμένο σκοπό, όπως συνταξιοδοτικές παροχές ή αγορά ακίνητης περιουσίας·
 - iv. δανειακή διευκόλυνση χαμηλής αξίας, συμπεριλαμβανομένης δανειακής διευκόλυνσης η οποία εξαρτάται από την αγορά συγκεκριμένου καταναλωτικού προϊόντος ή υπηρεσίας· ή
 - v. προϊόν χαμηλής αξίας, συμπεριλαμβανομένης χρηματοδοτικής μίσθωσης, στο πλαίσιο του οποίου ο νομικός τίτλος και ο τίτλος πραγματικού δικαιούχου του περιουσιακού στοιχείου είτε μεταβιβάζονται στον πελάτη μετά τη λήξη ισχύος της συμβατικής σχέσης είτε δεν μεταβιβάζονται ποτέ.

- β) Η αγορά του προϊόντος επιτρέπεται μόνον από ορισμένες κατηγορίες πελατών, π.χ. από συνταξιούχους ή από γονείς για λογαριασμό των παιδιών τους ή ανηλίκων έως την ενηλικίωσή τους.
- γ) Οι συναλλαγές πρέπει να πραγματοποιούνται μέσω λογαριασμού στο όνομα του πελάτη σε πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό που υπόκειται σε απαιτήσεις ΚΞΧ/ΧΤ οι οποίες δεν είναι λιγότερο αυστηρές από τις αντίστοιχες απαιτήσεις της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- δ) Δεν υπάρχει μηχανισμός αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον πελάτη

9.6. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Η φύση του πελάτη, για παράδειγμα:
 - i. Ο πελάτης είναι επιχείρηση έντασης μετρητών.
 - ii. Ο πελάτης είναι επιχείρηση που συνδέεται με υψηλότερα επίπεδα κινδύνου νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, π.χ. ορισμένες επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων και τυχερών παιχνιδιών.
 - iii. Ο πελάτης είναι επιχείρηση που συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο διαφθοράς, π.χ. δραστηριοποιείται στον κλάδο των εξορυκτικών βιομηχανιών ή στο εμπόριο όπλων.
 - iv. Ο πελάτης είναι οργανισμός μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ο οποίος υποστηρίζει δικαιοδοσίες που συνδέονται με αυξημένο κίνδυνο ΧΤ.
 - v. Ο πελάτης είναι νεοσύστατη επιχείρηση που δεν διαθέτει επαρκές επιχειρηματικό προφίλ ή ιστορικό συναλλαγών.
 - vi. Ο πελάτης είναι μόνιμος κάτοικος αλλοδαπής. Επισημαίνεται στις τράπεζες ότι το άρθρο 16 της οδηγίας 2014/92/ΕΕ δημιουργεί για τους καταναλωτές που διαμένουν νόμιμα στην Ευρωπαϊκή Ένωση το δικαίωμα να αποκτήσουν βασικό τραπεζικό λογαριασμό, παρότι το δικαίωμα ανοίγματος και χρήσης βασικού λογαριασμού πληρωμών ισχύει μόνο στον βαθμό που οι τράπεζες μπορούν να τηρούν τις οικείες υποχρεώσεις ΚΞΧ/ΧΤ και δεν απαλλάσσει τις τράπεζες από την υποχρέωσή τους να εντοπίζουν και να αξιολογούν τον κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ, συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου που συνδέεται με το γεγονός ότι ο πελάτης

δεν είναι μόνιμος κάτοικος του κράτους μέλους στο οποίο έχει την έδρα της η τράπεζα.¹⁵

- vii. Δεν είναι εύκολο να εξακριβωθεί η ταυτότητα του πραγματικού δικαιούχου του πελάτη, π.χ. επειδή η ιδιοκτησιακή δομή του πελάτη είναι ασυνήθιστη, αδικαιολόγητα πολύπλοκη ή αδιαφανής ή επειδή ο πελάτης εκδίδει μετοχές στον κομιστή.

β) Η συμπεριφορά του πελάτη, για παράδειγμα:

- i. Ο πελάτης δεν είναι πρόθυμος να παράσχει πληροφορίες ΔΕΠ ή φαίνεται να αποφεύγει σκοπίμως την επαφή διά ζώσης.
- ii. Τα στοιχεία που αποδεικνύουν την ταυτότητα του πελάτη παρέχονται σε μη τυποποιημένη μορφή χωρίς προφανή λόγο.
- iii. Η συμπεριφορά ή ο όγκος των συναλλαγών του πελάτη είτε δεν συνάδει με τη συμπεριφορά και τον όγκο των συναλλαγών που αναμένονται από την κατηγορία πελατών στην οποία ανήκει είτε δεν αναμένεται βάσει των πληροφοριών που παρείχε ο πελάτης κατά το άνοιγμα του λογαριασμού.
- iv. Η συμπεριφορά του πελάτη είναι ασυνήθιστη, π.χ. ο πελάτης συντομεύει, αιφνιδίως και χωρίς εύλογη εξήγηση, το χρονοδιάγραμμα αποπληρωμής μέσω είτε κατ' αποκοπή εξοφλήσεων είτε πρόωρης καταγγελίας της σύμβασης καταθέτει ή ζητεί για τις πληρωμές χαρτονομίσματα υψηλής αξίας, χωρίς κανέναν προφανή λόγο· αυξάνει τη δραστηριότητά του έπειτα από περίοδο αδράνειας· ή πραγματοποιεί συναλλαγές οι οποίες φαίνεται να μην έχουν καμία οικονομική αιτιολογία.

9.7. Στη μείωση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλει ο ακόλουθος παράγοντας:

- α) Ο πελάτης διατηρεί μακροχρόνια σχέση με την επιχείρηση και οι προηγούμενες συναλλαγές του δεν έχουν δημιουργήσει υπόνοιες ούτε ανησυχίες και το προϊόν ή η υπηρεσία που ζητείται συνάδει με το προφίλ κινδύνου του πελάτη.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τη χώρα ή τη γεωγραφική περιοχή

9.8. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

¹⁵ Βλ. τη γνωμοδότηση της EAT με τίτλο «Opinion on the application of customer due diligence measures to customers who are asylum seekers from higher-risk third countries or territories»: <http://www.eba.europa.eu/documents/10180/1359456/EBA-Op-2016-07+%28Opinion+on+Customer+Due+Diligence+on+Asylum+Seekers%29.pdf>

- α) Τα κεφάλαια του πελάτη προέρχονται από προσωπικούς ή επιχειρηματικούς δεσμούς με δικαιοδοσίες οι οποίες συνδέονται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ.
- β) Ο δικαιούχος πληρωμής βρίσκεται σε δικαιοδοσία η οποία συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή σε δικαιοδοσίες οι οποίες είναι γνωστό ότι παρέχουν χρηματοδότηση ή στήριξη σε τρομοκρατικές δραστηριότητες ή στις οποίες είναι γνωστό ότι δραστηριοποιούνται ομάδες που διαπράττουν εγκλήματα σχετικά με τρομοκρατία, καθώς και σε δικαιοδοσίες στις οποίες έχουν επιβληθεί οικονομικές κυρώσεις, εμπορικός αποκλεισμός ή μέτρα που συνδέονται με την τρομοκρατία, τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας ή τη διάδοση όπλων μαζικής καταστροφής.

9.9. Στη μείωση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλει ο ακόλουθος παράγοντας:

- α) Οι χώρες που συνδέονται με τη συναλλαγή διαθέτουν καθεστώς ΚΞΧ/ΧΤ το οποίο δεν είναι λιγότερο αυστηρό από το αντίστοιχο καθεστώς που απαιτείται δυνάμει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, ενώ συνδέονται επίσης με χαμηλά επίπεδα βασικών αδικημάτων.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον δίαυλο παροχής υπηρεσιών

9.10. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) σχέσεις εξ αποστάσεως, για τις οποίες δεν προβλέπονται επαρκείς πρόσθετες διασφαλίσεις, π.χ. ηλεκτρονικές υπογραφές, μέσα ηλεκτρονικής πιστοποίησης της ταυτότητας που εκδίδονται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 910/2014 και έλεγχοι κατά της πλαστοπροσωπίας·
- β) στήριξη στα μέτρα ΔΕΠ που λαμβάνονται από τρίτο μέρος σε περιπτώσεις στις οποίες η τράπεζα δεν διατηρεί μακροχρόνια σχέση με το αιτούν τρίτο μέρος·
- γ) νέοι δίαυλοι παροχής υπηρεσιών οι οποίοι δεν έχουν υποβληθεί ακόμη σε δοκιμή.

9.11. Στη μείωση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλει ο ακόλουθος παράγοντας:

- α) Το προϊόν είναι διαθέσιμο μόνο σε πελάτες οι οποίοι πληρούν συγκεκριμένα κριτήρια επιλεξιμότητας που καθορίζονται από τις εθνικές δημόσιες αρχές, όπως στην περίπτωση των δικαιούχων κρατικών παροχών ή ειδικών αποταμειωτικών προϊόντων για παιδιά εγγεγραμμένα στα μητρώα συγκεκριμένου κράτους μέλους.

Μέτρα

9.12. Σε περίπτωση που οι τράπεζες χρησιμοποιούν αυτοματοποιημένα συστήματα για τον εντοπισμό του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με επιμέρους επιχειρηματικές σχέσεις ή περιστασιακές συναλλαγές, καθώς και για τον εντοπισμό ύποπτων συναλλαγών, θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα εν λόγω συστήματα είναι κατάλληλα για τον συγκεκριμένο σκοπό σύμφωνα με τα κριτήρια που καθορίζονται στον τίτλο Ι. Η χρήση αυτοματοποιημένων πληροφοριακών συστημάτων δεν θα πρέπει ποτέ να θεωρείται υποκατάστατο της υποχρέωσης επαγρύπνησης του προσωπικού.

Αυξημένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

9.13. Όταν ο κίνδυνος που συνδέεται με μια επιχειρηματική σχέση ή μια περιστασιακή συναλλαγή είναι αυξημένος, οι τράπεζες πρέπει να εφαρμόζουν μέτρα αυξημένης ΔΕΠ σύμφωνα με το άρθρο 18 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849. Στα εν λόγω μέτρα ενδέχεται να περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- α) Επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη και του πραγματικού δικαιούχου με βάση περισσότερες από μία αξιόπιστες και ανεξάρτητες πηγές.
- β) Πιστοποίηση, και επαλήθευση, της ταυτότητας άλλων μετόχων που δεν είναι ο πραγματικός δικαιούχος του πελάτη ή οποιουδήποτε άλλου φυσικού προσώπου το οποίο έχει την εξουσία να διαχειρίζεται λογαριασμό ή να δίνει εντολές για τη μεταφορά κεφαλαίων ή τη μεταβίβαση κινητών αξιών.
- γ) Λήψη περισσότερων πληροφοριών σχετικά με τον πελάτη, τη φύση και τον σκοπό της επιχειρηματικής σχέσης ώστε να καταρτιστεί πιο ολοκληρωμένο προφίλ πελάτη, π.χ. με την αναζήτηση πληροφοριών σε ανοικτές πηγές ή αρνητικές αναφορές στα μέσα ενημέρωσης ή με την ανάθεση κατάρτισης έκθεσης πληροφοριών σε τρίτους. Παραδείγματα του είδους των πληροφοριών που ενδέχεται να αναζητούν οι τράπεζες αποτελούν μεταξύ άλλων:
 - i. η φύση της δραστηριότητας ή της εργασίας του πελάτη·
 - ii. η πηγή του πλούτου και η προέλευση των κεφαλαίων του πελάτη που εμπλέκονται στην επιχειρηματική σχέση, ώστε να λαμβάνεται βεβαιότητα για τη νομιμότητά τους·
 - iii. ο σκοπός της συναλλαγής, συμπεριλαμβανομένου, κατά περίπτωση, του προορισμού των κεφαλαίων του πελάτη·
 - iv. πληροφορίες σχετικά με τυχόν συνδέσεις που ενδέχεται να έχει ο πελάτης με άλλες δικαιοδοσίες (καταστατική έδρα, εγκαταστάσεις λειτουργίας, υποκαταστήματα κ.λπ.), καθώς και με τα φυσικά πρόσωπα τα οποία ενδέχεται να ασκούν επιρροή στις δραστηριότητές του· ή

- ν. σε περίπτωση που ο πελάτης έχει την έδρα του σε άλλη χώρα, τον λόγο για τον οποίο ζητεί την παροχή υπηρεσιών λιανικής τραπεζικής εκτός της δικαιοδοσίας προέλευσής του.
- δ) Αύξηση της συχνότητας παρακολούθησης των συναλλαγών.
- ε) Επανεξέταση και, κατά περίπτωση, επικαιροποίηση των πληροφοριών και των εγγράφων τεκμηρίωσης σε τακτικότερη βάση. Σε περίπτωση που ο κίνδυνος ο οποίος συνδέεται με τη σχέση είναι ιδιαίτερος υψηλός, οι τράπεζες θα πρέπει να επανεξετάζουν την επιχειρηματική σχέση σε ετήσια βάση.

9.14. Όσον αφορά τις επιχειρηματικές σχέσεις ή συναλλαγές που αφορούν τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου, οι τράπεζες θα πρέπει να τηρούν την κατευθυντήρια γραμμή που περιέχεται στον τίτλο Ι.

Απλουστευμένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

9.15. Σε περιπτώσεις χαμηλού κινδύνου, και στον βαθμό που το επιτρέπει η εθνική νομοθεσία, οι τράπεζες δύνανται να εφαρμόζουν μέτρα απλουστευμένης ΔΕΠ, στα οποία ενδέχεται να περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- α) όσον αφορά τους πελάτες που υπόκεινται βάσει νόμου σε καθεστώς αδειοδότησης και ρύθμισης, επαλήθευση της ταυτότητάς τους με βάση στοιχεία που αποδεικνύουν ότι ο πελάτης υπόκειται στο εν λόγω καθεστώς, π.χ. μέσω αναζήτησης στο δημόσιο μητρώο της αρμόδιας ρυθμιστικής αρχής·
- β) επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη και, κατά περίπτωση, του πραγματικού δικαιούχου κατά τη διάρκεια της σύναψης της επιχειρηματικής σχέσης σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849·
- γ) παραδοχή ότι πληρωμή που πραγματοποιείται από λογαριασμό με μοναδικό δικαιούχο ή συνδικαιούχο τον πελάτη που τηρείται σε ρυθμιζόμενο πιστωτικό ίδρυμα ή ρυθμιζόμενο χρηματοπιστωτικό οργανισμό χώρας του ΕΟΧ πληροί τις απαιτήσεις που ορίζονται στο άρθρο 13 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849·
- δ) αποδοχή εναλλακτικών εγγράφων ταυτότητας που πληρούν το κριτήριο της ανεξάρτητης και αξιόπιστης πηγής που καθορίζεται στο άρθρο 13 παράγραφος 1 στοιχείο α) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, όπως επιστολή από κρατικό οργανισμό ή άλλον αξιόπιστο δημόσιο φορέα προς τον πελάτη, όταν συντρέχουν εύλογοι λόγοι για τους οποίους ο πελάτης δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τυποποιημένα αποδεικτικά στοιχεία της ταυτότητάς του και εφόσον δεν υπάρχουν βάσιμες υποψίες·

- ε) επικαιροποίηση των πληροφοριών ΔΕΠ μόνο σε περίπτωση συγκεκριμένων γεγονότων ενεργοποίησης, όπως όταν ο πελάτης ζητεί την παροχή νέου προϊόντος ή προϊόντος υψηλότερου κινδύνου ή όταν μεταβολές στη συμπεριφορά ή στο προφίλ συναλλαγών του πελάτη υποδηλώνουν ότι ο κίνδυνος που συνδέεται με τη σχέση δεν είναι πλέον χαμηλός.

Ομαδοποιημένοι λογαριασμοί

- 9.16. Σε περίπτωση που ο πελάτης μιας τράπεζας ανοίγει «ομαδοποιημένο λογαριασμό» με σκοπό τη διαχείριση κεφαλαίων τα οποία ανήκουν στους δικούς του πελάτες, η τράπεζα θα πρέπει να εφαρμόζει μέτρα πλήρους ΔΕΠ, συμπεριλαμβανομένης της μεταχείρισης των πελατών του πελάτη ως πραγματικών δικαιούχων των κεφαλαίων που διακρατούνται στον ομαδοποιημένο λογαριασμό, καθώς και της επαλήθευσης της ταυτότητάς τους.
- 9.17. Σε περίπτωση που υπάρχουν ενδείξεις ότι ο κίνδυνος ο οποίος συνδέεται με την επιχειρηματική σχέση είναι υψηλός, οι τράπεζες πρέπει να εφαρμόζουν μέτρα αυξημένης ΔΕΠ κατά περίπτωση, όπως προβλέπεται στο άρθρο 18 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- 9.18. Ωστόσο, στον βαθμό που το επιτρέπει η εθνική νομοθεσία, όταν ο κίνδυνος που συνδέεται με την επιχειρηματική σχέση είναι χαμηλός και διέπεται από τις προϋποθέσεις που καθορίζονται κατωτέρω, η τράπεζα μπορεί να εφαρμόζει μέτρα απλουστευμένης ΔΕΠ, υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
- α) ο πελάτης είναι επιχείρηση υποκείμενη σε υποχρεώσεις ΚΞΧ/ΧΤ σε κράτος του ΕΟΧ ή σε τρίτη χώρα με καθεστώς ΚΞΧ/ΧΤ το οποίο δεν είναι λιγότερο αυστηρό από το αντίστοιχο καθεστώς που απαιτείται βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, ενώ εποπτεύεται αποτελεσματικά όσον αφορά τη συμμόρφωση προς τις εν λόγω απαιτήσεις·
 - β) ο πελάτης δεν είναι επιχείρηση, αλλά άλλη υπόχρεη οντότητα υποκείμενη σε υποχρεώσεις ΚΞΧ/ΧΤ σε κράτος του ΕΟΧ και εποπτεύεται αποτελεσματικά όσον αφορά τη συμμόρφωση προς τις εν λόγω απαιτήσεις·
 - γ) ο κίνδυνος ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με την επιχειρηματική σχέση είναι χαμηλός, βάσει, μεταξύ άλλων παραμέτρων, της εκτίμησης που έχει διενεργήσει η τράπεζα όσον αφορά την επιχειρηματική δραστηριότητα του πελάτη, των τύπων πελατών που εξυπηρετεί η επιχειρηματική δραστηριότητα του πελάτη και των δικαιοδοσιών στις οποίες εκτίθεται η επιχειρηματική δραστηριότητα του πελάτη·
 - δ) η τράπεζα έχει τη βεβαιότητα ότι ο πελάτης εφαρμόζει αξιόπιστα και ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου μέτρα ΔΕΠ έναντι των δικών του πελατών και των πραγματικών δικαιούχων των πελατών του (είναι ενδεχομένως σκόπιμο η τράπεζα να λαμβάνει μέτρα ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου ώστε να είναι σε

θέση να αξιολογεί την επάρκεια των πολιτικών και των διαδικασιών ΔΕΠ του πελάτη της, π.χ. μέσω άμεσης επικοινωνίας με τον πελάτη)· και

- ε) η τράπεζα έχει λάβει μέτρα ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου ώστε να έχει τη βεβαιότητα ότι, αμέσως μόλις του ζητηθεί, ο πελάτης θα παράσχει πληροφορίες και έγγραφα ΔΕΠ σχετικά με τους δικούς του πελάτες οι οποίοι είναι οι πραγματικοί δικαιούχοι των κεφαλαίων που διακρατούνται στον ομαδοποιημένο λογαριασμό, συμπεριλαμβάνοντας, μεταξύ άλλων, τις συναφείς διατάξεις σύμβασης που έχει συναφθεί με τον πελάτη ή πραγματοποιώντας δειγματοληπτικές δοκιμές ως προς την ικανότητα του πελάτη να παρέχει πληροφορίες ΔΕΠ κατόπιν σχετικού αιτήματος.

9.19. Σε περίπτωση που πληρούνται οι προϋποθέσεις για την εφαρμογή απλουστευμένης ΔΕΠ σε ομαδοποιημένους λογαριασμούς, τα μέτρα απλουστευμένης ΔΕΠ που δύναται να λάβει η τράπεζα είναι τα εξής:

- α) πιστοποίηση και επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη, συμπεριλαμβανομένης της ταυτότητας των πραγματικών δικαιούχων του πελάτη (όχι όμως και των δικών του πελατών)·
- β) αξιολόγηση του σκοπού και της σκοπούμενης φύσης της επιχειρηματικής σχέσης· και
- γ) διενέργεια συνεχούς παρακολούθησης της επιχειρηματικής σχέσης.

Πελάτες που παρέχουν υπηρεσίες σχετικές με εικονικά νομίσματα

9.20. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη ότι εκτός από τους παρόχους υπηρεσιών ανταλλαγής μεταξύ εικονικών και παραστατικών νομισμάτων και τους παρόχους υπηρεσιών θεματοφυλακής ψηφιακών πορτοφολιών οι οποίοι είναι υπόχρεες οντότητες που υπόκεινται στην οδηγία (ΕΕ) 2015/849, η έκδοση ή η διακράτηση εικονικών νομισμάτων, όπως καθορίζεται στο άρθρο 3 σημείο 18 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, παραμένει σε μεγάλο βαθμό μη ρυθμιζόμενη στην ΕΕ και αυτό αυξάνει τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ. Οι επιχειρήσεις ενδέχεται να επιθυμούν να ανατρέξουν στην έκθεση της ΕΑΤ που δημοσιεύθηκε τον Ιανουάριο του 2019 σχετικά με τα κρυπτογραφημένα περιουσιακά στοιχεία.

9.21. Όταν συνάπτουν επιχειρηματική σχέση με πελάτες που παρέχουν υπηρεσίες οι οποίες σχετίζονται με εικονικά νομίσματα, οι επιχειρήσεις θα πρέπει, στο πλαίσιο της οικείας εκτίμησης κινδύνου ΞΧ/ΧΤ σε σχέση με τον πελάτη, να εξετάζουν τον κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με τα εικονικά νομίσματα.

9.22. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες περιπτώσεις ως επιχειρηματικές δραστηριότητες εικονικών νομισμάτων:

- α) Λειτουργία ως πλατφόρμα συναλλαγών σε εικονικό νόμισμα η οποία επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ παραστατικών και εικονικών νομισμάτων·
 - β) Λειτουργία ως πλατφόρμα συναλλαγών σε εικονικό νόμισμα η οποία επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ εικονικών νομισμάτων·
 - γ) Λειτουργία ως πλατφόρμα συναλλαγών σε εικονικό νόμισμα η οποία καθιστά δυνατές τις συναλλαγές μεταξύ ομοτίμων (peer-to-peer transactions)·
 - δ) Παροχή υπηρεσιών θεματοφυλακής ψηφιακών πορτοφολιών·
 - ε) Διευθέτηση, παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών ή εξασφάλιση οφέλους από «αρχικές προσφορές εικονικών νομισμάτων» (ICO).
- 9.23. Οι τράπεζες δεν θα πρέπει να εφαρμόζουν μέτρα απλουστευμένης δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη προκειμένου να διασφαλίζουν τη μείωση του επιπέδου του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με τους εν λόγω πελάτες. Στο πλαίσιο των οικείων μέτρων ΔΕΠ οι επιχειρήσεις θα πρέπει τουλάχιστον:
- α) Να ξεκινούν διάλογο με τον πελάτη προκειμένου να κατανοήσουν τη φύση της επιχείρησης και τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ που εγείρει·
 - β) Εκτός από την επαλήθευση της ταυτότητας των πραγματικών δικαιούχων του πελάτη, να λαμβάνουν μέτρα δέουσας επιμέλειας έναντι των ανώτερων διοικητικών στελεχών στον βαθμό που αυτά διαφέρουν, συμπεριλαμβανομένης της εξέτασης τυχόν αρνητικών πληροφοριών·
 - γ) Να κατανοούν τον βαθμό στον οποίο οι εν λόγω πελάτες εφαρμόζουν τα οικεία μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη στους πελάτες τους είτε βάσει νομικής υποχρέωσης είτε σε εκούσια βάση·
 - δ) Να διαπιστώνουν εάν ο πελάτης είναι καταχωρισμένος και έχει άδεια λειτουργίας σε κράτος μέλος του ΕΟΧ, ή σε τρίτη χώρα, και να εξετάσουν την επάρκεια του καθεστώτος ΚΞΧ/ΧΤ της τρίτης χώρας·
 - ε) Να διαπιστώνουν αν οι επιχειρηματικές δραστηριότητες που χρησιμοποιούν ICO με τη μορφή εικονικών νομισμάτων για τη συγκέντρωση χρηματικών ποσών είναι νόμιμες και, κατά περίπτωση, ρυθμιζόμενες.
- 9.24. Σε περίπτωση αυξημένου κινδύνου που συνδέεται με τους εν λόγω πελάτες, οι τράπεζες θα πρέπει να εφαρμόζουν μέτρα αυξημένης ΔΕΠ σύμφωνα με τον τίτλο Ι.

Κατευθυντήρια γραμμή 10: Τομεακή κατευθυντήρια γραμμή για τους εκδότες ηλεκτρονικού χρήματος

- 10.1. Στην κατευθυντήρια γραμμή 10 διατυπώνονται κατευθυντήριες γραμμές για τους εκδότες ηλεκτρονικού χρήματος, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 3 της οδηγίας 2009/110/ΕΚ. Το επίπεδο κινδύνου ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με το ηλεκτρονικό χρήμα όπως καθορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 2 της οδηγίας 2009/110/ΕΚ (ηλεκτρονικό χρήμα) εξαρτάται πρωτίστως από τα χαρακτηριστικά των επιμέρους προϊόντων ηλεκτρονικού χρήματος και από τον βαθμό στον οποίο οι εκδότες ηλεκτρονικού χρήματος χρησιμοποιούν άλλα πρόσωπα για τη διανομή και την εξαργύρωση του ηλεκτρονικού χρήματος για λογαριασμό τους, σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 4 της οδηγίας 2009/110/ΕΚ.
- 10.2. Παράλληλα με τους παράγοντες κινδύνου και τα μέτρα που καθορίζονται στον τίτλο Ι του παρόντος εγγράφου, οι επιχειρήσεις που εκδίδουν ηλεκτρονικό χρήμα θα πρέπει να εξετάζουν επίσης τους παράγοντες κινδύνου και τα μέτρα που παρατίθενται κατωτέρω. Οι επιχειρήσεις των οποίων η άδεια λειτουργίας περιλαμβάνει την εκτέλεση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων όπως η παροχή υπηρεσιών εκκίνησης πληρωμών και υπηρεσιών πληροφοριών λογαριασμού θα πρέπει επίσης να ανατρέχουν στην τομεακή κατευθυντήρια γραμμή 18. Σε αυτό το πλαίσιο ενδέχεται να είναι επίσης συναφής η τομεακή κατευθυντήρια γραμμή 11 για τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων.

Παράγοντες κινδύνου

Παράγοντες κινδύνου ως προς το προϊόν

- 10.3. Οι εκδότες ηλεκτρονικού χρήματος θα πρέπει να εξετάζουν τον κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ που αφορά:
- α) τα όρια·
 - β) τον τρόπο χρηματοδότησης· και
 - γ) τη χρησιμότητα και τη διαπραγματευσιμότητα.
- 10.4. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:
- α) Όρια: το προϊόν επιτρέπει
 - i. την εκτέλεση πληρωμών, φόρτισης ή εξαργύρωσης υψηλής ή απεριόριστης αξίας, συμπεριλαμβανομένης της ανάληψης μετρητών·
 - ii. την εκτέλεση μεγάλου αριθμού πληρωμών, φόρτισης ή εξαργύρωσης, συμπεριλαμβανομένης της ανάληψης μετρητών·
 - iii. την αποθήκευση υψηλού ή απεριόριστου ποσού κεφαλαίων στο προϊόν/στον λογαριασμό ηλεκτρονικού χρήματος.

β) Τρόπος χρηματοδότησης: το προϊόν μπορεί

- i. να φορτιστεί ανώνυμα, π.χ. με μετρητά, ανώνυμο ηλεκτρονικό χρήμα ή προϊόντα ηλεκτρονικού χρήματος που επωφελούνται από την εξαίρεση του άρθρου 12 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- ii. να χρηματοδοτηθεί με πληρωμές από μη ταυτοποιημένα τρίτα μέρη.
- iii. να χρηματοδοτηθεί με άλλα προϊόντα ηλεκτρονικού χρήματος.

γ) Χρησιμότητα και διαπραγματευσιμότητα: το προϊόν

- i. επιτρέπει μεταφορές μεταξύ προσώπων.
- ii. είναι αποδεκτό ως μέσο πληρωμής από μεγάλο αριθμό εμπόρων ή σημείων πώλησης.
- iii. είναι ειδικά σχεδιασμένο ώστε να γίνεται αποδεκτό ως μέσο πληρωμής από εμπόρους προϊόντων και υπηρεσιών που συνδέονται με υψηλό κίνδυνο οικονομικού εγκλήματος, π.χ. διαδικτυακά τυχερά παιχνίδια.
- iv. μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε διασυνοριακές συναλλαγές ή σε διάφορες δικαιοδοσίες.
- v. είναι σχεδιασμένο κατά τέτοιον τρόπο ώστε να χρησιμοποιείται από άλλα πρόσωπα πέραν του πελάτη, π.χ. ορισμένα προϊόντα κάρτας εταίρου (όχι όμως και δωροκάρτες χαμηλής αξίας).
- vi. επιτρέπει αναλήψεις μετρητών υψηλής αξίας.

10.5. Στη μείωση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

α) Όρια: το προϊόν

- i. θέτει όρια χαμηλής αξίας στις πληρωμές, στη φόρτιση ή στην εξαργύρωση, συμπεριλαμβανομένης της ανάληψης μετρητών (αν και επισημαίνεται στις επιχειρήσεις ότι απλώς και μόνο ο καθορισμός χαμηλού ορίου ενδέχεται να μην επαρκεί για τη μείωση του κινδύνου ΧΤ).
- ii. περιορίζει τον αριθμό των πληρωμών, της φόρτισης ή της εξαργύρωσης, συμπεριλαμβανομένης της ανάληψης μετρητών, σε μια δεδομένη χρονική περίοδο.
- iii. περιορίζει το ύψος των κεφαλαίων που μπορούν να αποθηκευτούν κάθε φορά στο προϊόν/στον λογαριασμό ηλεκτρονικού χρήματος.

β) Χρηματοδότηση: το προϊόν

- i. απαιτεί τα κεφάλαια για την αγορά ή την επαναφόρτιση να αντλούνται κατά τρόπο που μπορεί να επαληθευτεί από λογαριασμό με μοναδικό δικαιούχο ή συνδικαιούχο τον πελάτη που τηρείται σε πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό εντός του ΕΟΧ.

γ) Χρησιμότητα και διαπραγματευσιμότητα: το προϊόν

- i. δεν επιτρέπει ή θέτει αυστηρά όρια στην ανάληψη μετρητών·
- ii. μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο στην ημεδαπή·
- iii. γίνεται αποδεκτό από περιορισμένο αριθμό εμπόρων ή σημείων πώλησης, την επιχειρηματική δραστηριότητα των οποίων γνωρίζει ο εκδότης ηλεκτρονικού χρήματος·
- iv. είναι ειδικά σχεδιασμένο ώστε να παρεμποδίζεται η χρήση του από εμπόρους προϊόντων και υπηρεσιών που συνδέονται με υψηλό κίνδυνο οικονομικού εγκλήματος·
- v. γίνεται αποδεκτό ως μέσο πληρωμής για περιορισμένα είδη υπηρεσιών ή προϊόντων χαμηλού κινδύνου.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον πελάτη

10.6. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Ο πελάτης αγοράζει διάφορα προϊόντα ηλεκτρονικού χρήματος από τον ίδιο εκδότη, επαναφορτίζει συχνά το προϊόν ή προβαίνει σε μεγάλο αριθμό αναλήψεων μετρητών εντός σύντομου χρονικού διαστήματος και χωρίς οικονομική αιτιολογία· σε περίπτωση που οι αντιπρόσωποι (ή πράκτορες που ενεργούν ως αντιπρόσωποι) είναι οι ίδιοι υπόχρεες οντότητες, αυτό ισχύει επίσης για προϊόντα ηλεκτρονικού χρήματος από διαφορετικούς εκδότες που αγοράζει ο ίδιος αντιπρόσωπος.
- β) Οι συναλλαγές του πελάτη διατηρούνται πάντα σε επίπεδο χαμηλότερο από οποιοδήποτε όριο αξίας/συναλλαγής.
- γ) Το προϊόν φαίνεται ότι χρησιμοποιείται από διάφορα άτομα των οποίων η ταυτότητα δεν είναι γνωστή στον εκδότη (π.χ. το προϊόν χρησιμοποιείται από διαφορετικές διευθύνσεις IP ταυτόχρονα).
- δ) Διαπιστώνονται συχνές αλλαγές στα δεδομένα ταυτοποίησης του πελάτη, όπως διεύθυνση κατοικίας ή διεύθυνση IP ή συνδεδεμένοι τραπεζικοί λογαριασμοί.

- ε) Το προϊόν δεν χρησιμοποιείται για τον σκοπό για τον οποίο έχει σχεδιαστεί, π.χ. χρησιμοποιείται στο εξωτερικό, ενώ έχει σχεδιαστεί ως δωροκάρτα εμπορικού κέντρου.

10.7. Στη μείωση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλει ο ακόλουθος παράγοντας:

- α) Το προϊόν είναι διαθέσιμο μόνο σε ορισμένες κατηγορίες πελατών, π.χ. σε δικαιούχους κοινωνικών παροχών ή σε εργαζόμενους επιχείρησης η οποία το εκδίδει για την κάλυψη εταιρικών δαπανών.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον δίαυλο παροχής υπηρεσιών

10.8. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Διαδικτυακή και εξ αποστάσεως διανομή χωρίς επαρκείς διασφαλίσεις, όπως ηλεκτρονικές υπογραφές, μέσα ηλεκτρονικής πιστοποίησης της ταυτότητας που πληρούν τα κριτήρια τα οποία καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 910/2014 και μέτρα κατά της πλαστοπροσωπίας.
- β) Διανομή με τη χρήση διαμεσολαβητών οι οποίοι δεν είναι οι ίδιοι υπόχρεες οντότητες δυνάμει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 ή της εθνικής νομοθεσίας, κατά περίπτωση, όταν ο εκδότης ηλεκτρονικού χρήματος:
 - i. βασίζεται στον διαμεσολαβητή για την εκπλήρωση ορισμένων υποχρεώσεων ΚΞΧ/ΧΤ που υπέχει ο εκδότης ηλεκτρονικού χρήματος·
 - ii. δεν έχει βεβαιωθεί ότι ο διαμεσολαβητής διαθέτει επαρκή συστήματα και ελέγχους ΚΞΧ/ΧΤ· και
 - iii. κατακερματισμός των υπηρεσιών, δηλαδή παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικού χρήματος από διάφορους λειτουργικά ανεξάρτητους παρόχους υπηρεσιών, χωρίς τη δέουσα εποπτεία και τον δέοντα συντονισμό.

10.9. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει, πριν από την υπογραφή της σύμβασης διανομής με τον εκάστοτε έμπορο, να κατανοήσουν τη φύση και τον σκοπό της επιχείρησης του εμπόρου, να βεβαιωθούν ότι τα αγαθά και οι υπηρεσίες που παρέχονται είναι νόμιμα και να προβούν σε εκτίμηση του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με την επιχειρηματική δραστηριότητα του εμπόρου. Σε περιπτώσεις διαδικτυακών εμπόρων, οι επιχειρήσεις θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν μέτρα για να κατανοήσουν το είδος των πελατών που προσελκύει ο εκάστοτε έμπορος και να εξακριβώσουν τον αναμενόμενο όγκο και το μέγεθος των συναλλαγών προκειμένου να εντοπίσουν ύποπτες και ασυνήθιστες συναλλαγές.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τη χώρα ή τη γεωγραφική περιοχή

10.10. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Ο δικαιούχος πληρωμής βρίσκεται σε δικαιοδοσία η οποία συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ και/ή το προϊόν έχει εκδοθεί ή λαμβάνει κεφάλαια από πηγές που βρίσκονται σε τέτοια δικαιοδοσία. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή σε δικαιοδοσίες οι οποίες είναι γνωστό ότι παρέχουν χρηματοδότηση ή στήριξη σε τρομοκρατικές δραστηριότητες ή στις οποίες είναι γνωστό ότι δραστηριοποιούνται ομάδες που διαπράττουν τρομοκρατικά εγκλήματα, καθώς και σε δικαιοδοσίες στις οποίες έχουν επιβληθεί οικονομικές κυρώσεις, εμπορικός αποκλεισμός ή μέτρα που συνδέονται με την τρομοκρατία, τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας ή τη διάδοση όπλων μαζικής καταστροφής.

Μέτρα

Μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη

10.11. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν μέτρα ΔΕΠ:

- α) στον ιδιοκτήτη του λογαριασμού ηλεκτρονικού χρήματος ή του προϊόντος· και
- β) στους κατόχους πρόσθετης κάρτας. Όταν τα προϊόντα συνδέονται με πολλαπλές κάρτες, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξακριβώνουν εάν έχουν συνάψει μία ή περισσότερες επιχειρηματικές σχέσεις, καθώς και αν οι κάτοχοι πρόσθετης κάρτας ενδέχεται να είναι οι πραγματικοί δικαιούχοι.

10.12. Η εθνική νομοθεσία ενδέχεται να προβλέπει εξαίρεση από την πιστοποίηση και την επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη και του πραγματικού δικαιούχου, καθώς και από την αξιολόγηση της φύσης και του σκοπού της επιχειρηματικής σχέσης, για ορισμένα προϊόντα ηλεκτρονικού χρήματος σύμφωνα με το άρθρο 12 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.

10.13. Επισημαίνεται στις επιχειρήσεις ότι η εξαίρεση δυνάμει του άρθρου 12 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 δεν εκτείνεται στην υποχρέωση διενέργειας συνεχούς παρακολούθησης των συναλλαγών και της επιχειρηματικής σχέσης ούτε απαλλάσσει τις επιχειρήσεις από την υποχρέωση εντοπισμού και αναφοράς ύποπτων συναλλαγών· αυτό σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις οφείλουν να μεριμνούν ώστε να λαμβάνουν επαρκείς πληροφορίες σχετικά με τους πελάτες τους ή τις κατηγορίες των πελατών στις οποίες απευθύνεται το προϊόν τους, ώστε να είναι σε θέση να διενεργούν ουσιαστική συνεχή παρακολούθηση της επιχειρηματικής σχέσης.

10.14. Παραδείγματα των ειδών συστημάτων παρακολούθησης που θα πρέπει να διαθέτουν οι επιχειρήσεις αποτελούν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- α) συστήματα παρακολούθησης συναλλαγών τα οποία εντοπίζουν ανωμαλίες ή ύποπτα είδη συναλλαγών, συμπεριλαμβανομένης της μη αναμενόμενης χρήσης του προϊόντος κατά τρόπο για τον οποίο δεν είναι σχεδιασμένο· η επιχείρηση ενδέχεται να μπορεί να απενεργοποιήσει το προϊόν, είτε με μη αυτόματο τρόπο είτε μέσω ελέγχων συστήματος μικροπλακετών (on-chip), έως ότου λάβει τη βεβαιότητα ότι δεν υπάρχουν βάσιμες υποψίες·
- β) συστήματα τα οποία εντοπίζουν αποκλίσεις μεταξύ των υποβαλλόμενων και των διαπιστούμενων πληροφοριών, π.χ. μεταξύ των υποβαλλόμενων πληροφοριών σχετικά με τη χώρα προέλευσης και της διεύθυνσης IP που εντοπίζεται με ηλεκτρονικά μέσα·
- γ) συστήματα τα οποία συγκρίνουν τα υποβαλλόμενα δεδομένα με τα δεδομένα που τηρούνται σχετικά με άλλες επιχειρηματικές σχέσεις και τα οποία μπορούν να εντοπίσουν συγκεκριμένα πρότυπα συμπεριφοράς, όπως η χρήση του ίδιου μέσου χρηματοδότησης ή των ίδιων στοιχείων επικοινωνίας·
- δ) συστήματα τα οποία εντοπίζουν αν το προϊόν χρησιμοποιείται σε σχέση με εμπόρους προϊόντων και υπηρεσιών που συνδέονται με υψηλό κίνδυνο οικονομικού εγκλήματος·
- ε) συστήματα που συνδέουν προϊόντα ηλεκτρονικού χρήματος με συσκευές ή διευθύνσεις IP για συναλλαγές μέσω διαδικτύου.

Αυξημένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

- 10.15. Για να συμμορφωθούν προς το άρθρο 18α όσον αφορά σχέσεις ή συναλλαγές που αφορούν τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου, οι εκδότες ηλεκτρονικού χρήματος θα πρέπει να εφαρμόζουν τα μέτρα αυξημένης ΔΕΠ που παρατίθενται συναφώς στον τίτλο Ι.
- 10.16. Παραδείγματα μέτρων αυξημένης ΔΕΠ που θα πρέπει να εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις σε όλες τις άλλες περιπτώσεις υψηλού κινδύνου αποτελούν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:
- α) λήψη συμπληρωματικών πληροφοριών σχετικά με τον πελάτη κατά τη διάρκεια της πιστοποίησης της ταυτότητας, όπως η πηγή των κεφαλαίων·
 - β) εφαρμογή πρόσθετων μέτρων επαλήθευσης από ευρύτερο φάσμα αξιόπιστων και ανεξάρτητων πηγών (π.χ. έλεγχος βάσει διαδικτυακών βάσεων δεδομένων) για την επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου·
 - γ) λήψη πρόσθετων πληροφοριών σχετικά με τη σκοπούμενη φύση της επιχειρηματικής σχέσης, ζητώντας π.χ., από τους πελάτες πληροφορίες για

την επιχειρηματική τους δραστηριότητα ή για τις δικαιοδοσίες στις οποίες σκοπεύουν να μεταφέρουν ηλεκτρονικό χρήμα·

- δ) λήψη πληροφοριών σχετικά με τον έμπορο/δικαιούχο πληρωμής, ιδίως σε περίπτωση που ο εκδότης ηλεκτρονικού χρήματος έχει βάσιμους λόγους να υποπτεύεται ότι τα προϊόντα του χρησιμοποιούνται για την αγορά παράνομων προϊόντων ή προϊόντων με περιορισμούς ηλικίας·
- ε) εφαρμογή ελέγχων υποκλοπής ταυτότητας ώστε να διασφαλίζεται ότι ο πελάτης είναι πράγματι αυτός που ισχυρίζεται ότι είναι·
- στ) εφαρμογή αυξημένης παρακολούθησης όσον αφορά τη σχέση με τον πελάτη και τις επιμέρους συναλλαγές·
- ζ) εξακρίβωση της προέλευσης και/ή του προορισμού των κεφαλαίων.

Απλουστευμένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

10.17. Στον βαθμό που το επιτρέπει η εθνική νομοθεσία, οι επιχειρήσεις δύνανται να εξετάζουν το ενδεχόμενο εφαρμογής απλουστευμένης ΔΕΠ σε προϊόντα ηλεκτρονικού χρήματος χαμηλού κινδύνου τα οποία δεν επωφελούνται από την εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 12 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.

10.18. Στον βαθμό που το επιτρέπει η εθνική νομοθεσία, παραδείγματα μέτρων απλουστευμένης ΔΕΠ που μπορούν να εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις σε περιπτώσεις χαμηλού κινδύνου αποτελούν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- α) μετάθεση της επαλήθευσης της ταυτότητας του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου σε συγκεκριμένη μεταγενέστερη ημερομηνία μετά τη σύναψη της σχέσης ή μέχρι να σημειωθεί υπέρβαση συγκεκριμένου (χαμηλού) χρηματικού ορίου (οποιοδήποτε από τα δύο συμβεί πρώτο). Το χρηματικό όριο δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα 150 EUR όταν το προϊόν δεν είναι επαναφορτιζόμενο ή μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε άλλες δικαιοδοσίες ή για διασυνοριακές συναλλαγές·
- β) επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη βάσει πληρωμής που πραγματοποιείται από λογαριασμό με μοναδικό δικαιούχο ή συνδικαιούχο τον πελάτη ή από λογαριασμό τον οποίο μπορεί να αποδειχθεί ότι ελέγχει ο πελάτης και τηρείται σε ρυθμιζόμενο πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό εντός του ΕΟΧ·
- γ) επαλήθευση της ταυτότητας βάσει μικρότερου αριθμού πηγών·
- δ) επαλήθευση της ταυτότητας βάσει λιγότερο αξιόπιστων πηγών·

- ε) χρήση εναλλακτικών μεθόδων για την επαλήθευση της ταυτότητας·
- στ) παραδοχή της φύσης και του σκοπού για τον οποίο προορίζεται η επιχειρηματική σχέση όταν αυτό είναι προφανές, π.χ. στην περίπτωση ορισμένων δωροκαρτών οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εξάιρεσης κλειστού βρόχου/κλειστού δικτύου·
- ζ) μείωση της έντασης της παρακολούθησης για όσο χρονικό διάστημα δεν καλύπτεται ορισμένο χρηματικό όριο. Δεδομένου ότι η συνεχής παρακολούθηση αποτελεί σημαντικό μέσο για τη λήψη περισσότερων πληροφοριών σχετικά με τους παράγοντες κινδύνου ως προς τον πελάτη (βλέπε ανωτέρω) κατά τη διάρκεια μιας επιχειρηματικής σχέσης, το εν λόγω όριο, τόσο για τις επιμέρους συναλλαγές όσο και για τις συναλλαγές που φαίνεται να συνδέονται με αυτές κατά τη διάρκεια 12 μηνών, θα πρέπει να ορίζεται σε επίπεδο το οποίο παρουσιάζει, κατά την εκτίμηση της επιχείρησης, χαμηλό κίνδυνο όσον αφορά τόσο τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας όσο και τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Κατευθυντήρια γραμμή 11: Τομεακή κατευθυντήρια γραμμή για τα ιδρύματα παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων

- 11.1. Ως ιδρύματα παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων νοούνται τα ιδρύματα πληρωμών ή τα ιδρύματα ηλεκτρονικού χρήματος ή τα πιστωτικά ιδρύματα τα οποία έχουν λάβει άδεια, σύμφωνα με την οδηγία (ΕΕ) 2015/2366, να παρέχουν και να εκτελούν υπηρεσίες πληρωμών σε ολόκληρη την ΕΕ. Στον συγκεκριμένο τομέα δραστηριοποιείται ευρύ φάσμα επιχειρήσεων, οι οποίες ποικίλλουν από μεμονωμένες επιχειρήσεις έως πολύπλοκες αλυσίδες παρόχων.
- 11.2. Πολλά ιδρύματα παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων χρησιμοποιούν αντιπροσώπους για την παροχή υπηρεσιών πληρωμών εξ ονόματός τους. Οι αντιπρόσωποι παρέχουν συχνά υπηρεσίες πληρωμών ως δευτερεύον σκέλος της κύριας επιχειρηματικής τους δραστηριότητας και δεν μπορούν να είναι οι ίδιοι υπόχρεες οντότητες δυνάμει της ισχύουσας νομοθεσίας ΚΞΧ/ΧΤ· κατά συνέπεια, η εμπειρογνώσια που διαθέτουν σε θέματα ΚΞΧ/ΧΤ ενδέχεται να είναι περιορισμένη.
- 11.3. Η φύση της παρεχόμενης υπηρεσίας είναι πιθανό να εκθέτει τα ιδρύματα παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων σε κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ. Αυτό οφείλεται στον απλουστευμένο χαρακτήρα και την ταχύτητα των συναλλαγών, στην παγκόσμια εμβέλειά τους, καθώς και στο γεγονός ότι βασίζονται συχνά σε πράξεις με μετρητά. Επιπλέον, η φύση της εν λόγω υπηρεσίας πληρωμών εμπεριέχει το στοιχείο της εκτέλεσης περιστασιακών συνήθως συναλλαγών από τα ιδρύματα παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων, και όχι της σύναψης επιχειρηματικής σχέσης με τους πελάτες τους, γεγονός που σημαίνει ότι ενδέχεται να είναι

περιορισμένος ο βαθμός στον οποίο κατανοούν τον κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με τον πελάτη.

- 11.4. Παράλληλα με τους παράγοντες κινδύνου και τα μέτρα που καθορίζονται στον τίτλο Ι του παρόντος εγγράφου, τα ιδρύματα παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων θα πρέπει να εξετάζουν επίσης τους παράγοντες κινδύνου και τα μέτρα που παρατίθενται κατωτέρω. Οι επιχειρήσεις των οποίων η άδεια λειτουργίας περιλαμβάνει την εκτέλεση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων όπως η παροχή υπηρεσιών εκκίνησης πληρωμών και υπηρεσιών πληροφοριών λογαριασμού θα πρέπει επίσης να ανατρέχουν στην τομεακή κατευθυντήρια γραμμή 18.

Παράγοντες κινδύνου

Παράγοντες κινδύνου ως προς το προϊόν, την υπηρεσία και τη συναλλαγή

- 11.5. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) το προϊόν επιτρέπει την εκτέλεση συναλλαγών υψηλής ή απεριόριστης αξίας·
- β) το προϊόν ή η υπηρεσία είναι παγκόσμιας εμβέλειας·
- γ) η συναλλαγή εκτελείται κατά βάση με μετρητά ή χρηματοδοτείται με ανώνυμο ηλεκτρονικό χρήμα, συμπεριλαμβανομένου του ηλεκτρονικού χρήματος που επωφελείται από την εξαίρεση του άρθρου 12 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849·
- δ) πραγματοποιούνται μεταφορές σε τοπικό δικαιούχο πληρωμών από έναν ή περισσότερους πληρωτές από διαφορετικές χώρες.

- 11.6. Στη μείωση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλει ο ακόλουθος παράγοντας:

- α) τα κεφάλαια που χρησιμοποιούνται κατά τη μεταφορά προέρχονται από λογαριασμό ο οποίος τηρείται στο όνομα του πληρωτή σε πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό εντός του ΕΟΧ.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον πελάτη

- 11.7. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Η επιχειρηματική δραστηριότητα του πελάτη:
 - i. Ο πελάτης έχει στην κυριότητά του ή ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα η οποία εμπεριέχει τη διαχείριση υψηλών ποσών μετρητών.
 - ii. Η επιχειρηματική δραστηριότητα του πελάτη έχει πολύπλοκη ιδιοκτησιακή δομή.

- iii. Η δραστηριότητα του πελάτη θα μπορούσε να συνδεθεί με ΧΤ επειδή είναι δημοσίως γνωστό ότι είναι φιλικά προσκείμενος σε εξτρεμιστικές ιδεολογίες ή ότι συνδέεται με κάποια ομάδα του οργανωμένου εγκλήματος.

β) Η συμπεριφορά του πελάτη:

- i. Οι ανάγκες του πελάτη ενδέχεται να εξυπηρετούνται καλύτερα αλλού, π.χ. λόγω του γεγονότος ότι το ίδρυμα παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων δεν έχει παρουσία στο τόπο στον οποίο βρίσκεται ή ασκεί την επιχειρηματική του δραστηριότητα ο πελάτης.
- ii. Ο πελάτης φαίνεται ότι ενεργεί για λογαριασμό κάποιου άλλου, π.χ. άλλα πρόσωπα συνοδεύουν τον πελάτη κατά την εκτέλεση της συναλλαγής ή τα εν λόγω πρόσωπα είναι ορατά εκτός του χώρου όπου εκτελείται η συναλλαγή ή ο πελάτης διαβάζει οδηγίες από σημείωμα.
- iii. Η συμπεριφορά του πελάτη δεν έχει καμία προφανή οικονομική λογική, π.χ. ο πελάτης αποδέχεται όρους χαμηλής συναλλαγματικής ισοτιμίας ή υψηλές προμήθειες χωρίς αντίρρηση, ζητεί την εκτέλεση συναλλαγής σε νόμισμα που δεν αποτελεί αντικείμενο επίσημης προσφοράς ή δεν χρησιμοποιείται συνήθως στη δικαιοδοσία στην οποία βρίσκεται ο πελάτης και/ή ο αποδέκτης ή ζητεί ή παρέχει υψηλά ποσά σε νόμισμα είτε χαμηλής είτε υψηλής ονομαστικής αξίας.
- iv. Οι συναλλαγές του πελάτη ανέρχονται πάντα σε επίπεδο ακριβώς κάτω από τα εφαρμοστέα όρια, συμπεριλαμβανομένου του ορίου ΔΕΠ για τις περιστασιακές συναλλαγές που προβλέπεται στο άρθρο 11 στοιχείο β) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 και το ορίου των 1 000 EUR που καθορίζεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/847¹⁶. Επισημαίνεται στις επιχειρήσεις ότι το όριο του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2015/847 ισχύει μόνο για συναλλαγές που δεν χρηματοδοτούνται με μετρητά ή με ανώνυμο ηλεκτρονικό χρήμα.
- v. Η χρήση της υπηρεσίας από τον πελάτη είναι ασυνήθιστη, π.χ. λαμβάνει ή αποστέλλει χρήματα από και προς τον ίδιο ή αποστέλλει ποσά αμέσως μόλις τα λάβει.
- vi. Ο πελάτης φαίνεται να διαθέτει ελάχιστες γνώσεις ή είναι απρόθυμος να παράσχει πληροφορίες για τον δικαιούχο πληρωμών.

¹⁶ Κανονισμός (ΕΕ) 2015/847 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2015, περί στοιχείων που συνοδεύουν τις μεταφορές χρηματικών ποσών και περί κατάργησης του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1781/2006.

- vii. Πολλοί από τους πελάτες της επιχείρησης μεταφέρουν ποσά προς τον ίδιο δικαιούχο πληρωμών ή φαίνεται να έχουν στη διάθεσή τους τις ίδιες πληροφορίες πιστοποίησης της ταυτότητας, όπως η διεύθυνση ή ο τηλεφωνικός αριθμός.
- viii. Μια εισερχόμενη συναλλαγή δεν συνοδεύεται από τις απαιτούμενες πληροφορίες σχετικά με τον πληρωτή ή τον δικαιούχο πληρωμών.
- ix. Το ποσό που αποστέλλεται ή λαμβάνεται δεν συνάδει με τα έσοδα του πελάτη (εάν αυτά είναι γνωστά).
- x. Η αύξηση του όγκου ή του αριθμού των συναλλαγών δεν συνδέεται με κάποια συνήθη πράξη όπως αποστολή εμβάσματος για την πληρωμή μισθού ή για κάποια πολιτιστική εκδήλωση.
- xi. Ο πελάτης παρέχει ασυνεπή βιογραφικά στοιχεία ή έγγραφα πιστοποίησης της ταυτότητας που περιέχουν ασυνεπείς πληροφορίες.

11.8. Στη μείωση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Ο πελάτης διατηρεί μακροχρόνια σχέση με την επιχείρηση και η προηγούμενη συμπεριφορά του δεν έχει δημιουργήσει υπόνοιες ούτε υπάρχουν ενδείξεις πιθανού αυξημένου κινδύνου ΞΧ/ΧΤ.
- β) Το ποσό που μεταφέρεται είναι χαμηλό· ωστόσο, επισημαίνεται στις επιχειρήσεις ότι τα χαμηλά ποσά, από μόνα τους, δεν επαρκούν για την μείωση του κινδύνου ΧΤ.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον δίαυλο παροχής υπηρεσιών

11.9. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Δεν προβλέπονται περιορισμοί ως προς το μέσο χρηματοδότησης, π.χ., στην περίπτωση μετρητών ή πληρωμών από προϊόντα ηλεκτρονικού χρήματος που επωφελούνται από την εξαίρεση του άρθρου 12 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, ηλεκτρονικών μεταφορών εμβασμάτων ή επιταγών.
- β) Ο δίαυλος παροχής υπηρεσιών που χρησιμοποιείται παρέχει ορισμένο βαθμό ανωνυμίας.
- γ) Η υπηρεσία παρέχεται εξ ολοκλήρου μέσω του διαδικτύου, χωρίς επαρκείς διασφαλίσεις.
- δ) Η υπηρεσία αποστολής εμβασμάτων παρέχεται μέσω αντιπροσώπων, οι οποίοι:

- i. εκπροσωπούν περισσότερους από έναν εντολείς·
 - ii. παρουσιάζουν ασυνήθιστο κύκλο εργασιών σε σύγκριση με άλλους αντιπροσώπους σε παρόμοιες τοποθεσίες, όπως ασυνήθιστα μεγάλο ή μικρό μέγεθος συναλλαγών, συναλλαγές σε ασυνήθιστα υψηλά ποσά μετρητών ή ασυνήθιστα υψηλός αριθμός συναλλαγών που ανέρχονται σε επίπεδα ακριβώς κάτω από το όριο ΔΕΠ, ή αναλαμβάνουν την εκτέλεση πράξεων εκτός του συνήθους ωραρίου λειτουργίας·
 - iii. αναλαμβάνουν την εκτέλεση υψηλού ποσοστού συναλλαγών με πληρωτές ή δικαιούχους πληρωμών από δικαιοδοσίες οι οποίες συνδέονται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ·
 - iv. φαίνεται ότι δεν είναι βέβαιοι ή συνεπείς ως προς την εφαρμογή πολιτικών ΚΞΧ/ΧΤ σε επίπεδο ομίλου· ή
 - v. δεν προέρχονται από τον χρηματοοικονομικό τομέα και η κύρια δραστηριότητα που ασκούν είναι διαφορετικού επιχειρηματικού χαρακτήρα.
- ε) Η υπηρεσία αποστολής εμβασμάτων παρέχεται μέσω ευρέος δικτύου αντιπροσώπων σε διάφορες δικαιοδοσίες.
- στ) Η υπηρεσία αποστολής εμβασμάτων παρέχεται μέσω υπερβολικά πολύπλοκης αλυσίδας πληρωμών, π.χ. με τη χρήση μεγάλου αριθμού αντιπροσώπων οι οποίοι δραστηριοποιούνται σε διάφορες δικαιοδοσίες ή επιτρέπουν τη χρήση μη ανιχνεύσιμων (επίσημων και ανεπίσημων) συστημάτων διακανονισμού.

11.10. Στη μείωση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Οι αντιπρόσωποι είναι οι ίδιοι ρυθμιζόμενοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί.
- β) Η υπηρεσία μπορεί να χρηματοδοτηθεί μόνον από μεταφορές κεφαλαίων που προέρχονται από λογαριασμό ο οποίος τηρείται στο όνομα του πελάτη σε πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό εντός του ΕΟΧ ή από λογαριασμό τον οποίο μπορεί να αποδειχθεί ότι ελέγχει ο πελάτης.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τη χώρα ή τη γεωγραφική περιοχή

11.11. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Ο πληρωτής ή ο δικαιούχος πληρωμής βρίσκεται, ή η συναλλαγή εκτελείται από διεύθυνση IP, σε δικαιοδοσία που συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή σε δικαιοδοσίες οι οποίες είναι γνωστό ότι παρέχουν χρηματοδότηση ή στήριξη σε τρομοκρατικές δραστηριότητες ή στις οποίες είναι γνωστό ότι

δραστηριοποιούνται ομάδες που διαπράττουν εγκλήματα σχετιζόμενα με τρομοκρατία, καθώς και σε δικαιοδοσίες στις οποίες έχουν επιβληθεί οικονομικές κυρώσεις, εμπορικός αποκλεισμός ή μέτρα που συνδέονται με την τρομοκρατία, τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας ή τη διάδοση όπλων μαζικής καταστροφής.

- β) Ο δικαιούχος πληρωμής είναι μόνιμος κάτοικος σε δικαιοδοσία η οποία δεν διαθέτει, ή διαθέτει λιγότερο αναπτυγμένο, επίσημο τραπεζικό τομέα, γεγονός που σημαίνει ότι ενδέχεται να χρησιμοποιούνται ως σημείο πληρωμών άτυπες υπηρεσίες αποστολής εμβασμάτων, όπως το δίκτυο Hawala.
- γ) Ο αντισυμβαλλόμενος της επιχείρησης βρίσκεται σε τρίτη χώρα η οποία συνδέεται με αυξημένο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ.
- δ) Ο πληρωτής ή ο δικαιούχος πληρωμής βρίσκεται σε τρίτη χώρα υψηλού κινδύνου.

Μέτρα

11.12. Δεδομένου ότι η επιχειρηματική δραστηριότητα πολλών ιδρυμάτων παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων βασίζεται πρωτίστως στις συναλλαγές, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν τι είδους συστήματα παρακολούθησης και ελέγχου διαθέτουν ώστε να διασφαλίζουν ότι εντοπίζουν απόπειρες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ακόμη και στις περιπτώσεις στις οποίες οι πληροφορίες ΔΕΠ που διαθέτουν όσον αφορά τον πελάτη είναι στοιχειώδεις ή ελλιπείς επειδή δεν έχει συναφθεί επιχειρηματική σχέση. Κατά την ανάλυση των αντίστοιχων συστημάτων παρακολούθησης, τα ιδρύματα παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι αυτά συνάδουν με το μέγεθος και την πολυπλοκότητα της επιχειρηματικής δραστηριότητας και του οικείου όγκου συναλλαγών.

11.13. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να διαθέτουν:

- α) συστήματα για τον εντοπισμό συνδεδεμένων συναλλαγών, συμπεριλαμβανομένων εκείνων οι οποίες ενδέχεται να ισοδυναμούν με επιχειρηματική σχέση σύμφωνα με τις οικείες πολιτικές και διαδικασίες, όπως συστήματα εντοπισμού σειράς συναλλαγών αξίας κάτω των 1 000 EUR, στις οποίες πληρωτής και δικαιούχος πληρωμής είναι το ίδιο πρόσωπο, ενώ έχουν κάποιο στοιχείο διάρκειας·
- β) συστήματα προκειμένου να διαπιστώνεται αν οι συναλλαγές από διαφορετικούς πελάτες προορίζονται για τον ίδιο δικαιούχο πληρωμών·
- γ) συστήματα που επιτρέπουν, στο μέτρο του δυνατού, την εξακρίβωση της προέλευσης και του προορισμού των κεφαλαίων·

- δ) συστήματα τα οποία επιτρέπουν την πλήρη ιχνηλασιμότητα τόσο των συναλλαγών όσο και του αριθμού των παρόχων που περιλαμβάνονται στην αλυσίδα πληρωμής· και
- ε) συστήματα τα οποία εντοπίζουν αν η μεταφορά πραγματοποιείται σε, ή λαμβάνεται από, τρίτη χώρα υψηλού κινδύνου· και
- στ) συστήματα που διασφαλίζουν, καθ' όλο το μήκος της αλυσίδας πληρωμών, ότι μπορούν να παρεμβαίνουν μόνο πρόσωπα τα οποία είναι δεόντως εξουσιοδοτημένα να παρέχουν υπηρεσίες αποστολής εμβασμάτων.

11.14. Σε περίπτωση αυξημένου κινδύνου που συνδέεται με περιστασιακή συναλλαγή ή επιχειρηματική σχέση, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν αυξημένη ΔΕΠ σύμφωνα με τον τίτλο Ι, συμπεριλαμβανομένης, κατά περίπτωση, της ενισχυμένης παρακολούθησης των συναλλαγών (π.χ. αύξηση της συχνότητας ή χαμηλότερα όρια). Αντιθέτως, σε περίπτωση που ο κίνδυνος ο οποίος συνδέεται με περιστασιακή συναλλαγή ή επιχειρηματική σχέση είναι χαμηλός, και στον βαθμό που το επιτρέπει η εθνική νομοθεσία, οι επιχειρήσεις ενδέχεται να είναι σε θέση να εφαρμόζουν μέτρα απλουστευμένης ΔΕΠ σύμφωνα με τον τίτλο Ι.

11.15. Για να συμμορφωθεί προς το άρθρο 18α της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 όσον αφορά σχέσεις ή συναλλαγές που αφορούν τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου, το ίδρυμα παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων θα πρέπει να εφαρμόζει τα μέτρα αυξημένης ΔΕΠ που παρατίθενται συναφώς στον τίτλο Ι.

Χρήση αντιπροσώπων

11.16. Τα ιδρύματα παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων τα οποία χρησιμοποιούν αντιπροσώπους για την παροχή υπηρεσιών πληρωμών θα πρέπει να γνωρίζουν ποιοι είναι οι αντιπρόσωποί τους, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2366. Σε αυτό το πλαίσιο, τα ιδρύματα παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων θα πρέπει να θεσπίζουν και να διατηρούν κατάλληλες πολιτικές και διαδικασίες ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου για την αντιμετώπιση του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ που ενδέχεται να αναλαμβάνουν οι αντιπρόσωποί τους ή να χρησιμοποιούνται για τον σκοπό αυτό, μεταξύ άλλων, με τους ακόλουθους τρόπους:

- α) Πιστοποίησης της ταυτότητας του προσώπου υπό του οποίου την κυριότητα ή τον έλεγχο τελεί ο αντιπρόσωπος, σε περίπτωση που ο αντιπρόσωπος είναι νομικό πρόσωπο, προκειμένου να λαμβάνεται η βεβαιότητα ότι δεν είναι αυξημένος ο κίνδυνος ΞΧ/ΧΤ στον οποίο εκτίθεται το ίδρυμα παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων λόγω της χρήσης του αντιπροσώπου.
- β) Εξασφάλιση, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο γ) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2366, αποδείξεων καταλληλότητας και εντιμότητας των διευθυντικών στελεχών και των λοιπών υπευθύνων

διαχείρισης του αντιπροσώπου, εξετάζοντας, μεταξύ άλλων, την τιμότητα, την ακεραιότητα και τη φήμη των εν λόγω προσώπων. Κάθε έρευνα που διεξάγεται από το ίδρυμα παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων θα πρέπει να είναι ανάλογη προς τη φύση, την πολυπλοκότητα και την κλίμακα του εγγενούς κινδύνου ΞΧ/ΧΤ που ενέχουν οι υπηρεσίες πληρωμών που παρέχονται από τον αντιπρόσωπο και θα μπορούσε να βασίζεται στις διαδικασίες ΔΕΠ του ιδρύματος παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων.

- γ) Λήψη εύλογων μέτρων από τα ιδρύματα παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων ώστε να έχουν τα ίδια τη βεβαιότητα ότι οι εσωτερικοί έλεγχοι ΚΞΧ/ΧΤ του αντιπροσώπου είναι κατάλληλοι και παραμένουν κατάλληλοι καθ' όλη τη διάρκεια της σχέσης αντιπροσωπείας, όπως, π.χ., με την παρακολούθηση δείγματος των συναλλαγών του αντιπροσώπου ή με την επιτόπια επιθεώρηση των ελέγχων του αντιπροσώπου. Σε περίπτωση που οι εσωτερικοί έλεγχοι ΚΞΧ/ΧΤ ενός αντιπροσώπου είναι διαφορετικοί από τους αντίστοιχους ελέγχους του ιδρύματος παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων, π.χ. λόγω του γεγονότος ότι ο αντιπρόσωπος εκπροσωπεί περισσότερους από έναν εντολείς ή επειδή ο ίδιος ο αντιπρόσωπος είναι υπόχρεη οντότητα δυνάμει της ισχύουσας νομοθεσίας ΚΞΧ/ΧΤ, το ίδρυμα παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων θα πρέπει να αξιολογεί και να διαχειρίζεται τον πιθανό κίνδυνο οι εν λόγω διαφοροποιήσεις να έχουν αντίκτυπο τόσο στη δική του συμμόρφωση όσο και στη συμμόρφωση του αντιπροσώπου προς τις απαιτήσεις ΚΞΧ/ΧΤ.
- δ) Παροχή κατάρτισης ΚΞΧ/ΧΤ στους αντιπροσώπους, ώστε να διασφαλίζεται ότι οι αντιπρόσωποι κατανοούν επαρκώς τους συναφείς κινδύνους ΞΧ/ΧΤ και την ποιότητα των ελέγχων ΚΞΧ/ΧΤ που πρέπει να διενεργούν σύμφωνα με τις προσδοκίες του ιδρύματος παροχής υπηρεσιών εμβασμάτων.

Κατευθυντήρια γραμμή 12: Τομεακή κατευθυντήρια γραμμή για τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων

12.1. Ως διαχείριση περιουσιακών στοιχείων νοείται η παροχή τραπεζικών και άλλων χρηματοοικονομικών υπηρεσιών σε φυσικά πρόσωπα υψηλής καθαρής αξίας, καθώς και στις οικογένειες ή τις επιχειρήσεις τους. Είναι επίσης γνωστή και ως ιδιωτική τραπεζική. Οι πελάτες επιχειρήσεων διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων μπορούν να αναμένουν από το εξειδικευμένο προσωπικό διαχείρισης επιχειρησιακών σχέσεων την παροχή ειδικά προσαρμοσμένων στις ανάγκες τους υπηρεσιών, οι οποίες καλύπτουν, για παράδειγμα, υπηρεσίες τραπεζικής (π.χ. τρεχούμενοι λογαριασμοί, ενυπόθηκα δάνεια και ξένο συνάλλαγμα), διαχείρισης επενδύσεων και παροχής επενδυτικών συμβουλών, υπηρεσίες καταπιστευματικής διαχείρισης, εκμίσθωσης θυρίδων, ασφάλισης, διαχείρισης οικογενειακής περιουσίας, φορολογικού προγραμματισμού και προγραμματισμού

κληρονομίας, καθώς και συναφή μέσα διευκόλυνσης, συμπεριλαμβανομένης της παροχής νομικής υποστήριξης.

- 12.2. Πολλά από τα χαρακτηριστικά που συνδέονται συνήθως με τη διαχείριση περιουσιακών στοιχείων, όπως εύποροι και σημαίνοντες πελάτες, συναλλαγές και χαρτοφυλάκια πολύ υψηλής αξίας, προϊόντα και υπηρεσίες σύνθετου χαρακτήρα, συμπεριλαμβανομένων των εξατομικευμένων επενδυτικών προϊόντων, καθώς και η προσδοκία εμπιστευτικότητας και διακριτικότητας αποτελούν ενδείξεις υψηλότερου κινδύνου νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες σε σύγκριση με τους κινδύνους που παρουσιάζει η λιανική τραπεζική. Οι υπηρεσίες διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων που παρέχουν οι επιχειρήσεις ενδέχεται να προσφέρονται ιδιαίτερα για την κατάχρησή τους από πελάτες οι οποίοι επιθυμούν να συγκαλύψουν την προέλευση των κεφαλαίων τους ή να αποφύγουν, για παράδειγμα, τη φορολόγησή τους στη δικαιοδοσία προέλευσής τους.
- 12.3. Παράλληλα με τους παράγοντες κινδύνου και τα μέτρα που καθορίζονται στον τίτλο I του παρόντος εγγράφου, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον συγκεκριμένο τομέα θα πρέπει να εξετάζουν επίσης τους παράγοντες κινδύνου και τα μέτρα που παρατίθενται κατωτέρω. Σε αυτό το πλαίσιο ενδέχεται να είναι επίσης συναφείς οι τομεακές κατευθυντήριες γραμμές 9, 14 και 17 του τίτλου I.

Παράγοντες κινδύνου

Παράγοντες κινδύνου ως προς το προϊόν, την υπηρεσία και τη συναλλαγή

- 12.4. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:
- α) πελάτες οι οποίοι ζητούν υψηλά ποσά μετρητών ή άλλα φυσικά αποθέματα αξίας, όπως πολύτιμα μέταλλα·
 - β) συναλλαγές πολύ υψηλής αξίας·
 - γ) χρηματοδοτικές ρυθμίσεις οι οποίες αφορούν δικαιοδοσίες που συνδέονται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ (οι επιχειρήσεις θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή σε χώρες που χαρακτηρίζονται από νοστοροπία τραπεζικού απορρήτου ή που δεν τηρούν τα διεθνή πρότυπα φορολογικής διαφάνειας)·
 - δ) χορήγηση εγγυημένων δανείων (συμπεριλαμβανομένων των ενυπόθηκων δανείων) έναντι της αξίας περιουσιακών στοιχείων σε άλλες δικαιοδοσίες, ιδίως σε χώρες στις οποίες είναι δύσκολο να εξακριβωθεί αν ο πελάτης έχει νόμιμο τίτλο στην εγγύηση ή στις οποίες είναι δύσκολο να επαληθευτούν τα στοιχεία ταυτότητας των εγγυητών του δανείου·
 - ε) χρήση πολύπλοκων επιχειρηματικών δομών, όπως σχήματα καταπιστευματικής διαχείρισης και ιδιωτικοί επενδυτικοί φορείς, ιδίως σε

περίπτωση που η ταυτότητα του τελικού πραγματικού δικαιούχου ενδέχεται να είναι ασαφής·

- στ) επιχειρηματική δραστηριότητα η οποία ασκείται μεταξύ πολλαπλών χωρών, ιδίως σε περίπτωση που συνεπάγεται τη συμμετοχή πολλαπλών παρόχων χρηματοοικονομικών υπηρεσιών·
- ζ) διασυνοριακές ρυθμίσεις βάσει των οποίων η κατάθεση ή η διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων πραγματοποιείται σε άλλο χρηματοπιστωτικό οργανισμό, είτε του ίδιου χρηματοοικονομικού ομίλου είτε εκτός του ομίλου, ιδίως σε περίπτωση που ο άλλος χρηματοπιστωτικός οργανισμός έχει την έδρα του σε δικαιοδοσία που συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή σε δικαιοδοσίες με υψηλότερα επίπεδα βασικών αδικημάτων, ασθενές καθεστώς ΚΞΧ/ΧΤ ή ασθενή πρότυπα φορολογικής διαφάνειας.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον πελάτη

12.5. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Πελάτες με εισοδήματα και/ή περιουσιακά στοιχεία από κλάδους υψηλού κινδύνου, όπως τα όπλα, οι εξορυκτικές βιομηχανίες, οι δομικές κατασκευές, τα τυχερά παιχνίδια ή οι ιδιωτικές εταιρείες στρατιωτικών υπηρεσιών.
- β) Πελάτες κατά των οποίων έχουν προβληθεί αξιόπιστοι ισχυρισμοί περί σοβαρού παραπτώματος/αδικήματος.
- γ) Πελάτες οι οποίοι ζητούν ασυνήθιστα υψηλά επίπεδα εμπιστευτικότητας ή διακριτικότητας.
- δ) Πελάτες των οποίων οι δαπάνες ή η συναλλακτική συμπεριφορά καθιστούν δύσκολη τη διαπίστωση «συνήθων» ή αναμενόμενων προτύπων συμπεριφοράς.
- ε) Ιδιαίτερος εύποροι και σημαίνοντες πελάτες μεταξύ των οποίων πελάτες με ισχυρή δημόσια παρουσία, μόνιμοι κάτοικοι αλλοδαπής και πολιτικώς εκτεθειμένα πρόσωπα. Σε περίπτωση που ο πελάτης ή ο πραγματικός δικαιούχος του πελάτη είναι πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο, οι επιχειρήσεις πρέπει να εφαρμόζουν πάντα μέτρα αυξημένης ΔΕΠ σύμφωνα με τα άρθρα 18 έως 22 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- στ) Ο πελάτης ζητεί από την επιχείρηση να διευκολύνει την παροχή προϊόντος ή υπηρεσίας στον πελάτη από τρίτο μέρος, χωρίς σαφή επιχειρηματική ή οικονομική αιτιολογία.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τη χώρα ή τη γεωγραφική περιοχή

12.6. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Η επιχειρηματική δραστηριότητα ασκείται σε χώρες που χαρακτηρίζονται από νοοτροπία τραπεζικού απορρήτου ή που δεν τηρούν τα διεθνή πρότυπα φορολογικής διαφάνειας.
- β) Ο πελάτης διαμένει, ή τα κεφάλαιά του προέρχονται από δραστηριότητα που ασκείται, σε δικαιοδοσία η οποία συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ.

Μέτρα

12.7. Το μέλος του προσωπικού που διαχειρίζεται τη σχέση της επιχείρησης διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων με τον πελάτη (σύμβουλος πελατείας) διαδραματίζει κατά κανόνα καίριο ρόλο στην εκτίμηση του κινδύνου. Η στενή επαφή του συμβούλου πελατείας με τον πελάτη διευκολύνει τη συλλογή πληροφοριών που επιτρέπουν τη διαμόρφωση πιο ολοκληρωμένης εικόνας όσον αφορά τον σκοπό και τη φύση της επιχειρηματικής δραστηριότητας του πελάτη (π.χ. κατανόηση της πηγής του πλούτου του πελάτη, της προέλευσης των κεφαλαίων, των λόγων για τους οποίους πολύπλοκες ή ασυνήθιστες ρυθμίσεις ενδέχεται παρόλα αυτά να είναι πραγματικές και νόμιμες ή των λόγων για τους οποίους μπορεί να ενδείκνυται η λήψη πρόσθετων μέτρων ασφάλειας). Ωστόσο, αυτή η στενή επαφή ενδέχεται επίσης να δημιουργεί σύγκρουση συμφερόντων εάν ο σύμβουλος πελατείας αποκτήσει υπερβολικά στενούς δεσμούς με τον πελάτη, εις βάρος των προσπαθειών της επιχείρησης για τη διαχείριση του κινδύνου οικονομικού εγκλήματος. Ως εκ τούτου, θα είναι επίσης σκόπιμη η ανεξάρτητη εποπτεία της εκτίμησης κινδύνου, η οποία μπορεί να ασκείται, για παράδειγμα, από το τμήμα συμμόρφωσης και από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη.

Αυξημένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

12.8. Για να συμμορφωθούν προς το άρθρο 18α όσον αφορά σχέσεις ή συναλλαγές που αφορούν τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν τα μέτρα αυξημένης ΔΕΠ που παρατίθενται συναφώς στον τίτλο Ι.

- α) Λήψη και επαλήθευση περισσότερων πληροφοριών σχετικά με τους πελάτες από ό,τι σε περιπτώσεις συνήθους κινδύνου, καθώς και επανεξέταση και επικαιροποίηση των εν λόγω πληροφοριών, τόσο σε τακτική βάση όσο και σε περίπτωση που το υπαγορεύουν ουσιαστικές μεταβολές στο προφίλ του πελάτη. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει προβαίνουν σε επανεξέταση ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου, με την επανεξέταση πελατών υψηλότερου κινδύνου να διενεργείται τουλάχιστον ετησίως, αλλά και συχνότερα εάν το επιτάσσει το επίπεδο κινδύνου. Στις εν λόγω διαδικασίες ενδέχεται να περιλαμβάνονται οι διαδικασίες για την καταγραφή τυχόν επισκέψεων στον χώρο των πελατών,

είτε κατ'οίκον είτε στην επιχείρησή τους, συμπεριλαμβανομένων οποιωνδήποτε μεταβολών στο προφίλ του πελάτη ή άλλων πληροφοριών οι οποίες είναι πιθανό να επηρεάσουν την εκτίμηση κινδύνου που υπαγορεύουν οι εν λόγω επισκέψεις.

β) Εξακρίβωση της πηγής του πλούτου και των κεφαλαίων· σε περίπτωση που ο κίνδυνος είναι ιδιαίτερος υψηλός και/ή η επιχείρηση διατηρεί αμφιβολίες ως προς τη νόμιμη προέλευση των κεφαλαίων, η επαλήθευση της πηγής του πλούτου και των κεφαλαίων ενδέχεται να αποτελεί το μοναδικό ενδεδειγμένο μέσο για τον μετριασμό του κινδύνου. Η πηγή των κεφαλαίων ή του πλούτου μπορεί να επαληθευτεί μέσω παραπομπής, μεταξύ άλλων, στα ακόλουθα στοιχεία:

- i. πρωτότυπο ή επικυρωμένο αντίγραφο πρόσφατου εκκαθαριστικού σημειώματος μισθοδοσίας·
- ii. γραπτή βεβαίωση των ετήσιων αποδοχών, υπογεγραμμένη από εργοδότη·
- iii. πρωτότυπο ή επικυρωμένο αντίγραφο σύμβασης πώλησης, π.χ. επενδύσεων ή εταιρείας·
- iv. γραπτή βεβαίωση πώλησης, υπογεγραμμένη από δικηγόρο ή νομικό σύμβουλο·
- v. πρωτότυπο ή επικυρωμένο αντίγραφο διαθήκης ή παραχωρητηρίου επικύρωσης διαθήκης·
- vi. γραπτή βεβαίωση κληρονομιάς, υπογεγραμμένη από δικηγόρο, νομικό σύμβουλο, καταπιστευματοδόχο ή εκτελεστή·
- vii. διαδικτυακή αναζήτηση σε εμπορικό μητρώο επιχειρήσεων για την επιβεβαίωση της πώλησης εταιρείας·
- viii. Διενέργεια ελέγχου και δέουσας επιμέλειας όσον αφορά τις επιχειρηματικές σχέσεις σε υψηλότερο επίπεδο από το εν γένει εφαρμοζόμενο για την παροχή συνήθων χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, όπως η λιανική τραπεζική ή η διαχείριση επενδύσεων.

γ) Εξακρίβωση του προορισμού των κεφαλαίων.

Κατευθυντήρια γραμμή 13: Τομεακή κατευθυντήρια γραμμή για τους παρόχους υπηρεσιών χρηματοδότησης του εμπορίου

- 13.1. Ως χρηματοδότηση του εμπορίου νοείται η διαχείριση πληρωμής που αποσκοπεί στη διευκόλυνση της κυκλοφορίας προϊόντων (και της παροχής υπηρεσιών) σε εθνικό ή διασυνοριακό επίπεδο. Κατά τη διεθνή αποστολή προϊόντων, ο εισαγωγέας βρίσκεται αντιμέτωπος με τον κίνδυνο να μην φτάσουν τα προϊόντα, ενώ ο εξαγωγέας μπορεί να ανησυχεί για τη μη εκτέλεση της πληρωμής. Κατά συνέπεια, πολλά μέσα χρηματοδότησης του εμπορίου θέτουν τις τράπεζες ως διαμεσολαβητές στη συναλλαγή, προκειμένου να αμβλύνονται αυτοί οι κίνδυνοι.
- 13.2. Η χρηματοδότηση του εμπορίου μπορεί να λαμβάνει διάφορες μορφές, μεταξύ των οποίων οι ακόλουθες:
- α) Συναλλαγές «ανοικτού λογαριασμού»: πρόκειται για συναλλαγές στο πλαίσιο των οποίων ο αγοραστής πραγματοποιεί την πληρωμή μετά την παραλαβή των προϊόντων. Αποτελούν το συνηθέστερο μέσο χρηματοδότησης του εμπορίου, ωστόσο η υποκείμενη εμπορική φύση της συναλλαγής συχνά δεν είναι γνωστή στις τράπεζες που εκτελούν τη μεταφορά του ποσού. Για τη διαχείριση του κινδύνου που συνδέεται με τις εν λόγω συναλλαγές, οι τράπεζες θα πρέπει να ανατρέξουν στις κατευθυντήριες οδηγίες του τίτλου I.
 - β) Ενέγγυες πιστωτικές επιστολές οι οποίες έχουν πολλές παραλλαγές και ενδείκνυνται για την εκάστοτε διαφορετική περίπτωση αντιστοίχως: ως ενέγγυα πίστωση νοείται το μέσο χρηματοδότησης το οποίο εκδίδεται από τράπεζα και εγγυάται την πληρωμή προς συγκεκριμένο δικαιούχο που κατονομάζεται (συνήθως εξαγωγέα) κατόπιν προσκόμισης ορισμένων «συμμορφούμενων» εγγράφων που προσδιορίζονται στους όρους της πίστωσης (π.χ. στοιχεία που αποδεικνύουν ότι τα προϊόντα έχουν αποσταλεί).
 - γ) Συναλλαγματικές προς είσπραξη: η συναλλαγματική προς είσπραξη αφορά μια διαδικασία μέσω της οποίας η πληρωμή, ή η αποδεκτή συναλλαγματική, εισπράττεται μέσω τράπεζας «είσπραξης» από τον εισαγωγέα των προϊόντων για την περαιτέρω πληρωμή στον εξαγωγέα. Σε αντάλλαγμα, η τράπεζα είσπραξης διαβιβάζει στον εισαγωγέα τα σχετικά εμπορικά έγγραφα (τα οποία κανονικά θα παραλαμβάνονταν από τον εξαγωγέα μέσω της τράπεζάς του).
- 13.3. Άλλα προϊόντα χρηματοδότησης του εμπορίου, όπως η πρακτόρευση διαχείρισης ή η διαρθρωμένη χρηματοδότηση, ή ευρύτερης δραστηριότητας, όπως η χρηματοδότηση έργων, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής αυτών των τομεακών κατευθυντήριων γραμμών. Συνιστάται στις τράπεζες που προσφέρουν τα εν λόγω προϊόντα να ανατρέξουν στις γενικές κατευθυντήριες οδηγίες του τίτλου I.

- 13.4. Τα προϊόντα χρηματοδότησης του εμπορίου μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενο κατάχρησης για σκοπούς νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Για παράδειγμα, ο αγοραστής και ο πωλητής είναι πιθανό να συμπράττουν με στόχο την ψευδή δήλωση της τιμής, του τύπου, της ποιότητας ή της ποσότητας των προϊόντων, και με απώτερο σκοπό τη μεταφορά ποσών ή αξιών μεταξύ χωρών.
- 13.5. Οι τράπεζες θα πρέπει να έχουν υπόψη ότι το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο (ΔΕΕ) έχει αναπτύξει πρότυπα όπως οι Ομοιόμορφες Συνήθειες και Πρακτικές για τις Ενέγγυες Πιστώσεις - Έκδοση 600, τα οποία αποτελούν ένα σύνολο κανόνων που εφαρμόζονται σε χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς που εκδίδουν ενέγγυες επιστολές και διέπουν τη χρήση τόσο των ενέγγυων πιστωτικών επιστολών όσο και των συναλλαγματικών προς είσπραξη, όμως δεν καλύπτουν θέματα που συνδέονται με το οικονομικό έγκλημα. Επισημαίνεται στις τράπεζες ότι τα εν λόγω πρότυπα δεν έχουν νομική ισχύ και η χρήση τους δεν συνεπάγεται την απαλλαγή των τραπεζών από την υποχρέωση τήρησης των οικείων νομικών και κανονιστικών υποχρεώσεων ΚΞΧ/ΧΤ.
- 13.6. Παράλληλα με τους παράγοντες κινδύνου και τα μέτρα που καθορίζονται στον τίτλο I του παρόντος εγγράφου, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον συγκεκριμένο τομέα θα πρέπει να εξετάζουν επίσης τους παράγοντες κινδύνου και τα μέτρα που παρατίθενται κατωτέρω. Σε αυτό το πλαίσιο ενδέχεται να είναι επίσης συναφής η τομεακή κατευθυντήρια γραμμή 8 που περιλαμβάνεται στον τίτλο II.

Παράγοντες κινδύνου

- 13.7. Οι τράπεζες που είναι συμβαλλόμενα μέρη σε συναλλαγές χρηματοδότησης του εμπορίου έχουν συνήθως πρόσβαση μόνο σε αποσπασματικές πληροφορίες σχετικά με τη συναλλαγή και τα συμβαλλόμενα μέρη της. Τα εμπορικά έγγραφα παρουσιάζουν διαφοροποιήσεις και οι τράπεζες ενδέχεται να μην διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις ως προς τα διάφορα είδη εμπορικών εγγράφων που λαμβάνουν. Το στοιχείο αυτό μπορεί να δυσχεράνει σε μεγάλο βαθμό τον εντοπισμό και την εκτίμηση του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ.
- 13.8. Ωστόσο, οι τράπεζες θα πρέπει να χρησιμοποιούν την κοινή λογική και την επαγγελματική κρίση τους για να αξιολογούν τον βαθμό στον οποίο οι πληροφορίες και τα έγγραφα τεκμηρίωσης που έχουν στη διάθεσή τους θα μπορούσαν να δημιουργήσουν ανησυχίες ή υπόνοιες ΞΧ/ΧΤ.
- 13.9. Στο μέτρο του δυνατού, οι τράπεζες θα πρέπει να εξετάζουν τους ακόλουθους παράγοντες κινδύνου:

Παράγοντες κινδύνου ως προς τη συναλλαγή

- 13.10. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Η συναλλαγή είναι ασυνήθιστα μεγάλη, λαμβανομένων υπόψη των διαθέσιμων γνώσεων ως προς τις προηγούμενες εμπορικές δραστηριότητες του πελάτη.
- β) Η συναλλαγή είναι ιδιαίτερος διαρθρωμένη, κατακερματισμένη ή πολύπλοκη, με τη συμμετοχή πολλαπλών μερών, χωρίς προφανή νόμιμη αιτιολόγηση.
- γ) Χρησιμοποιούνται αντίγραφα εγγράφων σε περιπτώσεις στις οποίες θα αναμενόταν η χρήση πρωτότυπων εγγράφων τεκμηρίωσης, χωρίς εύλογες διευκρινίσεις.
- δ) Διαπιστώνονται σημαντικές αποκλίσεις στα έγγραφα τεκμηρίωσης, όπως, π.χ., μεταξύ της περιγραφής του είδους, της ποσότητας ή της ποιότητας των προϊόντων σε βασικά έγγραφα (δηλαδή τιμολόγια, ασφαλιστικά έγγραφα και δικαιολογητικά μεταφοράς) και των πραγματικών προϊόντων που έχουν αποσταλεί, στον βαθμό που αυτό μπορεί να είναι γνωστό.
- ε) Ο τύπος, η ποιότητα και η αξία των προϊόντων δεν συνάδουν με τις γνώσεις που διαθέτει η τράπεζα όσον αφορά την επιχειρηματική δραστηριότητα του αγοραστή.
- στ) Τα προϊόντα που αποτελούν αντικείμενο της συναλλαγής παρουσιάζουν υψηλότερο κίνδυνο για τους σκοπούς της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, π.χ. ορισμένα βασικά προϊόντα των οποίων οι τιμές ενδέχεται να παρουσιάζουν σημαντικές διακυμάνσεις, στοιχείο που δυσχεραίνει τον εντοπισμό εικονικών τιμών.
- ζ) Στον βαθμό που είναι γνωστό, η συμφωνημένη αξία των προϊόντων ή της αποστολής είναι υποασφαλισμένη ή υπερασφαλισμένη ή χρησιμοποιούνται πολλαπλές ασφαλίσεις.
- η) Τα προϊόντα που αποτελούν αντικείμενο συναλλαγής απαιτούν άδειες εξαγωγής, π.χ. ειδικές άδειες εξαγωγής για είδη διπλής χρήσης τα οποία αφορούν προϊόντα, λογισμικό και τεχνολογία και μπορούν να χρησιμοποιηθούν τόσο για μη στρατιωτικές όσο και για στρατιωτικές εφαρμογές.
- θ) Τα εμπορικά έγγραφα τεκμηρίωσης δεν συμμορφώνονται με τους εφαρμοστέους νόμους ή τα ισχύοντα πρότυπα.
- ι) Η τιμολόγηση ανά μονάδα προϊόντος φαίνεται ασυνήθιστη, βάσει των γνώσεων που διαθέτει η τράπεζα όσον αφορά τα προϊόντα και το εμπόριο.

ια) Η συναλλαγή είναι με άλλον τρόπο ασυνήθιστη, π.χ. οι ενέγγυες πιστώσεις τροποποιούνται συχνά χωρίς σαφή αιτιολογία ή τα προϊόντα αποστέλλονται μέσω άλλης δικαιοδοσίας χωρίς κανέναν προφανή εμπορικό λόγο.

ιβ) Τα προϊόντα που αποτελούν αντικείμενο των εμπορικών συναλλαγών έχουν ως αποδέκτη μέρος ή χώρα στο οποίο/στην οποία έχουν επιβληθεί οικονομικές κυρώσεις, εμπορικός αποκλεισμός ή άλλο παρόμοιο μέτρο, π.χ. από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή από τα Ηνωμένα Έθνη, ή στηρίζουν μέρος ή χώρα με αυτά τα χαρακτηριστικά.

13.11. Στη μείωση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

α) Ανεξάρτητοι επιθεωρητές έχουν επαληθεύσει την ποιότητα και την ποσότητα των προϊόντων και την ύπαρξη των απαραίτητων εγγράφων και αδειών.

β) Στις συναλλαγές συμμετέχουν εδραιωμένοι αντισυμβαλλόμενοι, με αποδεδειγμένο ιστορικό συναλλαγών μεταξύ τους και έχει διενεργηθεί προηγουμένως δέουσα επιμέλεια.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον πελάτη

13.12. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

α) Η συναλλαγή και/ή τα μέρη που συμμετέχουν σε αυτή δεν ανταποκρίνονται στη γνώση που έχει στη διάθεσή της η τράπεζα όσον αφορά την προηγούμενη δραστηριότητα ή τον άξονα δραστηριοτήτων του πελάτη (π.χ. τα προϊόντα που αποστέλλονται, ή οι όγκοι της αποστολής, δεν συνάδουν με τις διαθέσιμες γνώσεις ως προς την επιχειρηματική δραστηριότητα του εισαγωγέα ή του εξαγωγέα).

β) Υπάρχουν ενδείξεις ότι ο αγοραστής και ο πωλητής ενδέχεται να έχουν προβεί σε σύμπραξη, για παράδειγμα:

- i. ο αγοραστής και ο πωλητής τελούν υπό τον έλεγχο του ίδιου προσώπου·
- ii. οι συναλλασσόμενες επιχειρήσεις έχουν την ίδια διεύθυνση, παρέχουν μόνο τη διεύθυνση καταχωρισμένου πράκτορα ή παρουσιάζουν άλλες ασυνέπειες ως προς τη διεύθυνση·
- iii. ο αγοραστής είναι διατεθειμένος ή πρόθυμος να αποδεχτεί ή να αντιπαρέλθει αποκλίσεις στα έγγραφα τεκμηρίωσης.

γ) Ο πελάτης δεν είναι σε θέση ή δεν είναι πρόθυμος να προσκομίσει σχετικά δικαιολογητικά έγγραφα για την τεκμηρίωση της συναλλαγής.

- δ) Ο πελάτης δυσκολεύεται να εξηγήσει το σκεπτικό της συνολικής εξαγωγικής διαδικασίας ή δεν είναι σε θέση να εξηγήσει το περιεχόμενο και το νόημα των δικαιολογητικών εγγράφων που αφορούν την ενέγγυα πίστωση ή τη συναλλαγματική προς είσπραξη.
- ε) Η νομική διάρθρωση του αγοραστή δεν καθιστά εφικτή την πιστοποίηση της ταυτότητας του έχοντος την κυριότητα της οντότητας ή χρησιμοποιεί πράκτορες ή τρίτα μέρη για να εκπροσωπήσουν τα δικαιώματα ή τα συμφέροντα του αγοραστή.

13.13. Στη μείωση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Ο πελάτης είναι προϋπάρχων πελάτης του οποίου η επιχειρηματική δραστηριότητα είναι απολύτως γνωστή στην τράπεζα και η συναλλαγή συνάδει με την εν λόγω επιχειρηματική δραστηριότητα.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τη χώρα ή τη γεωγραφική περιοχή

13.14. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Χώρα η οποία συνδέεται με τη συναλλαγή (συμπεριλαμβανομένης της χώρας προέλευσης των προϊόντων, της χώρας προορισμού τους, ή διαμετακόμισής τους, ή της χώρας στην οποία έχει την έδρα του οποιοδήποτε από τα συμβαλλόμενα μέρη της συναλλαγής) εφαρμόζει ελέγχους συναλλάγματος. Το στοιχείο αυτό αυξάνει τον κίνδυνο ο πραγματικός σκοπός της συναλλαγής να συνίσταται στην εξαγωγή συναλλάγματος κατά παράβαση της τοπικής νομοθεσίας.
- β) Χώρα η οποία συνδέεται με τη συναλλαγή παρουσιάζει υψηλότερα επίπεδα βασικών αδικημάτων (π.χ. αυτών που συνδέονται με το εμπόριο ναρκωτικών, το λαθρεμπόριο ή την παραχάραξη) ή διαθέτει ζώνες ελεύθερων συναλλαγών.
- γ) Η συναλλαγή εκτελείται υπό την αιγίδα κυβερνητικών ή διεθνών οργανισμών ή ιδρυμάτων με στόχο την παροχή στήριξης σε θύματα φυσικής καταστροφής ή σε πρόσωπα τα οποία έχουν πληγεί από πόλεμο, σύγκρουση ή αναταραχή.

13.15. Στη μείωση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Οι εμπορικές συναλλαγές πραγματοποιούνται εντός της ΕΕ/του ΕΟΧ.
- β) Οι χώρες που συνδέονται με τη συναλλαγή διαθέτουν καθεστώς ΚΞΧ/ΧΤ το οποίο δεν είναι λιγότερο αυστηρό από το αντίστοιχο καθεστώς που απαιτείται δυνάμει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, ενώ συνδέονται επίσης με χαμηλά επίπεδα βασικών αδικημάτων.

Μέτρα

- 13.16. Οι τράπεζες πρέπει να υποβάλλουν το συμβαλλόμενο μέρος-εντολέα σε ΔΕΠ. Στην πράξη, οι περισσότερες τράπεζες δέχονται εντολές μόνον από υφιστάμενους πελάτες, ενώ η ευρύτερη επιχειρηματική σχέση που διατηρεί η τράπεζα με τον πελάτη μπορεί να συμβάλλει στις προσπάθειες δέουσας επιμέλειας της τράπεζας.
- 13.17. Σε περίπτωση που μια τράπεζα παρέχει υπηρεσίες χρηματοδότησης του εμπορίου σε πελάτη, θα πρέπει να προβαίνει στις κατάλληλες ενέργειες, στο πλαίσιο της οικείας διαδικασίας ΔΕΠ, ώστε να κατανοεί την επιχειρηματική δραστηριότητα του πελάτη της. Παραδείγματα του είδους των πληροφοριών που θα μπορούσε να λάβει η τράπεζα αποτελούν οι χώρες με τις οποίες συναλλάσσεται ο πελάτης, οι εμπορικές οδοί που χρησιμοποιούνται, τα προϊόντα που αποτελούν αντικείμενο των εμπορικών συναλλαγών, τα πρόσωπα με τα οποία συνεργάζεται ο πελάτης (αγοραστές, προμηθευτές κ.λπ.), αν ο πελάτης χρησιμοποιεί πράκτορες ή τρίτα μέρη και, εάν ναι, τον τόπο στον οποίο έχουν την έδρα τους. Οι πληροφορίες αυτές αναμένεται να βοηθούν τις τράπεζες να κατανοούν το προφίλ του πελάτη και διευκολύνουν τον εντοπισμό ασυνήθιστων ή ύποπτων συναλλαγών.
- 13.18. Σε περίπτωση που η τράπεζα είναι τράπεζα-ανταποκριτής, πρέπει να εφαρμόζει μέτρα ΔΕΠ έναντι του ιδρύματος-πελάτη. Οι τράπεζες-ανταποκριτές θα πρέπει να τηρούν την κατευθυντήρια γραμμή 8 σχετικά με τις τραπεζικές εργασίες ανταπόκρισης.

Αυξημένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

- 13.19. Για να συμμορφωθούν προς το άρθρο 18α όσον αφορά σχέσεις ή συναλλαγές που αφορούν τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν τα μέτρα αυξημένης ΔΕΠ που παρατίθενται συναφώς στον τίτλο Ι.
- 13.20. Σε άλλες περιπτώσεις υψηλότερου κινδύνου, οι τράπεζες πρέπει επίσης να εφαρμόζουν αυξημένη ΔΕΠ. Στο πλαίσιο της αυξημένης ΔΕΠ, οι τράπεζες θα πρέπει να εξετάζουν αν είναι σκόπιμη η διενέργεια διεξοδικότερων ελέγχων δέουσας επιμέλειας όσον αφορά τόσο τη συναλλαγή αυτή καθαυτή όσο και τα άλλα συμβαλλόμενα μέρη της συναλλαγής (συμπεριλαμβανομένων των μην πελατών).
- 13.21. Στους ελέγχους των άλλων συμβαλλόμενων μερών της συναλλαγής ενδέχεται να περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- α) Λήψη μέτρων για την καλύτερη κατανόηση του καθεστώτος κυριότητας ή του ιστορικού των άλλων συμβαλλόμενων μερών της συναλλαγής, ιδίως σε περίπτωση που έχουν την έδρα τους σε δικαιοδοσία η οποία συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ ή σε περίπτωση που διαχειρίζονται προϊόντα υψηλού κινδύνου. Τα εν λόγω μέτρα μπορεί να περιλαμβάνουν ελέγχους σε

εμπορικά μητρώα επιχειρήσεων και σε πηγές πληροφοριών τρίτων μερών, καθώς και διαδικτυακές αναζητήσεις σε ανοικτές πηγές.

- β) Λήψη περισσότερων πληροφοριών σχετικά με τη χρηματοοικονομική κατάσταση των εμπλεκόμενων μερών.

13.22. Στους ελέγχους των συναλλαγών ενδέχεται να περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- α) χρήση πηγών δεδομένων τρίτων ή ανοικτών πηγών, όπως, π.χ., το Διεθνές Ναυτιλιακό Γραφείο (για προειδοποιήσεις, φορτωτικές, ελέγχους αποστολής και τιμολόγησης) ή η δωρεάν υπηρεσία εντοπισμού εμπορευματοκιβωτίων των ναυτιλιακών εταιρειών, για την επαλήθευση των πληροφοριών που παρέχονται και τον έλεγχο της νομιμότητας του σκοπού της συναλλαγής.
- β) χρήση της επαγγελματικής κρίσης προκειμένου να διαπιστωθεί αν η τιμολόγηση των προϊόντων αιτιολογείται από εμπορική άποψη, ιδίως σε σχέση με το εμπόριο βασικών προϊόντων για τα οποία είναι δυνατή η λήψη αξιόπιστων και επικαιροποιημένων πληροφοριών τιμολόγησης.
- γ) διενέργεια ελέγχου προκειμένου να εξακριβωθεί ότι το βάρος και ο όγκος των προϊόντων που αποστέλλονται συνάδει με τον τρόπο αποστολής.

13.23. Δεδομένου ότι οι ενέγγυες πιστώσεις και οι συναλλαγματικές προς είσπραξη εκδίδονται κυρίως σε έντυπη μορφή και συνοδεύονται από αντίστοιχα εμπορικά έγγραφα (π.χ. τιμολόγια, φορτωτικές και δηλωτικά φορτίου), ενδέχεται να μην είναι εφικτή η αυτοματοποιημένη παρακολούθηση της συναλλαγής. Η τράπεζα διεκπεραίωσης θα πρέπει να εξετάζει τη συνέπεια των εν λόγω εγγράφων με τους όρους της εμπορικής συναλλαγής και να απαιτεί από το προσωπικό της να χρησιμοποιεί την επαγγελματική εμπειρογνώσια και κρίση του για να εξετάζει αν οποιοδήποτε ασυνήθιστο χαρακτηριστικό αιτιολογεί την εφαρμογή μέτρων αυξημένης ΔΕΠ ή δημιουργεί υπόνοιες ΞΧ/ΧΤ.

Απλουστευμένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

13.24. Λόγω των ελέγχων που διενεργούν οι τράπεζες σε τακτική βάση για τον εντοπισμό περιπτώσεων απάτης και τη διασφάλιση της συμμόρφωσης της συναλλαγής προς τα πρότυπα που καθορίζονται από το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο, έπεται στην πράξη ότι οι τράπεζες δεν εφαρμόζουν μέτρα απλουστευμένης ΔΕΠ ακόμη και σε περιπτώσεις χαμηλότερου κινδύνου.

Κατευθυντήρια γραμμή 14: Τομεακή κατευθυντήρια γραμμή για τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις κλάδου ζωής

- 14.1. Τα ασφαλιστικά προϊόντα κλάδου ζωής είναι σχεδιασμένα για την οικονομική προστασία του κατόχου του συμβολαίου από τον κίνδυνο αβέβαιου συμβάντος στο μέλλον, όπως θάνατος, ασθένεια ή εξάντληση των εξοικονομήσεων κατά τη συνταξιοδότηση (κίνδυνος μακροβιότητας). Η προστασία επιτυγχάνεται από ασφαλιστική εταιρεία η οποία ομαδοποιεί τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους με τους οποίους βρίσκονται αντιμέτωποι πολλοί διαφορετικοί κάτοχοι ασφαλιστήριων συμβολαίων. Η αγορά ασφαλιστικών προϊόντων κλάδου ζωής είναι επίσης δυνατή με τη μορφή επενδυτικών προϊόντων ή για συνταξιοδοτικούς σκοπούς.
- 14.2. Τα ασφαλιστικά προϊόντα κλάδου ζωής παρέχονται μέσω διαφόρων διαύλων διανομής στους πελάτες, οι οποίοι μπορεί να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή νομικά μορφώματα. Ο δικαιούχος της σύμβασης μπορεί να είναι ο κάτοχος του συμβολαίου ή οριζόμενο ή υποδεικνυόμενο τρίτο μέρος· ο δικαιούχος μπορεί επίσης να αλλάξει κατά τη διάρκεια ισχύος της σύμβασης και ο αρχικός δικαιούχος να μην αποκομίσει ποτέ τα οφέλη του προϊόντος.
- 14.3. Στην πλειονότητά τους, τα ασφαλιστικά προϊόντα κλάδου ζωής σχεδιάζονται με μακροπρόθεσμο ορίζοντα και η πληρωμή ορισμένων εξ αυτών πραγματοποιείται μόνο με την επέλευση επαληθεύσιμου γεγονότος, π.χ. θανάτου ή συνταξιοδότησης. Αυτό σημαίνει ότι πολλά ασφαλιστικά προϊόντα κλάδου ζωής δεν είναι αρκετά ευέλικτα ώστε να αποτελούν το πρώτο μέσο προτίμησης για τα πρόσωπα που ασκούν δραστηριότητες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Ωστόσο, όπως συμβαίνει και με άλλα προϊόντα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών, υπάρχει κίνδυνος τα κεφάλαια που χρησιμοποιούνται για την αγορά ασφάλισης ζωής να αποτελούν έσοδα από εγκληματικές πράξεις.
- 14.4. Παράλληλα με τους παράγοντες κινδύνου και τα μέτρα που καθορίζονται στον τίτλο I του παρόντος εγγράφου, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον συγκεκριμένο τομέα θα πρέπει να εξετάζουν επίσης τους παράγοντες κινδύνου και τα μέτρα που παρατίθενται κατωτέρω. Σε αυτό το πλαίσιο ενδέχεται να είναι επίσης συναφείς οι τομεακές κατευθυντήριες γραμμές 12 και 16 που περιλαμβάνονται στον τίτλο II. Σε περίπτωση που χρησιμοποιούνται διαμεσολαβητές, έχουν εφαρμογή οι παράγοντες κινδύνου ως προς τον διάλογο παροχής υπηρεσιών που καθορίζονται στον τίτλο I.
- 14.5. Οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές ενδέχεται να είναι επίσης χρήσιμες για τους διαμεσολαβητές.

Παράγοντες κινδύνου

Παράγοντες κινδύνου ως προς το προϊόν, την υπηρεσία και τη συναλλαγή

14.6. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Ευελιξία των πληρωμών, για παράδειγμα, το προϊόν επιτρέπει:
 - i. την πραγματοποίηση πληρωμών από μη ταυτοποιημένα τρίτα μέρη·
 - ii. πληρωμές ασφαλιστρων υψηλής ή απεριόριστης αξίας, αχρεωστήτως καταβληθείσες πληρωμές ή μεγάλο αριθμό πληρωμών ασφαλιστρων χαμηλής αξίας·
 - iii. πληρωμές σε μετρητά.
- β) Ευχερής πρόσβαση σε συσσωρευμένα κεφάλαια, π.χ. το προϊόν επιτρέπει τμηματικές αναλήψεις ή πρώιμη εξαγορά ανά πάσα στιγμή, με περιορισμένο ύψος επιβαρύνσεων ή τελών.
- γ) Διαπραγματευσιμότητα, για παράδειγμα, το προϊόν μπορεί:
 - i. να αποτελέσει αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε δευτερογενή αγορά·
 - ii. να χρησιμοποιηθεί ως εγγύηση για τη χορήγηση δανείου.
- δ) Ανωνυμία, π.χ. το προϊόν διευκολύνει ή επιτρέπει την ανωνυμία του πελάτη.

14.7. Παράγοντες που ενδέχεται να συμβάλλουν στη μείωση του κινδύνου αποτελούν, μεταξύ άλλων, οι ακόλουθοι: Το προϊόν:

- α) καλύπτει ασφαλιστικές αποζημιώσεις μόνο σε περίπτωση επέλευσης προκαθορισμένου γεγονότος, π.χ. θανάτου, ή σε συγκεκριμένη ημερομηνία, όπως στην περίπτωση των συμβολαίων ασφάλισης πιστώσεων κλάδου ζωής που καλύπτουν καταναλωτικά και ενυπόθηκα δάνεια και οι σχετικές πληρωμές πραγματοποιούνται μόνο σε περίπτωση θανάτου του ασφαλιζόμενου·
- β) δεν έχει αξία εξαγοράς·
- γ) δεν εμπεριέχει επενδυτικά στοιχεία·
- δ) δεν διαθέτει μέσο πληρωμής τρίτων·
- ε) προϋποθέτει τον περιορισμό της συνολικής επένδυσης σε χαμηλή αξία·
- στ) αποτελεί ασφαλιστήριο συμβόλαιο κλάδου ζωής με χαμηλά ασφαλιστρα·

- ζ) επιτρέπει μόνο τακτικές πληρωμές ασφαλιστρων χαμηλής αξίας, και όχι, για παράδειγμα, αχρεωστήτως καταβληθείσες πληρωμές·
- η) είναι προσβάσιμο μόνο μέσω εργοδοτών, όπως, π.χ., τα συνταξιοδοτικά ή ανάλογα καθεστώτα που προσφέρουν συνταξιοδοτικές παροχές στους εργαζομένους, στα οποία οι εισφορές καταβάλλονται μέσω αφαίρεσης από τον μισθό και των οποίων οι κανόνες δεν επιτρέπουν τη μεταφορά των δικαιωμάτων των μελών·
- θ) δεν μπορεί να εξαργυρωθεί σε βραχυπρόθεσμο ή μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, όπως στην περίπτωση συνταξιοδοτικών προγραμμάτων που δεν περιέχουν επιλογή πρόωρης εξαγοράς·
- ι) δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως εγγύηση·
- ια) δεν επιτρέπει πληρωμές σε μετρητά·
- ιβ) θέτει προϋποθέσεις οι οποίες περιορίζουν τη διαθεσιμότητα των κεφαλαίων οι οποίες πρέπει να πληρούνται για την εφαρμογή φορολογικών ελαφρύνσεων.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον πελάτη και τον δικαιούχο

14.8. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Η φύση του πελάτη, για παράδειγμα:
 - i. νομικά πρόσωπα των οποίων η δομή δυσχεραίνει την πιστοποίηση της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου·
 - ii. ο πελάτης ή ο πραγματικός δικαιούχος του πελάτη είναι πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο·
 - iii. ο δικαιούχος του ασφαλιστήριου συμβολαίου ή ο πραγματικός δικαιούχος του εν λόγω δικαιούχου είναι πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο·
 - iv. η ηλικία του πελάτη είναι ασυνήθιστη για τον τύπο του προϊόντος που επιθυμεί (π.χ. ο πελάτης είναι είτε πολύ μικρής είτε πολύ μεγάλης ηλικίας)·
 - v. η σύμβαση δεν ανταποκρίνεται στην κατάσταση των περιουσιακών στοιχείων του πελάτη·
 - vi. θεωρείται ότι το επάγγελμα ή οι δραστηριότητες του πελάτη είναι πολύ πιθανό να συνδέονται με νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, π.χ.

επειδή είναι γνωστό ότι χαρακτηρίζονται από υψηλή ένταξη μετρητών ή εκτίθενται σε υψηλό κίνδυνο διαφθοράς·

- vii. η σύμβαση συνάπτεται από «κηδεμόνα» («gatekeeper»), π.χ. από εταιρεία καταπιστευματικής διαχείρισης, που ενεργεί εξ ονόματος του πελάτη·
- viii. ο κάτοχος του συμβολαίου και/ή ο δικαιούχος της σύμβασης είναι εταιρείες με μετόχους ασκούντες καθήκοντα εξ ονόματος άλλου προσώπου και/ή μετοχές στον κομιστή·

β) Η συμπεριφορά του πελάτη:

- i. Σε σχέση με τη σύμβαση, για παράδειγμα:
 - α. ο πελάτης μεταφέρει συχνά τη σύμβαση σε άλλη ασφαλιστική εταιρεία·
 - β. διαπιστώνονται συχνές και ανεξήγητες εξαγορές, ιδίως όταν τα επιστρεφόμενα ποσά καταβάλλονται σε διαφορετικούς τραπεζικούς λογαριασμούς·
 - γ. ο πελάτης κάνει συχνή ή μη αναμενόμενη χρήση των διατάξεων περί περιόδων «δοκιμής»/«αναμονής» («free look»/«cooling-off»), ιδίως σε περίπτωση που τα επιστρεφόμενα ποσά καταβάλλονται σε φαινομενικά μη συνδεδεμένο τρίτο μέρος·
 - δ. ο πελάτης επιβαρύνεται με υψηλές δαπάνες λόγω της πρόωρης καταγγελίας της σύμβασης του προϊόντος·
 - ε. ο πελάτης μεταβιβάζει τη σύμβαση σε φαινομενικά μη συνδεδεμένο τρίτο μέρος·
 - στ. το αίτημα του πελάτη να τροποποιηθεί ή να αυξηθεί το ασφαλιζόμενο ποσό και/ή το ύψος των ασφαλίσεων είναι ασυνήθιστο ή υπερβολικό·
- ii. Σε σχέση με τον δικαιούχο, για παράδειγμα:
 - α. η ασφαλιστική εταιρεία λαμβάνει γνώση της αλλαγής δικαιούχου μόνο κατά τον χρόνο υποβολής της απαίτησης·

- β. ο πελάτης τροποποιεί τη ρήτρα του δικαιούχου και ορίζει ως δικαιούχο φαινομενικά μη συνδεδεμένο τρίτο μέρος.
 - γ. η ασφαλιστική εταιρεία, ο πελάτης, ο πραγματικός δικαιούχος, ο δικαιούχος ή ο πραγματικός δικαιούχος του δικαιούχου βρίσκονται σε διαφορετικές δικαιοδοσίες.
- iii. Σε σχέση με τις πληρωμές, για παράδειγμα:
- α. ο πελάτης χρησιμοποιεί ασυνήθιστες μεθόδους πληρωμής, όπως μετρητά ή διαρθρωμένα χρηματικά μέσα ή άλλα είδη μέσων πληρωμής που ευνοούν την ανωνυμία.
 - β. οι πληρωμές πραγματοποιούνται από διαφορετικούς τραπεζικούς λογαριασμούς, χωρίς καμία διευκρίνιση.
 - γ. οι πληρωμές πραγματοποιούνται από τράπεζες οι οποίες δεν είναι εγκατεστημένες στη χώρα μόνιμης κατοικίας του πελάτη.
 - δ. ο πελάτης πραγματοποιεί συχνές ή υψηλής αξίας αχρεωστήτως καταβαλλόμενες πληρωμές σε ανύποπτο χρόνο.
 - ε. οι πληρωμές λαμβάνονται από μη συνδεδεμένους τρίτους.
 - στ. κάλυψη καθυστερούμενων εισφορών σε συνταξιοδοτικό πρόγραμμα λίγο πριν από την ημερομηνία συνταξιοδότησης.

14.9. Στη μείωση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες: Σε περίπτωση εταιρικής ασφάλισης κλάδου ζωής, ο πελάτης είναι:

- α) πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικός οργανισμός που υπόκειται σε απαιτήσεις καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας και εποπτεύεται όσον αφορά τη συμμόρφωσή του προς τις εν λόγω απαιτήσεις κατά τρόπο που συνάδει με τις διατάξεις της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- β) δημόσια υπηρεσία ή δημόσια επιχείρηση από δικαιοδοσία εντός ΕΟΧ.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον δίαυλο παροχής υπηρεσιών

14.10. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) πωλήσεις εξ αποστάσεως, όπως διαδικτυακές, ταχυδρομικές ή τηλεφωνικές πωλήσεις, χωρίς επαρκείς διασφαλίσεις, όπως ηλεκτρονικές υπογραφές ή μέσα ηλεκτρονικής πιστοποίησης της ταυτότητας που συνάδουν με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 910/2014.
- β) μεγάλες αλυσίδες διαμεσολαβητών.
- γ) χρήση διαμεσολαβητή σε ασυνήθιστες περιστάσεις (π.χ. ανεξήγητη γεωγραφική απόσταση).

14.11. Στη μείωση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) οι διαμεσολαβητές είναι γνωστοί στην ασφαλιστική εταιρεία, η οποία έχει τη βεβαιότητα ότι ο διαμεσολαβητής εφαρμόζει μέτρα ΔΕΠ τα οποία είναι ανάλογα του κινδύνου που συνδέεται με τη σχέση και συνάδουν με τα αντίστοιχα μέτρα που απαιτούνται δυνάμει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- β) Το προϊόν είναι διαθέσιμο μόνο στους εργαζόμενους ορισμένων εταιρειών που έχουν συνάψει σύμβαση με την ασφαλιστική εταιρεία για την παροχή υπηρεσιών ασφάλισης ζωής στους εργαζομένους τους, όπως, π.χ., στο πλαίσιο δέσμης παροχών.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τη χώρα ή τη γεωγραφική περιοχή

14.12. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Η ασφαλιστική εταιρεία, ο πελάτης, ο πραγματικός δικαιούχος, ο δικαιούχος ή ο πραγματικός δικαιούχος του δικαιούχου έχουν την έδρα τους σε, ή συνδέονται με, δικαιοδοσίες οι οποίες συνδέονται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή σε δικαιοδοσίες χωρίς αποτελεσματική εποπτεία ΚΞΧ/ΧΤ.
- β) Τα ασφάλιστρα καταβάλλονται μέσω λογαριασμών οι οποίοι τηρούνται σε χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς εγκατεστημένους σε δικαιοδοσίες που συνδέονται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή σε δικαιοδοσίες χωρίς αποτελεσματική εποπτεία ΚΞΧ/ΧΤ.
- γ) Ο διαμεσολαβητής έχει την έδρα του σε, ή συνδέεται με, δικαιοδοσίες οι οποίες συνδέονται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή σε δικαιοδοσίες χωρίς αποτελεσματική εποπτεία ΚΞΧ/ΧΤ.

14.13. Στη μείωση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Οι χώρες αναγνωρίζονται από αξιόπιστες πηγές, όπως αμοιβαίες αξιολογήσεις ή λεπτομερείς εκθέσεις αξιολόγησης, ως χώρες που διαθέτουν αποτελεσματικά συστήματα ΚΞΧ/ΧΤ.
- β) Οι χώρες αναγνωρίζονται από αξιόπιστες πηγές ως χαμηλού επιπέδου δωροδοκίας και άλλων εγκληματικών δραστηριοτήτων.

Μέτρα

14.14. Το άρθρο 13 παράγραφος 5 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 προβλέπει ότι, όσον αφορά τις ασφαλιστικές επιχειρήσεις κλάδου ζωής, επιπλέον του πελάτη και του πραγματικού δικαιούχου, οι επιχειρήσεις πρέπει να εφαρμόζουν επίσης μέτρα ΔΕΠ στους δικαιούχους, μόλις αυτοί ταυτοποιηθούν ή προσδιοριστούν. Αυτό σημαίνει ότι οι επιχειρήσεις πρέπει:

- α) να λαμβάνουν το όνομα του δικαιούχου, είτε πρόκειται για φυσικό ή νομικό πρόσωπο είτε για μόρφωμα το οποίο ταυτοποιείται ως δικαιούχος· ή
- β) να λαμβάνουν επαρκείς πληροφορίες ώστε να έχουν τη βεβαιότητα ότι η ταυτότητα των δικαιούχων μπορεί να εξακριβωθεί κατά τον χρόνο της πληρωμής, στην περίπτωση που οι δικαιούχοι είναι κατηγορία προσώπων ή προσδιορίζονται ανάλογα με τα χαρακτηριστικά τους. Για παράδειγμα, σε περίπτωση που ο δικαιούχος είναι «τα μελλοντικά εγγόνια μου», η ασφαλιστική εταιρεία θα μπορούσε να λάβει πληροφορίες σχετικά με τα παιδιά του κατόχου του ασφαλιστηρίου συμβολαίου.

14.15. Οι επιχειρήσεις πρέπει να επαληθεύουν την ταυτότητα των δικαιούχων το αργότερο κατά τον χρόνο της πληρωμής.

14.16. Σε περίπτωση που η επιχείρηση γνωρίζει ότι η ασφάλεια ζωής έχει εκχωρηθεί σε τρίτο, ο οποίος θα λάβει την αξία του ασφαλιστηρίου συμβολαίου, πρέπει να εξακριβώσει την ταυτότητα του πραγματικού δικαιούχου κατά τον χρόνο της εκχώρησης.

14.17. Στην περίπτωση δικαιούχων εταιρειών καταπιστευματικής διαχείρισης ή παρεμφερών νομικών μορφωμάτων οι οποίοι ανήκουν σε συγκεκριμένη κατηγορία προσώπων ή προσδιορίζονται ανάλογα με τα ειδικά χαρακτηριστικά τους, οι επιχειρήσεις θα πρέπει, προκειμένου να συμμορφώνονται προς το άρθρο 13 παράγραφος 6 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, να λαμβάνουν επαρκείς πληροφορίες ώστε να βεβαιώνονται ότι θα είναι σε θέση να προσδιορίζουν την ταυτότητα του δικαιούχου κατά τον χρόνο της πληρωμής ή τη στιγμή που ο δικαιούχος ασκεί τα κεκτημένα του δικαιώματα.

Αυξημένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

14.18. Για να συμμορφωθούν προς το άρθρο 18α όσον αφορά σχέσεις ή συναλλαγές που αφορούν τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν τα μέτρα αυξημένης ΔΕΠ που παρατίθενται συναφώς στον τίτλο Ι. Τα ακόλουθα μέτρα αυξημένης ΔΕΠ ενδέχεται να ενδείκνυνται σε κάθε άλλη περίπτωση υψηλού κινδύνου:

- α) Όταν ο πελάτης κάνει χρήση της περιόδου «δοκιμής»/«αναμονής», τα ασφάλιστρα θα πρέπει να επιστρέφονται στον τραπεζικό λογαριασμό του πελάτη από τον οποίο καταβλήθηκαν τα αντίστοιχα ποσά. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι έχουν επαληθεύσει την ταυτότητα του πελάτη σύμφωνα με το άρθρο 13 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 πριν προβούν σε επιστροφή χρημάτων, ιδίως σε περίπτωση που τα ασφάλιστρα είναι υψηλά ή οι περιστάσεις φαίνονται με άλλον τρόπο ασυνήθιστες. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει επίσης να εξετάζουν αν η ακύρωση δημιουργεί υπόνοιες ως προς τη συναλλαγή και κατά πόσον θα ήταν σκόπιμη η υποβολή αναφοράς ύποπτης δραστηριότητας.
- β) Είναι δυνατή η λήψη συμπληρωματικών μέτρων για την ενίσχυση των γνώσεων που διαθέτει η επιχείρηση σχετικά με τον πελάτη, τον πραγματικό δικαιούχο, τον δικαιούχο ή τον πραγματικό δικαιούχο του δικαιούχου, τους τρίτους πληρωτές και δικαιούχους πληρωμής. Παραδείγματα αποτελούν, μεταξύ άλλων:
 - i. η μη χρήση της παρέκκλισης του άρθρου 14 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, που προβλέπει εξαίρεση από την εκ των προτέρων ΔΕΠ·
 - ii. η επαλήθευση της ταυτότητας άλλων συναφών μερών, συμπεριλαμβανομένων των τρίτων πληρωτών και δικαιούχων πληρωμής, πριν από την έναρξη της επιχειρηματικής σχέσης·
 - iii. η λήψη πρόσθετων πληροφοριών προκειμένου να διαπιστωθεί η σκοπούμενη φύση της επιχειρηματικής σχέσης·
 - iv. η λήψη πρόσθετων πληροφοριών σχετικά με τον πελάτη και επικαιροποίηση σε τακτικότερη βάση των δεδομένων πιστοποίησης της ταυτότητας του πελάτη και του πραγματικού δικαιούχου·
 - v. σε περίπτωση που ο πληρωτής είναι διαφορετικό πρόσωπο από τον πελάτη, η εξακρίβωση των λόγων για τους οποίους συμβαίνει αυτό·
 - vi. η επαλήθευση των ταυτοτήτων με βάση περισσότερες από μία αξιόπιστες και ανεξάρτητες πηγές·

- vii. η εξακρίβωση της πηγής του πλούτου και της προέλευσης των κεφαλαίων του πελάτη, όπως, π.χ., λεπτομερή στοιχεία σχετικά με την εργασία και τις αποδοχές του, κληρονομικά ζητήματα ή διακανονισμούς διαζυγίου·
- viii. όπου είναι εφικτό, πιστοποίηση της ταυτότητας του δικαιούχου και επαλήθευσή της κατά την έναρξη της επιχειρηματικής σχέσης, και όχι μόλις αυτός ταυτοποιηθεί ή προσδιοριστεί, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη ότι ο δικαιούχος μπορεί να αλλάξει κατά τη διάρκεια ισχύος του ασφαλιστήριου συμβολαίου·
- ix. η πιστοποίηση και η επαλήθευση της ταυτότητας του πραγματικού δικαιούχου του δικαιούχου·
- x. σύμφωνα με τα άρθρα 20 και 21 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, η λήψη μέτρων προκειμένου να διαπιστωθεί αν ο πελάτης είναι πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο και η λήψη εύλογων μέτρων προκειμένου να διαπιστωθεί αν ο δικαιούχος ή ο πραγματικός δικαιούχος του δικαιούχου είναι πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο κατά τον χρόνο της εκχώρησης, εν όλω ή εν μέρει, του ασφαλιστήριου συμβολαίου ή, το αργότερο, κατά τον χρόνο της πληρωμής·
- xi. απαίτηση η πρώτη πληρωμή να πραγματοποιηθεί μέσω λογαριασμού που τηρείται στο όνομα του πελάτη σε τράπεζα υποκείμενη σε πρότυπα ΔΕΠ τα οποία δεν είναι λιγότερο αυστηρά από τα αντίστοιχα πρότυπα που απαιτούνται δυνάμει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.

14.19. Σε περίπτωση που ο κίνδυνος ο οποίος συνδέεται με σχέση με πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο είναι υψηλός, το άρθρο 20 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 επιβάλλει στις επιχειρήσεις την υποχρέωση, επιπλέον της εφαρμογής μέτρων ΔΕΠ σύμφωνα με το άρθρο 13 της ίδιας οδηγίας, να ενημερώνουν επίσης τα ανώτερα διοικητικά στελέχη πριν από την πληρωμή του προϊόντος του ασφαλιστήριου συμβολαίου, ώστε τα στελέχη αυτά να είναι σε θέση να διαμορφώνουν τεκμηριωμένη άποψη ως προς τον κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με την κατάσταση και να αποφασίζουν τη λήψη των πλέον κατάλληλων μέτρων για τον μετριασμό του εν λόγω κινδύνου· επιπροσθέτως, οι επιχειρήσεις πρέπει να ασκούν αυξημένη ΔΕΠ σε ολόκληρη την επιχειρηματική σχέση.

14.20. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει:

- α) να λαμβάνουν πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με την επιχειρηματική σχέση ώστε να είναι σε θέση να κατανοήσουν τη φύση της σχέσης μεταξύ του πελάτη/του ασφαλισμένου και του δικαιούχου, καθώς και τη σχέση μεταξύ του πληρωτή και του δικαιούχου αν ο πληρωτής είναι διαφορετικό πρόσωπο από αυτό του πελάτη/του ασφαλισμένου· και
- β) να ενισχύσουν τον έλεγχό τους σχετικά με την προέλευση των κεφαλαίων.

- 14.21. Σε περίπτωση που ο δικαιούχος είναι πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο και κατονομάζεται ρητά, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να περιμένουν έως την πληρωμή του προϊόντος του ασφαλιστηρίου συμβολαίου για να διεξαγάγουν ενισχυμένο έλεγχο στο σύνολο της επιχειρηματικής σχέσης.
- 14.22. Είναι πιθανό να απαιτείται συχνότερη και διεξοδικότερη παρακολούθηση των συναλλαγών (συμπεριλαμβανομένης, όπου κρίνεται απαραίτητη, της εξακρίβωσης της προέλευσης των κεφαλαίων).

Απλουστευμένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

- 14.23. Σε περιπτώσεις χαμηλού κινδύνου (και στον βαθμό που το επιτρέπει η εθνική νομοθεσία), ορισμένες από τις απαιτήσεις ΔΕΠ ενδέχεται να πληρούνται με τη λήψη των ακόλουθων μέτρων:
- α) Οι επιχειρήσεις ενδέχεται να είναι σε θέση να θεωρούν ότι η προϋπόθεση επαλήθευσης της ταυτότητας του πελάτη πληρούται λόγω πληρωμής που αντλείται από λογαριασμό για τον οποίο η επιχείρηση έχει τη βεβαιότητα ότι τηρείται σε ρυθμιζόμενο πιστωτικό ίδρυμα του ΕΟΧ, με μοναδικό δικαιούχο ή συνδικαιούχο τον πελάτη.
 - β) Οι επιχειρήσεις ενδέχεται να είναι σε θέση να θεωρούν ότι η προϋπόθεση επαλήθευσης της ταυτότητας του δικαιούχου πληρούται λόγω πληρωμής που εκτελείται σε λογαριασμό ο οποίος τηρείται στο όνομα του δικαιούχου σε ρυθμιζόμενο πιστωτικό ίδρυμα του ΕΟΧ.

Κατευθυντήρια γραμμή 15: Τομεακή κατευθυντήρια γραμμή για τις επιχειρήσεις επενδύσεων

- 15.1. Οι επιχειρήσεις επενδύσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 1 της οδηγίας 2014/65/ΕΕ θα πρέπει να εξετάζουν κατά την παροχή ή την εκτέλεση επενδυτικών υπηρεσιών ή δραστηριοτήτων, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1 σημείο 2 της οδηγίας 2014/65/ΕΕ, τους ακόλουθους παράγοντες και μέτρα, επιπλέον εκείνων που παρατίθενται στον τίτλο Ι του παρόντος εγγράφου. Σε αυτό το πλαίσιο ενδέχεται να είναι επίσης συναφής η τομεακή κατευθυντήρια γραμμή 12.
- 15.2. Κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, οι επιχειρήσεις αυτού του τομέα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη ότι:
- α) ο κίνδυνος ΞΧ/ΧΤ στον εν λόγω τομέα κατευθύνεται πρωτίστως από τον κίνδυνο που συνδέεται με τους πελάτες των οποίων την επένδυση εξυπηρετούν οι επιχειρήσεις· και
 - β) η φύση των δραστηριοτήτων τις οποίες αναλαμβάνουν να εκτελέσουν οι επιχειρήσεις επενδύσεων συνεπάγεται ότι ενδέχεται να εκτεθούν σε βασικά αδικήματα όπως κατάχρηση της αγοράς, τα οποία ενδέχεται να οδηγούν σε ΞΧ/ΧΤ.

Παράγοντες κινδύνου

Παράγοντες κινδύνου ως προς το προϊόν, την υπηρεσία ή τη συναλλαγή

- 15.3. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:
- α) ασυνήθιστα μεγάλες συναλλαγές στο πλαίσιο του προφίλ του πελάτη·
 - β) μη τυποποιημένοι και αντικανονικοί διακανονισμοί·
 - γ) εικονικές συναλλαγές ή συναλλαγές με κινητές αξίες που χρησιμοποιούνται για τη μετατροπή νομισμάτων οι οποίες φαίνονται ασυνήθιστες ή δεν εξυπηρετούν προφανείς επιχειρηματικούς ή οικονομικούς σκοπούς·
 - δ) το προϊόν ή η υπηρεσία είναι διαρθρωμένο/-η κατά τέτοιο τρόπο ώστε ενδέχεται να καθίσταται δυσχερής η πιστοποίηση της ταυτότητας των πελατών· είναι πιθανές οι πληρωμές από τρίτους.
- 15.4. Στη μείωση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:
- α) Το προϊόν ή η υπηρεσία υπόκειται σε επιτακτικές απαιτήσεις διαφάνειας και/ή γνωστοποίησης.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον πελάτη

15.5. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

α) Η συμπεριφορά του πελάτη, για παράδειγμα:

- i. το σκεπτικό της επένδυσης στερείται προφανούς οικονομικού σκοπού·
- ii. ο πελάτης ζητεί την επαναγορά ή την εξαγορά μακροπρόθεσμης επένδυσης εντός σύντομου χρονικού διαστήματος από την αρχική επένδυση ή πριν από την ημερομηνία πληρωμής, χωρίς σαφή αιτιολογία, ιδίως σε περίπτωση που η ενέργεια αυτή συνεπάγεται οικονομική ζημία ή την καταβολή υψηλών προμηθειών συναλλαγών·
- iii. ο πελάτης ζητεί κατ' επανάληψη την αγορά και πώληση μετοχών εντός σύντομου χρονικού διαστήματος, χωρίς προφανή στρατηγική ή προφανές οικονομικό σκεπτικό·
- iv. απροθυμία παροχής πληροφοριών ΔΕΠ όσον αφορά τον πελάτη και τον πραγματικό δικαιούχο·
- v. συχνές τροποποιήσεις των πληροφοριών ΔΕΠ ή των στοιχείων πληρωμής·
- vi. ο πελάτης μεταφέρει υψηλότερα ποσά από τα ποσά που απαιτούνται για την επένδυση και ζητεί την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών·
- vii. οι περιστάσεις υπό τις οποίες ο πελάτης κάνει χρήση της περιόδου «αναμονής» δημιουργούν υποψίες·
- viii. χρήση πολλαπλών λογαριασμών χωρίς προηγούμενη γνωστοποίηση, ιδίως σε περίπτωση που οι εν λόγω λογαριασμοί τηρούνται σε πολλαπλές δικαιοδοσίες ή δικαιοδοσίες υψηλού κινδύνου·
- ix. ο πελάτης επιθυμεί τη διάρθρωση της σχέσης κατά τέτοιον τρόπο ώστε να χρησιμοποιούνται πολλαπλά συμβαλλόμενα μέρη, όπως, π.χ., εντολοδόχοι εταιρείες, σε διάφορες δικαιοδοσίες, ιδίως σε περίπτωση που οι εν λόγω δικαιοδοσίες συνδέονται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ.

β) Η φύση του πελάτη, για παράδειγμα:

- i. ο πελάτης είναι επιχείρηση ή σχήμα καταπιστευματικής διαχείρισης ή άλλο νομικό μόνιμο το οποίο έχει δομή ή λειτουργίες παρόμοιες με αυτές σχημάτων καταπιστευματικής διαχείρισης, με εγκατάσταση σε δικαιοδοσία η οποία συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ (οι επιχειρήσεις θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στις δικαιοδοσίες που δεν τηρούν με αποτελεσματικό

τρόπο τα διεθνή πρότυπα φορολογικής διαφάνειας και ανταλλαγής πληροφοριών).

- ii. ο πελάτης είναι επενδυτικός φορέας ο οποίος ασκεί ελάχιστη ή μηδενική δέουσα επιμέλεια στους δικούς του πελάτες.
 - iii. ο πελάτης είναι μη ρυθμιζόμενος επενδυτικός φορέας τρίτου.
 - iv. η δομή της κυριότητας και του ελέγχου του πελάτη είναι αδιαφανής.
 - v. ο πελάτης ή ο πραγματικός δικαιούχος είναι πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο ή κατέχει άλλη εξέχουσα θέση η οποία ενδέχεται να του παρέχει τη δυνατότητα να κάνει κατάχρηση της εν λόγω θέσης για ίδιον όφελος.
 - vi. ο πελάτης είναι μη ρυθμιζόμενη εντολοδόχος εταιρεία με άγνωστους μετόχους.
- γ) Η επιχειρηματική δραστηριότητα του πελάτη, π.χ. τα κεφάλαια του πελάτη προέρχονται από επιχειρηματική δραστηριότητα σε τομείς που συνδέονται με υψηλότερο κίνδυνο οικονομικού εγκλήματος, όπως οι δομικές κατασκευές, τα φάρμακα και η υγειονομική περίθαλψη, το εμπόριο όπλων και η άμυνα, οι εξορυκτικές βιομηχανίες ή οι δημόσιες συμβάσεις.

15.6. Στη μείωση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Ο πελάτης είναι θεσμικός επενδυτής του οποίου το καθεστώς έχει επαληθευτεί από κρατικό οργανισμό εντός του ΕΟΧ, όπως, π.χ., εγκεκριμένο από το κράτος συνταξιοδοτικό πρόγραμμα.
- β) Ο πελάτης είναι κρατικός φορέας από δικαιοδοσία εντός του ΕΟΧ.
- γ) Ο πελάτης είναι χρηματοπιστωτικός οργανισμός εγκατεστημένος σε δικαιοδοσία εντός του ΕΟΧ.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον δίαυλο παροχής υπηρεσιών

15.7. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Πολυπλοκότητα της αλυσίδας λήψης και διαβίβασης εντολών.
- β) Πολυπλοκότητα της αλυσίδας διανομής των επενδυτικών προϊόντων.
- γ) Ο τόπος διαπραγμάτευσης έχει μέλη ή συμμετέχοντες που βρίσκονται σε δικαιοδοσίες υψηλού κινδύνου.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τη χώρα ή τη γεωγραφική περιοχή

15.8. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Ο επενδυτής ή ο θεματοφύλακάς του έχει την έδρα του σε δικαιοδοσία που συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ.
- β) Τα κεφάλαια προέρχονται από δικαιοδοσία η οποία συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ.

Μέτρα

15.9. Κατά την ανάπτυξη των οικείων πολιτικών και διαδικασιών ΚΞΧ/ΧΤ για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων τους βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, οι επιχειρήσεις του συγκεκριμένου τομέα θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη ότι, ανάλογα με τον τύπο της δραστηριότητας που εκτελούν, θα υπόκεινται σε κανόνες δυνάμει των οποίων υποχρεούνται να συγκεντρώνουν αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τους πελάτες τους. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να εξετάζουν τον βαθμό στον οποίο οι πληροφορίες που λαμβάνουν για τους σκοπούς της συμμόρφωσης προς τη MiFID II και τον EMIR μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για την εκπλήρωση των οικείων υποχρεώσεων ΔΕΠ υπό κανονικές συνθήκες.

15.10. Ειδικότερα, οι διαχειριστές επενδύσεων πρέπει κατά κανόνα να κατανοούν σε βάθος τους πελάτες τους ώστε να είναι σε θέση να τους βοηθούν να προσδιορίζουν κατάλληλα χαρτοφυλάκια επενδύσεων. Οι πληροφορίες που συγκεντρώνονται είναι παρόμοιες με τις πληροφορίες που λαμβάνουν οι επιχειρήσεις για τους σκοπούς της ΚΞΧ/ΧΤ.

15.11. Σε περιπτώσεις υψηλότερου κινδύνου, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να τηρούν τις κατευθυντήριες γραμμές αυξημένης ΔΕΠ που παρατίθενται στον τίτλο II. Επιπλέον, σε περίπτωση που ο κίνδυνος ο οποίος συνδέεται με επιχειρηματική σχέση είναι υψηλός, οι επιχειρήσεις θα πρέπει:

- α) να εξακριβώνουν και, όπου κρίνεται αναγκαίο, να επαληθεύουν την ταυτότητα των υποκείμενων επενδυτών του πελάτη της επιχείρησης, σε περίπτωση που ο πελάτης είναι μη ρυθμιζόμενος επενδυτικός φορέας τρίτου.
- β) να κατανοούν τον λόγο για τον οποίο εκτελείται οποιαδήποτε πληρωμή ή μεταφορά από και προς τρίτους των οποίων η ταυτότητα δεν έχει επαληθευτεί.

15.12. Σε περιπτώσεις χαμηλού κινδύνου, και στον βαθμό που το επιτρέπει η εθνική νομοθεσία, οι διαχειριστές επενδύσεων δύνανται να εφαρμόζουν τις κατευθυντήριες γραμμές απλουστευμένης ΔΕΠ που διατυπώνονται στον τίτλο I.

Κατευθυντήρια γραμμή 16: Τομεακή κατευθυντήρια γραμμή για τους παρόχους υπηρεσιών επενδύσεων χαρτοφυλακίου

- 16.1. Η παροχή υπηρεσιών επενδύσεων χαρτοφυλακίου μπορεί να συνεπάγεται τη συμμετοχή πολλαπλών μερών, π.χ. του διαχειριστή χαρτοφυλακίου, διορισμένων συμβούλων, του θεματοφύλακα και των υποθεματοφυλάκων, των υπευθύνων μητρώων μετοχών και, σε ορισμένες περιπτώσεις, των βασικών μεσιτών. Ομοίως, η διανομή των εν λόγω χαρτοφυλακίων μπορεί να συνεπάγεται τη συμμετοχή διαφόρων μερών, π.χ. συνδεδεμένων πρακτόρων, υπευθύνων συμβουλευτικής και διακριτικής διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, παρόχων υπηρεσιών πλατφόρμας και ανεξάρτητων χρηματοοικονομικών συμβούλων.
- 16.2. Το είδος και ο αριθμός των μερών που συμμετέχουν στη διαδικασία διανομής του χαρτοφυλακίου εξαρτάται από τη φύση του χαρτοφυλακίου και ενδέχεται να επηρεάζει το επίπεδο των γνώσεων που διαθέτει η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου όσον αφορά τον πελάτη και τους επενδυτές της. Η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή, σε περίπτωση που η εταιρεία δεν είναι η ίδια υπόχρεη οντότητα, ο διαχειριστής χαρτοφυλακίου διατηρεί την ευθύνη για τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις ΚΞΧ/ΧΤ, παρότι ορισμένες πτυχές των υποχρεώσεων ΔΕΠ της εταιρείας επενδύσεων χαρτοφυλακίου είναι πιθανό να αναλαμβάνονται από ένα ή περισσότερα από τα εν λόγω άλλα μέρη, με την επιφύλαξη ορισμένων προϋποθέσεων.
- 16.3. Οι εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου ενδέχεται να χρησιμοποιούνται από πρόσωπα ή οντότητες για τους σκοπούς ΞΧ/ΧΤ:
- α) Η διανομή χαρτοφυλακίων λιανικής πραγματοποιείται συχνά εξ αποστάσεως η πρόσβαση στα εν λόγω χαρτοφυλάκια είναι συχνά εύκολη και μπορεί να επιτευχθεί σχετικά γρήγορα, ενώ οι συμμετοχές στα συγκεκριμένα χαρτοφυλάκια μπορούν να μεταβιβάζονται μεταξύ διαφόρων μερών.
 - β) Οι οργανισμοί εναλλακτικών επενδύσεων, όπως τα αμοιβαία κεφάλαια αντιστάθμισης κινδύνου, οι εταιρείες επενδύσεων σε ακίνητη περιουσία και οι εταιρείες επενδύσεων ιδιωτικών συμμετοχών, τείνουν να διαθέτουν μικρότερο αριθμό επενδυτών, οι οποίοι μπορεί να είναι τόσο ιδιώτες όσο και θεσμικοί επενδυτές (συνταξιοδοτικά ταμεία, οργανισμοί επενδύσεων σε μερίδια άλλων οργανισμών). Οι εν λόγω εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου που είναι σχεδιασμένες για περιορισμένο αριθμό φυσικών προσώπων υψηλής καθαρής αξίας ή για τη διαχείριση οικογενειακής περιουσίας ενδέχεται να παρουσιάζουν εγγενώς υψηλότερο κίνδυνο κατάχρησης για τους σκοπούς ΞΧ/ΧΤ από ό,τι οι εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου λιανικής, δεδομένου ότι είναι πιθανότερο οι επενδυτές να είναι σε θέση να ασκούν έλεγχο επί των περιουσιακών στοιχείων της εταιρείας. Σε περίπτωση που οι επενδυτές ασκούν έλεγχο επί των περιουσιακών στοιχείων, οι εν λόγω εταιρείες είναι

φορείς κατοχής προσωπικών περιουσιακών στοιχείων, οι οποίοι αναφέρονται ως παράγοντας δυνητικά υψηλότερου κινδύνου στο παράρτημα ΙΙΙ της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.

- γ) Παρά τον συχνά μεσο-μακροπρόθεσμο χαρακτήρα της επένδυσης, στοιχείο που μπορεί να συμβάλλει στη μείωση της ελκυστικότητας των εν λόγω προϊόντων για τους σκοπούς της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, τα προϊόντα αυτά ενδέχεται να εξακολουθούν να προσελκύουν το ενδιαφέρον όσων ασκούν δραστηριότητες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες λόγω της ικανότητάς τους να παράγουν ανάπτυξη και έσοδα.

16.4. Η παρούσα κατευθυντήρια γραμμή απευθύνεται:

- α) στις εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου που διαθέτουν στο κοινό μέσω της αγοράς μερίδια ή μετοχές τους, σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 2 στοιχείο δ) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 και
- β) Στους διαχειριστές χαρτοφυλακίου, σε περίπτωση που δεν έχει συσταθεί εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου.
- γ) Άλλα μέρη που συμμετέχουν στην παροχή ή τη διανομή του χαρτοφυλακίου, π.χ. ενδιάμεσοι οργανισμοί, ενδέχεται να πρέπει να τηρούν δικές τους υποχρεώσεις ΔΕΠ και θα πρέπει να ανατρέχουν, κατά περίπτωση, στα σχετικά κεφάλαια του παρόντος εγγράφου.
- δ) Όσον αφορά τις εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου και τους διαχειριστές χαρτοφυλακίου, ενδέχεται να είναι επίσης συναφείς οι τομεακές κατευθυντήριες γραμμές 8, 14 και 15.

Παράγοντες κινδύνου

Παράγοντες κινδύνου ως προς το προϊόν, την υπηρεσία ή τη συναλλαγή

16.5. Στην αύξηση του κινδύνου που συνδέεται με την εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου, ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου είναι σχεδιασμένη για περιορισμένο αριθμό φυσικών προσώπων ή για τη διαχείριση οικογενειακής περιουσίας, π.χ., εταιρεία επενδύσεων ιδιωτικών κεφαλαίων ή κεφαλαίων ενός μόνο επενδυτή.
- β) Είναι δυνατή η προεγγραφή για την αγορά μετοχών στο χαρτοφυλάκιο και στη συνέχεια η άμεση εξαγορά της επένδυσης, χωρίς την επιβάρυνση του επενδυτή με σημαντικές διοικητικές δαπάνες.

γ) Μεριδία ή μετοχές στην εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο συναλλαγής χωρίς η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή ο διαχειριστής χαρτοφυλακίου να ενημερωθούν για τον χρόνο πραγματοποίησης της συναλλαγής.

δ) Οι πληροφορίες σχετικά με τον επενδυτή κατανέμονται σε διάφορα θέματα.

16.6. Στην αύξηση του κινδύνου που συνδέεται με την προεγγραφή για την αγορά μετοχών στο χαρτοφυλάκιο ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

α) Η προεγγραφή για την αγορά μετοχών αφορά λογαριασμούς ή τρίτους σε πολλαπλές δικαιοδοσίες, ιδίως σε περίπτωση που οι εν λόγω δικαιοδοσίες συνδέονται με υψηλό κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ, όπως ορίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές 2.9 έως 2.15 του τίτλου Ι.

β) Η προεγγραφή για την αγορά μετοχών αφορά τρίτους ή δικαιούχους πληρωμών, ιδίως σε περίπτωση που αυτό δεν είναι αναμενόμενο.

16.7. Στη μείωση του κινδύνου που συνδέεται με το χαρτοφυλάκιο ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

α) Δεν επιτρέπονται πληρωμές από και προς τρίτους.

β) Το χαρτοφυλάκιο είναι ανοικτό μόνο σε επενδυτές μικρής κλίμακας, με την επιβολή ανώτατου ορίου στο ύψος των επενδύσεων.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον πελάτη

16.8. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες: Η συμπεριφορά του πελάτη είναι ασυνήθιστη, για παράδειγμα:

α) Το σκεπτικό για την υλοποίηση της επένδυσης στερείται προφανούς στρατηγικής ή οικονομικού σκοπού ή ο πελάτης πραγματοποιεί επενδύσεις οι οποίες δεν συνάδουν με τη συνολική οικονομική του κατάσταση, εφόσον αυτή είναι γνωστή στην εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή στον διαχειριστή χαρτοφυλακίου.

β) Ο πελάτης ζητεί την επαναγορά και/ή την πώληση μεριδίων ή μετοχών εντός σύντομου χρονικού διαστήματος από την αρχική επένδυση ή πριν από την ημερομηνία πληρωμής, χωρίς σαφή στρατηγική ή αιτιολογία, ιδίως σε περίπτωση που η ενέργεια αυτή συνεπάγεται οικονομική ζημία ή την καταβολή υψηλών προμηθειών συναλλαγών.

γ) Ο πελάτης μεταφέρει υψηλότερα ποσά από τα ποσά που απαιτούνται για την επένδυση και ζητεί την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

- δ) Ο πελάτης χρησιμοποιεί πολλαπλούς λογαριασμούς χωρίς προηγούμενη γνωστοποίηση, ιδίως σε περίπτωση που οι εν λόγω λογαριασμοί τηρούνται σε πολλαπλές δικαιοδοσίες ή σε δικαιοδοσίες που συνδέονται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ.
- ε) Ο πελάτης επιθυμεί τη διάρθρωση της σχέσης κατά τέτοιον τρόπο ώστε να χρησιμοποιούνται πολλαπλά συμβαλλόμενα μέρη, όπως, π.χ., μη ρυθμιζόμενες εντολοδόχοι εταιρείες, σε διάφορες δικαιοδοσίες, ιδίως σε περίπτωση που οι εν λόγω δικαιοδοσίες συνδέονται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ.
- στ) Ο πελάτης μεταβάλλει αιφνιδίως τον τόπο διακανονισμού, χωρίς αιτιολογία, π.χ. με την αλλαγή της χώρας μόνιμης κατοικίας του πελάτη.

16.9. Στη μείωση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) ο πελάτης είναι θεσμικός επενδυτής του οποίου το καθεστώς έχει επαληθευτεί από κρατικό οργανισμό εντός του ΕΟΧ, όπως, π.χ., εγκεκριμένο από το κράτος συνταξιοδοτικό πρόγραμμα.
- β) ο πελάτης είναι επιχείρηση που υπόκειται σε απαιτήσεις ΚΞΧ/ΧΤ οι οποίες δεν είναι λιγότερο αυστηρές από τις αντίστοιχες απαιτήσεις της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον δίαυλο παροχής υπηρεσιών

16.10. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Πολύπλοκοι δίαυλοι παροχής υπηρεσιών που περιορίζουν την εποπτεία των επιχειρηματικών σχέσεων της εταιρείας επενδύσεων χαρτοφυλακίου και μειώνουν την ικανότητά της όσον αφορά την παρακολούθηση των συναλλαγών, π.χ. η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου χρησιμοποιεί μεγάλο αριθμό επιμέρους αντιπροσώπων για τη διανομή σε τρίτες χώρες.
- β) ο αντιπρόσωπος βρίσκεται σε δικαιοδοσία η οποία συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ, όπως ορίζεται στο γενικό μέρος του παρόντος εγγράφου.

16.11. Οι παράγοντες που παρατίθενται κατωτέρω ενδέχεται να είναι ενδεικτικοί χαμηλότερου κινδύνου:

- α) Στην εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου γίνεται δεκτός μόνον ορισμένος τύπος επενδυτή χαμηλού κινδύνου, όπως οι ρυθμιζόμενες επιχειρήσεις που επενδύουν με την ιδιότητα του εντολέα (π.χ. ασφαλιστικές επιχειρήσεις κλάδου ζωής) ή εταιρικά συνταξιοδοτικά προγράμματα.

- β) Η αγορά ή η εξαγορά του χαρτοφυλακίου είναι δυνατή μόνο μέσω επιχείρησης που υπόκειται σε απαιτήσεις ΚΞΧ/ΧΤ οι οποίες δεν είναι λιγότερο αυστηρές από τις αντίστοιχες απαιτήσεις της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τη χώρα ή τη γεωγραφική περιοχή

16.12. Στην αύξηση του κινδύνου ενδέχεται να συμβάλλουν οι ακόλουθοι παράγοντες:

- α) Τα χρήματα του πελάτη ή του πραγματικού δικαιούχου έχουν παραχθεί σε δικαιοδοσίες που συνδέονται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ, ιδίως σε περίπτωση που οι εν λόγω δικαιοδοσίες συνδέονται με υψηλότερα επίπεδα βασικών αδικημάτων σχετικών με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.
- β) Ο πελάτης ζητεί η πληρωμή της εξαγοράς της επένδυσής του να πραγματοποιηθεί σε λογαριασμό σε πιστωτικό ίδρυμα που βρίσκεται σε δικαιοδοσία η οποία συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ.

Μέτρα

16.13. Τα μέτρα που θα πρέπει να λαμβάνουν οι εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή οι διαχειριστές χαρτοφυλακίου για την τήρηση των οικείων υποχρεώσεων ΔΕΠ εξαρτώνται από τον τρόπο με τον οποίο ο πελάτης ή ο επενδυτής (σε περίπτωση που ο επενδυτής δεν είναι ο πελάτης) έρχεται σε επαφή με την εταιρεία. Η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή ο διαχειριστής χαρτοφυλακίου θα πρέπει επίσης να λαμβάνει μέτρα ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου προκειμένου να εξακριβώνει και να επαληθεύει την ταυτότητα των φυσικών προσώπων, εάν υπάρχουν, υπό την κυριότητα ή τον έλεγχο των οποίων τελεί ο πελάτης (ή εξ ονόματος των οποίων πραγματοποιείται η συναλλαγή), ζητώντας, για παράδειγμα, από τον υποψήφιο πελάτη να δηλώσει, κατά την αρχική υποβολή του αιτήματος συμμετοχής του στην εταιρεία, αν πραγματοποιεί την επένδυση για ίδιο λογαριασμό ή αν είναι διαμεσολαβητής ο οποίος πραγματοποιεί την επένδυση για λογαριασμό κάποιου άλλου.

16.14. Ο πελάτης είναι:

- α) φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο αγοράζει απευθείας μερίδια ή μετοχές σε εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου για ίδιο λογαριασμό, και όχι εξ ονόματος άλλων, υποκείμενων επενδυτών· ή
- β) επιχείρηση η οποία, στο πλαίσιο της οικονομικής της δραστηριότητας, αγοράζει απευθείας μερίδια ή μετοχές στο όνομά της και ασκεί έλεγχο επί της επένδυσης προς τελικό όφελος ενός ή περισσότερων τρίτων μερών που δεν ασκούν έλεγχο επί της επένδυσης ή επί των επενδυτικών αποφάσεων· ή

- γ) επιχείρηση, όπως, π.χ., ενδιάμεσος χρηματοοικονομικός οργανισμός, που ενεργεί στο όνομά του και είναι καταχωρισμένος στο μητρώο μετοχών/μεριδίων της εταιρείας επενδύσεων χαρτοφυλακίου, αλλά ενεργεί για λογαριασμό, και υπό συγκεκριμένες εντολές, ενός ή περισσότερων τρίτων μερών (π.χ. επειδή ο ενδιάμεσος χρηματοοικονομικός οργανισμός είναι εντολοδόχος, μεσίτης, διαχειριστής ομαδοποιημένου λογαριασμού πολλαπλών πελατών/λογαριασμού συγκεντρωτικού τύπου «omnibus» ή διαχειριστής παρόμοιου σχήματος παθητικού τύπου)· ή
- δ) πελάτης της επιχείρησης, όπως, π.χ., πελάτης ενδιάμεσου χρηματοοικονομικού οργανισμού, σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν είναι καταχωρισμένη στο μητρώο μετοχών/μεριδίων της εταιρείας επενδύσεων χαρτοφυλακίου (π.χ. επειδή η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου χρησιμοποιεί ενδιάμεσο χρηματοοικονομικό οργανισμό για τη διανομή μετοχών ή μεριδίων του χαρτοφυλακίου, και ο επενδυτής αγοράζει μερίδια ή μετοχές μέσω της επιχείρησης και καταχωρίζεται στο μητρώο μετοχών/μεριδίων της εταιρείας επενδύσεων χαρτοφυλακίου).

Αυξημένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

16.15. Στις περιπτώσεις που περιγράφονται στις κατευθυντήριες γραμμές 16.14 στοιχεία α) και β), παραδείγματα μέτρων αυξημένης ΔΕΠ που θα πρέπει να λαμβάνει μια εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή ο διαχειριστής χαρτοφυλακίου σε περιπτώσεις υψηλού κινδύνου αποτελούν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- α) λήψη πρόσθετων πληροφοριών σχετικά με τον πελάτη, όπως η φήμη και το ιστορικό του πελάτη, πριν από τη σύναψη της επιχειρηματικής σχέσης·
- β) λήψη συμπληρωματικών μέτρων για την περαιτέρω επαλήθευση των εγγράφων, των δεδομένων ή των πληροφοριών που έχουν συγκεντρωθεί·
- γ) λήψη πληροφοριών σχετικά με την προέλευση των κεφαλαίων και/ή της πηγής του πλούτου του πελάτη και του πραγματικού δικαιούχου του πελάτη·
- δ) απαίτηση εκτέλεσης της πληρωμής εξαγοράς μέσω του αρχικού λογαριασμού που χρησιμοποιήθηκε για την επένδυση ή μέσω λογαριασμού με μοναδικό δικαιούχο ή συνδικαιούχο τον πελάτη·
- ε) αύξηση της συχνότητας και της έντασης της παρακολούθησης των συναλλαγών·
- στ) απαίτηση εκτέλεσης της αρχικής πληρωμής μέσω λογαριασμού πληρωμών, με μοναδικό δικαιούχο ή συνδικαιούχο τον πελάτη, ο οποίος τηρείται σε ρυθμιζόμενο πιστωτικό ίδρυμα ή ρυθμιζόμενο χρηματοπιστωτικό οργανισμό

εντός του ΕΟΧ ή σε χρηματοπιστωτικό οργανισμό τρίτης χώρας που προβλέπει απαιτήσεις ΚΞΧ/ΧΤ οι οποίες δεν είναι λιγότερο αυστηρές από τις αντίστοιχες απαιτήσεις της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.

- ζ) χορήγηση έγκρισης από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη κατά τον χρόνο εκτέλεσης της πρώτης συναλλαγής.
- η) ενισχυμένη παρακολούθηση της σχέσης με τον πελάτη και των επιμέρους συναλλαγών.

16.16. Στις περιπτώσεις που περιγράφονται στην κατευθυντήρια γραμμή 16.14 στοιχείο γ), όταν ο κίνδυνος είναι αυξημένος, ιδίως όταν η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου είναι σχεδιασμένη για περιορισμένο αριθμό επενδυτών, πρέπει να εφαρμόζονται μέτρα αυξημένης ΔΕΠ, στα οποία μπορούν να περιλαμβάνονται τα μέτρα που καθορίζονται στο σημείο 16.15 ανωτέρω.

16.17. Τα μέτρα που περιγράφονται στις κατευθυντήριες γραμμές 16.20 και 16.21 δεν εφαρμόζονται όταν ο ενδιαμέσος χρηματοοικονομικός οργανισμός έχει την έδρα του σε τρίτη χώρα και έχει συνάψει σχέση παρόμοια με σχέση τραπεζικής ανταπόκρισης με την εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή με τον διαχειριστή χαρτοφυλακίου. Στις εν λόγω περιπτώσεις, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν έναντι του ενδιαμέσου χρηματοοικονομικού οργανισμού τα μέτρα αυξημένης δέουσας επιμέλειας που παρατίθενται στις τομεακές κατευθυντήριες γραμμές 8.14 έως 8.17, προκειμένου να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους βάσει του άρθρου 19 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.

16.18. Στις περιπτώσεις που περιγράφονται στην κατευθυντήρια γραμμή 16.14 στοιχείο δ), όταν ο κίνδυνος είναι αυξημένος, ιδίως όταν η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου είναι σχεδιασμένη για περιορισμένο αριθμό επενδυτών, πρέπει να εφαρμόζονται μέτρα αυξημένης ΔΕΠ, στα οποία μπορούν να περιλαμβάνονται τα μέτρα που καθορίζονται στο σημείο 16.15 ανωτέρω.

Απλουστευμένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

16.19. Στις περιπτώσεις χαμηλότερου κινδύνου που περιγράφονται στις κατευθυντήριες γραμμές 16.14 στοιχείο α) και 16.14 στοιχείο β), στον βαθμό που το επιτρέπει η εθνική νομοθεσία, και υπό την προϋπόθεση ότι τα κεφάλαια μεταφέρονται με επαληθεύσιμο τρόπο από ή προς λογαριασμό πληρωμών ο οποίος τηρείται με μοναδικό δικαιούχο ή συνδικαιούχο τον πελάτη σε ρυθμιζόμενο πιστωτικό ίδρυμα ή ρυθμιζόμενο χρηματοπιστωτικό οργανισμό εντός του ΕΟΧ, παράδειγμα των μέτρων απλουστευμένης ΔΕΠ που μπορεί να εφαρμόζει η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή ο διαχειριστής χαρτοφυλακίου αποτελεί η χρήση της πηγής των κεφαλαίων για την εκπλήρωση ορισμένων απαιτήσεων ΔΕΠ.

16.20. Στις περιπτώσεις που περιγράφονται στην κατευθυντήρια γραμμή 16.14 στοιχείο γ), όταν ο ενδιάμεσος χρηματοοικονομικός οργανισμός είναι πελάτης της εταιρείας επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή του διαχειριστή χαρτοφυλακίου, η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή ο διαχειριστής χαρτοφυλακίου θα πρέπει να εφαρμόζει έναντι του ενδιάμεσου χρηματοοικονομικού οργανισμού μέτρα ΔΕΠ ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου. Η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή ο διαχειριστής χαρτοφυλακίου θα πρέπει να λαμβάνει επίσης μέτρα ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου προκειμένου να εξακριβώνει και να επαληθεύει την ταυτότητα των επενδυτών εξ ονόματος των οποίων ενεργεί ο ενδιάμεσος χρηματοοικονομικός οργανισμός, δεδομένου ότι οι εν λόγω επενδυτές ενδέχεται να είναι οι πραγματικοί δικαιούχοι των κεφαλαίων που επενδύονται μέσω του ενδιάμεσου οργανισμού. Στον βαθμό που το επιτρέπει το εθνικό δίκαιο, στις περιπτώσεις χαμηλού κινδύνου, η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή ο διαχειριστής χαρτοφυλακίου δύναται να εφαρμόζει παρόμοια μέτρα απλουστευμένης ΔΕΠ με τα μέτρα που περιγράφονται στον τίτλο Ι του παρόντος εγγράφου, με την επιφύλαξη των ακόλουθων προϋποθέσεων:

- α) Ο ενδιάμεσος χρηματοοικονομικός οργανισμός υπόκειται σε υποχρεώσεις ΚΕΧ/ΧΤ δικαιοδοσίας του ΕΟΧ ή τρίτης χώρας που προβλέπει απαιτήσεις ΚΕΧ/ΧΤ οι οποίες δεν είναι λιγότερο αυστηρές από τις αντίστοιχες απαιτήσεις της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- β) Ο ενδιάμεσος χρηματοοικονομικός οργανισμός εποπτεύεται αποτελεσματικά όσον αφορά τη συμμόρφωση προς τις εν λόγω απαιτήσεις.
- γ) Η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή ο διαχειριστής χαρτοφυλακίου έχει λάβει μέτρα ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου ώστε να έχει τη βεβαιότητα ότι ο κίνδυνος ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με την επιχειρηματική σχέση είναι χαμηλός, βάσει, μεταξύ άλλων, της αξιολόγησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας του ενδιάμεσου χρηματοοικονομικού οργανισμού που έχει διενεργήσει η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή ο διαχειριστής χαρτοφυλακίου, των κατηγοριών πελατών που εξυπηρετεί ο ενδιάμεσος χρηματοοικονομικός οργανισμός, καθώς και των δικαιοδοσιών στις οποίες εκτίθεται η επιχειρηματική δραστηριότητα του ενδιάμεσου χρηματοοικονομικού οργανισμού.
- δ) Η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή ο διαχειριστής χαρτοφυλακίου έχει λάβει μέτρα ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου ώστε να έχει τη βεβαιότητα ότι ο ενδιάμεσος χρηματοοικονομικός οργανισμός εφαρμόζει αυστηρά και ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου μέτρα ΔΕΠ έναντι των δικών του πελατών και των πραγματικών δικαιούχων των πελατών του. Σε αυτό το πλαίσιο, η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή ο διαχειριστής χαρτοφυλακίου θα πρέπει να λαμβάνει μέτρα ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου, ώστε να είναι σε θέση να αξιολογεί την επάρκεια των πολιτικών και των διαδικασιών ΔΕΠ του

ενδιάμεσου χρηματοοικονομικού οργανισμού, π.χ. μέσω δημοσίως διαθέσιμων πληροφοριών σχετικά με το ιστορικό συμμόρφωσης του ενδιάμεσου χρηματοοικονομικού οργανισμού ή μέσω άμεσης επικοινωνίας με τον ενδιάμεσο χρηματοοικονομικό οργανισμό.

- ε) Η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή ο διαχειριστής χαρτοφυλακίου έχει λάβει μέτρα ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου, ώστε να έχει τη βεβαιότητα ότι αμέσως μόλις του το ζητηθεί, ο ενδιάμεσος χρηματοοικονομικός οργανισμός θα παρέχει πληροφορίες και έγγραφα ΔΕΠ σχετικά με τους δικούς του επενδυτές, συμπεριλαμβανοντας, μεταξύ άλλων, τις συναφείς διατάξεις της σύμβασης που έχει συνάψει με τον ενδιάμεσο χρηματοοικονομικό οργανισμό ή πραγματοποιώντας δειγματοληπτικές δοκιμές ως προς την ικανότητα του ενδιάμεσου χρηματοοικονομικού οργανισμού να παρέχει πληροφορίες ΔΕΠ κατόπιν σχετικού αιτήματος.

16.21. Στις περιπτώσεις που περιγράφονται στην κατευθυντήρια γραμμή 16.14 στοιχείο δ), η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή ο διαχειριστής χαρτοφυλακίου θα πρέπει να εφαρμόζει μέτρα ΔΕΠ ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου έναντι του τελικού επενδυτή, όπως εφαρμόζονται και έναντι του πελάτη της εταιρείας επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή του διαχειριστή χαρτοφυλακίου. Για την τήρηση των οικείων υποχρεώσεων ΔΕΠ, η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή ο διαχειριστής χαρτοφυλακίου μπορεί να βασίζεται στον ενδιάμεσο χρηματοοικονομικό οργανισμό, κατ' εφαρμογή, και με την επιφύλαξη, των προϋποθέσεων που παρατίθενται στο κεφάλαιο II τμήμα 4 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.

16.22. Σε περιπτώσεις χαμηλού κινδύνου, και στον βαθμό που το επιτρέπει το εθνικό δίκαιο, οι εταιρείες επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή οι διαχειριστές χαρτοφυλακίου δύνανται να εφαρμόζουν μέτρα απλουστευμένης ΔΕΠ. Υπό τον όρο ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στην κατευθυντήρια γραμμή 16.20, τα μέτρα απλουστευμένης ΔΕΠ ενδέχεται να συνίστανται στη λήψη, εκ μέρους της εταιρείας επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή του διαχειριστή χαρτοφυλακίου, δεδομένων πιστοποίησης της ταυτότητας από το μητρώο μετοχών της εταιρείας επενδύσεων χαρτοφυλακίου, σε συνδυασμό με τις πληροφορίες που προσδιορίζονται στο άρθρο 27 παράγραφος 1 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, τις οποίες η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή ο διαχειριστής χαρτοφυλακίου πρέπει να λάβει από τον ενδιάμεσο χρηματοοικονομικό οργανισμό, εντός εύλογης προθεσμίας. Η εταιρεία επενδύσεων χαρτοφυλακίου ή ο διαχειριστής χαρτοφυλακίου θα πρέπει να ορίσει την εν λόγω προθεσμία σύμφωνα με την προσέγγιση με βάση τον κίνδυνο.

Κατευθυντήρια γραμμή 17 για τις ρυθμιζόμενες πλατφόρμες συμμετοχικής χρηματοδότησης

- 17.1. Για τους σκοπούς της παρούσας τομεακής κατευθυντήριας γραμμής, χρησιμοποιούνται και θα πρέπει να εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί που παρατίθενται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2020/1503: «υπηρεσία συμμετοχικής χρηματοδότησης», «πλατφόρμα συμμετοχικής χρηματοδότησης», «πάροχος υπηρεσιών συμμετοχικής χρηματοδότησης» (ΠΥΣΧ), «κύριος του έργου» και «επενδυτής». Η παρούσα κατευθυντήρια γραμμή αναφέρεται στους «πελάτες» (customers) με την έννοια των «πελατών» (clients), όπως καθορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 στοιχείο ζ) του ίδιου κανονισμού.
- 17.2. Οι ΠΥΣΧ θα πρέπει να αναγνωρίζουν τους κινδύνους που προκύπτουν από τη διασυννοριακή φύση των πλατφορμών συμμετοχικής χρηματοδότησης στις οποίες οι πελάτες του ΠΥΣΧ μπορούν να κάνουν τοποθετήσεις από οποιαδήποτε τοποθεσία της υφηλίου, συμπεριλαμβανομένων των δικαιοδοσιών υψηλού κινδύνου. Οι ΠΥΣΧ θα πρέπει να γνωρίζουν τους πελάτες τους προκειμένου να αποτρέπουν τη χρήση των οικείων πλατφορμών συμμετοχικής χρηματοδότησης για τη χρηματοδότηση εικονικών επενδυτικών σχεδίων με παράνομα κεφάλαια ή την κατάχρησή τους για σκοπούς ΧΤ με την επίκληση εικονικών λόγων υλοποίησης έργου συμμετοχικής χρηματοδότησης, το οποίο ουδέποτε υλοποιείται, τα δε κεφάλαια που συγκεντρώνονται από τη συμμετοχική χρηματοδότηση χρησιμοποιούνται εν συνεχεία για τη χρηματοδότηση τρομοκρατικών επιθέσεων.
- 17.3. Οι ΠΥΣΧ θα πρέπει να εξετάζουν τους παράγοντες κινδύνου και τα μέτρα που παρατίθενται στην παρούσα τομεακή κατευθυντήρια γραμμή επιπλέον εκείνων που παρατίθενται στον τίτλο Ι. Οι ΠΥΣΧ που παρέχουν επενδυτικές υπηρεσίες θα πρέπει επίσης να ανατρέχουν στην τομεακή κατευθυντήρια γραμμή 16.

Παράγοντες κινδύνου

Παράγοντες κινδύνου ως προς το προϊόν, την υπηρεσία και τη συναλλαγή

- 17.4. Ο ΠΥΣΧ θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες κινδύνου οι οποίοι ενδεχομένως συμβάλλουν στην αύξηση του κινδύνου:
- α) Ο ΠΥΣΧ εισπράττει χρήματα μέσω της πλατφόρμας συμμετοχικής χρηματοδότησης αλλά επιτρέπει την εκ των υστέρων συνεχή διαβίβασή τους, εφαρμόζοντας, μεταξύ άλλων, επιχειρηματικά μοντέλα στο πλαίσιο των οποίων:

- i. εισπράττονται χρήματα για ένα προαποφασισμένο έργο και εν συνεχεία διακρατούνται σε έναν επενδυτικό λογαριασμό έως την υλοποίηση του έργου· ή
 - ii. εισπράττονται χρήματα τα οποία ενδέχεται να μην επιστραφούν στους επενδυτές σε περίπτωση που ο στόχος της συγκέντρωσης κεφαλαίων δεν επιτευχθεί, ή σε περίπτωση που ο κύριος του έργου δεν έχει λάβει τα χρήματα.
- β) Ο ΠΥΣΧ επιτρέπει την πρόωρη εξόφληση των επενδύσεων, την προεξόφληση των δανείων, ή τη μεταπώληση των επενδύσεων ή των δανείων μέσω των δευτερογενών αγορών.
- γ) Ο ΠΥΣΧ δεν θέτει κανέναν περιορισμό ως προς το μέγεθος, τον όγκο ή την αξία των συναλλαγών, της φόρτισης ή της εξαργύρωσης που πραγματοποιείται μέσω της πλατφόρμας συμμετοχικής χρηματοδότησης, ή του ποσού των κεφαλαίων που διακρατούνται σε ατομικούς επενδυτικούς λογαριασμούς.
- δ) Ο ΠΥΣΧ παρέχει στους επενδυτές τη δυνατότητα να πραγματοποιούν πληρωμές στον κύριο του έργου μέσω της πλατφόρμας συμμετοχικής χρηματοδότησης με μέσα τα οποία είτε κείνται εκτός του πεδίου εφαρμογής οποιουδήποτε καθεστώτος ρύθμισης είτε υπόκεινται σε λιγότερο αυστηρές απαιτήσεις ΚΞΧ/ΧΤ από τις αντίστοιχες που απαιτούνται δυνάμει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- ε) Ο ΠΥΣΧ αποδέχεται τοποθετήσεις ρευστών διαθεσίμων ή επιτρέπει αναλήψεις μετρητών από επενδυτές ως φυσικά πρόσωπα ή από μη ρυθμιζόμενες νομικές οντότητες μέσω της πλατφόρμας συμμετοχικής χρηματοδότησης.
- στ) Ο ΠΥΣΧ παρέχει στους επενδυτές ή στους δανειστές χρηματοοικονομική μόχλευση ή προνομιακή εξαργύρωση ή εγγυημένη απόδοση.
- ζ) Ο ΠΥΣΧ δεν επιβεβαιώνει τη δέσμευσή του για επαναγορά κινητών αξιών και δεν υπάρχει χρονικό περιθώριο για μια τέτοια επαναγορά.
- η) Όσον αφορά τα μη μετοχικά χρηματοπιστωτικά μέσα, ευλόγως δεν παρέχονται το ονομαστικό επιτόκιο, η ημερομηνία κατά την οποία οι τόκοι καθίστανται πληρωτέοι, η καταληκτική ημερομηνία πληρωμής των τόκων, η ημερομηνία λήξης και η εφαρμοστέα απόδοση.
- θ) Ο ΠΥΣΧ επιτρέπει τις πληρωμές με εικονικά νομίσματα μέσω της πλατφόρμας συμμετοχικής χρηματοδότησης.

- ι) Ο ΠΥΣΧ επιτρέπει στους επενδυτές και στους κυρίους του έργου να διατηρούν πολλαπλούς λογαριασμούς στην πλατφόρμα συμμετοχικής χρηματοδότησης σε περίπτωση που δεν είναι συνδεδεμένοι με συγκεκριμένα έργα συμμετοχικής χρηματοδότησης.
- ια) Ο ΠΥΣΧ επιτρέπει τις μεταφορές μεταξύ επενδυτών ή κυρίων του έργου στην πλατφόρμα συμμετοχικής χρηματοδότησης.

17.5. Ο ΠΥΣΧ θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες κινδύνου οι οποίοι ενδεχομένως συμβάλλουν στη μείωση του κινδύνου:

- α) Ο ΠΥΣΧ ζητεί τα κεφάλαια που προορίζονται για επένδυση, εξαργύρωση, δανεισμό ή εξόφληση να αντλούνται από, ή να εμβάζονται σε, λογαριασμό με μοναδικό δικαιούχο ή συνδικαιούχο τον πελάτη που τηρείται σε πιστωτικό ίδρυμα ή σε χρηματοπιστωτικό οργανισμό, ή σε ίδρυμα πληρωμών που έχει λάβει άδεια λειτουργίας βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2366, και υπόκειται σε απαιτήσεις ΚΞΧ/ΧΤ οι οποίες δεν είναι λιγότερο αυστηρές από τις αντίστοιχες απαιτήσεις της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
- β) Ο ΠΥΣΧ καθορίζει όρια χαμηλής αξίας στην επένδυση, τον δανεισμό, την εξαργύρωση και την εξόφληση που πραγματοποιούνται μέσω της πλατφόρμας συμμετοχικής χρηματοδότησης με βάση το χρηματικό μέγεθος και τον αριθμό των πληρωμών.
- γ) Ο ΠΥΣΧ απαιτεί καθορισμένη ή μακρά περίοδο διακράτησης για επενδύσεις ή περίοδο εξόφλησης για τα δάνεια που αποκτώνται μέσω της πλατφόρμας συμμετοχικής χρηματοδότησης.
- δ) Ο ΠΥΣΧ θέτει ελάχιστο όριο ως προς το χρηματικό ποσό που μπορεί να διακρατείται σε οποιονδήποτε λογαριασμό ανά πάσα στιγμή στην πλατφόρμα συμμετοχικής χρηματοδότησης.
- ε) Ο ΠΥΣΧ χρησιμοποιεί την τεχνολογία για να διαπιστώνει εάν οι επενδυτές ή οι κύριοι του έργου χρησιμοποιούν εικονικό ιδιωτικό δίκτυο (Virtual Private Network, VPN) ή άλλες τεχνολογίες για να αποκρύπτουν την πραγματική τοποθεσία και τη συσκευή από την οποία χρησιμοποιούν την πλατφόρμα συμμετοχικής χρηματοδότησης.
- στ) Ο ΠΥΣΧ δεν επιτρέπει τη δημιουργία πολλαπλών λογαριασμών στην πλατφόρμα συμμετοχικής χρηματοδότησης.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον πελάτη

17.6. Ο ΠΥΣΧ θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες κινδύνου οι οποίοι ενδεχομένως συμβάλλουν στην αύξηση του κινδύνου:

- α) Η φύση ή η συμπεριφορά του πελάτη είναι ασυνήθιστη, για παράδειγμα:
- i. Το σκεπτικό της επένδυσης ή του δανείου σερείται προφανούς στρατηγικής ή οικονομικού σκοπού.
 - ii. Ο επενδυτής ζητεί την εξαγορά μιας επένδυσης εντός σύντομου χρονικού διαστήματος από την αρχική επένδυση.
 - iii. Ο επενδυτής ζητεί προνομακούς όρους ή καθορισμένη απόδοση επένδυσης.
 - iv. Ο επενδυτής ή ο κύριος του έργου μεταφέρει στην πλατφόρμα υψηλότερα ποσά από τα ποσά που απαιτούνται για το έργο/δάνειο και στη συνέχεια ζητεί την επιστροφή των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
 - v. Ο επενδυτής ή ο κύριος του έργου είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο που συνδέεται με υψηλότερα επίπεδα κινδύνων ΞΧ.
 - vi. Ο κύριος του έργου επισπεύδει, απροσδόκητα ή χωρίς εύλογη εξήγηση, συμφωνημένο σχέδιο εξαργύρωσης/εξόφλησης, μέσω είτε κατ' αποκοπήν εξοφλήσεων είτε πρόωρης καταγγελίας ή
 - vii. Ο κύριος του έργου εμφανίζεται απρόθυμος να παράσχει πληροφορίες σχετικά με το έργο ή την πρωτοβουλία για αναζήτηση συμμετοχικής χρηματοδότησης.
 - viii. Η προέλευση των κεφαλαίων για την επένδυση είναι ασαφής και ο επενδυτής είναι απρόθυμος να παράσχει πληροφορίες κατόπιν σχετικού αιτήματος του ΠΥΣΧ. Η έκταση των επενδυμένων διαθεσίμων υπερβαίνει τον όγκο των εκτιμώμενων ρευστών διαθεσίμων του επενδυτή. Τα επενδύσιμα κεφάλαια προέρχονται από δανεισμό.
 - ix. Ο επενδυτής δεν διαμένει ούτε έχει οποιαδήποτε άλλη σύνδεση με τη χώρα στην οποία βρίσκεται η πλατφόρμα συμμετοχικής χρηματοδότησης ή η επένδυση.

- x. Ο επενδυτής ή ο κύριος του έργου είναι πολιτικώς εκτεθειμένο πρόσωπο.
 - xi. Ο επενδυτής αρνείται να παράσχει την απαιτούμενη ΔΕΠ.
- β) Ο επενδυτής ή ο κύριος του έργου πραγματοποιεί μεταφορές σε εικονικό νόμισμα.
 - γ) Ο επενδυτής ή ο κύριος του έργου απασχολούν αρνητικές ειδήσεις.
 - δ) Στον επενδυτή ή τον κύριο του έργου έχουν επιβληθεί κυρώσεις.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον δίαυλο παροχής υπηρεσιών

17.7. Ο ΠΥΣΧ θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες κινδύνου οι οποίοι ενδεχομένως συμβάλλουν στην αύξηση του κινδύνου:

- α) Ο ΠΥΣΧ λειτουργεί την πλατφόρμα συμμετοχικής χρηματοδότησης αποκλειστικά μέσω διαδικτύου χωρίς επαρκείς διασφαλίσεις, π.χ. ηλεκτρονική πιστοποίηση της ταυτότητας του προσώπου που χρησιμοποιεί ηλεκτρονικές υπογραφές ή μέσα ηλεκτρονικής πιστοποίησης της ταυτότητας που συμμορφώνονται προς τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 910/2014.
- β) Η έναρξη της σχέσης με τους πελάτες πραγματοποιείται εξ αποστάσεως μέσω της πλατφόρμας συμμετοχικής χρηματοδότησης χωρίς να εφαρμόζεται καμία δικλείδα ασφαλείας.
- γ) Ο ΠΥΣΧ λειτουργεί εκτός καθεστώτος ρύθμισης και, ως εκ τούτου, ενδεχομένως δεν εφαρμόζει τα μέτρα τα οποία, σε διαφορετική περίπτωση, θα εφαρμόζε για τον εντοπισμό και τη μείωση της ενδεχόμενης χρήσης της πλατφόρμας συμμετοχικής χρηματοδότησης για σκοπούς ΞΧ/ΧΤ. Αυτό δεν θίγει την εφαρμογή της κατευθυντήριας γραμμής 11.

17.8. Ο ΠΥΣΧ θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες κινδύνου οι οποίοι ενδεχομένως συμβάλλουν στη μείωση του κινδύνου:

- α) Ο ΠΥΣΧ χρησιμοποιεί πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό για να εκτελεί υπηρεσίες διαχείρισης χρήματος ή υπηρεσίες αποστολής εμβασμάτων. Εναλλακτικά, ο ΠΥΣΧ ανοίγει λογαριασμό στο δικό του όνομα σε ρυθμιζόμενο πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό, μέσω του οποίου πραγματοποιούνται χρηματικές ροές για την εκτέλεση συναλλαγών μεταξύ των κυρίων του έργου και των επενδυτών.
- β) Ο ΠΥΣΧ που λειτουργεί την πλατφόρμα συμμετοχικής χρηματοδότησης έχει λάβει άδεια λειτουργίας ως ίδρυμα πληρωμών βάσει της οδηγίας

(ΕΕ) 2015/2366 ή ενεργεί ως πράκτορας ιδρύματος πληρωμών που έχει λάβει άδεια λειτουργίας βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2366 και πραγματοποιεί απευθείας χρηματικές συναλλαγές μεταξύ επενδυτών και κυρίων του έργου. Αυτό δεν θίγει την εφαρμογή της κατευθυντήριας γραμμής 11.

- γ) Οι επενδυτές και οι κύριοι του έργου έχουν συναντηθεί διά ζώσης ή έχουν έλθει σε επαφή μεταξύ τους μέσω ρυθμιζόμενου ενδιάμεσου χρηματοοικονομικού οργανισμού (πιστωτικού ιδρύματος ή επιχείρησης επενδύσεων), ο οποίος έχει διενεργήσει πλήρη ΔΕΠ για το σύνολο των πελατών (κυρίων του έργου και επενδυτών).

Παράγοντες κινδύνου ως προς τη χώρα ή τη γεωγραφική περιοχή

17.9. Ο ΠΥΣΧ θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες κινδύνου οι οποίοι ενδεχομένως συμβάλλουν στην αύξηση του κινδύνου:

- α) Ο ΠΥΣΧ έχει παγκόσμια εμβέλεια, αντιστοιχίζοντας επενδυτές, κυρίους του έργου και έργα από διάφορες δικαιοδοσίες.
- β) Τα κεφάλαια προέρχονται από προσωπικούς ή επιχειρηματικούς δεσμούς με δικαιοδοσία η οποία αναγνωρίζεται από αξιόπιστες πηγές ότι εμφανίζει σημαντικά επίπεδα διαφθοράς ή άλλων εγκληματικών δραστηριοτήτων, π.χ. τρομοκρατίας, νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, παραγωγής και διάθεσης παράνομων ναρκωτικών ουσιών, ή άλλων βασικών αδικημάτων.
- γ) Ο κύριος του έργου ή ο επενδυτής, ή οι αντίστοιχοι πραγματικοί τους δικαιούχοι, κατά περίπτωση, βρίσκονται σε δικαιοδοσία η οποία συνδέεται με υψηλότερους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ, ή σε δικαιοδοσία που στερείται αποτελεσματικής εποπτείας ΚΞΧ/ΧΤ. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή σε δικαιοδοσίες οι οποίες είναι γνωστό ότι παρέχουν χρηματοδότηση ή στήριξη σε τρομοκρατικές δραστηριότητες ή στις οποίες είναι γνωστό ότι δραστηριοποιούνται ομάδες που διαπράττουν τρομοκρατικά εγκλήματα, καθώς και σε δικαιοδοσίες στις οποίες έχουν επιβληθεί οικονομικές κυρώσεις, εμπορικός αποκλεισμός ή μέτρα (π.χ. από την ΕΕ ή από τα Ηνωμένα Έθνη) που συνδέονται με την τρομοκρατία, τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας ή τη διάδοση όπλων μαζικής καταστροφής.

Μέτρα

17.10. Οι ΠΥΣΧ οι οποίοι είναι υπόχρεες οντότητες ως ιδρύματα πληρωμών που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2366 ή ενεργούν ως πράκτορες ιδρυμάτων πληρωμών που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2366 θα

πρέπει να εφαρμόζουν τα συναφή μέτρα που παρατίθενται στην τομεακή κατευθυντήρια γραμμή 11 και στις οικείες υπηρεσίες συμμετοχικής χρηματοδότησης.

- 17.11. Οι ΠΥΣΧ οι οποίοι είναι υπόχρεες οντότητες ως επιχειρήσεις επενδύσεων που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2014/65 θα πρέπει να εφαρμόζουν τα συναφή μέτρα που παρατίθενται στην τομεακή κατευθυντήρια γραμμή 15 και στις οικείες υπηρεσίες συμμετοχικής χρηματοδότησης.
- 17.12. Οι ΠΥΣΧ οι οποίοι είναι υπόχρεες οντότητες ως πιστωτικά ιδρύματα που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2013/36 θα πρέπει να εφαρμόζουν τα συναφή μέτρα που παρατίθενται στην τομεακή κατευθυντήρια γραμμή 9 και στις οικείες υπηρεσίες συμμετοχικής χρηματοδότησης.
- 17.13. Μια επιχείρηση που έχει λάβει άδεια λειτουργίας ως ΠΥΣΧ βάσει της εθνικής νομοθεσίας και υπόκειται στην εθνική νομοθεσία ΚΞΧ/ΧΤ θα πρέπει να εφαρμόζει την παρούσα τομεακή κατευθυντήρια γραμμή και τις λοιπές συναφείς τομεακές κατευθυντήριες γραμμές, τηρουμένων των αναλογιών, προκειμένου να διασφαλίζεται η εναρμονισμένη και αποτελεσματική εποπτεία ΚΞΧ/ΧΤ των ΠΥΣΧ που είναι εγκατεστημένοι στην Ένωση.

Δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

- 17.14. Οι ΠΥΣΧ θα πρέπει να εφαρμόζουν μέτρα ΔΕΠ σύμφωνα με τον τίτλο Ι σε όλους τους πελάτες τους, τόσο στους επενδυτές όσο και στους κυρίους του έργου.
- 17.15. Οι ΠΥΣΧ που αναθέτουν σε πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς τη συγκέντρωση ή τη μεταφορά κεφαλαίων από ή προς τον πελάτη αντίστοιχα θα πρέπει να ανατρέχουν στους παράγοντες κινδύνου του διαύλου διανομής που παρατίθενται στον τίτλο Ι και, ειδικότερα, να βεβαιώνονται ότι τα εν λόγω πιστωτικά ιδρύματα ή οι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί διαθέτουν κατάλληλα μέτρα δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη.

Αυξημένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

- 17.16. Σε περίπτωση που ο κίνδυνος ο οποίος συνδέεται με περιστασιακή συναλλαγή ή επιχειρηματική σχέση είναι αυξημένος, η πλατφόρμα του ΠΥΣΧ θα πρέπει να εφαρμόζει τα ακόλουθα μέτρα αυξημένης ΔΕΠ:

- α) λήψη πρόσθετων πληροφοριών από τους πελάτες που πραγματοποιούν συναλλαγές στην πλατφόρμα, π.χ. σχετικά με τις επενδυτικές τους προθέσεις και την επενδυτική τους πείρα, το ιστορικό και τη φήμη τους πριν από τη σύναψη της επιχειρηματικής σχέσης (π.χ. με την αναζήτηση πληροφοριών σε ανοικτές πηγές ή αρνητικές αναφορές στα μέσα ενημέρωσης ή με την ανάθεση κατάρτισης έκθεσης πληροφοριών σε τρίτους, ώστε να καταρτιστεί πιο ολοκληρωμένο προφίλ πελάτη).

- β) λήψη συμπληρωματικών μέτρων για την περαιτέρω επαλήθευση των εγγράφων, των δεδομένων ή των πληροφοριών που έχουν συγκεντρωθεί·
- γ) λήψη πληροφοριών σχετικά με την προέλευση των κεφαλαίων των πελατών και των πραγματικών δικαιούχων τους·
- δ) απαίτηση εκτέλεσης της πληρωμής εξαγοράς ή της εξόφλησης του δανείου μέσω του αρχικού λογαριασμού που χρησιμοποιήθηκε για την επένδυση ή μέσω λογαριασμού με μοναδικό δικαιούχο ή συνδικαιούχο τον ενδιαφερόμενο πελάτη·
- ε) αύξηση της συχνότητας και της έντασης της παρακολούθησης των συναλλαγών·
- στ) απαίτηση εκτέλεσης της αρχικής πληρωμής της επένδυσης ή του δανείου μέσω λογαριασμού πληρωμών, με μοναδικό δικαιούχο ή συνδικαιούχο το ενδιαφερόμενο μέρος, ο οποίος τηρείται σε ρυθμιζόμενο πιστωτικό ίδρυμα ή ρυθμιζόμενο χρηματοπιστωτικό οργανισμό εντός του ΕΟΧ ή σε χρηματοπιστωτικό οργανισμό τρίτης χώρας που προβλέπει απαιτήσεις ΚΕΧ/ΧΤ οι οποίες δεν είναι λιγότερο αυστηρές από τις αντίστοιχες απαιτήσεις της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849·
- ζ) εξασφάλιση έγκρισης από τα ανώτερα διοικητικά στελέχη κατά τον χρόνο της συναλλαγής, σε περίπτωση που ο πελάτης χρησιμοποιεί για πρώτη φορά την πλατφόρμα·
- η) ενισχυμένη παρακολούθηση της σχέσης με τον πελάτη και των επιμέρους συναλλαγών.

Απλουστευμένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

17.17. Σε περιπτώσεις χαμηλού κινδύνου, και στον βαθμό που το επιτρέπει η εθνική νομοθεσία, οι πλατφόρμες συμμετοχικής χρηματοδότησης δύνανται να εφαρμόζουν μέτρα απλουστευμένης ΔΕΠ, στα οποία ενδέχεται να περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- α) επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη και, κατά περίπτωση, του πραγματικού δικαιούχου κατά τη διάρκεια της σύναψης της επιχειρηματικής σχέσης σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 2 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849· ή
- β) παραδοχή ότι πληρωμή που πραγματοποιείται από λογαριασμό με μοναδικό δικαιούχο ή συνδικαιούχο τον πελάτη που τηρείται σε ρυθμιζόμενο πιστωτικό ίδρυμα ή ρυθμιζόμενο χρηματοπιστωτικό οργανισμό χώρας του ΕΟΧ πληροί

τις απαιτήσεις που ορίζονται στο άρθρο 13 παράγραφος 1 στοιχεία α) και β) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.

Κατευθυντήρια γραμμή 18: Τομεακή κατευθυντήρια γραμμή για τους παρόχους υπηρεσιών εκκίνησης πληρωμών (ΠΥΕΠ) και τους παρόχους υπηρεσιών πληροφοριών λογαριασμού (ΠΥΠΛ)

18.1. Κατά την εφαρμογή της παρούσας κατευθυντήριας γραμμής, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν υπόψη τους ορισμούς που παρατίθενται στο άρθρο 4, σημεία 18 και 19 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2366, σύμφωνα με τους οποίους:

α) πάροχος υπηρεσιών εκκίνησης πληρωμών (ΠΥΕΠ) είναι ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών που ασκεί δραστηριότητες εκκίνησης πληρωμών οι οποίες, σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 4 σημείο 15 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2366, συνίστανται στην παροχή υπηρεσιών για την έναρξη εντολής πληρωμής κατόπιν αιτήματος του χρήστη υπηρεσιών πληρωμών σε σχέση με λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε άλλον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών·

β) πάροχος υπηρεσιών πληροφοριών λογαριασμού (ΠΥΠΛ) είναι ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών που προσφέρει υπηρεσίες πληροφοριών λογαριασμού οι οποίες, σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 4 σημείο 16 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2366, συνίστανται σε διαδικτυακή υπηρεσία για την παροχή συγκεντρωτικών πληροφοριών σχετικά με έναν ή περισσότερους λογαριασμούς πληρωμών που τηρεί ο χρήστης υπηρεσιών πληρωμών σε άλλον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών ή σε περισσότερους του ενός παρόχους υπηρεσιών πληρωμών.

18.2. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν υπόψη ότι, παρότι οι ΠΥΕΠ και ΠΥΠΛ είναι υπόχρεες οντότητες βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, ο εγγενής κίνδυνος ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται μαζί τους είναι περιορισμένος λόγω του γεγονότος ότι:

α) οι ΠΥΕΠ, παρότι συμμετέχουν στην αλυσίδα πληρωμών, δεν εκτελούν οι ίδιοι πράξεις πληρωμής και δεν διακρατούν κεφάλαια των χρηστών της υπηρεσίας πληρωμών (ΧΥΠ)·

β) οι ΠΥΠΛ δεν συμμετέχουν στην αλυσίδα πληρωμών και δεν διακρατούν κεφάλαια των χρηστών της υπηρεσίας πληρωμών.

18.3. Όταν παρέχουν υπηρεσίες εκκίνησης πληρωμών ή υπηρεσίες πληροφοριών λογαριασμού, οι ΠΥΕΠ και οι ΠΥΠΛ θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη, εκτός από τον τίτλο Ι, τη διάταξη που παρατίθεται στην παρούσα τομεακή κατευθυντήρια γραμμή.

Παράγοντες κινδύνου

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον πελάτη

18.4. Όταν εκτιμούν τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ, οι ΠΥΕΠ και οι ΠΥΠΛ θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τουλάχιστον τους ακόλουθους παράγοντες που ενδεχομένως συμβάλλουν στην αύξηση του κινδύνου:

- α) Όσον αφορά τους ΠΥΕΠ: Ο πελάτης μεταφέρει χρηματικά ποσά από διαφορετικούς λογαριασμούς πληρωμών στον ίδιο δικαιούχο πληρωμής τα οποία, αθροιζόμενα, ισούνται με ένα μεγάλο ποσό το οποίο στερείται σαφούς οικονομικής αιτιολογίας ή νομιμότητας, ή το οποίο προκαλεί στον ΠΥΕΠ εύλογες υποψίες ότι ο πελάτης προσπαθεί να παρακάμψει συγκεκριμένα όρια παρακολούθησης.
- β) Όσον αφορά τους ΠΥΠΛ: ο πελάτης μεταφέρει χρηματικά ποσά από διαφορετικούς λογαριασμούς πληρωμών στον ίδιο δικαιούχο πληρωμής, ή λαμβάνει χρηματικά ποσά από διαφορετικούς λογαριασμούς πληρωμών από τον ίδιο πληρωτή, τα οποία, αθροιζόμενα, ισούνται με ένα μεγάλο ποσό το οποίο στερείται σαφούς οικονομικής αιτιολογίας ή νομιμότητας, ή το οποίο προκαλεί στον ΠΥΠΛ εύλογες υποψίες ότι ο πελάτης προσπαθεί να παρακάμψει συγκεκριμένα όρια παρακολούθησης.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον δίαυλο παροχής υπηρεσιών

18.5. Όταν εκτιμούν τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ, οι ΠΥΕΠ και οι ΠΥΠΛ ενδέχεται να επιθυμούν να ανατρέξουν στη γνωμοδότηση των ΕΕΑ σχετικά με τη χρήση καινοτόμων λύσεων στη διαδικασία δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη (JC 2017 81).

Παράγοντας κινδύνου ως προς τη χώρα ή τη γεωγραφική περιοχή

18.6. Όταν εκτιμούν τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ, οι ΠΥΕΠ και οι ΠΥΠΛ θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τουλάχιστον τους ακόλουθους παράγοντες οι οποίοι ενδέχεται να συμβάλλουν στην αύξηση του κινδύνου, ιδίως εάν ο πελάτης χρησιμοποιεί πολλαπλούς λογαριασμούς που τηρεί σε διαφορετικούς παρόχους υπηρεσιών πληρωμών εξυπηρέτησης λογαριασμού (ΠΥΠΕΛ) για την πραγματοποίηση πληρωμών:

- α) Όσον αφορά τους ΠΥΕΠ: ο πελάτης εκκινεί πράξη πληρωμής σε δικαιοδοσία που συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ ή με τρίτη χώρα υψηλού κινδύνου ή με πρόσωπο το οποίο είναι γνωστό ότι διατηρεί δεσμούς με τις εν λόγω δικαιοδοσίες.
- β) Όσον αφορά τους ΠΥΠΛ: Ο πελάτης λαμβάνει χρηματικά ποσά, ή μεταφέρει χρηματικά ποσά σε δικαιοδοσίες οι οποίες συνδέονται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ ή με τρίτη χώρα υψηλού κινδύνου ή από/προς πρόσωπο το οποίο είναι γνωστό ότι διατηρεί δεσμούς με τις εν λόγω δικαιοδοσίες, ή ο πελάτης συνδέει λογαριασμούς πληρωμών με πολλαπλούς δικαιούχους σε περισσότερες από μία δικαιοδοσίες.

- 18.7. Όταν εκτιμούν τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ, οι ΠΥΠΛ και οι ΠΥΕΠ θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες που ενδεχομένως συμβάλλουν στη μείωση του κινδύνου:
- α) Όσον αφορά τους ΠΥΕΠ: ο πελάτης εκκινεί πράξη πληρωμής σε κράτος μέλος του ΕΟΧ ή σε τρίτη χώρα που προβλέπει απαιτήσεις ΚΞΧ/ΧΤ οι οποίες δεν είναι λιγότερο αυστηρές από τις αντίστοιχες απαιτήσεις της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849.
 - β) Όσον αφορά τους ΠΥΠΛ: οι λογαριασμοί πληρωμών του πελάτη τηρούνται σε κράτος μέλος του ΕΟΧ.

Μέτρα

- 18.8. Ο πελάτης είναι:

- α) Όσον αφορά τους ΠΥΕΠ: ο πελάτης είναι το φυσικό ή το νομικό πρόσωπο που είναι δικαιούχος του λογαριασμού πληρωμών και ζητεί την εκκίνηση εντολής πληρωμής από τον εν λόγω λογαριασμό. Στην ειδική περίπτωση που ο ΠΥΕΠ διατηρεί επιχειρηματική σχέση κατά την έννοια του άρθρου 3 παράγραφος 13 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 με τον δικαιούχο πληρωμής για την παροχή υπηρεσιών εκκίνησης πληρωμών, και όχι με τον πληρωτή, ο δε πληρωτής χρησιμοποιεί τον αντίστοιχο ΠΥΕΠ για να εκκινήσει μεμονωμένη συναλλαγή με τον αντίστοιχο δικαιούχο πληρωμής, ο πελάτης του ΠΥΕΠ για τον σκοπό του παρόντος εγγράφου είναι ο δικαιούχος πληρωμής, και όχι ο πληρωτής. Αυτό ισχύει χωρίς να θίγονται το άρθρο 11 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849 και ο τίτλος Ι του παρόντος εγγράφου ιδίως όσον αφορά τις περιστασιακές συναλλαγές, καθώς και οι υποχρεώσεις των ΠΥΕΠ βάσει της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2366 και της λοιπής ισχύουσας νομοθεσία της ΕΕ.
- β) Όσον αφορά τους ΠΥΠΛ: ο πελάτης είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει συνάψει σύμβαση με τον ΠΥΠΛ. Πελάτης μπορεί να είναι το φυσικό ή το νομικό πρόσωπο που είναι δικαιούχος του λογαριασμού ή των λογαριασμών πληρωμών.

- 18.9. Οι ΠΥΕΠ και οι ΠΥΠΛ θα πρέπει να λαμβάνουν επαρκή μέτρα για τον εντοπισμό και την εκτίμηση του κινδύνου ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με την επιχειρηματική τους δραστηριότητα. Για τον σκοπό αυτόν, οι ΠΥΕΠ και οι ΠΥΠΛ θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη όλα τα διαθέσιμα δεδομένα. Το είδος των δεδομένων που έχουν στη διάθεσή τους εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από τη συγκεκριμένη υπηρεσία που προσφέρεται στον πελάτη με τη ρητή συγκατάθεση του χρήστη υπηρεσιών πληρωμής, η οποία είναι απαραίτητη για την παροχή των υπηρεσιών τους, σύμφωνα με το άρθρο 66 παράγραφος 3 στοιχείο στ) και το άρθρο 67 παράγραφος 2 στοιχείο στ) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2366.

- 18.10. Με γνώμονα το άρθρο 11 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, οι ΠΥΕΠ και οι ΠΥΠΛ θα πρέπει να προσδιορίζουν την έκταση των μέτρων ΔΕΠ ανάλογα με τον βαθμό κινδύνου, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα δεδομένα που έχουν στη διάθεσή τους με τη ρητή συγκατάθεση του χρήστη υπηρεσιών πληρωμής, η οποία είναι απαραίτητη για την παροχή των υπηρεσιών τους, σύμφωνα με το άρθρο 66 παράγραφος 3 στοιχείο στ) και το άρθρο 67 παράγραφος 2 στοιχείο στ) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2366. Στις περισσότερες περιπτώσεις, το χαμηλό επίπεδο εγγενούς κινδύνου που συνδέεται με αυτά τα επιχειρηματικά μοντέλα

συνεπάγεται ότι κατά κανόνα εφαρμόζεται η απλουστευμένη ΔΕΠ. Στις περιπτώσεις χαμηλού κινδύνου και στον βαθμό που η έκταση της εφαρμογής μέτρων απλουστευμένης ΔΕΠ απαγορεύεται ή περιορίζεται δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας, οι ΠΥΕΠ και οι ΠΥΠΛ μπορούν να προσαρμόζουν τα οικεία μέτρα ΔΕΠ και να εφαρμόζουν συναφώς την κατευθυντήρια γραμμή 18.15.

18.11. Παρακολούθηση: Στο πλαίσιο των οικείων διαδικασιών ΔΕΠ, οι ΠΥΕΠ και οι ΠΥΠΛ θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα οικεία συστήματα ΚΞΧ/ΧΤ τους προειδοποιούν για ασυνήθιστες ή ύποπτες συναλλακτικές δραστηριότητες, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα δεδομένα που έχουν στη διάθεσή τους με τη ρητή συγκατάθεση του χρήστη υπηρεσιών πληρωμής, η οποία είναι απαραίτητη για την παροχή των υπηρεσιών τους, σύμφωνα με το άρθρο 66 παράγραφος 3 στοιχείο στ) και το άρθρο 67 παράγραφος 2 στοιχείο στ) της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2366. Οι ΠΥΕΠ και οι ΠΥΠΛ θα πρέπει να χρησιμοποιούν τις δικές τους τυπολογίες, ή αυτές τρίτων, για τον εντοπισμό ασυνήθιστων συναλλακτικών δραστηριοτήτων.

Δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

18.12. Οι ΠΥΕΠ και οι ΠΥΠΛ θα πρέπει να εφαρμόζουν τα μέτρα ΔΕΠ στους πελάτες τους σύμφωνα με τον τίτλο Ι.

18.13. Σύμφωνα με το άρθρο 13 της οδηγίας (ΕΕ) 2015/849, κάθε φορά που προστίθεται ένας λογαριασμός, ο ΠΥΠΛ θα πρέπει να ρωτά τον πελάτη, ή να το επαληθεύει με άλλα μέσα, εάν ο λογαριασμός είναι δικός του, κοινός λογαριασμός ή λογαριασμός νομικής οντότητας για τον οποίο ο πελάτης διαθέτει εντολή πρόσβασης (π.χ. λογαριασμός ένωσης, εταιρικός λογαριασμός).

Αυξημένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

18.14. Σε περιπτώσεις υψηλότερου κινδύνου, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν τα μέτρα αυξημένης ΔΕΠ που παρατίθενται στον τίτλο Ι.

Απλουστευμένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

18.15. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει πάντα να γνωρίζουν το όνομα του πελάτη τους. Οι ΠΥΕΠ και οι ΠΥΠΛ δύνανται να εξετάσουν την εφαρμογή μέτρων απλουστευμένης ΔΕΠ όπως τα ακόλουθα:

- α) Χρήση των πληροφοριών περί της προέλευσης των κεφαλαίων ως αποδεικτικό στοιχείο της ταυτότητας του πελάτη σε περίπτωση που τα στοιχεία του λογαριασμού πληρωμών του πελάτη είναι γνωστά και ο λογαριασμός πληρωμών τηρείται σε ρυθμιζόμενο πάροχο υπηρεσιών πληρωμών του ΕΟΧ·
- β) Αναβολή της επαλήθευσης της ταυτότητας του πελάτη σε ορισμένη ημερομηνία μετά τη σύναψη της σχέσης. Στην περίπτωση αυτή, οι

επιχειρήσεις θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι οι οικείες πολιτικές και διαδικασίες καθορίζουν τη χρονική στιγμή εφαρμογής της ΔΕΠ.

γ) Παραδοχή της φύσης και του σκοπού της επιχειρηματικής σχέσης.

Κατευθυντήρια γραμμή 19: Κατευθυντήρια γραμμή για τις επιχειρήσεις που ασκούν δραστηριότητες ανταλλακτηρίων συναλλάγματος

- 19.1. Οι επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες ανταλλαγής συναλλάγματος θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη, εκτός από τον Τίτλο Ι, τις διατάξεις στις οποίες παραπέμπει η παρούσα κατευθυντήρια γραμμή.
- 19.2. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους εγγενείς κινδύνους των υπηρεσιών ανταλλαγής συναλλάγματος οι οποίοι μπορούν να τις εκθέσουν σε σημαντικούς κινδύνους ΞΧ/ΧΤ. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να γνωρίζουν ότι οι κίνδυνοι αυτοί πηγάζουν από την απλότητα των συναλλαγών, την ταχύτητά τους και στο γεγονός ότι βασίζονται συχνά σε πράξεις με μετρητά. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη το γεγονός ότι η κατανόησή τους σχετικά με τον κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με τον πελάτη ενδέχεται να είναι περιορισμένη καθώς, κατά κανόνα, εκτελούν περιστασιακές συναλλαγές και δεν συνάπτουν επιχειρηματική σχέση.

Παράγοντες κινδύνου

Παράγοντες κινδύνου ως προς το προϊόν, την υπηρεσία και τη συναλλαγή

- 19.3. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες οι οποίοι ενδεχομένως συμβάλλουν στην αύξηση του κινδύνου:
- α. Η συναλλαγή είναι ασυνήθιστα μεγάλη σε απόλυτους όρους ή σε σύγκριση με το οικονομικό προφίλ του πελάτη.
 - β. Η συναλλαγή στερείται προφανούς οικονομικού ή χρηματοοικονομικού σκοπού.
- 19.4. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες οι οποίοι ενδεχομένως συμβάλλουν στη μείωση του κινδύνου:
- α) Το ποσό της ανταλλαγής είναι χαμηλό· επισημαίνεται στις επιχειρήσεις ότι τα χαμηλά ποσά, από μόνα τους, δεν επαρκούν για την μείωση του κινδύνου ΧΤ.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον πελάτη

19.5. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες οι οποίοι ενδεχομένως συμβάλλουν στην αύξηση του κινδύνου:

- α) Η συμπεριφορά του πελάτη:
 - i. οι συναλλαγές του πελάτη ανέρχονται σε επίπεδο ακριβώς κάτω από το εφαρμοστέο όριο για τη λήψη μέτρων ΔΕΠ, ιδίως σε περίπτωση που αυτές είναι συχνές ή πραγματοποιούνται εντός σύντομου χρονικού διαστήματος·
 - ii. ο πελάτης δεν μπορεί ή δεν θέλει να παράσχει πληροφορίες σχετικά με την προέλευση των κεφαλαίων·
 - iii. ο πελάτης ζητεί την ανταλλαγή μεγάλων ποσών σε ξένο νόμισμα το οποίο δεν είναι μετατρέψιμο ή δεν χρησιμοποιείται συχνά·
 - iv. ο πελάτης ανταλλάσσει μεγάλες ποσότητες χαρτονομισμάτων χαμηλής ονομαστικής αξίας σε ένα νόμισμα με χαρτονομίσματα υψηλότερης ονομαστικής αξίας σε άλλο νόμισμα· ή το αντίστροφο.
 - v. Η συμπεριφορά του πελάτη δεν έχει καμία προφανή οικονομική λογική·
 - vi. Ο πελάτης επισκέπτεται πολλούς χώρους της ίδιας επιχείρησης αυθημερόν (στον βαθμό που αυτό είναι γνωστό στην επιχείρηση)·
 - vii. Ο πελάτης ζητεί πληροφορίες σχετικά με το όριο πιστοποίησης της ταυτότητας και/ή αρνείται να απαντήσει σε τυπικές ή συνηθισμένες ερωτήσεις·
 - viii. Ο πελάτης μετατρέπει κεφάλαια από ένα ξένο νόμισμα σε άλλο ξένο νόμισμα·
 - ix. Ανταλλαγή μεγάλων ποσών ή συχνές ανταλλαγές οι οποίες δεν συνδέονται με την επιχειρηματική δραστηριότητα του πελάτη·
 - x. Το νόμισμα που πωλεί ο πελάτης δεν συνάδει με τη χώρα της υπηκοότητας ή της διαμονής του·
 - xi. Ο πελάτης αγοράζει νόμισμα από ασυνήθιστη τοποθεσία σε σύγκριση με την τοποθεσία στην οποία βρίσκεται χωρίς καμία λογική εξήγηση·
 - xii. Ο πελάτης αγοράζει νόμισμα το οποίο δεν συνάδει με ό,τι είναι γνωστό σχετικά με τη χώρα προορισμού του·

- xiii. Ο πελάτης αγοράζει ή πωλεί μεγάλη ποσότητα νομίσματος από δικαιοδοσία που συνδέεται με σημαντικά επίπεδα βασικών αδικημάτων που αφορούν ΞΧ ή τρομοκρατικές δραστηριότητες.

β) Η επιχειρηματική δραστηριότητα του πελάτη:

- i. Η επιχειρηματική δραστηριότητα του πελάτη συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ, π.χ. καζίνα, αγοραπωλησίες πολύτιμων μετάλλων και πολύτιμων λίθων, εμπορία απορριμμάτων μετάλλων.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον δίαυλο παροχής υπηρεσιών

19.6. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες οι οποίοι ενδεχομένως συμβάλλουν στην αύξηση του κινδύνου:

- α) Η υπηρεσία παρέχεται εξ ολοκλήρου μέσω του διαδικτύου, χωρίς επαρκείς διασφαλίσεις.
- β) Η παροχή των υπηρεσιών διεξάγεται μέσω δικτύου πρακτόρων

Παράγοντες κινδύνου ως προς τη χώρα ή τη γεωγραφική περιοχή

19.7. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες οι οποίοι ενδεχομένως συμβάλλουν στην αύξηση του κινδύνου:

- α) Η επιχείρηση του ανταλλακτηρίου συναλλάγματος βρίσκεται σε δικαιοδοσία που συνδέεται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ.

Μέτρα

19.8. Δεδομένου ότι η εν λόγω επιχειρηματική δραστηριότητα βασίζεται πρωτίστως στις συναλλαγές, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εξετάζουν τι είδους συστήματα παρακολούθησης και ελέγχου διαθέτουν ώστε να διασφαλίζουν ότι εντοπίζουν απόπειρες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, ακόμη και στις περιπτώσεις στις οποίες οι πληροφορίες ΔΕΠ που διαθέτουν όσον αφορά τον πελάτη είναι στοιχειώδεις ή ελλιπείς. Το εν λόγω σύστημα παρακολούθησης θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένο στον όγκο των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και στην έκθεση στον κίνδυνο.

Δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

19.9. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να καθορίζουν σαφώς στις εσωτερικές τους πολιτικές και διαδικασίες τη χρονική στιγμή εφαρμογής της ΔΕΠ στους περιστασιακούς τους πελάτες. Η υποχρέωση αυτή θα πρέπει να καλύπτει τα ακόλουθα ζητήματα:

- α. Την περίπτωση συναλλαγής ή εντοπισμένων συνδεδεμένων συναλλαγών το ποσό των οποίων υπερβαίνει τα 15 000 EUR, ή το τυχόν χαμηλότερο ή υψηλότερο εθνικό όριο ή όρια. Οι πολιτικές και οι διαδικασίες θα πρέπει να καθορίζουν σαφώς το σημείο στο οποίο μια σειρά από μεμονωμένες συναλλαγές συνιστά επιχειρηματική σχέση λαμβάνοντας υπόψη το πλαίσιο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης (δηλαδή το μέσο κανονικό μέγεθος μιας μεμονωμένης συναλλαγής και τη συνήθη πελατεία της).
- β. Την περίπτωση κατά την οποία προκύπτουν υποψίες νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

19.10. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να διαθέτουν συστήματα και ελέγχους σύμφωνα με την κατευθυντήρια γραμμή 4.7 στοιχείο (β), προκειμένου:

- α) να εντοπίζουν συνδεδεμένες συναλλαγές (π.χ., να διαπιστώνουν εάν ο ίδιος πελάτης προσεγγίζει περισσότερο ανταλλακτήρια εντός σύντομου χρονικού διαστήματος).
- β) να παρακολουθούν τις συναλλαγές κατά τρόπο επαρκή και αποτελεσματικό με γνώμονα το μέγεθος της επιχείρησης, τον αριθμό των ανταλλακτηρίων της, το μέγεθος και τον όγκο των συναλλαγών· το είδος των εκτελούμενων δραστηριοτήτων, τους διαύλους παράδοσης και τους κινδύνους που εντοπίζονται στην οικεία συνολική εκτίμηση κινδύνου για ολόκληρη την επιχείρηση.

Αυξημένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

19.11. Σε περίπτωση αυξημένου κινδύνου που συνδέεται με περιστασιακή συναλλαγή ή επιχειρηματική σχέση, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν αυξημένη ΔΕΠ σύμφωνα με τον Τίτλο Ι, συμπεριλαμβανομένης, κατά περίπτωση, της ενισχυμένης παρακολούθησης των συναλλαγών (π.χ. αύξηση της συχνότητας ή χαμηλότερα όρια), λαμβάνοντας περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη φύση και τον σκοπό της επιχείρησης, ή την προέλευση των κεφαλαίων των πελατών.

Απλουστευμένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

19.12. Στον βαθμό που επιτρέπεται από την εθνική νομοθεσία, οι επιχειρήσεις μπορούν να εξετάζουν το ενδεχόμενο εφαρμογής μέτρων απλουστευμένης ΔΕΠ σε περιπτώσεις χαμηλού κινδύνου, όπως τα ακόλουθα:

- α) αναβολή της επαλήθευσης της ταυτότητας του πελάτη σε ορισμένη ημερομηνία μετά τη σύναψη της σχέσης.
- β) επαλήθευση της ταυτότητας του πελάτη βάσει πληρωμής που πραγματοποιείται από λογαριασμό με μοναδικό δικαιούχο ή συνδικαιούχο τον

πελάτη σε ρυθμιζόμενο πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό εντός του ΕΟΧ.

Κατευθυντήρια γραμμή 20: Τομεακή κατευθυντήρια γραμμή για την παροχή υπηρεσιών εταιρικής χρηματοδότησης

- 20.1. Οι επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες εταιρικής χρηματοδότησης θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους εγγενείς κινδύνους ΞΧ/ΧΤ που συνδέονται με αυτές τις δραστηριότητες και να έχουν επίγνωση ότι η εν λόγω δραστηριότητα βασίζεται στις στενές συμβουλευτικές σχέσεις ιδίως με τους εταιρικούς πελάτες και με άλλα μέρη, όπως οι πιθανοί στρατηγικοί επενδυτές.
- 20.2. Όταν προσφέρουν υπηρεσίες εταιρικής χρηματοδότησης, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν, επιπλέον του Τίτλου Ι, τις διατάξεις που παρατίθενται στην παρούσα κατευθυντήρια γραμμή. Σε αυτό το πλαίσιο ενδέχεται να είναι επίσης συναφείς οι τομεακές κατευθυντήριες γραμμές 12, 15 και 16.

Παράγοντες κινδύνου

Παράγοντες κινδύνου ως προς τον πελάτη και τον δικαιούχο

- 20.3. Όταν προσφέρουν υπηρεσίες εταιρικής χρηματοδότησης, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες κινδύνου οι οποίοι ενδεχομένως συμβάλλουν στην αύξηση του κινδύνου:
- α) η κυριότητα του πελάτη είναι αδιαφανής και στερείται οποιασδήποτε προφανούς εμπορικής ή νόμιμης αιτιολογίας. Για παράδειγμα, σε περίπτωση που η κυριότητα ή ο έλεγχος ανήκει σε άλλες οντότητες, όπως σχήματα καταπιστευματικής διαχείρισης ή οντότητες ειδικού σκοπού τιτλοποίησης (ΟΕΣΤ), όπως ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2402.
 - β) οι εταιρικές δομές ή οι συναλλαγές είναι πολύπλοκες, όπως η μακρά αλυσίδα κατοχής κινητών αξιών με χρήση εταιρειών-βιτρίνων, ή η έλλειψη διαφάνειας και να δίδουν την εντύπωση ότι δεν υφίσταται εύλογος επιχειρηματικός σκοπός.
 - γ) έλλειψη οποιουδήποτε αποδεικτικού στοιχείου από το οποίο να προκύπτει ότι ο πελάτης έχει λάβει την εντολή ή την έγκριση επαρκώς ανώτερου διοικητικού στελέχους για τη σύναψη της σύμβασης.
 - δ) τα ανεξάρτητα μέσα επαλήθευσης της ταυτότητας του πελάτη είναι ελάχιστα.

- ε) διαπίστωση καταχρηστικής συμπεριφοράς, π.χ. πλαστογράφηση τίτλων κινητών αξιών ή πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες.

20.4. Όταν προσφέρουν υπηρεσίες εταιρικής χρηματοδότησης, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες κινδύνου οι οποίοι ενδεχομένως συμβάλλουν στη μείωση του κινδύνου: Ο πελάτης είναι:

- α. δημόσια υπηρεσία ή επιχείρηση από δικαιοδοσία η οποία χαρακτηρίζεται από χαμηλά επίπεδα διαφθοράς· ή
- β. πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοπιστωτικός οργανισμός από δικαιοδοσία η οποία διαθέτει αποτελεσματικό καθεστώς ΚΞΧ/ΧΤ και εποπτεύεται όσον αφορά τη συμμόρφωσή του προς τις οικείες υποχρεώσεις ΚΞΧ/ΧΤ.

Παράγοντες κινδύνου ως προς τη χώρα ή τη γεωγραφική περιοχή

20.5. Όταν προσφέρουν υπηρεσίες χρηματοδότησης της επιχείρησης, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους ακόλουθους παράγοντες κινδύνου οι οποίοι ενδεχομένως συμβάλλουν στην αύξηση του κινδύνου:

- α. ο πελάτης ή ο πραγματικός δικαιούχος του έχει την έδρα του σε, ή συνδέεται με, δικαιοδοσίες οι οποίες συνδέονται με υψηλότερο κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή σε δικαιοδοσίες με υψηλά επίπεδα διαφθοράς.

Μέτρα

20.6. Λόγω της φύσης της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας, οι πάροχοι υπηρεσιών χρηματοδότησης της επιχείρησης συγκεντρώνουν κατά την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τη δέουσα επιμέλεια· οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αξιοποιούν αυτές τις πληροφορίες για τους σκοπούς ΚΞΧ/ΧΤ.

Αυξημένη δέουσα επιμέλεια ως προς τον πελάτη

20.7. Όταν ο κίνδυνος που συνδέεται με μια επιχειρηματική σχέση ή μια περιστασιακή συναλλαγή είναι αυξημένος, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν μέτρα αυξημένης ΔΕΠ, όπως τα ακόλουθα:

- α) Πρόσθετοι έλεγχοι σχετικά με τη διάρθρωση της κυριότητας και του ελέγχου του πελάτη, τον πραγματικό δικαιούχο και ειδικότερα τους τυχόν δεσμούς μεταξύ πελάτη και πολιτικώς εκτεθειμένων προσώπων, καθώς και σχετικά με τον βαθμό στον οποίο οι εν λόγω δεσμοί επηρεάζουν τον κίνδυνο ΞΧ/ΧΤ που συνδέεται με την επιχειρηματική σχέση·

- β) Εκτιμήσεις σχετικά με την ακεραιότητα των διευθυντικών στελεχών, των μετόχων και άλλων μερών με σημαντική συμμετοχή στις επιχειρηματικές δραστηριότητες του πελάτη και στις συναλλαγές χρηματοδότησης της επιχείρησης·
- γ) Επαλήθευση της ταυτότητας των λοιπών κυρίων ή ελεγκτών της εταιρικής οντότητας·
- δ) Εντοπισμός της πηγής και της φύσης των κεφαλαίων ή των περιουσιακών στοιχείων όλων των μερών που συμμετέχουν στη συναλλαγή, κατά περίπτωση μέσω διεξαγωγής αποδείξεων ή έκδοσης βεβαιώσεων από αρμόδια τρίτα μέρη·
- ε) Πρόσθετοι έλεγχοι προκειμένου να διαπιστωθεί η χρηματοοικονομική κατάσταση του εταιρικού πελάτη·
- στ) Χρήση μη έγγραφων μορφών αποδεικτικών στοιχείων, π.χ. συναντήσεις με αξιόπιστα πρόσωπα που γνωρίζουν τα ερευνώμενα φυσικά πρόσωπα, όπως τραπεζίτες, ελεγκτές ή νομικούς συμβούλους. Οι επιχειρήσεις εξετάζουν εάν τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία αποδεικνύουν επαρκώς ότι τα στοιχεία που έχει παρουσιάσει ο πελάτης σχετικά με τις προσωπικές και τις χρηματοοικονομικές του περιστάσεις είναι ορθά. Σε περίπτωση που χρησιμοποιούνται μη έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία αυτού του είδους, θα πρέπει να τηρείται αρχείο στο οποίο παρατίθενται τα στοιχεία επί των οποίων βασίστηκαν οι σχετικές αποφάσεις·
- ζ) Ανάλογοι με τον κίνδυνο έλεγχοι ως προς τη δέουσα επιμέλεια του πελάτη για τα άλλα μέρη που συμμετέχουν σε χρηματοδοτική ρύθμιση προκειμένου να συγκεντρωθούν επαρκείς γνώσεις σχετικά με το ιστορικό τους, ώστε να γίνει κατανοητή η φύση της συναλλαγής. Το μέτρο αυτό εφαρμόζεται επειδή η επιχείρηση ενδέχεται να αντιμετωπίσει κινδύνους νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες οι οποίοι δεν προέρχονται μόνον από τους πελάτες της, αλλά επίσης από μέρη που συμμετέχουν σε συναλλαγές με τα οποία η επιχείρηση δεν διατηρεί απευθείας επιχειρηματική σχέση. Οι επιχειρήσεις πρέπει να λαμβάνουν υπόψη ότι μεταξύ των μερών αυτών ενδέχεται να περιλαμβάνονται:
 - i. ο στόχος εξαγοράς ή συγχώνευσης της επιχείρησης του πελάτη·
 - ii. πιθανοί ή υφιστάμενοι επενδυτές εταιρικού πελάτη·
 - iii. εταιρικές οντότητες στις οποίες η επιχείρηση αποκτά σημαντικό ιδιοκτησιακό μερίδιο (αλλά με τις οποίες δεν διατηρεί ευρύτερη επιχειρηματική σχέση)·

- iv. πιθανοί μελλοντικοί πελάτες·
- v. όσον αφορά τις πράξεις τιτλοποίησης όπως ορίζονται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2402: πράκτορες που ενεργούν για λογαριασμό της ΟΕΣΤ (η οποία ενδέχεται να είναι, ή να μην είναι, ρυθμιζόμενη οντότητα)·
- η) Οι επιχειρήσεις που παρέχουν υπηρεσίες εταιρικής χρηματοδότησης θα πρέπει να εφαρμόζουν ενισχυμένη συνεχή παρακολούθηση. Στο πλαίσιο αυτό, οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν αυτοματοποιημένη παρακολούθηση των συναλλαγών θα πρέπει να τη συνδυάζουν με τις γνώσεις και την εμπειρογνώσια του προσωπικού που συμμετέχει στην εν λόγω δραστηριότητα. Η ενισχυμένη παρακολούθηση θα πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα τη σαφή κατανόηση των λόγων για τους οποίους ο πελάτης εκτελεί συγκεκριμένη συναλλαγή ή δραστηριότητα· για τον σκοπό αυτό οι επιχειρήσεις θα πρέπει να διασφαλίζουν ότι το προσωπικό τους χρησιμοποιεί τις γνώσεις που αποκομίζει σχετικά με τον πελάτη, καθώς και τι κείται εντός της κανονικότητας υπό τις δεδομένες συνολικές συνθήκες, ώστε να είναι σε θέση να εντοπίζει ασυνήθιστα ή ενδεχομένως ύποπτα γεγονότα.
- θ) Όταν συμμετέχει στις εργασίες έκδοσης τίτλων, η επιχείρηση θα πρέπει να επιβεβαιώνει ότι τα τρίτα μέρη που συμμετέχουν στην πώληση μέσων τιτλοποίησης ή σε συναλλαγές με επενδυτές διαθέτουν επαρκείς οικείες ρυθμίσεις δέουσας επιμέλειας ως προς τον πελάτη.
- ι) Εξετάζοντας τους κινδύνους ΞΧ/ΧΤ που συνδέονται με τα μέσα τιτλοποίησης ή τη συναλλαγή, η επιχείρηση θα πρέπει να κατανοεί τον υποκείμενο οικονομικό σκοπό της ρύθμισης, συμπεριλαμβανομένου του κατάλληλου επιπέδου δέουσας επιμέλειας για τα διάφορα μέρη που συμμετέχουν στη ρύθμιση, μεταξύ των οποίων ενδέχεται να περιλαμβάνονται μέρη με τα οποία η επιχείρηση δεν διατηρεί απευθείας επιχειρηματική σχέση.

Απλουστευμένη δέουσα επιμέλεια (απλουστευμένη ΔΕΠ)

- 20.8. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να αξιοποιούν τις πληροφορίες που διαθέτουν εξαιτίας της φύσης της δραστηριότητας παροχής υπηρεσιών εταιρικών χρηματοδοτήσεων, το ύψος των συναλλαγών και την ανάγκη εκτίμησης του πιστωτικού κινδύνου και του κινδύνου φήμης που θέτουν οι συναλλαγές εταιρικών χρηματοδοτήσεων και για τους σκοπούς της Απλουστευμένης Δέουσας Επιμέλειας ως προς τον πελάτη.
- 20.9. Σε περίπτωση που οι επιχειρήσεις συνεργάζονται με διαμεσολαβητές οι οποίοι τηρούν λογαριασμούς προς όφελος των υποκείμενων πελατών τους, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να εφαρμόζουν την τομεακή κατευθυντήρια γραμμή 16.